

PROCESINLEIDING CASSATIE (VORDERINGSZAAK)

Gerecht: Hoge Raad der Nederlanden
Datum indiening: dinsdag 21 mei 2024
Uiterste verschijndatum verweerders: donderdag 20 juni 2024

De enkelvoudige civiele kamer van de Hoge Raad behandelt op – de in hoofdstuk 1 van het Procesreglement van de Hoge Raad genoemde – vrijdagen om 10.00 uur de zaken die vermeld zijn op het in art. 15a van het Besluit orde van dienst gerechten bedoelde overzicht van zaken.

De hierna te vermelden verweerster in cassatie kan in dit geding bij de Hoge Raad uitsluitend verschijnen door tussenkomst van en vertegenwoordigd door een advocaat bij de Hoge Raad.

Partijen en advocaten

Eiseres tot cassatie

Naam: **Stichting Administratiekantoor OAD Groep Holding**
(hierna: OAD)
Gevestigd te: Goor
Advocaat bij de Hoge Raad: mr. J.H.M. van Swaaij
Kantooradres advocaat: Molenveldlaan 162
6523 RN Nijmegen

Verweerster in cassatie

Naam: **Coöperatieve Rabobank U.A.** (hierna: Rabobank)
Gevestigd te: Amsterdam
Advocaat laatste feitelijke instantie: mr. J.J. van der Schrieck
Kantooradres advocaat: Burgerweeshuispad 201
1076 GR Amsterdam

Bestreden arresten

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden
Datum arresten: 23 augustus 2023 (beslissing van de rolraadsheer)
12 september 2023 (beslissing van de rolraadsheer)
20 februari 2024 (eindarrest)
Zaaknummer: 200.309.909

MIDDEL VAN CASSATIE I:

Schending van het recht en/of verzuim van essentiële vormen doordat het hof geoordeeld en beslist heeft zoals vervat is in zijn arrest van 20 februari 2024 (hierna: eindarrest), zulks ten onrechte om de navolgende, mede in onderling verband en samenhang te beschouwen, redenen:

A. SCHENDING VAN DE BANCAIRE ZORGPLICHT

Inleiding

Rabobank heeft nodeloos het faillissement van OAD veroorzaakt door op 24 september 2013 een aan haar door OAD gedaan verzoek om een uitstel van vier dagen met een voor Rabobank risicoloos¹ overbruggingskrediet (hierna: het verzoek) te weigeren. Dit uitstel van vier dagen had OAD nodig ter voltooiing van de in rov. 3.5 vermelde verkoop van haar busbedrijf aan de Twentse Investeerders, waarover op 22 september 2013 op hoofdlijnen overeenstemming bereikt was, welke verkoop zou leiden tot de door Rabobank verlangde kapitaalinjectie. Voor deze weigering (hierna ook: de weigering) gaf Rabobank geen enkele reden, behoudens dat „het een keer genoeg” was en dat „de deadline nu eenmaal daar” was.² Bovendien wist Rabobank dat de weigering tot OADs faillissement zou leiden.³ Die verkooptransactie, waarmee OAD haar eigen vermogen zou vergroten en ten aanzien waarvan Rabobank het vertrouwen gewekt had dat zij na voltooiing ervan weer krediet zou verstrekken aan OAD, had Rabobank op dinsdag 24 september 2013 per e-mail goedgekeurd onder een aantal voorwaarden, waaronder de voorwaarde dat de transactie – binnen de onhaalbare termijn van drie dagen en aldus – uiterlijk op vrijdag 27 september 2013 voltooid was.⁴ OAD heeft betoogd⁵ dat Rabobank op 24 september 2013 niet mocht weigeren om [i] het door haar toegezegde tijdelijke overbruggingskrediet (in feite het bestaande rekening-courant-krediet) met vier dagen te verlengen voor het afronden van deze overnametransactie en [ii] onder dit overbruggingskrediet een extra beperkte trekking van € 1,1 miljoen toe te staan voor betalingen aan IATA (International Air Transport Association). Het hof heeft dit betoog verworpen in rov. 3.53 en 3.54.

1. Zie onderdeel 1.

2. MvG-§ 234, 240, 260.

3. MvG-§ 181, 250, 260.

4. Rovv. 3.1 en 3.51 van het eindarrest en rov. 6.47 van het eindvonnis. Waar in het navolgende voor de feiten (mede) verwezen wordt naar het eindvonnis, zij daaronder tevens te verstaan een verwijzing naar rov. 3.1 van het eindarrest.

5. Rov. 3.51 van het eindarrest.

Klachten

1. **Kernklachten**

Nu Rabobank een contractuele zorgplicht had, volgens welke zij bij haar dienstverlening „*de nodige zorgvuldigheid in acht neemt en daarbij naar beste vermogen⁶ rekening houdt met de belangen van de cliënt*” (rov. 3.11⁷), zijn onjuist en/of onbegrijpelijk en/of ontoereikend gemotiveerd ’s hofs oordelen in rov. 3.53:

- a. dat het Rabobank vrijgestaan zou hebben om op grond van de haar ter beschikking staande gegevens „*een eigen afweging*” te maken en het verzoek van OAD om een overbruggingskrediet te verstrekken al dan niet te honoreren; en
- b. dat het onder de omstandigheden zoals door de rechtbank uiteengezet ook „*niet onbegrijpelijk*” zou zijn dat Rabobank vasthield aan de deadline van 27 september 2013.

Want met de overnametransactie kon OAD, die ongeveer 1.550 medewerkers en tienduizenden klanten had, voldoen aan de eis van Rabobank om haar eigen vermogen te versterken, waarbij de exposure van Rabobank op OAD aanzienlijk zou afnemen, zulks terwijl Rabobank [i] voor de weigering geen enkele (deugdelijke) reden gaf,⁸ [ii] wist dat de weigering zou leiden tot het faillissement van OAD,⁹ [iii] geen enkel financieel risico liep bij honorering van het verzoek,¹⁰ [iv] in de e-mail van 24 september 2013 waarbij zij de transactie onder voorwaarden had goedgekeurd, schreef dat na uitvoering van de transactie haar opzegging (6 september 2013) van de aan OAD verstrekte financieringen ingetrokken zou worden,¹¹ [v] grotendeels de financiering zou verstrekken aan de Twentse Investeerders voor de overname, [vi] bij OAD het vertrouwen gewekt had dat bij voldoening aan haar eis van de kapitaalinvestering de kredietrelatie volledig voortgezet zou worden,¹² en [vii] wist dat OAD op 24 september 2013 aan alle voorwaarden van Rabobank kon voldoen, behalve aan de onhaalbare, door Rabobank gestelde deadline van 27 september 2013.¹³

6. Onderstrepingen in dit processtuk zijn toegevoegd, tenzij anders geëxpliciteerd is. Deze voetnoot staat niet in het origineel.

7. Zie ook rov. 3.14 (laatste volzin).

8. Zie de inleiding van dit onderdeel (‘het is een keer genoeg’ en ‘de deadline is nu eenmaal daar’).

9. Zie de inleiding (1^e alinea) van dit onderdeel.

10. MvG-§§ 201, 202, 260, 284 en CvR 2.6.11 nr. 7.

11. Zie onderdeel 2.

12. Zie onderdeel 2.

13. Zie onderdeel 2.

De bij letters a en b vermelde oordelen van het hof ('vrije eigen afweging' en 'vasthouden aan de deadline is niet onbegrijpelijk') kunnen geen standhouden, omdat Rabobank zich aldus zonder enige twijfel jegens OAD schuldig gemaakt heeft aan een ernstige schending van haar contractuele zorgplicht ('naar beste vermogen de nodige zorgvuldigheid in acht nemen'), mede gezien de hierna in onderdeel 2 vermelde omstandigheden.

Deze kernklachten worden uitgewerkt en toegelicht in onderdelen 2 t/m 4.

2. De omstandigheden waaronder de weigering plaatsvond

De hierna bij (i) t/m (x) vermelde feiten, van de juistheid waarvan in cassatie moet worden uitgegaan, laten geen andere conclusie toe dan dat Rabobank in 2013 welbewust aangestuurd heeft op de opzegging van het krediet op het voor haar meest gunstige en voor OAD meest ongunstige moment, en daarna welbewust kwam tot de weigering (dus: geen uitstel van vier dagen en geen voor Rabobank risicoloos overbruggingskrediet), die nodeloos was en waarvoor Rabobank (dan ook) geen, laat staan een deugdelijke, reden noemde, terwijl honorering van het verzoek OAD de kans geboden had om de transactie af te ronden en aldus voldoende eigen middelen te verkrijgen om te doen aan alle eisen van Rabobank en aldus de opzegging door Rabobank van de kredietrelatie ingetrokken te krijgen en een (nodeloos) faillissement van OAD te voorkómen.

- (i) OAD was een gerenommeerd en nationaal bekend familiebedrijf van grote omvang met vier divisies.¹⁴ Zij had anno 2013 ongeveer 1.550 werknemers. In 2012 had OAD een netto-omzet van meer dan € 576¹⁵ een eigen vermogen van € 20 miljoen.¹⁶ Zij keerde geen dividend uit en de winst bleef in het bedrijf.¹⁷
- (ii) Zij had sinds 2003 een relatie met Rabobank die haar ten behoeve van haar reisorganisatie een rekening-courantkrediet verstrekke met een maximum van € 20 miljoen (hierna: RC-krediet) en een garantiefaciliteit van € 12,5 miljoen.¹⁸ OAD had verder geen financieringen, noch bij Rabobank, noch elders.¹⁹ Rabobank had geen zekerheden bedongen.²⁰

14. Eindarrest rov. 3.14.

15. CvA-21.

16. Eindvonnis rov. 6.7.

17. Pleitnota mondelinge behandeling (2)-§ 2. *N.B.* Er waren op 's hofs instigatie twee versies van de pleitnota' voor OAD. Er was een versie die voorafgaand aan de zitting overgelegd is, namelijk Pleitnota mondelinge behandeling', (hierna: pleitnota I) en was er een kortere versie daarvan, Pleitnota mondelinge behandeling (2), aan de hand waarvan OADs advocaat, mr. J.M. Wagenaar, ter zitting gepleit heeft.

18. Eindarrest-rov. 3.1 en eindvonnis-rov. 6.2.

19. MvG § 161 a.

20. MvG § 27 (grief IV) en CvA-§ 40.

Het RC-krediet en de garantiefaciliteit waren (kort gezegd) bedoeld om de wintertijd waarin de meeste kosten werden gemaakt, te overbruggen resp. voor verplichtingen die in de zomertijd werden aangegaan.²¹ OAD deed *nooit* een volledig beroep op beide faciliteiten tegelijkertijd.²²

- (iii) In december 2012 heeft Rabobank alsnog zekerheden op alle activa van OAD geëist.²³ OAD heeft deze zekerheden ook daadwerkelijk verstrekt.²⁴
- (iv) In januari 2013 stelde Rabobank daarbovenop ineens de eis dat OAD haar kapitaal zou versterken met € 10 miljoen.²⁵ later € 7,5 miljoen²⁶ (en uiteindelijk € 7 miljoen), ter zake waarvan de familie Ter Haar € 2,5 miljoen onvoorwaardelijk toegezegd heeft.²⁷ De rest van het bedrag moest OAD verkrijgen door externe partijen/investeerders, dan wel door uiteindelijk een deel van het bedrijf te verkopen. Bij diverse concrete voorstellen van OAD heeft Rabobank telkens haar medewerking geweigerd.²⁸
- (v) Op 6 september 2013 heeft Rabobank de kredietovereenkomst met OAD opgezegd.²⁹ Op die dag bedroeg het krediet *nihil* en stond een bedrag van € 12 miljoen op de bankrekening van OAD.³⁰ Ondanks de opzegtermijn van drie maanden werd het door OAD kunnen trekken van krediet reeds meteen door Rabobank (feitelijk) geblokkeerd.³¹
- (vi) Op 21/22 september 2013 werd met Twentse Investeerders overeenstemming bereikt over de koop/verkoop van het busbedrijf.³²
- (vii) Op 24 september 2013 ging Rabobank daarmee per e-mail³³ akkoord onder een aantal voorwaarden, waaraan voldaan kon worden met uitzondering van de onhaalbare voorwaarde dat de transactie reeds drie dagen later, namelijk op 27 september 2013, voltooid zou zijn.³⁴ In deze e-mail schreef Rabobank ook:³⁵ „11) na uitvoering van de transactie beschouwt de bank de door haar gestelde voorwaarden in de waiver

21. Eindarrest-rov 3.18 en eindvonnis-rov. 6.34.

22. MvG-§§ 113 f., 120, 153, en CvR §§ 4.4.15, nr. 10 en 13, 4.5.2, 1.30, 1.31, 2.3.6, 2.3.7

23. Eindvonnis-rov. 6.12. Zie ook MvG-§ 26.

24. Eindvonnis-rov. 6.13.

25. Eindvonnis-rov. 6.14.

26. Eindvonnis-rov. 6.21.

27. Eindvonnis rovv. 6.17, 6.27, en 6.28.

28. MvG-§§ 329 en 330.

29. Eindvonnis-rov. 6.35.

30. MvG-§§ 120, 152, 154

31. MvG-§§ 155, 156 en 157 en Pleitnota voor OAD in eerste aanleg § 2.1.16.

32. Eindarrest-rov. 3.5.

33. CvA-prod. 32.

34. MvG-§§ 236, 239, 258, 260 en 261 en pleitnota OAD mondelinge behandeling-§§ 27, 28 en 29.

35. De passage is geciteerd in CvR-§.2.6.20. Zie voorts CvR-§ 2.6.23, MvG-§ 214 met verwijzing naar MvG-prod. 59, nr. 287. Rabobank heeft de e-mail overgelegd als prod. 32 bij haar conclusie van antwoord.

letter van 31 mei 2013 (in het bijzonder het punt omtrent kapitaalversterking) als voldaan en zal de opzegging van de aan OAD verstrekte financieringen d.d. 6 september 2013 worden ingetrokken.”

- (viii) Omdat Rabobank weigerde om die (apert onredelijke) voorwaarde van voltooiing van de transactie (binnen drie dagen en wel) op 27 september 2013 te laten vallen,³⁶ heeft OAD nog dezelfde dag na ingewonnen juridisch advies haar faillissement moeten aanvragen en aangevraagd, waarmee de (nodeloze) ondergang van het bedrijf een feit was.
- (ix) Rabobank wist dat de weigering zou leiden tot het faillissement van OAD.³⁷ Zo is in het in MvG-§ 181 vermelde interne memo,³⁸ dat Rabobank op 18 september 2013 per ongeluk verstuurd had aan OAD, vermeld [i] dat er op 6 september 2013, de dag waarop Rabobank de kredietovereenkomst met OAD opgezegd had,³⁹ een creditstand was en dat „in de laatste week van 2013 een debetstand ontstaat waarna *de facto* faillissement optreedt”,⁴⁰ en [ii]: „Voor de bank is het beter de plannen af te wijzen en de opzegging door te zetten.”⁴¹ Het maximale risico voor Rabobank bedroeg eind september 2013 ongeveer € 19 miljoen, waarbij het ging om maximaal € 12,5 miljoen onder de garantiefaciliteit, en een daadwerkelijke exposure onder het RC- krediet van € 6.484.820,72 (waarvan de limiet € 20 miljoen was).⁴²
- (x) De aan Rabobank verleende zekerheden hebben tijdens OADs faillissement ongeveer € 24 miljoen opgebracht, waarvan Rabobank € 7,7 miljoen in de boedel heeft moeten storten en gestort wegens overwaarde⁴³.

Uit het voorgaande blijkt dat Rabobank uitsluitend haar eigen belang behartigd heeft en dat de weigering een consequente voortzetting daarvan was.

36. MvG-§§ 226 t/m 243.

37. MvG-§ 181. Zie ook MvG-§ 198: „Hieruit [MvG-§ 197, adv.] blijkt dat Rabobank wist dat zonder een overbruggingskrediet van 1 week niet zou overleven.” In MvG-§ 197 stelt OAD dat Rabobank aan haar op vrijdag 20 september 2013 een e-mail zond waarbij werd benoemd dat OAD had verzocht om een overbruggingskrediet tot volgende week, zodat OAD aan haar betalingsverplichtingen zou kunnen voldoen en de transactie met de Twentse investeerders gefinaliseerd kon worden. Zie ook MvG-§ 200 („Op grond hiervan [MvG-§ 199, adv.] wist Rabobank (wederom) dat OAD een zeer urgent belang had bij een overbruggingskrediet van 1 week en dat er op woensdag 25 september 2013 € 2,5 mio. Krediet nodig was voor de salarisbetalingen. Indien OAD op die datum de salarissen niet zou kunnen betalen dan zou dat als gevolg van geruchten daarover in de markt uiteraard catastrofale gevolgen hebben voor OAD en direct tot faillissement leiden. Hetzelfde gold voor de betaling van € 1,1 mio. op vrijdag 27 september 2013 aan de International Air Transport Association”).

38. Inleidende dagvaarding-prod. 25.

39. Eindarrest-rov. 3.4.

40. MvG-§ 181. Zie ook Inleidende dagvaarding-§ 2.26.

41. MvG § 190, Inleidende dagvaarding-§ 2.26, CvR 2.3.7 en 2.6.27 en pleitnota OAD mondelinge handeling (2)-12.

42. MvG-§§ 284 en 340.

43. MvG-§§ 260 en 284 en CvR § 1.30 en inleidende dagvaarding-§ 4.12.

Het siert Rabobank niet dat zij in dit geding de ernstige schending van haar bancaire zorgplicht aan het zicht probeert te onttrekken door OAD zwart te maken en haar ten onrechte van oneerlijk procesgedrag te beschuldigen.⁴⁴ Daarom noemt OAD hier twee voorbeelden die illustreren dat het hof de standpunten van Rabobank klakkeloos gevolgd heeft, welke voorbeelden tevens zelfstandige klachten over 's hofs eindarrest vormen.

Voorbeeld I. Hoewel OAD duidelijk heeft uitgelegd⁴⁵ dat en waarom het stuk waarover het hof in rov. 3.60 (handgeschreven liquiditeitsprognose) oordeelt geen enkele betekenis had, gaat het hof daaraan zonder behoorlijke motivering voorbij. OAD beschikte niet eens over dit stuk.⁴⁶ Daarover zegt het hof ten onrechte niets, terwijl dat stuk nu juist aan de orde is gekomen tijdens de mondelinge behandeling⁴⁷. Het hof vermeldt niets over wat de opsteller van het stuk verklaard heeft.⁴⁸ Hetzelfde geldt voor het stuk dat het hof ook noemt onder rov. 3.60 (brief TUI). Ook hier vermeldt het hof niets over wat de opsteller van het stuk verklaard heeft.⁴⁹ In rov. 3.58 oordeelt het hof ten onrechte en/of onbegrijpelijk dat OAD niet aan haar stelplicht voldaan zou hebben, zodat er voor bewijslevering geen plaats is. OAD krijgt zonder motivering geen enkele mogelijkheid haar stellingen⁵⁰ verder te staven.

Voorbeeld II. Rabobank heeft zelf alle voorstellen van de aandeelhouders van OAD ter zake van mogelijke oplossingen voor de door Rabobank verlangde kapitaalinvestering afgewezen omdat zij geen zekerheden wilde prijsgeven, waaronder in het bijzonder de voor de hand liggende sales and lease back constructie van de busonderneming⁵¹, die Rabobank zelf voorgesteld had. Het hof heeft aldus miskend dat Rabobank zoals uit al het voortgaande blijkt er slechts op uit was om haar eigen positie te beschermen zonder op enig moment de belangen in aanmerking te nemen van OAD en haar stakeholders, onder wie 1.550 personeelsleden en tienduizenden reizigers, maatschappelijke belangen waar

44. MvA-MvG incidenteel appèl-blz. 101 t/m 111.

45. MvG-§§ 244 t/m 257.

46. MvG-§§ 252, 253 en 308.

47. Zie proces-verbaal mondelinge behandeling pag. 20:

“Lid van het hof:

Wat de handgeschreven liquiditeitsprognose betreft, vroeg ik mij af hoe Rabobank nou aan dit stuk is gekomen. Van wie hebt u dit gekregen?

Mr. Ten Bruggencate:

Dat heeft Rabobank gekregen van de heer Brouwer.”

48. MvG § 251 en 257 (productie 71 OAD).

49. MvG-§§ 295 t/m 302 en 336.

50. De memorie van grieven beslaat honderd bladzijden met vele verwijzingen naar eerdere memories en producties.

51. MvG §§ 88 t/m 93 en 329, pleitnota OAD mondelinge behandeling (1) nr. 18 en 42 en pleitnota OAD mondelinge behandeling (2)- §§ 22 en 27.

Rabobank kort voor 24 september 2013 nog uitdrukkelijk op werd gewezen door de Commissaris van Koning van Overijssel,⁵² laat staan conform haar contractuele zorgplicht ('nodige zorgvuldigheid in acht nemen en daarbij naar beste vermogen rekening te houden met de belangen van de cliënt').

3. **De oordelen dat Rabobank „een eigen afweging” zou mogen maken en dat het vasthouden aan de deadline „niet onbegrijpelijk” zou zijn kunnen geen stand houden (rov. 3.53)**

3.1 Onjuist dan wel onbegrijpelijk of onvoldoende gemotiveerd zijn 's hofs in het hierna geciteerde gecursiveerde oordelen in rov. 3.53:

„Naar het oordeel van het hof stond het Rabobank vrij om op grond van de haar ter beschikking staande gegevens een eigen afweging te maken en het verzoek van OAD om een overbruggingskrediet te verstrekken al dan niet te honoreren. Dat de bank onder de gegeven omstandigheden tot een andere inschatting van de financiële positie en de weerbaarheid van OAD kwam en van haar risico's bij voortzetting van de kredietverlening, was zoals hiervoor geoordeeld rechtens niet laakbaar en daarin deed zich na de kredietopzegging geen wezenlijke verandering voor. Daarbij deelt het hof het oordeel van de rechtbank dat het onder de omstandigheden zoals door de rechtbank uiteengezet ook niet onbegrijpelijk is dat Rabobank vasthield aan de deadline van 27 september 2013. Rabobank had immers al vanaf januari 2013 benadrukt dat zij OAD niet wilde toestaan om voor de winterperiode krediet te trekken. Daarnaast vindt het hof het van belang dat volgens de verklaringen van de betrokken bankmedewerkers zij ervan uitgingen dat afronding van de deal op 27 september - ondanks de korte termijn - mogelijk was. Zij waren druk bezig om uitvoering te geven aan de transactie: de bank zou een lening verstrekken aan de Twentse Investeerders om deze transactie mogelijk te maken.”

Immers, het hof miskent dat het Rabobank niet vrijstond om 'een eigen afweging te maken', nu zij rekening moest houden met de gerechtvaardigde belangen van OAD en haar stakeholders, onder wie 1.550 personeelsleden en tienduizenden reizigers en dus tevens maatschappelijke belangen⁵³, gezien Rabobanks contractuele zorgplicht, waartoe (dus) behoorde dat Rabobank naar beste vermogen rekening hield met de belangen van OAD.

Bovendien ging het bij de door OAD gevraagde verruiming van het overbruggingskrediet met € 1,1 miljoen niet om een winterkrediet, maar om een overbrugging van vier dagen vanaf 27 september 2013, welk overbruggingskrediet feitelijk een trekking van vier dagen was onder het

52. MvG §§ 194, 195, 231 en CvR §1.41.

53. MvG §§ 113 onder nr. a. en 190 en CvR 4.6.

bestaande, doch sinds 6 september 2013 opgezegde RC-krediet, waar OAD nog wel gebruik van maakte.⁵⁴

Daar komt nog bij dat het oordeel dat het gegeven dat de betrokken bankmedewerkers ervan uitgingen dat afronding van de deal op 27 september 2013 mogelijk was, niet rechtvaardigt om ‘dus’ een uitstel van vier dagen te weigeren. Als er wel een overbruggingskrediet was verstrekt en uitstel was verleend tot 1 oktober 2013, dat wil zeggen vier dagen, dan zou OAD niet gedwongen zijn geweest om haar eigen faillissement aan te vragen. Voor Rabobank was, naar in cassatie als uitgangspunt heeft te gelden,⁵⁵ voorzienbaar dat de weigering zou leiden tot OADs faillissement en daarmee de ondergang van het gehele bedrijf van OAD. Uit de in onderdeel 2 vermelde omstandigheden volgt dat OAD een zeer zwaarwegend belang had bij een korte overbrugging. Rabobank had geen enkel, laat staan rechtens te respecteren, belang bij de weigering. Zij had zoveel vertrouwen in de afloop dat ze nu juist toegezegd had onder voorwaarden het krediet te hervatten,⁵⁶ en voor € 8 miljoen aan overnamefinanciering zou verstrekken aan de kopende partijen (de Twentse Investeerders).⁵⁷ Anders dan het hof oordeelt, mocht Rabobank derhalve niet haar „eigen afweging” maken, want Rabobanks zorgplicht hield nu juist in dat zij de nodige zorgvuldigheid in acht moest nemen en daarbij naar beste vermogen rekening moest houden met de belangen van OAD. Met ‘eigen afweging’ heeft het hof echter kennelijk bedoeld dat Rabobank geheel vrij geweest zou zijn in haar beslissing om al dan niet een overbruggingskrediet (voor korte tijd) te verlenen. En anders dan het hof oordeelt is een ongemotiveerde of ondeugdelijk gemotiveerde (‘het is een keer genoeg en de deadline is nu eenmaal daar’) beslissing om geen uitstel van enkele dagen te verlenen in de gegeven omstandigheden apert en manifest onredelijk⁵⁸.

- 3.2 Zelfs indien Rabobank wel een eigen afweging zou hebben mogen maken, moest zij rekening houden met de (zwaarwegende) belangen van OAD en haar stakeholders. Uit rov. 3.53 blijkt niet en evenmin elders uit het eindarrest dat Rabobank dit gedaan zou hebben. Omdat Rabobank geen enkele (deugdelijke) reden opgegeven heeft voor de weigering, kan ’s hofs oordeel geen standhouden.

54. MvG-§ 208.

55. Zoals blijkt uit de MvG-§§ 181, 190 en 198.

56. Zie onderdeel 2.

57. Zie onderdeel 2.

58. Dat geldt temeer omdat de heer Sipko Schat, destijds lid van de raad van bestuur van Rabobank, in de getuigenverhoren bevestigd heeft dat een dergelijk ingrijpend besluit wel op het niveau van de raad van bestuur had dienen te komen en dat dit dus helaas niet is gebeurd. Zie MvG § 196.

In elk geval heeft het hof verzuimd om te motiveren waarom Rabobank bij het maken van die ‘eigen afweging’ het belang van Rabobank bij het verstrekken van een beperkt krediet en een zeer kort uitstel zodanig zwaarder zou hebben mogen wegen dan het belang van OAD, dat Rabobank in de gegeven omstandigheden, zoals hierna nader vermeld, OADs verzoeken (vier dagen uitstel en overbruggingskrediet) zou hebben mogen weigeren. Rabobank liep bij honorering van deze verzoeken geen enkel risico.

- 3.3 Het hof deelt het oordeel van de rechtbank, maar deze heeft niet meegewogen dat [i] tussen partijen een langdurige (vertrouwens)relatie bestond, [ii] OAD een groot bedrijf was met een uitstekende reputatie en nationale bekendheid, [iii] het management van OAD alle medewerking aan Rabobank had gegeven om het risico van de bank te beperken door haar alle gevraagde zekerheden te verlenen en een kapitaalstorting te doen van € 2,5 miljoen die bij een faillissement volledig verloren zou gaan, [iv] de noodzakelijke en door Rabobank goedgekeurde reorganisatie door te zetten en de noodzakelijke financiële maatregelen te nemen, waarbij het hof ook nog eens had vastgesteld dat het krediet op 6 september 2013 nihil was, [v] OAD bezig was om de busonderneming te verkopen aan de Twentse Investeerders (en het investeringsvehikel van de provincie PPM Oost⁵⁹), met wie op hoofdlijnen overeenstemming was bereikt, [vi] waaraan Rabobank wilde meewerken door een lening van € 8 miljoen te verstrekken, waar Rabobank ook (naar zij zelf gesteld heeft) daadwerkelijk uitvoering aan gaf,⁶⁰ maar waarvoor Rabobank de offerte nog niet gereed had,⁶¹ en [vii] volgens de gegevens van OAD en Booz de vooruitzichten voor de volgende jaren gunstig waren⁶². Uit dit alles blijkt dat OAD er gerechtvaardigd op vertrouwde dat Rabobank op 24 september 2013 eraan zou meewerken dat de transactie met de Twentse investeerders voltooid kon worden.

Daar komt nog bij dat het door het hof in rov. 3.53 vermelde feit dat Rabobank al vanaf januari 2013 benadrukt had dat niet bereid was om voor de winterperiode krediet te verlenen uiteraard geen rechtvaardiging kan zijn voor een weigering van het uitstel met enkele dagen tot 1 oktober 2013, terwijl de vermelding in deze rov. 3.53 dat volgens de bankmedewerkers afronding van de deal op 27 september 2013 mogelijk was er nu juist op wijst dat zij meenden dat die deal zeker zou kunnen doorgaan, zodat de hier gewraakte weigering van Rabobank

59. MvG-§§ 192, 204, 205, 235 en pleitnota OAD mondelinge handeling (2)-§§ 1 en 7.

60. MvA-§ 179.

61. Zie onderdeel 2 en pleitnota OAD mondelinge handeling (2)-§ 11.

62. MvG §§ 22, 52, 73, 109, 153, 176, 324, 351 en CvR § 2.3.12.17.

juist temeer onbegrijpelijk en daarmee ook volstrekt onredelijk was. De motivering van het hof voor het tegenovergestelde oordeel is onbegrijpelijk en ondeugdelijk. Zeker nu na de voltooiing van de transactie de financiële positie van OAD sterk verbeterd zou zijn en Rabobank (dus) in haar e-mail van 24 september 2013 had geschreven dat zij na uitvoering van de transactie de door haar gestelde voorwaarden in de waiver letter van 31 mei 2013 (in het bijzonder het punt omtrent kapitaalversterking) als voldaan zou beschouwen en de van 6 september 2013 daterende opzegging van de aan OAD verstrekte financieringen van 6 september 2013 zou intrekken. Dat betekende dat de kredietfaciliteiten dan weer volledig ter beschikking stonden aan OAD.

- 3.4 Bovendien kan de verwijzing naar de door de rechtbank genoemde omstandigheden ook al niet bijdragen aan het oordeel van het hof, omdat de rechtbank geen andere relevante omstandigheden in haar oordeel heeft betrokken dan het hof.

4. **Onvoldoende feiten gesteld? (rov. 3.54)**

- 4.1 Onderdelen 1 t/m 3 vitiëren tevens 's hofs oordeel in rov. 3.54 dat OAD onvoldoende feiten (waaronder omstandigheden) aangevoerd zou hebben.
- 4.2 Dit oordeel kan ook daarom geen standhouden, omdat het hof daarmee kennelijk volledig voorbijgegaan is aan hetgeen in de memorie van grieven onder §§ 113, 119, 143, 144, 145, 149, 150, 151, en in het bijzonder 190, 191, 198, 199, 201, 202, 225, 226, 239, 265, 271, 276 en 285 is gesteld en uit het oog heeft verloren dat Rabobank destijds voor haar handelwijze geen enkele (deugdelijke) reden heeft gegeven, zodat hetgeen zij achteraf in dit geding gesteld heeft niet van belang is.

B. HET 'HYPOTHETISCHE CAUSALITEIT'-VERWEER VAN RABOBANK

5. **Mocht het hof Rabobanks hypothetische 'later alsnog gefailleerd'-verweer honoreren? (rov. 3.56)**

Inleiding

In de middag van 24 september 2013 heeft Rabobank een telefonisch verzoek van OAD tot verlenging van de deadline (27 september 2013, op welke dag de transactie voltooid moest zijn) afgewezen.⁶³ Diezelfde middag heeft OAD advies

63. Rov. 6.48 van het eindvonnis.

ingewonnen bij twee advocatenkantoren en die adviseerden haar beide om haar faillissement aan te vragen.⁶⁴ Op deze 24ste september omstreeks 18.00 uur heeft OAD telefonisch aan Rabobank medegedeeld dat zij besloten had om het faillissement van OAD aan te vragen.⁶⁵ Rabobank nam dat slechts voor kennisgeving aan.⁶⁶ Bij vonnis van 25 september 2013 is de faillietverklaring van de betreffende OAD-vennootschappen uitgesproken.⁶⁷

„Wellicht ten overvloede” komt het hof in rov. 3.55 tot de vooropstelling dat Rabobank het verweer gevoerd heeft (hof: *„naar voren gebracht heeft”*) dat de vordering van OAD niet toewijsbaar is omdat het in de hypothetische situatie dat de veronderstellenderwijs aangenomen (hof: *„beweerde”*) normschending uitgebleven was en Rabobank het tot 27 september 2013 verleende overbruggingskrediet wél verlengd had tot 1 oktober 2013 en verruimd had met € 1.1 miljoen, aannemelijk zou zijn dat *„om andere redenen”* OAD *„haar faillissement zou hebben aangevraagd of failliet zou zijn gegaan”*, zodat de schade voortvloeiend uit *„het faillissement”* niet aan Rabobank te wijten zou zijn.

Het hof vermeldt niet dat dit verweer zou inhouden dat OAD evenzeer op 24 resp. 25 september 2013 haar faillissement aangevraagd zou hebben of bij het vonnis van 25 september 2013 failliet zou zijn verklaard, indien die normschending uitgebleven was.

Aansluitend op die vooropstelling oordeelt het hof in rov. 3.55 dat de stelling van OAD dat deze normschending van Rabobank haar faillissement veroorzaakt heeft *„immers veronderstelt”* als bij de zes gedachtestreepjes, waarbij het gaat om voor OAD gunstige feiten/scenario's die zich mogelijk voorgedaan zouden hebben in het hypothetische geval dat er geen normschending was.

In rov. 3.56 (1e volzin) komt het hof tot het oordeel dat OAD tegenover het gemotiveerde verweer van Rabobank haar stelling dat het handelen van Rabobank het faillissement veroorzaakt heeft onvoldoende onderbouwd zou hebben.

Aansluitend komt het in deze rov. 3.56 (2de volzin) tot het concluderende oordeel [i] dat niet onderbouwd zou zijn dat uitsluitend de telefonische mededeling van Rabobank op 24 september 2013 dat zij geen verlenging en uitbreiding van het overbruggingskrediet zou toestaan *„het faillissement”* van OAD veroorzaakt

64. Rov. 6.50 van het eindvonnis en MvG § 262.

65. Rov. 6.51 van het eindvonnis.

66. MvG § 271 en pleitnota OAD mondelinge behandeling-§ 46.

67. Inleidende dagvaarding-§ 1.1. Bij vonnis van 28 november 2013 zijn nog andere OAD-vennootschappen failliet verklaard.

heeft, [ii] althans dat „*de faillissementsaanvraag door OAD op 24 (en uitgesproken op 25) september 2013*” niet beschouwd kan worden als de verwezenlijking van een gevaar dat Rabobank met haar gedragingen op 24 september 2013 in het leven heeft geroepen.

Klachten

- 5.1 a. Onjuist of onbegrijpelijk is 's hofs oordeel in rov. 3.56 dat OAD tegenover het – door het hof in rov. 3.55 weergegeven – gemotiveerde verweer van Rabobank haar stelling dat het handelen van Rabobank „*het faillissement*” heeft veroorzaakt onvoldoende onderbouwd zou hebben.

Immers, dit oordeel is een (zuivere) '*non sequitur*'. Want dit verweer (rov. 3.55) is niet dat er geen *condicio sine quo non* (csqn)-verband zou bestaan tussen de normschending en het door OAD aanvragen van haar faillissement gevolgd door het faillietverklaringsvonnis van 25 september 2013, doch slechts dat OAD „*om andere redenen*” dan deze normschending haar faillissement aangevraagd zou hebben of failliet verklaard zou zijn. Derhalve houdt dit verweer van Rabobank niet in dat OAD evenzeer (op eigen aanvraag) bij een vonnis van deze 25ste september failliet zou zijn verklaard – bij deze 'andere redenen' gaat het tenslotte om hypothetische feiten/scenario's van ná de normschending op 24 september 2013 – , maar alleen dat OAD zonder de normschending op een latere datum dan deze 25ste september 'ook wel' gefailleerd zou zijn. Derhalve gaat dit verweer geheel langs de in rov. 3.56 (1ste volzin) vermelde stelling van OAD heen.

b. De klacht bij letter a vitieert (tevens) 's hofs in de inleiding van dit onderdeel vermelde concluderende oordeel in rov. 3.56 (2de volzin).

- 5.2 Indien het hof in rov. 3.56 gekomen is tot het oordeel dat het verweer van Rabobank als weergegeven in rov. 3.55 ertoe strekt dat het csqn-verband tussen de normschending (24 september 2013) en door OAD aanvragen van haar faillissement gevolgd door faillietverklaringsvonnis van 25 september 2013 verbroken zou zijn, dan heeft het hof met dit oordeel blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting en/of is dit oordeel onbegrijpelijk.
- 5.2.1 Ten eerste gaat het bij de in rov. 3.55 vermelde 'andere redenen' om hypothetische feiten/scenario's van (ruim) ná de normschending.
- 5.2.2 Ten tweede heeft het hof nagelaten om vast te stellen of hetgeen volgens het hof in rov. 3.55 „*[d]e stelling van OAD*” dat de normschending haar faillissement

veroorzaakt „*veronderstelt*”, de omstandigheden als verwoord bij de gedachtestreepjes in rov. 3.55, zich voorgedaan zou hebben in het hypothetische geval dat deze normschending uitgebleven zou zijn.

- 5.2.3 Ten derde brengt geen van deze omstandigheden mee dat er ‘dus’ voldoende zekerheid zou zijn dat ook zonder deze normschending OAD op eigen aanvraag bij vonnis van 25 september 2013 failliet zou zijn verklaard.
- 5.2.4 Ten vierde staat het feit dat Rabobank de transactie expliciet goedkeurde en zelf voor € 8 miljoen aan financiering daarvoor zou gaan verstrekken volledig haaks op de stelling van Rabobank en de conclusie van het hof dat faillissement op een latere dag toch wel zou intreden, in ieder geval is dat onbegrijpelijk en ongeloofwaardig.⁶⁸
- 5.3 Bovendien gaat het naar de kennelijke bedoeling van het hof louter om stellingen van Rabobank waarvan het hof niet heeft vastgesteld of deze stellingen, die in hoge mate een speculatief karakter dragen ook juist zijn.
- 5.4 a. Het in rov. 3.56 vermelde verweer van Rabobank is anders dan het hof oordeelt wèl door OAD gemotiveerd bestreden,⁶⁹ zodat ’s hofs oordeel dat dit verweer van Rabobank niet bestreden zou zijn door OAD onbegrijpelijk is.
- b. Zelfs indien dit oordeel niet onbegrijpelijk zou zijn, heeft het hof in elk geval van een onjuiste rechtsopvatting blijk gegeven, want het heeft miskend dat, nu Rabobanks verweer erop neerkomt dat OAD in het hypothetische geval dat de normschending uitgebleven zou zijn later dan op 25 september 2013 ook wel failliet zou zijn verklaard, dit een bevrijdend (‘ja maar’-)-verweer is, zodat de stelplicht en bewijslast op Rabobank rusten, zoals volgt uit vaste rechtspraak.
- 5.5 Zelfs indien ervan zou moeten worden uitgegaan dat OAD in het hypothetische geval (geen normschending) later dan op deze 25ste september ook wel gefailleerd zou zijn, staat niet vast wanneer dit hypothetische faillissement gevolgd zou zijn en welke (minder) nadelige gevolgen dit voor OAD zou hebben gehad, omdat door de normschending het management van OAD gedwongen is geweest om (op een cruciaal doch voor haar onverwacht moment) het faillissement van OAD aan te vragen en dit geleid heeft tot het faillietverklaringsvonnis van deze 25ste september met alle nadelige gevolgen die daaraan zijn verbonden.

68. Zie MvG-§ 217.

69. Zie MvG-§ 351.

MIDDEL VAN CASSATIE II:

Schending van het recht en/of verzuim van essentiële vormen doordat (de rolraadsheer van) het hof geoordeeld en beslist heeft zoals vervat is in zijn arresten (beslissingen) van 23 augustus 2022 en 12 september 2023 alsmede zijn eindarrest, zulks ten onrechte om de navolgende, mede in onderling verband en samenhang te beschouwen, redenen:

*Inleiding*⁷⁰

De advocaat van OAD heeft in reactie op het bezwaar van Rabobank tegen productie 59 bij memorie van grieven in zijn brief van 27 juli 2022 aan (de rolraadsheer van) het hof volgende geschreven:⁷¹

„Productie 59 bevat een chronologisch overzicht van de relevante feiten, alsmede een beknopte tijdslijn daarvan, hetgeen ontbreekt in de processtukken in eerste aanleg, alsmede in het vonnis van de rechtbank. Dit overzicht behandel[t] inhoudelijk alle 300 producties, zowel van de zijde van STAK OAD als van Rabobank, om zodoende een zo volledig mogelijk beeld te geven van de relevante feiten en omstandigheden, waarbij juist de volgorde daarvan zeer relevant is. Gezien de zeer aanzienlijke omvang van beide procedures met 300 producties achtte STAK OAD dat juist goed voor de juiste en volledige beeldvorming en tevens van belang inzake art. 21 Rv. en om verwijten daaromtrent van de zijde van Rabobank te voorkomen.”

Voorts staat in deze brief:⁷² „*Voor zover in Productie 59 MvG onverhoopt stellingen en/of betwistingen staan opgenomen, dan zal dat qua omvang beperkt zijn en kan uw Hof daaraan uiteraard voorbijgaan.*”.

Dit laatste herhaalt OADs advocaat in zijn brief van 1 augustus 2022⁷³ aan (de rolraadsheer van) het hof. Ook stelt hij in deze brief voor om productie 59 „*aan te passen, waarbij dan slechts de daarin beperkt opgenomen stellingen en/of betwistingen zullen worden verwijderd. Dat zal volgens STAK OAD geen invloed hebben op de (inhoud van de) chronologisch weergegeven feiten en omstandigheden.*”⁷⁴ Voorts wordt in deze brief naar voren gebracht dat, in tegenstelling tot wat Rabobank beweerde, productie 59 geen grieven bevat, doch alleen een zo volledig mogelijk chronologisch beeld van de relevante feiten en omstandigheden, waarbij de juiste volgorde zeer relevant is.

70. Dezerzijds is ervoor gekozen om door te nummeren.

71. Blz. 4.

72. Blz. 2, laatste alinea.

73. Blz. 4.

74. Blz. 4.

De beslissing van (de rolraadsheer van) het hof van 23 augustus 2022 (hierna: de weigeringsbeslissing) houdt in: „*Wel wordt geconstateerd dat productie 59 geen bewijsstuk of productie is in de zin van artikel 1.2 aanhef en onder b LPR, maar een processtuk van 119 bladzijden waarin het standpunt van de Stichting over een reeks feiten naar voren wordt gebracht. Voor het indienen van dat processtuk naast de memorie van grieven bestaat geen ruimte. Dit stuk wordt daarom niet toegelaten.*”

De rolbeslissing van 12 september 2023 (hierna: de handhavingsbeslissing) houdt in: „*Het hof handhaaft voorts zijn eerdere beslissing van 23 augustus 2022 waarin productie 59 (bestaande uit 118 pagina's) is geweigerd.*”

In het eindarrest oordeelt het hof in rov. 3.1: „*Bij de klacht van OAD dat de rechtbank nog meer en andere feiten als vaststaand had moeten aanmerken verwijst zij naar productie 59. Deze productie is echter geweigerd, omdat daarin niet (louter) feiten waren opgenomen, maar grotendeels ook standpunten van OAD. Deze productie maakt daardoor geen onderdeel uit van het procesdossier.*”

Klachten

6. **Bestrijding van de weigeringsbeslissing, de handhavingsbeslissing en eindarrest-rov. 3.1**

De weigeringsbeslissing, de handhavingsbeslissing en rov. 3.1 van het eindarrest van het hof zijn onjuist, onbegrijpelijk of ontoereikend gemotiveerd, zoals hierna uitgewerkt en toegelicht wordt.

De weigeringsbeslissing

- 6.1 a. De weigeringsbeslissing geeft blijk van een onjuiste rechtsopvatting, want er is geen rechtsregel die inhoudt dat het een procespartij niet toegestaan zou zijn om een productie over te leggen waarin mede een of meer standpunten van deze partij verwoord worden. Althans, OAD kon en hoefde met een dergelijke regel geen rekening te houden, zodat het hof OAD in de gelegenheid had moeten stellen om een stuk over te leggen zonder standpunten.

b. Ten onrechte wordt in de weigeringsbeslissing („*Voor het indienen van dat processtuk naast de memorie van grieven bestaat geen ruimte.*”) aangenomen dat MvG-productie 59 een ‘processtuk’ zou zijn. Immers, het hof miskent dat in

art. 1.2, aanhef en letter n, van het hier toepasselijke procesreglement⁷⁵ een ‘processtuk’ omschreven wordt als „*ieder stuk van een partij waarin het standpunt van die partij naar voren wordt gebracht*;”. ‘Het’ standpunt van OAD staat in haar memorie van grieven. MvG-productie 59 is onmiskenbaar een ‘productie’ in de zin van art. 1.2, aanhef en letter b, van dit procesreglement, nu MvG-productie 59 niet aan te merken is als „*een in het geding gebracht processtuk anders dan een memorie of een akte*”.

- 6.2 In de weigeringsbeslissing wordt uitgegaan van de onbegrijpelijke veronderstelling dat MvG-productie 59 bedoeld zou zijn om OADs standpunten over een reeks van feiten te vermelden, terwijl de aan de rolraadsheer kenbare bedoeling van dit stuk was om een chronologisch overzicht te geven van de feiten aan de hand van 300 al eerder overgelegde producties van beide partijen. MvG-§ 4 laat zich niet anders verstaan: „*Een chronologisch overzicht van de feiten met verwijzing naar de relevante producties alsmede een tijdslijn daarvan is opgenomen in Productie 59.*” Het gegeven dat in MvG-productie 59 ten aanzien van enkele producties ook commentaar is gegeven kan daaraan niet afdoen. Het hof had, zoals de advocaat van OAD ook heeft voorgesteld, deze commentaren (ook gewoon) buiten beschouwing kunnen laten.
- 6.3 a. In elk geval is het weigeren van een productie waarin in hoger beroep een grief over onvolledigheid van de vastgestelde feiten toegelicht/geïllustreerd wordt aan de hand van een chronologisch (uitgewerkt) overzicht van feiten, een sanctie die zowel disproportioneel als in strijd met het subsidiariteitsbeginsel is. Want OAD is door de weigeringsbeslissing nodeloos en ernstig in haar procesvoering in hoger beroep geschaad. Het beperken van de memorie van grieven tot honderd bladzijden was mogelijk door aan het hof een stuk te verschaffen waarnaar in deze memorie kon worden verwezen met de kenbare bedoeling dat het hof daarmee een goed beeld van de feiten zou krijgen. De advocaat van OAD heeft een en andermaal uitgelegd dat dit stuk met het oog op een juiste en volledige beeldvorming opgesteld was. Door de weigering van MvG-productie 59 werden alle verwijzingen in de memorie van grieven nutteloos. Het resultaat daarvan kan niet anders zijn dan dat het hof juist niet een volledig beeld gekregen heeft van de standpunten van OAD met als ongelukkig gevolg dat het hof in het eindarrest op tal van plaatsen geoordeeld heeft dat OAD iets ‘onvoldoende onderbouwd gesteld’ zou hebben.

75. Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingszaken bij de gerechtshoven, 13de versie (1 februari 2022).

b. Dat die sanctie zowel disproportioneel als in strijd met het subsidiariteitsbeginsel is, klemmt temeer, nu OADs advocaat aan de rolraadsheer zowel te kennen gegeven heeft dat voor zover in MvG-productie 59 stellingen en/of betwistingen staan opgenomen, het hof daaraan uiteraard voorbij kan gaan, als voorgesteld heeft om MvG-productie 59 aan te passen, waarbij dan slechts de daarin beperkt opgenomen stellingen en/of betwistingen zullen worden verwijderd, en dat dat geen invloed zal hebben op de (inhoud van de) chronologisch weergegeven feiten en omstandigheden.

6.4 De weigering van productie 59 levert een schending op van het beginsel van hoor en wederhoor. De conclusie van antwoord van Rabobank in eerste aanleg besloeg inclusief producties 1404 bladzijden. Het is derhalve bepaald niet vergezocht om het bezwaar van Rabobank tegen MvG-productie 59 met 119 bladzijden als louter chicaneus te kwalificeren.

6.5 Voor zover de weigeringsbeslissing, zoals volgt (of lijkt te volgen) uit rov. 3.1 van het eindarrest, erop berust MvG-productie 59 „grotendeels” ook standpunten van OAD bevat, is dat onbegrijpelijk. Want bestudering van MvG-productie 59 wijst uit dat op twintig plaatsen op de 119 bladzijden een standpunt is vermeld. In twaalf gevallen gaat het om een zin met een korte bewering, in acht gevallen om een alinea. Louter qua omvang van de tekst gaat het derhalve om hooguit twee van de 119 bladzijden. De rest is louter een letterlijke weergave van de producties of een vaststaande feitelijke gebeurtenis waarover geen discussie bestaat. Het gaat om de bladzijden 11, 14 2x, 19, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 38, 39, 42, 47, 77, 90, 92, 116. In vrijwel alle gevallen gaat het om een zeer korte toelichting op de feiten resp. een gevolgtrekking/standpunt. Van een processtuk waarin ‘het standpunt’ van OAD worden uiteengezet is geen sprake, laat staan dat MvG-productie 59 ‘grotendeels’ standpunten van OAD zou bevatten.

De handhavingsbeslissing

6.6 Subonderdelen 6.1 t/m 6.5 vitiëren (tevens) de handhavingsbeslissing.

Rov. 3.1 van het eindarrest

6.7 Subonderdelen 6.1 t/m 6.5 vitiëren (tevens) hetgeen het hof in rov. 3.1 van het eindarrest oordeelt omtrent MvG-productie 59.

6.8 Onjuist en/of onbegrijpelijk is het dat het hof in rov. 3.1 of elders in het eindarrest niet teruggekomen is van de weigeringsbeslissing en de handhavingsbeslissing.

Want gezien het ingrijpende gevolg⁷⁶ van het weigeren van deze productie 59, had het hof naar aanleiding van het in de pleitnota (§ 2) van mr. Wagenaar, de advocaat van OAD, blijkens zijn pleitnota⁷⁷ gedane verzoek om terug te komen van deze beslissing (pleitnota: „*verzoekt uw Hof om deze alsnog middels akte in te brengen*”), moeten nagaan of de eisen van een goede procesorde meebrengen dat het hof van die beslissing moest teruggekomen,⁷⁸ wat het Hof ten onrechte niet gedaan heeft.

Op grond van dit middel moge het de Hoge Raad behagen om het arrest te vernietigen, met zodanige beslissing als de Hoge Raad passend acht; kosten rechtens, met bepaling dat over de proceskostenveroordeling de wettelijke rente verschuldigd zal zijn met ingang van de vijftiende dag na de datum van het te dezen te wijzen arrest.

Dit processtuk bevat 7.029 woorden.

76. Zie te dezen middel van cassatie II.

77. Mr. Wagenaar had een pleitnota van vijf kantjes en een pleitnota van acht kantjes. In laatstgenoemde pleitnota (§ 2) staat genoemd verzoek: „*De tijdslijn is volledig uitgewerkt in productie 59, waar Rabobank bezwaar tegen had gemaakt. STAK OAD verzoekt uw Hof om deze alsnog middels akte in te brengen.*”

78. Vgl. o.a. HR 4 september 2015, ECLI:NL:HR:2015:2461.

BIJLAGE

Memorie van grieven-productie 59

PRODUCTIE 59

FEITEN

Inhoud

Koopovereenkomst Globe 2003.....	1
Kredietovereenkomst 2003.....	1
Aanhangsel Kredietovereenkomst 2003	2
Jaarrekening OAD 2002/2003	2
Revisiedocument financiering 2004.....	3
Jaarrekening OAD 2003/2004	5
Revisiedocument financiering 2005	5
Jaarrekening OAD 2004/2005	7
Kredietovereenkomst 2006.....	7
Jaarrekening OAD 2005/2006	8
Jaarrekening OAD 2006/2007	8
Kredietovereenkomst 2008.....	8
Akte hoofdelijkheid 2008	10
Jaarrekening OAD 2007/2008	10
Waiver letter 2010.....	11
Jaarrekening OAD 2008/2009	11
Presentatie Strategie OAD april 2010	11
Bericht OAD stopt met Hotelplan.....	13
Bijzonder beheer 2010	13
Jaarrekening OAD 2009/2010	13
Einde bijzonder beheer maart 2011.....	13
Booz presentatie oktober 2011.....	13
Wijzigingsovereenkomst december 2011	16
Bijzonder beheer 2012	16
Jaarrekening OAD 2010/2011	16
Presentatie OAD 9 mei 2012	18
Email Rabobank 15 mei 2012	19
Peakwork juni 2012	19
Email OAD 16 juli 2012	20
Booz presentatie 26 september 2012	20
Cijfers/prognoses OAD 26 september 2012.....	27
Opinie Industry Knowledge Team Rabobank 24 oktober 2012	28

Booz update rapport 5 decemer 2012	29
Brief Rabobank (zekerheden) 13 december 2012.....	29
Deelnemersreglement SGR 14 december 2012.....	31
Brief OAD 21 december 2012.....	31
Emails Rabobank – OAD dec. 2012/jan. 2013	32
Brief Rabobank (kapitaal) 22 januari 2013	33
Booz update presentatie 29 januari 2013	34
Taxaties O.G. 4 februari 2013.....	35
Brief OAD (verweer) 4 februari 2013	35
Brief Rabobank (verzuim) 13 februari 2013	38
Brief Kienhuis Hoving 1 maart 2013	40
Concept Jaarrekening OAD 2011/2012	40
Emails 6-7 maart Rabobank – OAD 2013	41
Email Rabobank 11 maart 2013	41
Brief Rabobank (verzuim) 12 maart 2013	42
Persbericht OAD 14 maart 2013.....	43
Taxaties HDS 19 maart 2013	44
OAD prognoses 2012/2013 20 maart 2013.....	44
Taxaties NTAB/BVA april 2013	45
Gespreknotitie OAD – Rabobank 9 april 2013.....	45
Booz update presentatie 10 april 2013.....	47
Email Rabobank 10 april 2013.....	48
Email OAD 12 april 2013.....	48
Gespreksverslag SGR – OAD – Rabobank 15 april 2013	48
Gespreksverslag OAD – Rabobank 18 april 2013	50
Email Rabobank (blokkade rekening) 19 april 2013.....	53
Brief Kienhuis Hoving 22 april 2013	54
Gespreksverslag OAD – Rabobank 24 april 2013	55
Email Rabobank 24 april 2013.....	57
Brief Rabobank 2 mei 2013	58
Booz update presentatie 8 mei 2013	59
Gespreksverslag OAD – Rabobank 17 mei 2013	60
OAD rapportage Q2 2012/2013 30 mei 2013	62
Jaarrekening OAD 2011/2012	63

Waiver letter 31 mei 2013.....	65
Brief Kienhuis Hoving 14 juni 2013.....	66
Brief Rabobank 1 juli 2013	69
Emails OAD – REWE juli 2013	71
Maandrapportage juli 2013 OAD	71
OAD update presentatie 7 augustus 2013	72
Brief Rabobank 12 augustus 2013.....	76
Brief OAD 21 augustus 2013.....	79
Brief TUI 23 augustus 2013	79
Email Karel Scheepers 26 augustus 2013	80
Bieding Nobel Capital 28 augustus 2013.....	80
OAD presentatie Twentse investeerders 28 augustus 2013	80
Bespreking OAD – Nobel Capital 30 augustus 2013.....	80
Brief Kienhuis Hoving 2 september 2013	80
Email OAD 3 september 2013	81
Email Base 5 september 2013	81
Brief Rabobank (opzegging krediet) 6 september 2013.....	82
Brief TUI 11 september 2013	84
OAD Management Presentatie/Businessplan 11 september 2013	85
OADXL boekingen verloop 2013.....	88
Informatiememorandum carve-out bus 17 september 2013	89
Brief Nobel Capital 17 september 2013	89
Email – intern memo Rabobank 18 september 2013.....	90
Memo Van der Arend 18 september 2013	92
Brief Rabobank 19 september 2013.....	93
Email Kienhuis Hoving 19 september 2013.....	94
Email Rabobank 20 september 2013, 17:05	96
Email OAD 20 september 2013, 17:51	96
Email Rabobank 21 september 2013.....	97
Overeenstemming Twentse investeerders 22 september 2013.....	97
Email Base 23 september 2013, 13:04	98
Email Rabobank 23 september 2013, 22:00	98
Email Rabobank 24 september 2013, 07:58	98
Email Rabobank 24 september 2013, 13:40	99

Telefonisch contact OAD-Rabobank 24 september 2013	101
Email Rabobank 24 september 2013, 16:33	101
Email Rabobank 24 september 2013, 18:13	101
Email Rabobank 24 september 2013, 18:24	102
Email Kienhuis Hoving 24 september 2013, 18:51.....	102
Email Rabobank 24 september 2013, 18:55	102
Brief TUI 24 september 2013	102
Faillissement OAD 25 september 2013	103
Email Rabobank 26 september 2013.....	103
Email Frans Schuitemaker 29 september 2013.....	103
Email Rabobank 30 september 2013.....	104
Email Rabobank 16 oktober 2013	104
Overzicht crediteuren OAD 31 oktober 2014.....	104
Faillissementsverslag 31 oktober 2014	104
Brief Talanton Valuation Services 21 november 2014	105
Brief De Waard 25 november 2014.....	105
Deelnemersreglement SGR 12 december 2014.....	106
BrandAsset Valuator – 2014.....	106
Interne notitie Rabobank 17 februari 2015	106
Rabobank Cijfers & Trends 16 maart 2015.....	108
Verklaring Will van de Hoogen (D-reizen) 26 augustus 2015.....	108
Verklaringen Twentse investeerders 4 september 2015	109
Verklaring Sören Hartmann (REWE) 4 september 2015	110
Verklaring Willem Bonvanie (Base) 4 september 2015.....	111
Verklaring Steven van der Heijden (TUI) 4 september 2015.....	112
Verklaring Ralf Usbeck (Peakwork) 7 september 2015	113
Verklaring Ank Bijleveld 8 september 2015	114
Brief Talanton Valuation Services 14 september 2015	114
Verklaring Jan van Nieuwenhuizen (Rabobank) 16 september 2015	116
Brief Rabobank 15 december 2015	116
Verklaring Hans Verborg (OAD) 12 juni 2016.....	116
Brief curatoren 27 oktober 2016.....	117
Persbericht Peakwork 8 januari 2018	117
Brief curatoren 19 juli 2018.....	118

Koopovereenkomst Globe 2003

1. Rabobank had in het verleden haar eigen reisbureaus. Rabobank wilde daar kennelijk op enig moment van af. OAD's eigen reisbureau-divisie, genaamd Globe, had belangstelling daarvoor. Dat heeft uiteindelijk geresulteerd in de koopovereenkomst¹ tussen Rabobank en OAD (de **Koopovereenkomst Globe**). OAD kocht voor € 2,5 mio. de Globe reisbureaus van Rabobank en betaalde dit volledig uit eigen middelen.
2. Middels de Koopovereenkomst Globe gingen partijen een langdurige samenwerking met elkaar aan en was er sprake van een langdurig commitment van Rabobank jegens OAD. Dat blijkt, onder andere, uit het feit dat (1) Rabobank in de Koopovereenkomst Globe als voorwaarde stelde dat OAD haar bestaande kredietrelatie met ABN AMRO volledig zou herfinancieren met Rabobank en (2) dat de "earn out" inzake de koopprijs tot 2007 liep.
3. Zie ook art. 8.2.2 (iii) dat bepaalt dat op closing partijen de "Bankdienstenovereenkomst" zullen tekenen, welke is gedefinieerd als: *"is de overeenkomst tussen de Verkopers en de Koper met betrekking tot door de Rabobank Groep aan de Koper te verlenen bancaire diensten"*.
4. Zie ook art. 5.3 dat bepaalt: *"De Earn Out zal worden betaald zodra overeenstemming is bereikt over de hoogte van de Earn Out conform artikel 5.2.10, doch uiterlijk op 1 maart 2007."*

Kredietovereenkomst 2003

5. Op 21 oktober 2003 gingen OAD en Rabobank de € 22,5 mio. kredietovereenkomst² (**Kredietovereenkomst 2003**) aan om zodoende uitvoering te geven aan de verplichting onder de Koopovereenkomst Globe. De Kredietovereenkomst 2003 bestond uit (1) € 12,5 mio. rekening-courant krediet en (2) € 10 mio. obligofaciliteit.
6. Het doel van het RC krediet was: *"(her)financiering van uw werkkapitaalbehoefte"*. Onder inperking stond opgenomen: *"de faciliteit wordt u ter beschikking gesteld op basis van jaarlijkse continuatie."*
7. Het doel van de obligofaciliteit was: *"het verstrekken van door de Rabobank conveniërende garanties jegens derden ten laste van de debiteur, afgifte van LC's alsmede marginverplichtingen in het kader van forextransacties"*. Onder looptijd stond opgenomen: *"de faciliteit wordt u op basis van jaarlijkse continuatie aangeboden."*
8. Onder "Covenants" stond opgenomen:
 - *"Door de aandeelhouder(s) van de OAD-groep zal een vermogensverklaring van 30% worden afgegeven. Onder de solvabiliteitsratio wordt in dit verband verstaan het eigen vermogen vermeerderd met voorzieningen voor latente belastingen en achtergestelde*

¹ Productie 47 CvD 2015 procedure en productie 44 CvR 2014 procedure

² Productie 49 CvD 2015 procedure

leningen en verminderd met immateriële activa, het geheel gerelateerd aan het gecorrigeerde balanstotaal; het balanstotaal zal hierbij eveneens worden gecorrigeerd met de per balansdatum aanwezige liquide middelen.

- *De jaarlijkse exploitatie dient een positief resultaat na belasting te laten zien.”*

9. Onder “Bijzonder voorwaarden” stond opgenomen:

- *“De bank wordt jaarlijks binnen 5 maanden na afloop van het boekjaar in het bezit gesteld van een door een accountant gecontroleerde jaarrekening. Aan de hand van de jaarrekening zal toetsing door onze bank plaats vinden van de ingepaste convenants.*
- *Uw huidige bankier geeft de (eventueel) jegens haar gestelde zekerheden integraal vrij.”*

Onder de Kredietovereenkomst 2003 werden geen zekerheden verstrekt aan Rabobank. Er was dus sprake van een 100% ratio financiering. Rabobank stelde wel als voorwaarde dat ABN AMRO alle zekerheden onder de bestaande kredietrelatie met OAD diende vrij te geven.

Aanhangsel Kredietovereenkomst 2003

10. Op 30 oktober 2003 stuurde Rabobank het aanhangsel³ inzake de Kredietovereenkomst 2003 naar OAD. Deze werd op 10 november 2003 door OAD getekend, waarbij de vermogensverklaring kwam te vervallen (zie hierboven nr. 8) en werd vervangen door een solvabiliteitsratio:

“Het garantievermogen op het geconsolideerde niveau van de OAD Groep B.V. zal te allen tijde tenminste 30% van het (gecorrigeerde) balanstotaal bedragen. Hieronder wordt in dit verband verstaan het eigen vermogen vermeerderd met voorzieningen voor latente belastingen en achtergestelde leningen en verminderd met immateriële vaste activa en vorderingen op aandeelhouders en/of directie, het geheel gerelateerd aan het gecorrigeerde balanstotaal. Hierbij zal het balanstotaal eveneens worden gecorrigeerd met de per balansdatum aanwezige liquide middelen.”

Het aanhangsel bepaalde verder:

“De overige condities en voorwaarden zoals verwoord in onze financieringsaanbieding d.d. 21 oktober 2003 en bijbehorende akten zullen ongewijzigd van kracht blijven.”

Jaarrekening OAD 2002/2003

11. Op 29 januari 2004 kwam de accountantsverklaring van Deloitte bij de geconsolideerde jaarrekening 2002/2003 van OAD⁴, er was sprake van een gebroken boekjaar tot eind oktober. Hieruit bleken zeer positieve cijfers:

- a. 2002: bedrijfsresultaat € 11,5 mio., netto winst € 7,7 mio., Garantievermogen € 27,6 mio. en liquide middelen € 26,7 mio.

³ Productie 50 CvD 2015 procedure

⁴ Productie 73 CvD 2015 procedure

- b. 2003: bedrijfsresultaat € 9,5 mio., netto winst € 6,3 mio., Garantievermogen € 31,9 mio.,
liquide middelen € 29 mio.

Revisiedocument financiering 2004

12. Op 26 juni 2004 stelde Rabobank een jaarlijks revisie document⁵ op inzake de financiering van OAD. Daaruit bleek, onder andere, dat de hele OAD groep hoofdelijk verbonden was. Onder "Zekerheden" stond benoemd: "Ratio financiering". Onder "Covenants" stond benoemd:
- "- s-ratio ad tenminste 30%, waarbij de op balansdatum aanwezige liquiditeiten worden gecorrigeerd op het balanstotaal;*
- positief bedrijfsresultaat."*
13. Onder "Samenvatting stond benoemd:
- "Gelet op de nog immer uitstekende financiële performance van de OAD groep, de uitstekende marktpositie en trackrecord van de groep, leggen wij onderhavige revisie met een nadrukkelijk positief advies aan uw commissie voor."*
14. Onder "II Algemeen" stond benoemd:
- "Vandaag de dag is de OAD groep een onafhankelijk familieconcern, dat zich de afgelopen jaren stormachtig heeft ontwikkeld en na TUI (o.m. Arke en Holland International) en Thomas Cook (o.m. Neckermann en Vrij Uit) tot de top 3 van de Nederlandse reiswereld behoort."*
- "Medio 2003 is de OAD groep door de gezamenlijke Nederlandse reisbranche uitgeroepen tot beste allround touroperator, hetgeen als de meest prestigieuze award in de reiswereld beschouwd kan worden en een kroon betekende op de ontwikkeling die de OAD groep de afgelopen jaren heeft doorgemaakt van bustouroperator tot een allround reisorganisatie. Daarnaast werd de OAD groep in 2003 verkozen tot Nederlands beste bustouroperator en beste aanbieder van reizen naar Turkije en Oostenrijk. Na deze brancheonderscheidingen, heeft de OAD groep in 2003 ook de Koning Willem I Prijs in ontvangst mogen nemen, welke jaarlijks wordt toegekend aan een Nederlandse onderneming die bijzondere prestaties levert voor haar marktgebied. OAD kreeg de prijs toegekend voor haar 'voortreffelijk en innovatief ondernemerschap, waarmee het concern een leidende positie heeft behaald en weten te behouden in een zeer concurrerende markt'."*
15. Onder "IV Bestaande faciliteiten" stond benoemd:
- "Met de overname van het huisbankierschap van de OAD groep, beschikt OAD bij Rabobank EnschedeHaaksbergen over een kredietfaciliteit ad € 22,5 mio. alsmede over een obligofaciliteit ad € 7,5 mio., waarbij opeisbaarheid is gekoppeld aan ratio's op het gebied van rentabiliteit en solvabiliteit. Ten aanzien van het gebruik is de maximale benutting in de aanloop van het*

⁵ Productie 2 CvA 2015 procedure en Productie 2 CvA 2014 procedure

hoogseizoen (vroeg in het voorjaar), wanneer accommodaties alsmede bestelde bussen moeten worden betaald. Alle vervangings- en uitbreidingsinvesteringen (waaronder hoofdkantoor te Holten) worden doorgaans uit de cashflow gefinancierd. Dit geldt over het algemeen tevens voor acquisities, welke doorgaans beperkt van omvang zijn. De huidige kredietfaciliteit wordt daarmee in beperkte mate benut, echter de SGR stelt voorwaarden ten aanzien van het minimaal aan te houden werkkapitaal (minimaal 1 maand van de totale bedrijfskosten), waarmee men altijd over een minimale standby-faciliteit dient te beschikken.

Overigens ontstaan vlak voor het hoogseizoen ten gevolge van aanbetalen door consumenten, forse creditposities, welke kunnen oplopen tot ruim € 15,0 mio.

De obligolimiet bij Rabobank bedraagt op dit moment € 7,5 mio. bij een obligopositie ad slechts € 545.556,00."

16. Onder "V Pricing/Cross-selling" stond benoemd:

"De kredietfaciliteit is verstrekt op basis van Euribor vermeerderd met een debiteurenopslag van 100 basispunten. Daarnaast worden nevenopbrengsten gegenereerd uit hoofde van side-business, te weten het volledige betalingsverkeer (0,5 promille x € 500,0 mio. = +/- € 250.000,00) en creditgelden (maanddeposito ad € 25,0 mio. à 2,1%; creditgelden RC ad € 17,0 mio. à 1 maands Euribor +/- 50 bp.). Voorts worden opbrengsten uit hoofde van assurantiën gegenereerd, t.w.:

- mat. verzekering hoofdkantoor Holten en Globe Reisburo's;

- mat. verzekering bustransferium;

tezamen +/- € 100.000,00 premie.

Daarnaast gaan wij er vanuit met ingang van 01/11/2004 het vervoersrisico touroperators te kunnen dekken, hetgeen een premie oplevert ad € +/- 600.000,00"

"Wij beoordelen de onderneming als uiterst solide en solvabel dat slechts bij overschrijding van des-ratio en/of het niet realiseren van positieve bedrijfsresultaten besprekmomenten worden ingepast."

17. Onder "VII B. Solvabiliteit" werd door Rabobank uitgebreid ingegaan op, waaronder waarderingen van, de posten (1) goodwill, (2) transport middelen, (3) onroerend goed, (4) voorraden, (5) vorderingen en (6) liquide middelen.

18. Onder "VII c. Liquiditeit" stond benoemd:

"De kredietbehoefte is voor de OAD groep beperkt en bereikt zijn piek jaarlijks in de maanden november tot en met april. Vanaf mei loopt het liquiditeitsbeslag weer gestaag terug naar een creditpositie. Zoals aangegeven hanteert de OAD groep ten aanzien van het wagenpark en investeringen hierin een ideaalcomplex. Jaarlijks wordt voor ca. € 2,0 - € 3,0 mio. in bussen

geïnvesteed, echter gelet op de seizoensdruk op dat moment, zal deze worden gefaciliteerd uit de door de bank beschikbaar gestelde rekening-courant faciliteit. Resumerend geven de ratio's en kengetallen een stabiel beeld, waarbij met name de ICR-ratio een hoge positieve score laten zien".

19. Onder "IX Conclusie" stond benoemd:

"De OAD groep heeft zich tot één van de belangrijkste partijen op de markt van reisbemiddeling en touroperating ontwikkeld en zich de afgelopen jaren mede middels schaalvergroting sterk gemanifesteerd. Een kroon op de ontwikkeling die de OAD groep de afgelopen jaren van bustouperator tot allround reisorganisatie heeft doorgemaakt, werd het afgelopen jaar gekregen door de toekenning van 8 prestigieuze awards, hetgeen niet alleen een unieke prestatie voor de Oad groep betekende, maar tevens een unieke prestatie in de reisbranche was. Medio vorig jaar hebben wij, in combinatie met de overname door OAD van 75 Rabo reisbureaus, het huisbankierschap van ABN-Amro Bank overgenomen."

Jaarrekening OAD 2003/2004

20. Op 21 januari 2005 kwam accountantsverklaring van Deloitte bij de geconsolideerde jaarrekening 2003/2004 van OAD⁶. Hieruit bleken zeer positieve cijfers:
- a. 2003: bedrijfsresultaat € 9,5 mio., netto winst € 6,3 mio., Garantievermogen € 31,9 mio., liquide middelen € 29.
 - b. 2004: bedrijfsresultaat € 9,4 mio., netto winst € 6,3 mio., Garantievermogen € 35,6 mio., liquide middelen € 38,7 mio.

Revisiedocument financiering 2005

21. Op 19 mei 2005 stelde Rabobank een jaarlijks revisie document⁷ op inzake de financiering van OAD. Onder "Gebruik van Rabobank Faciliteiten" stond benoemd:

"De maximale benutting van de faciliteiten is in de aanloop naar het hoogseizoen (vroeg in het voorjaar), wanneer accommodaties en besteld vervoer moeten worden betaald. Alle vervangings- en uitbreidingsinvesteringen worden doorgaans uit de cashflow betaald. De huidige kredietfaciliteit wordt daarmee in beperkte mate benut, echter de Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR) stelt voorwaarden ten aanzien van het minimaal aan te houden werkkapitaal (min. 1 maand van de totale bedrijfskosten), waarmee men altijd over een minimale stand-by faciliteit dient te beschikken. Vlak voor het hoogseizoen ontstaan forse creditposities."

⁶ Productie 54 CvD 2015 procedure

⁷ Productie 52 CvD 2015 procedure

22. Onder "II Cliënt gegevens" stond benoemd:

"De sterke positie in de retail markt (reisbureaus) geeft commerciële kansen voor de distributie van het OAD reizenproduct en een trend als vergrijzing zou OAD hierbij in de kaart kunnen spelen. Dit wil echter niet zeggen dat OAD het Internet als distributiekanaal links laat liggen, integendeel. De nieuwe CEO Frankenhuis heeft de nodige ervaring met dit distributiekanaal en zal zich nadrukkelijk met de strategie dienaangaande bezighouden. Frankenhuis heeft per 1 mei de e-commerce-manager Ivar Scheffelaar-Klots weten aan te trekken. Scheffelaar is de geestelijk architect van Kras en een sterk conceptueel denker volgens Frankenhuis (als reactie hierop is de huidige ICT-manager vertrokken naar Tui)."

Onder "recente ontwikkelingen" stond benoemd:

"• In januari 2005 voor de derde keer in successie tot beste Allround Touroperator van het jaar gekozen. Tevens meest innovatieve reisorganisatie, Touroperator met de beste prijs/kwaliteit verhouding, beste vlieg- en beste bustouroperator."

Onder "Ondernemings- en investeringsplan" stond benoemd:

"Er zijn op dit moment buiten de reguliere vervangingsinvesteringen investeringsplannen met betrekking tot de ICT-omgeving, het reserveringssysteem zal worden aangepast / uitgebreid en tevens zullen investeringen plaatsvinden gerelateerd aan het boeken van reizen via internet. Vooralsnog gaat Oad ervan uit dat deze investeringen uit de reguliere cash flow kunnen worden voldaan."

23. Onder "B. Financiële analyse, liquiditeit/cash flow" stond benoemd:

"De kredietbehoefte van de OAD groep is beperkt en bereikt zijn piek jaarlijks in de maanden november tot en met april. Vanaf mei loopt het liquiditeitsbeslag weer gestaag terug naar een creditpositie. Zoals aangegeven hanteert de OAD groep ten aanzien van het wagenpark en investeringen hierin een ideaalcomplex. Jaarlijks wordt voor ca. € 2,0 - € 3,0 mln. in bussen geïnvesteerd, echter gelet op de seizoensdruk op dat moment, zal deze worden gefaciliteerd uit de door de bank beschikbaar gestelde rekening-courant faciliteit."

Onder "Solvabiliteit" werd door Rabobank uitgebreid ingegaan op, waaronder waarderingen van, de posten (1) goodwill, (2) transport middelen, (3) onroerend goed, (4) voorraden, (5) vorderingen en (6) liquide middelen.

24. Onder "Conclusie" stond benoemd:

"Gezien de sterke conjunctuurgevoeligheid van deze sector verwachten wij met het opleven van de economie een versterking van de rentabiliteit."

"In het licht van voornoemde ontwikkelingen en het trackrecord van de OAD groep, leggen wij onderhavige revisie met een positief advies aan uw commissie voor."

Jaarrekening OAD 2004/2005

25. Op 21 januari 2005 kwam accountantsverklaring van Deloitte bij de geconsolideerde jaarrekening 2004/2005 van OAD⁸. Hieruit bleken zeer positieve cijfers:
- a. 2004: bedrijfsresultaat € 9,4 mio., netto winst € 6,3 mio., Garantievermogen € 35,6 mio., liquide middelen € 38,7 mio.
 - b. 2005: bedrijfsresultaat € 8,5 mio., netto winst € 6,2 mio., Garantievermogen € 33,9 mio., liquide middelen € 38,5 mio.

Kredietovereenkomst 2006

26. Op 27 maart 2006 gingen OAD en Rabobank de € 32,5 mio. kredietovereenkomst⁹ (**Kredietovereenkomst 2006**) aan. De uitbreiding hield verband met de overname van de reisbureaus en touroperating activiteiten van Hotelplan die volledig uit eigen middelen werd gefinancierd. De Kredietovereenkomst 2006 bestond uit (1) € 20 mio. rekening-courant krediet en (2) € 12,5 mio. obligofaciliteit.
27. Het doel van het RC krediet was: *“(her)financiering van uw werkkapitaalbehoefte”*. Onder inperkingen stond opgenomen: *“het krediet in rekening courant zal op basis van jaarlijkse continuatie worden verstrekt.”*
28. Het doel van de obligofaciliteit was: *“het verstrekken van door de Rabobank conveniërende garanties jegens derden ten laste van de debiteur”*. Onder looptijd stond opgenomen: *“de faciliteit wordt u op basis van jaarlijkse continuatie aangeboden.”*
29. Onder “Covenants” stond opgenomen:
- *“Door OAD groep B.V. c.s., hierna te noemen debiteur, geldt een solvabiliteitsratio van 30%, inhoudende dat het garantievermogen op het geconsolideerde niveau van de debiteur te allen tijd tenminste 30% van het (gecorrigeerde) balanstotaal zal bedragen. Hieronder wordt in dit verband verstaan het eigen vermogen vermeerderd met voorzieningen voor latente belastingen en achtergestelde leningen en verminderd met immateriële activa en vorderingen op aandeelhouders en/of directie, het geheel gerelateerd aan het gecorrigeerde balanstotaal. Het balanstotaal zal hierbij eveneens worden gecorrigeerd met de per balansdatum aanwezige liquide middelen. De bank behoudt zich het recht voor in haar berekening van de solvabiliteitsratio rekening te houden met eventuele toegepaste off-balance constructies;*
 - *De jaarlijkse exploitatie dient een positief resultaat na belasting te laten zien.”*

⁸ Productie 74 CvD 2015 procedure

⁹ Productie 56 CvD 2015 procedure

30. Onder “Bijzonder voorwaarden” stond opgenomen:

- *“De bank wordt jaarlijks binnen 5 maanden na afloop van het boekjaar in het bezit gesteld van een door een accountant gecontroleerde jaarrekening. Aan de hand van de jaarrekening zal toetsing door onze bank plaats vinden van de ingepaste convenants.*
- *Het betalingsverkeer zal via onze bank worden gecontinueerd en wij gaan ervan uit dat het betalingsverkeer ten aanzien van de nieuw te verwerven activiteiten van Hotelplan eveneens via onze bank zal worden geleid.”*

31. Onder de Kredietovereenkomst 2006 werden geen zekerheden verstrekt aan Rabobank. Er was dus sprake van een 100% ratio financiering.

Jaarrekening OAD 2005/2006

32. Op 9 november 2007 werd de geconsolideerde jaarrekening 2005/2006 van OAD¹⁰ vastgesteld. Hieruit bleken zeer positieve cijfers:

- a. 2005: bedrijfsresultaat € 8,5 mio., netto winst € 6,2 mio., Garantievermogen € 33,9 mio., liquide middelen € 38,7 mio.
- b. 2006: bedrijfsresultaat € 2,7 mio., netto winst € 2,5 mio., Garantievermogen € 29,3 mio., liquide middelen € 25,3 mio.

Jaarrekening OAD 2006/2007

33. Op 7 april 2008 kwam accountantsverklaring van Deloitte bij de geconsolideerde jaarrekening 2006/2007 van OAD¹¹. Hieruit bleken wederom zeer positieve cijfers:

- a. 2006: bedrijfsresultaat € 2,7 mio., netto winst € 2,5 mio., Garantievermogen € 29,3 mio., liquide middelen € 25,3 mio.
- b. 2007: bedrijfsresultaat € -366K, netto winst € 4,8 mio., Garantievermogen € 45,3 mio., liquide middelen € 27,2 mio.

Kredietovereenkomst 2008

34. Op 19 december 2008 werd € 32,5 mio. kredietovereenkomst¹² (**Kredietovereenkomst 2008**) getekend tussen Rabobank en OAD. Rabobank stuurde de Kredietovereenkomst 2008 in verband met een structuurwijziging bij OAD. De Kredietovereenkomst 2008 bestond uit (1) € 20 mio. rekening-courant krediet en (2) € 12,5 mio. garantiefaciliteit.

35. Bij het RC krediet stond onder “Doel” benoemd: *“De faciliteit zal uitsluitend worden aangewend voor de (her)financiering van werkkapitaal.”* Onder “Looptijd” stond benoemd: *“Tot wederopzegging”*.

¹⁰ Productie 55 CvD 2015 procedure

¹¹ Productie 60 CvD 2015 procedure en productie 3 CvA 2014 procedure

¹² Productie 6 t/m 8 dagv. En productie 4 CvA 2015 procedure en productie 9 dagv. 2014 procedure

36. Bij de garantiefaciliteit stond onder “Doel” benoemd: *“Deze faciliteit zal uitsluitend worden aangewend in het kader van de normale bedrijfsuitoefening”*. Onder “Looptijd” stond benoemd: *“Op basis van jaarlijkse continuatie.”*

37. Onder “Financiële Covenants” stond benoemd:

“Solvabiliteitsratio > 30% van het (geconsolideerde) balanstotaal;

De jaarlijkse Total Net Income dient positief te zijn; de met u overeengekomen voorwaarde met betrekking tot het exploitatieresultaat komt hiermee te vervallen”

In Bijlage A stond opgenomen:

“Definities financiële covenants

In onderstaande definities wordt onder 'Groep' steeds verstaan: 'alle Kredietnemers en Mededebiteuren'.

Solvabiliteitsratio

Het geconsolideerde garantievermogen van iedere Kredietnemer en Mededebiteur volgens de Jaarrekening in verhouding tot het geconsolideerde balanstotaal verminderd met de geactiveerde immateriële activa van de Groep en vorderingen op aandeelhouders en/of directie. Het balanstotaal zal hierbij tevens worden gecorrigeerd met de per balansdatum aanwezige liquide middelen.

Onder "garantievermogen" wordt verstaan:

Het geconsolideerde eigen vermogen, waaronder wordt verstaan gestorte en opgevraagde aandelenkapitaal verminderd met de ingekochte aandelen plus agioreserve plus herwaarderingsreserve plus andere wettelijke reserves plus statutaire reserves plus overige reserves (waaronder niet verdeelde winsten), vermeerderd met de voorzieningen voor latente belastingen en met de ten genoegen van Rabobank jegens haar achtergestelde vorderingen van derden en verminderd met de geactiveerde immateriële activa van de Groep en vorderingen op aandeelhouders en/of directie.

Total Net Income

Inkomen voor belasting en bijzondere baten en lasten.”

Onder “Definities” werd bepaald:

“Jaarcertificaat: een door een externe - de Bank conveniërende - registeraccountant en de directie van de OAD Groep Holding B.V. c.q. OAD Groep Holding II B.V. ondertekende verklaring conform Bijlage III bij de Overeenkomst;

Jaarrekening: de door een externe - de Bank conveniërende – registeraccountant gecontroleerde jaarrekening bestaande uit de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening met bijbehorende toelichting, consolidatiestaat en cashflowoverzicht;”

38. Artikel 17 “Financiële Ratio’s” bepaalde in lid 1 Overeenkomst RC:

“Solvabiliteitsratio

Zolang de Bank uit hoofde van de Overeenkomst nog een vordering op enige Kredietnemer heeft of kan verkrijgen, dient het garantievermogen van de Groep volgens de Jaarrekening te allen tijde minimaal 30 % van het geconsolideerde balanstotaal verminderd met de geactiveerde immateriële activa van de Groep en vorderingen op aandeelhouders en/of directie, te bedragen. Het balanstotaal zal hierbij tevens worden gecorrigeerd met de per balansdatum aanwezige liquide middelen.

Onder “garantievermogen” wordt in de Overeenkomst verstaan:

het geconsolideerde eigen vermogen van de Groep, waaronder wordt verstaan: gestorte en opgevraagde aandelenkapitaal verminderd met de ingekochte aandelen plus agioreserve plus herwaarderingsreserve plus andere wettelijke reserves plus statutaire reserves plus overige reserves (waaronder niet verdeelde winsten), vermeerderd met de voorzieningen voor latente belastingen en met de ten genoegen van de Bank jegens haar achtergestelde vorderingen van derden en verminderd met de geactiveerde immateriële activa en vorderingen op aandeelhouders en/of directie.”

39. Artikel 17 “Financiële Ratio’s” bepaalde in lid 1 b. Overeenkomst RC:

“De in dit artikel genoemde ratio's worden getoetst aan de hand van de Jaarrekening en het Jaarcertificaat van OAD Holding B.V. en OAD Holding II B.V.”

Bijlage III bevatte het model Jaarcertificaat.

40. De Overeenkomst Garantiefaciliteit bevat in art. 16 dezelfde bepalingen als hierboven opgenomen inzake de Overeenkomst RC.

Akte hoofdelijkheid 2008

41. Op 19 december 2008 werd akte hoofdelijkheid¹³ getekend tussen Rabobank en OAD, waarbij OAD Groep Holding BV en OAD Groep Holding II BV als hoofdelijke debiteuren tot de financiering toetraden.

Jaarrekening OAD 2007/2008

42. Op 8 april 2009 kwam accountantsverklaring van Deloitte bij de geconsolideerde jaarrekening 2007/2008 van OAD¹⁴. Hieruit bleken wederom zeer positieve cijfers:
- a. 2007: bedrijfsresultaat € -366K, netto winst € 4,8 mio., Garantievermogen € 45,3 mio., liquide middelen € 27,2 mio.
 - b. 2008: bedrijfsresultaat € 2,8 mio., netto winst € 3,4 mio., Garantievermogen € 49 mio., liquide middelen € 27,1 mio.

¹³ Productie 5 CvA 2014 procedure

¹⁴ Productie 61 CvD 2015 procedure en productie 4 CvA 2014 procedure

Waiver letter 2010

43. Op 1 april 2010 stuurde Rabobank een waiver letter¹⁵ naar OAD. Daarin werd bepaald:

- *“OAD Groep B.V. c.s. voldoet per 31 oktober 2009 niet langer aan de in de Bindende Offerte gestelde voorwaarde ten aanzien van de "Total Net Income". Als gevolg hiervan doet zich een opzeggingsgrond voor op basis van het bepaalde in artikel 13 lid 2 sub c van de Kredietovereenkomst en artikel 12 lid 2 sub c van de Overeenkomst inzake Garantiefaciliteit.*
- *Rabobank is bereid voorsnog af te zien van een beroep op haar recht tot opzegging, met dien verstande dat vanaf 31 oktober 2010 weer voldaan dient te worden aan alle voorwaarden van de Overeenkomsten (een 'Waiver'), inclusief de hiervoor omschreven voorwaarde ten aanzien van "Total Net Income".*

De voorwaarden en condities die in de Overeenkomsten zijn vastgelegd, blijven onverminderd en ongewijzigd van kracht.

Deze Waiver eindigt onmiddellijk indien niet voldaan is aan een van de hierboven genoemde voorwaarden, tenzij door alle partijen schriftelijk anders wordt overeengekomen.”

OAD diende daarvoor een bedrag van € 25.000 te betalen.

44. Op de datum van de waiver letter van 1 april 2010 was er nog geen “Jaarrekening” (zie ook hieronder nr. 45) en tevens geen “Jaarcertificaat” beschikbaar, althans dat wordt betwist. Rabobank heeft nagelaten om het relevante Jaarcertificaat in te brengen.

Jaarrekening OAD 2008/2009

45. Op 23 april 2010 kwam de accountantsverklaring van Deloitte bij de geconsolideerde jaarrekening 2008/2009 van OAD¹⁶. Derhalve 3 weken na de waiver letter van 1 april 2010. Hieruit bleek als gevolg van de financiële crisis een combinatie van lagere omzet en kostenreducties en de investeringen in het ICT-project PRO. voor het eerst een verlies, het garantievermogen en de liquide middelen waren overigens nog prima:

- a. 2008: bedrijfsresultaat € 3,1 mio., netto winst € 3,6 mio., Garantievermogen € 49,9 mio., liquide middelen € 27,1 mio.
- b. 2009: bedrijfsresultaat € -5,6 mio., netto winst € -3,8 mio., Garantievermogen € 45,9 mio., liquide middelen € 12,7 mio.

Presentatie Strategie OAD april 2010

46. In april 2010 maakte OAD haar presentatie¹⁷ “Hoofdpijnen Strategie OAD Groep”. Op de sheet “Visie en Missie OAD Groep” stond benoemd:

“Oad Groep is een allround reisorganisatie die via diverse merken en via meerdere distributiekkanalen geselecteerde reisproducten aanbiedt aan een kerndoelgroep van klanten.”

¹⁵ Productie 8 CvA 2015 procedure en productie 7 CvA 2014 procedure

¹⁶ Productie 3 CvA 2015 procedure en productie 6 CvA 2014 procedure

¹⁷ Productie 67 CvD 2015 procedure

“De Oad Groep wil een robuuste groei realiseren in de geselecteerde reisproducten voor haar kerndoelgroepen. Op basis van een efficiënte organisatie en ondersteund door nieuwe technologie, zal dit een verhoging in omzet van deze reisproducten en een verbetering in marges en bedrijfsresultaat met zich mee brengen.”

47. Op de sheet “ Algemene doelstellingen” stond benoemd:

“De Oad Groep streeft naar een evenwichtige verdeling tussen de verkoop via reisbureaus en internet. Er wordt naar gestreefd in 2016 een verhouding te bereiken van 50% verkoop via reisbureaus en 50% via internet.”

“De Oad Groep stelt zich tot doel een return on sales (ROS) te realiseren in 2014 van 1% van de netto omzet en 1,5% na de introductie van PRO.”

48. Op de sheet “Strategische Hoofdpunten” / “Distributie” stond benoemd:

- Reisbureaus tot op heden van groot belang voor Oad. Dit belang zal de komende jaren afnemen.
- Geleidelijke afbouw de komende jaren van het aantal Globe winkels.
- Tegelijkertijd toename van het aantal reserveringen via internet (naar 50% in 2016).
- Succes online strategie is afhankelijk van PRO en CRM systemen.

49. Op de sheet “Strategische Hoofdpunten” / “Financieel” stond benoemd:

- Efficiency verbeteringen en kostenreducties.
- Schrappen van niet renderende producten/winkels.
- Margeverbeteringen door versneld invoeren van online strategie en nieuwe producten.
- Rekening houden met hybride kostenstructuur.
- Herstel van balans verhoudingen.

50. Op de laatste sheet “Financiële prognoses OAD Groep” werd een omzetstijging van internet boekingen genoemd over de periode 2009/2010 t/m 2013/2014. De kosten namen in die periode ook structureel af met € 6 mio. Op grond van deze prognoses waarbij OAD ervan uitging dat de omzet zou blijven stijgen ging OAD destijds uit van een bedrijfsresultaat van € 4,1 mio. in het jaar 2012/2013.

Bericht OAD stopt met Hotelplan

51. Op 24 september 2010 verscheen een bericht¹⁸ in de media waarin door OAD werd aangekondigd de activiteiten inzake Hotelplan waarschijnlijk na eind 2011 te staken.

Bijzonder beheer 2010

52. Op 18 oktober 2010 werd OAD voor het eerst onder bijzonder beheer geplaatst door Rabobank. STAK OAD beschikt niet over een brief van Rabobank met een deugdelijke onderbouwing daarvoor en Rabobank heeft deze niet ingebracht in de procedure.

Jaarrekening OAD 2009/2010

53. Op 16 maart 2011 kwam accountantsverklaring van Deloitte bij de geconsolideerde jaarrekening 2009/2010 van OAD¹⁹. Hieruit bleken wederom positieve cijfers:
- a. 2009: bedrijfsresultaat € -5,6 mio., netto winst € -3,8 mio., Garantievermogen € 45,9 mio., liquide middelen € 12,7 mio.
 - b. 2010: bedrijfsresultaat € 1,8 mio., netto winst € 1,4 mio., Garantievermogen € 47,4 mio., liquide middelen € 8,9 mio.

54. OAD had voldaan aan de voorwaarde in de waiver letter 2010 zodat deze kwam te vervallen.

Einde bijzonder beheer maart 2011

55. In maart 2011 werd bijzonder beheer opgeheven²⁰.

Booz presentatie oktober 2011

56. Om de reeds ingezette strategie (zie hierboven) verder kracht bij te zetten en vanwege het staken van het ICT project PRO heeft OAD op een gegeven moment Booz & Company (**Booz**) ingeschakeld voor extern advies en begeleiding voor de strategie. Het het papier veel belovende ICT project dat de nieuwe inkoop/verkoop strategie diende te ondersteunen, genaamd PRO dat op maat gebouwd moest worden, en nog nergens in de wereld eerder geïmplementeerd was, bleek meer problemen en kosten met zich mee te brengen dan verwacht. Ook dat was een reden om Booz in te schakelen.

¹⁸ Productie 57 CvA 2015 procedure

¹⁹ Productie 7 CvA 2015 procedure en productie 8 CvA 2014 procedure

²⁰ Zie nr. 23 CvA 2015 procedure

57. Op 27 oktober 2011 hield Booz een presentatie²¹ voor OAD (**Booz presentatie 2011**). Booz begon haar presentatie met:

“Oad’s voortbestaan wordt ernstig bedreigd : een fundamentele koerswijziging is noodzakelijk, echter hiervoor is weinig tijd”

Dat was duidelijk bedoeld als een soort *wake-up call*. Dat blijkt ook wel uit het feit dat deze bewoordingen in alle latere presentaties van Booz niet meer voorkwamen.

58. Op dat moment was sprake dat internet ineens een grotere vlucht nam in de reiswereld waardoor de bedrijfsvoering daarop aangepast diende te worden. Uiteraard was OAD daar al tijden mee bezig, zie ook hiervoor, en haar aandeel online verkopen van destijds marktconform, echter volgens Booz diende OAD daar nog een schepje boven op te doen.
59. Op sheet 3 stond benoemd dat OAD 9% online deed en dat dit in 2015 naar 49% zou gaan. Dat is overigens in lijn met de prognose van OAD in de presentatie van april 2011 waarin werd uitgegaan dat in 2016 50% gehaald zou worden. Zie ook hiervoor onder nr. 48. Overigens dient hierbij wel opgemerkt te worden dat OAD bestond uit 4 divisies²²:
- a. OAD-reisdivisie (OAD Touroperating)
 - b. Business 2 Business (reizen aan bedrijfs- en verenigingsleven)
 - c. Globe Reisbureaus
 - d. OAD Touringcar bedrijf

De uitbreiding van de internet activiteiten gold uiteraard met name voor de eerste divisie, de reis/touroperating divisie en niet voor de overige 3 divisies. De genoemde 9% in de Booz presentatie had betrekking op de gehele OAD groep en geeft derhalve een vertekend beeld. Het was uiteraard beter geweest indien Booz in haar presentatie onderscheid zou hebben gemaakt naar de 4 divisies.

60. Volgens Booz waren er 5 hoofd strategische uitdagingen, zie sheet 4: (1) competitieve business modellen, (2) digitalisering, (3) reisburo van de toekomst, (4) kostenpositie en (5) competenties.
61. Op sheet 7 staan 2 verschillende doelgroepen genoemd: (1) basis tegen lage kosten en (2) speciaal / bijzonder tegen meerprijs. OAD was actief voor beide doelgroepen. Booz noemde voor de eerste doelgroep “basis” expliciet “dynamic packing”. Dat werd niet genoemd voor de tweede doelgroep. Met “basis” werd bedoeld vakantieboekingen bestaande uit accommodatie met/zonder vlucht, ook wel Mainstream genoemd. Onder “speciaal” werd

²¹ Productie 11 CvA 2015 procedure en productie 11 CvA 2014 procedure

²² Zie ook nr. 1.8 CvR 2015 procedure

verstaan volledig verzorgde (maatwerk) vakanties inclusief accommodatie, vervoer en programma.

62. Op sheet 13 werd duidelijk gemaakt dat kostenreducties versneld doorgevoerd dienden te worden. De 3 grootste posten waar het meest op bezuinigd diende worden waren (1) personele kosten, (2) retail callcenter en (3) distributie.

63. Op sheet 14 concludeerde Booz:

“Als de lange termijn kostenbesparingen gerealiseerd worden, is een gezonde stijging van RoS haalbaar”

Opvallend is overigens dat Booz op dat moment zelf uitging van een reductie van de omzet van de touroperating activiteiten over de jaren 2011 t/m 2015 van € 5 mio. (€ 312 mio. in 2011 naar € 307 mio. in 2015). Door kostenreducties zou dat wel leiden tot een toename van de RoS (Return on Sales). Dat zou uiteraard ook tot een omzetsdaling leiden als gevolg van het wegsnijden van verlieslatende omzet.

64. Op sheet 18 stelde Booz voor om verlieslatende winkels te sluiten en te herinvesteren in goed draaiende winkels en “Verbeteren van online user experience en performance”.

65. Op sheet 19 werd weergegeven dat $80 + 58 = 138$ winkels een positief winstresultaat hadden en 56 winkels een negatief winstresultaat.

66. Op sheet 21 en 22 staan de effecten van de reductie van verlieslatende winkels over de periode 2012 t/m 2015.

67. Op sheet 24 benoemde Booz:

“Status Quo: het merk Oad geniet binnen zijn segmenten een zeer sterke naamsbekendheid”

68. Op sheet 25 benoemde Booz:

“Status Quo: het merk Globe is #4 qua bekendheid onder reisbureaus (Oad scoort onverwacht hoog als reisbureau merk)”

69. Op sheet 26 benoemde Booz:

“Status Quo: Met ruim 10 miljoen unieke bezoekers op jaarbasis is Oad.nl tien keer zo groot als globe.nl”

70. Booz adviseerde in sheet 29 om alle middelen in te zetten op 1 merk, OAD. Booz adviseerde om deze operatie gefaseerd over 2012 t/m 2015 (en daarna) uit te voeren. De kosten/afschrijvingen die daarmee gepaard zouden gaan waren ca. € 8 mio. Volgens de prognose zouden in 2012 9 winkels gesloten worden, in 2013 31 winkels, in 2014 32 winkels en in 2015 45 winkels. Voor deze operatie werd 4 jaar gepland.

71. In sheets 32 t/m 35 adviseerde Booz om de snijden in de MT structuur. OAD realiseerde het volgende. Terug naar one-tier Board (geen divisie directies/MT's, maar 1 hoofddirectie), vervroegd pensioen algemeen directeur Globe, samenvoeging business units Touroperating van 5 naar 3 en nog andere relevante aspecten.
72. Op sheet 40 stelde Booz voor om 150 FTE te reduceren om kosten te besparen. Op sheet 41 werd dat uitgewerkt in een RoS prognose voor de periode t/m 2015.
73. Sheets 43 en 44 bevatten een roadmap.

Wijzigingsovereenkomst december 2011

74. Op 1 december 2011 werd een wijzigingsovereenkomst²³ getekend inzake de Kredietovereenkomst 2008. Daarbij werd een nieuwe definitie van LIBOR toegevoegd inzake alternatieve valuta. De renteopslag werd verhoogd van 0,95% naar 1,45%. Verder werd bepaald:

“Voor zover daarvan in deze wijzigingsovereenkomst niet is afgeweken, blijven de voorwaarden en condities die in de Overeenkomst zijn vastgelegd onverminderd en ongewijzigd van kracht.”

Bijzonder beheer 2012

75. In maart 2012 werd OAD weer door Rabobank onder bijzonder beheer geplaatst. STAK OAD beschikt niet over een brief van Rabobank met een deugdelijke onderbouwing daarvoor en Rabobank heeft deze niet ingebracht in de procedure. Rabobank stelde onder nr. 29 CvA dat dit gebeurde:

“vanwege tegenvallende bedrijfsresultaten, moeilijke marktomstandigheden, de verwachte hoge reorganisatiekosten zoals voorzien in de concept-jaarrekening van OAD over het boek jaar 2010/2011.”

Jaarrekening OAD 2010/2011

76. Op 24 april 2012 kwam accountantsverklaring van Deloitte bij de geconsolideerde jaarrekening 2010/2011 van OAD²⁴. Hieruit bleken ineens negatieve cijfers inzake het bedrijfsresultaat en de netto winst, echter er was nog steeds sprake van een aanzienlijk garantievermogen en voldoende liquide middelen. Deze cijfers geven een enigszins vertekend beeld omdat er sprake was van 2 bijzondere posten, namelijk (1) een eenmalige afschrijving op het ICT project PRO van € 24,7 mio. en (2) een reorganisatie voorziening van € 3,2 mio., in totaal dus € 27,9 mio.:
 - a. 2010: bedrijfsresultaat € 1,8 mio., netto winst € 1,4 mio., Garantievermogen € 47,4 mio., liquide middelen € 8,9 mio.

²³ Productie 59 CvD 2015 procedure en productie 9 dagv. 2014 procedure

²⁴ Productie 9 CvA 2015 procedure en productie 11 dagv. 2014 procedure

- b. 2011: bedrijfsresultaat € -28,1 mio., netto winst € -21,5 mio., Garantievermogen € 25,3 mio., liquide middelen € 6,8 mio.

77. In het Directieverslag²⁵ stond onder “Algemeen” benoemd:

“In Nederland werd dit nog versterkt door de met deze eurocrisis samenhangende problemen op de woningmarkt en van de pensioenen en de arbeidsmarkt. Het verminderde consumentenvertrouwen leidde tot een dalende vraag binnen de reismarkt in de resterende maanden van het zomerseizoen met veel last-minute aanbiedingen en lager dan verwachte marges.”

Onder “De omzet en het resultaat” stond benoemd:

“De hiervoor genoemde omstandigheden hebben in het verslagjaar geleid tot teruglopende omzetten bij de verschillende bedrijfsonderdelen. Mede hierdoor kwam het rendement onder druk. Ook de structurele beweging in de distributiekanaalen van de reismarkt naar minder vraag via retail en meer via internet werd door de opnieuw uitbrekende crisis versneld. Om deze reden werd een herijking van de strategie door de directie noodzakelijk geacht. Hierbij wordt uitgegaan van een versnelde doorvoering van nieuwe businessmodellen bij de touroperating activiteiten en een stroomlijning van de retailketen, met daarbij een forse kostenreductie. Dit leidde echter ook tot de conclusie dat het ICT systeem PRO niet meer adequaat was om deze strategie te ondersteunen, maar meer flexibele ICT toepassingen noodzakelijk zijn. In verband hiermee werd een impairmentlast van 24,7 miljoen euro getroffen in de jaarrekening en een reorganisatievoorziening van 3,2 miljoen euro. Gecorrigeerd voor deze bijzondere lasten van 27,9 miljoen euro bedroeg het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening 0,2 miljoen euro. Vanwege genoemde resultaatontwikkeling daalde de solvabiliteit van 45% naar 31 %. Op balansdatum werd geen beroep gedaan op externe financiering.”

Onder “Vooruitzichten” werd benoemd:

“Hoewel het winterseizoen 2011/2012 een relatief gunstige ontwikkeling laat zien, is het zomerseizoen 2012 aarzelend van start gegaan. Het lage consumentenvertrouwen in verband met de eurocrisis speelt hierbij een belangrijke rol. Dit onderstreept de noodzaak om door de ingezette verdere kostenverlagingen en strategische aanpassingen het rendement te verbeteren. Een en ander zal leiden tot een verlaging van het personeelsbestand. Omvangrijke investeringen, naast de noodzakelijke vervangingsinvesteringen, worden niet verwacht. In de financieringsverhoudingen worden dan ook geen belangrijke wijzigingen verwacht. Een belangrijke impuls voor de omzet gaat uit van het EK voetbal 2012 in Polen en de Oekraïne, waaraan Oad als partner van de KNVB een belangrijke bijdrage gaat leveren.”

²⁵ Productie 11 dagv. 2014 procedure

Presentatie OAD 9 mei 2012

78. Op 9 mei 2012 gaf OAD een presentatie²⁶ aan Rabobank (**Presentatie mei 2012**). Onder “Aanleiding” stond benoemd: (1) “Crisis versnelt veranderproces reiswereld” en (2) “Oad via Busbedrijf en B2B minder afhankelijk van uitsluitend vakantiemarkt consumenten”.
79. Onder “De organisatie” stond benoemd: (1) “Vergroten van de efficiency” en (2) “Verlagen van de kosten”.
80. Onder “Wat te verwachten” stond benoemd: (1) “Een proces dat zich stap voor stap over meerdere jaren uitstrekt”, (2) “Eerst zaaien, dan oogsten”, (3) “2012 wordt het eerste veranderingsjaar, waarin we de organisatie ‘bouwrijp’ maken voor de toekomst” en (4) “Focus op rendementsverbetering”.
81. Onder “Belangrijkste ontwikkelingen Oad Groep 2011-2012” stond benoemd: (1) “Kostenbesparingsoperatie volgens plan; Sluiting 24 winkels; 150 fte (voorziening in 2010/11 genomen)” en (2) “Resultaten voor 2011/2012 conform budget”. Met de sluiting van 24 winkels in 2011/2012 liep OAD zelfs voor op de Booz presentatie 2011. Zie ook hiervoor onder nr. 70.
82. Onder “Belangrijkste ontwikkelingen Oad Groep 2012/2013 – 2013/2014” stond benoemd:
- **Implementatie business modellen**
 - Stijging online omzet
 - Verbeterslagen oad.nl + globe.nl = conversiegroei
 - Ontwikkeling en implementatie Dynamic Packaging Tool
 - Meer Mainstream aanbod in exclusiviteit
 - **Winkelketen**
 - Winkelnetwerk optimalisatie (beoordeling/samenvoeging etc.)
 - Omzetgroei specialistische producten in Globe winkels
 - **Hierdoor verdere reductie van fte’s en overige kosten**
 - **Omzet licht dalend i.v.m. optimalisatie winkelketen, stabilisatie touroperating**
 - **Herstel rendement**
83. Onder “Financiële prognoses Oad Groep” bleek dat over de periode t/m 2013/2014 (1) de omzet zou dalen, (2) de bruto marge zou dalen, (3) de kosten aanzienlijk zouden afnemen, (4) waardoor de prognose voor het bedrijfsresultaat in 2012/2013 € 3 mio. zou zijn en in 2013/2014 € 4,3 mio.

²⁶ Productie 9 CvA 2014 procedure

Email Rabobank 15 mei 2012

84. Op 15 mei 2012 stuurde Robert Hofenk (accountmanager bijzonder beheer Rabobank) naar aanleiding van de Presentatie mei 2012 een email²⁷ aan OAD. Daarin benoemde Rabobank:

“De strategie zoals door u gepresenteerd afgelopen week geeft voor de bank een goed beeld van de keuzes die OAD maakt en gaat weer verder dan concepten waar wij einde 2010 en begin 2011 de laatste informatie van hebben ontvangen. Goed is geweest dat u met hulp van Booz Allen een nadere analyse hebt gemaakt van de markt en de positie van OAD daarin. Zoals aangegeven zouden wij graag een exemplaar van de presentatie van vorige week ontvangen.”

85. Rabobank vroeg vervolgens om een cijfermatige onderbouwing. Verder benoemde Rabobank:

“Met u is besproken dat wij andere vergelijkbare organisaties zoals TUI en Thomas Cook meer rigoureuze keuzes zien maken (exploitatie van eigen vliegtuigen, keten integratie en bijv. volledig afstoten van winkels). Bij u zien wij eigenlijk dat zulke keuzes niet worden gemaakt en de vraag voor de bank is nadrukkelijk of dit voldoende is om de snelle verandering van de markt bij te houden.”

Hieruit bleek dat Robert Hofenk haar eigen klant OAD niet voldoende kende. Immers OAD was anders ingericht als TUI en/of Thomas Cook. OAD had namelijk 4 divisies, waaronder een B2B divisie en een eigen bus divisie. De verwijzing naar “exploitatie van eigen vliegtuigen” is dan ook niet van toepassing op OAD en misplaatst. OAD had in 2011/2012 al 24 winkels afgestoten/gesloten. Zoals uit de Booz presentatie 2011 bleek was dit een gefaseerde operatie t/m 2015 en daarna. Uit de Booz presentatie 2011 bleek trouwens ook duidelijk dat het nooit de bedoeling was om alle winkels af te stoten, maar alleen de verlieslatende winkels. Derhalve is de verwijzing van Rabobank naar “volledig afstoten van winkels” te generiek niet specifiek van toepassing op OAD en misplaatst. Immers, OAD had juist een aantal gespecialiseerde winkels die zeer winstgevend waren, zoals ook blijkt uit de Booz presentatie 2011.

Rabobank maakte zich zorgen om de resultaatsontwikkeling en wenste dat nader in een call te bespreken.

Peakwork juni 2012

86. In mei 2012 ontdekte Julius ter Haar bij een bezoek aan Duitsland dat het software pakket voor het zelf samenstellen en boeken van reizen daar inmiddels wel bestond en ‘off the shelf’ kon worden aangeschaft, namelijk bij het bedrijf Peakwork²⁸. Zie ook de verklaring²⁹ van Ralf Usbeck, CEO van Peakwork A.G.:

²⁷ Productie 12 CvA 2015 procedure en productie 10 CvA 2014 procedure

²⁸ Zie nr. 1.21 CvR 2015 procedure

²⁹ Productie 13 akte OAD 2014 procedure

“Peakwork is the software specialist for the travel industry. Tour operators, service providers and retail channels benefit from an increase in conversions and turnover, plus the overall user experience is also improved due to the flexibility and choice available to the front-end channels.

In May 2012 I was contacted by Julius ter Haar of OAD with respect to a new software development for OAD Tour operating. I was informed by OAD, that at that time around 25% of mainstream bookings by OAD's customers were made via internet and the OAD-website. It was OAD's strategy to strongly increase this percentage as well as to strongly decrease organisational costs. The Peakwork Player/HUB-technology would enable OAD to achieve these goals, because through easy-to-create connections with accommodation and airline content suppliers, OAD would be able to largely eliminate contracting, product development and operational costs by implementing a fully digital process using our technology. Furthermore, OAD would also have the opportunity to substantially reduce its risk in airline seats contracting, as seats would no longer have to be contracted on a large scale in advance.”

Email OAD 16 juli 2012

87. Op 16 juli 2012 stuurde Christo Kalter (CFO OAD) een email³⁰ aan Laurens Schilder (bijzonder beheer Rabobank). Daarin werd verwezen naar de meeting tussen OAD en Rabobank van 2 juli 2012. OAD kondigde aan dat ze naar aanleiding van de meeting Booz weer in de arm hadden genomen voor een *“gedegen financiële onderbouwing in de vorm van prognoses voor de komende 3 jaar”*. Daarnaast werd aangekondigd dat OAD Jan Brouwer (oud CEO Super de Boer) de directie van OAD zal gaan begeleiden, waaronder de uitwerking en implementatie van het strategische plan.

Booz presentatie 26 september 2012

88. Op 26 september 2012 gaf Booz “Oad Strategie Update Rabobank Presentatie” (**Booz presentatie september 2012**)³¹. Van belang is dat wake-up call uit de Booz presentatie 2011: *“Oad’s voortbestaan wordt ernstig bedreigd : een fundamentele koerswijziging is noodzakelijk, echter hiervoor is weinig tijd”* uitdrukkelijk niet meer is opgenomen hierin. Dat was dus volgens Booz niet langer aan de orde en/of relevant.
89. De “Executive Summary” was als volgt:

³⁰ Productie 13 CvA 2015 procedure en productie 12 CvA 2014 procedure

³¹ Productie 9 dagv. en 89 CvD 2015 procedure en productie 12 dagv. 2014 procedure

Executive Summary

- Vorig jaar is geconstateerd dat het grootste deel van Oad's portfolio ongedifferentieerd is en relevantie verliest. Op basis van deze analyse, is er een visie en strategie ontwikkeld om hier effectief verandering in te brengen
- In het afgelopen jaar heeft de markt zich negatiever ontwikkeld dan voorzien. Als gevolg laten de realisatie en projectie van resultaten een negatief beeld zien
- Absolute prioriteit is om vast te houden aan de ontwikkelde visie en strategie en de transformatie naar het nieuwe Oad te accelereren. Daartoe heeft een verdiepingsslag plaatsgevonden op vier elementen van de strategie:
 - a) Business Modellen: Versnelde opbouw van Dynamic Packaging
 - b) Business Modellen: Rationaliseren en verbeteren van winstgevendheid van het T/O productportfolio
 - c) Multi-channel: Verkleinen van winkel footprint, verhogen effectiviteit via het Sales Force concept en accelereren van online
 - d) Kostenreductie: Structureel verlagen van variabele en vaste kosten
- Deze verregaande maatregelen kunnen Oad brengen naar een bedrijfsresultaat van €3.1 Mn in 2013 en €2.9 Mn in 2015. Hiervoor zal de kostenbasis met €17 Mn en 355 FTE verlagen in 2015

Buiten de scope van dit onderzoek vallen de divisies BtB, SRC, Bus (en T/O Bus)

90. Als gevolg van negatieve marktontwikkelingen adviseerde Booz om de strategie en de transformatie (de **turn around**) te versnellen, waaronder (1) versnelde opbouw dynamic packaging, (2) verminderen aantal winkels, (3) accelereren online en (4) kostenreducties. Dat zou OAD in 2013 een bedrijfsresultaat van € 3,1 mio. en € 2,9 mio. in 2015 kunnen opleveren. De kosten zouden in 2015 met € 17 mio. worden verlaagd, alsmede 355 FTE minder.
91. Van groot belang hierbij is dat dit rapport van Booz met name over de reis/touroperating divisie van OAD ging. Zie ook onder aan de "Executive Summary":

"Buiten de scope van dit onderzoek vallen de divisies BtB, SRC, Bus en T/O Bus)".
92. In sheet 11 werd weergegeven dat zonder de turn around verwacht werd dat de resultaten een negatief beeld zouden laten zien. Daarbij werd onder "Aannames" benoemd dat werd uitgegaan van een stabiele reismarkt tot 2015. Relevant is ook dat Booz bij de resultaten van 2011 duidelijk opmerkte dat dit negatief resultaat te maken had met:

"Eenmalige kosten gedreven door IT afschrijvingen een voorziening voor reorganisatie"
93. Op sheet 12 werd benoemd:

"Ingrijpen heeft tot doel om het gewenste bedrijfsresultaat van ~€ 5Mn te realiseren"
94. Op sheet 14 werd de turn around nader uitgewerkt:

Om het tij te keren heeft Oad een strategie ontwikkeld gericht op business modellen, multi-channel en organisatievoorwaarden

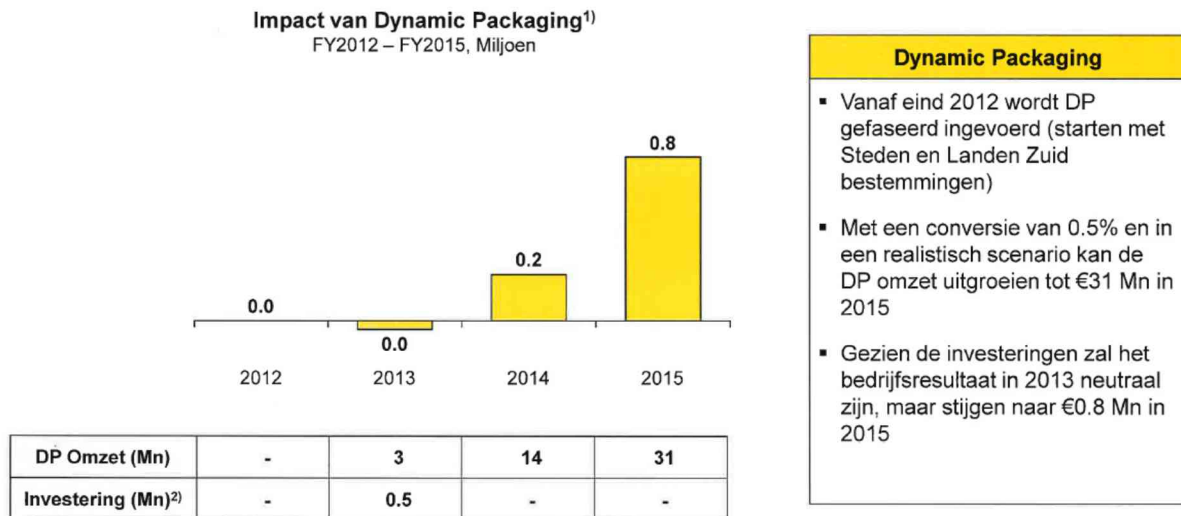
95. Deze was grotendeels in lijn met sheet 5 uit de Booz presentatie 2011, echter met een paar verschillend: (1) er werd ineens veel meer aandacht besteed aan dynamic packaging en (2) onder voorwaarden werd een 3^e punt toegevoegd, namelijk "ICT Ondersteuning". Zie ook hieronder de sheet 5 uit de Booz presentatie 2011:

... die nu verder zijn uitgewerkt in de visie van een geïntegreerde 9+ reisorganisatie

96. In sheets 15 en 16 werd uitgebreid ingegaan op de werking en effecten van dynamic packaging. Deze sheets staan niet opgenomen in de Booz presentatie 2011. Sheet 15 noemde: *"Opbouw van Dynamic Packaging is essentieel maar zal desalniettemin tijd vergen"*
- Fase 1 liep van dec 2012 tot mid 2013. Fase 2 liep vanaf mid 2013.
97. In sheet 16 "A. Dynamic Packaging" werd benoemd dat de investeringen voor dynamic packaging beperkt waren, namelijk € 500.000 en dat de positieve effecten daarvan in 2014 en 2015 zichtbaar zouden zijn.

In 2015 zal de netto omzet van DP uitkomen op €31 Mn en gezien de investeringen een impact op het bedrijfsresultaat van €0.8 Mn

98. Op sheet 19 “B. Bestemmingen” stond benoemd:

“Het optimaliseren van de winstgevendheid van bestemmingen levert een verbetering van €3.1 Mn op in 2013”

De prognose van Booz liep wederom tot 2015. Een belangrijke assumptie van Booz daarbij was:

“Belangrijkste aannamen: reismarkt stabiel, marktaandeel ontwikkeling Oad zet door, kostenstructuur ontwikkeling zet door na 2013”

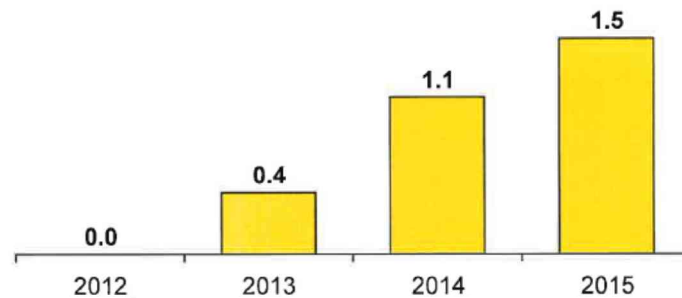
Later bleek helaas dat de reismarkt niet stabiel bleef maar te maken kreeg met een aanzienlijke omzetsdaling als gevolg van de banken/kredietcrisis en een absoluut dieptepunt van het consumenten vertrouwen in 2013.

99. Op 21 “C. Multi-Channel” stond benoemd:

“Het sluiten van extra winkels heeft een positief effect van €1,5 Mn op het bedrijfsresultaat in 2015”

De prognose van Booz liep wederom tot 2015. De totale reorganisatiekosten over de jaren 2013 t/m 2015 waren € 2,3 mio. Daarmee zou de omzet dalen met € 36 mi. In 2015. Het aantal FTE zou in 2015 133 minder zijn.

Impact van voorgestelde besparingen Globe reiswinkels¹⁾
FY2012 – FY2015, Miljoen

Reorganisatie-kosten (Mn)	-	1.0	0.8	0.5
Netto Omzet Impact (Mn) ¹⁾	-	-4	-19	-36
FTE impact	-	-57	-104	-133

100. Op sheet 22 "C. Multi-Channel" stond benoemd dat de online conversie rate van OAD op dat moment 0,39% was. De Target was 0,85% en de dynamic packaging business case was volgens Booz 0,50%. Dat bleek achteraf een zeer conservatieve en onjuiste prognose.
101. Op sheet 24 "C. Multi-Channel" stond benoemd:
- "Het verbeteren van conversie op Oad.nl levert een verbetering op van 0.9 Mn in 2015"*
- De prognose van Booz liep wederom tot 2015. De totale kosten over de jaren 2013 t/m 2015 waren € 2,1 mio.
102. Op sheet 25 "D. Kostenreductie" stond benoemd:
- "Naast de voorgaande verbeteringen en kostenbesparingen kunnen de vaste kosten worden gereduceerd met € 1.8 Mn"*
103. Op sheet 26 "D. Kostenreductie" stond benoemd:
- "Gezien de kleiner wordende organisatie, kan door het reduceren van management posities € 0.9Mn worden bespaard"*
104. Op sheet 32 stond benoemd dat in 2013 additionele investeringen van € 6,5 mio. moeten worden overwogen, waaronder (1) € 3,5 mio. reorganisatiekosten, (2) € 2,0 mio. winkelconcept en (3) € 1 mio. marketing. Daartoe adviseerde Booz een reservering van ca. € 3,5 mio. Zie ook hieronder:

Een reservering van rond de € 3.5 Mn is gewenst voor 2013, daarnaast moeten additionele investeringen worden overwogen

		Indicatie
Reorganisatiekosten	Reorganisatiekosten voor de voorgestelde maatregelen in 2013 (inclusief geplande winkelsluitingen)	€ 3.5 mn (mogelijke voorziening 2012)
Winkelconcept van de Toekomst	- Investering in winkelconcept van de toekomst 10 winkels per jaar € 200k per winkel	€ 2.0 mn (te activeren)
Marketinguitgaven	- Investering voor verbeteren conversie (deels te activeren) - TBD - Additionele marketinginvesteringen voor bezoekers naar de website - Additionele marketinginvestering voor merkpositionering	€ 1.0 mn (TBD impact 2013)
		€6.5 mn

105. Op sheet 34 stonden de "Projecties Oad Groep":

	A 10/11	FC 11/12	P 12/13	P 13/14	P 14/15
Netto omzet	617.070	584.687	584.533	547.853	528.255
Bruto marge	95.161	88.732	84.928	80.579	77.447
Totale kosten	95.383	91.412	81.828	75.992	74.534
EBIT (XO)	- 221	- 2.680	3.101	4.587	2.913
Buitengew. lasten	- 27.913	-	- 3.667	- 1.907	- 534
Netto resultaat	- 21.576	- 1.893	- 200	2.235	2.010

106. Ook hierbij golden wederom prognoses tot en met 2015. De omzet zou afnemen van € 617 mio. in 2010/2011 naar € 528 mio. in 2014/2015. Vanwege de forse kostenreducties van € 95 mio. in 2010/2011 naar € 74 mio. in 2014/2015 zou netto resultaat vanaf 2013/2014 weer positief zijn. Van belang daarbij is tevens de rij met "Buitengewone lasten", waaronder die van 2010/2011 inzake het afschrijving van het ICT project.

107. Op sheet 35 werd de verwachte cashflow weergegeven:

De verwachte cashflow voor de komende jaren

	dec 2011	dec 2012	dec 2013	dec 2014	dec 2015
Stand liquiditeit	-7.0	-11.1	-12.6	-10.4	-8.4
Operationele kasstroom	4.4	9.1	10.5	8.9	
Investerings vervanging	-4.5	-4.0	-4.0	-4.0	
Investerings DP / Online	-1.0	-0.9	-0.4	-0.4	
Investerings winkelconcept		-2.0	-2.0	-2.0	
Reorganisatie	-3.0	-3.7	-1.9	-0.5	
Totaal	-4.1	-1.5	2.2	2.0	

108. Daarbij werd steeds uitgegaan van de standen in/per december van de jaren 2011 t/m 2014/2015, omdat OAD in december traditioneel het meest trok onder het RC krediet. Daarbij werd een hoogste stand van € - 12,6 mio. voorspeld in december 2013, een lichte stijging ten opzichte van € - 11,1 mio. in december 2012. Vanaf 2014 zou dit steeds verder afnemen.
109. Opvallend is dat de meeste reorganisatiekosten/reservering gemaakt zouden worden in de jaren 2011 t/m 2013. De totale reorganisatiekosten betroffen € 9,1, waaronder € 8,6 mio. gold in de jaren 2011 t/m 2013.
110. Op sheet 36 werden de “verwachte ratio’s voor de komende jaren” wederom tot en met 2015 benoemd:

	Norm	31/10/11	31/10/12	31/10/13	31/10/14	31/10/15
SGR solvabiliteit	20%	28%	27%	26%	28%	29%
SGR werkkapitaal	>0	-6.3	-10.2	-10.5	-8.2	-6.5
Rabobank solvabiliteit	30%	31%	28%	27%	29%	31%
Rabobank Net income	>0	0.2	-2.3	3.4	4.9	3.2

111. Daaruit blijkt dat OAD in alle jaren ruimschoots zou voldoen aan de SGR solvabiliteitsratio van 20%. De Rabobank solvabiliteitsratio van 30% zou alleen in de jaren 2012 t/m 2014 net niet gehaald worden.

112. Op sheet 37 stonden de “Conclusies” van Booz benoemd:

Conclusies

- De besproken ingrepen leiden tot een bedrijfsresultaat van €3.1 Mn in 2013 en €2.9 Mn in 2015. Dit gaat gepaard met een kostenverlaging van € 17 Mn en 355 Fte in 2015.
- De reorganisatielasten die hiermee verband houden dalen van €3.7 Mn naar €0.5 Mn in 2014.
- De laagste stand van de liquiditeit (eind december van elk jaar) bedraagt in december 2013 € -12.6 Mn.
- Dit leidt in de periode van 2013 tot 2015 tot een Net Income van €3.2 Mn tot €4.9 Mn.
- De solvabiliteitsratio's (Rabobank denitie) stijgen van 28% in 2012 naar 31% in 2015.
- Aan de solvabiliteitsratio van het SGR wordt in deze jaren ruim voldaan.

Cijfers/prognoses OAD 26 september 2012

113. Op 26 september 2012, dus dezelfde datum als de Booz presentatie september 2012, heeft OAD haar cijfers en prognoses³² gedeeld met Rabobank. Daarbij heeft OAD de prognoses tot en met 2015 weergegeven in 2 scenario's: (1) het scenario met de turn around en (2) het scenario zonder turn around (ongewijzigd beleid).
114. Opvallend daarbij is dat de cijfers/prognoses op de eerste pagina onder “Resultatenoverzicht” en “Cash Flow” met de turn around één op één zijn overgenomen uit de Booz presentatie september 2012. Zie ook hierboven onder nr. 105 en 0.
115. Uit pagina 2 (ongewijzigd beleid) blijkt dat OAD zonder de turn around structureel verlies zou lijden, terwijl de prognoses met de turn around vanaf 2013-2014 juist een positief netto resultaat laat zien. Zie ook hieronder:

³² Productie 14 CvA 2015 procedure en productie 13 CvA 2014 procedure

Cijfers/prognose met turn around:

Oad Groep

Business plan	FC 11/12	P 12/13	P 13/14	P 14/15
Resultatenoverzicht				
Netto omzet	584.687	584.533	547.853	528.255
Bruto marge	88.732	84.928	80.579	77.447
Totale kosten	91.412	81.828	75.992	74.534
EBIT (XO)	-2.680	3.100	4.587	2.913
Buitengewone lasten	0	-3.667	-1.907	-534
Netto resultaat	-1.893	-200	2.235	2.010
Balans	31-10-12	31-10-13	31-10-14	31-10-15

Cijfers/prognose zonder turn around:

Oad Groep

Ongewijzigd beleid	FC 11/12	P 12/13	P 13/14	P 14/15
Resultatenoverzicht				
Netto omzet	584.687	574.442	555.474	535.863
Bruto marge	88.732	84.008	82.227	79.906
Totale kosten	91.412	87.482	85.269	85.193
EBIT (XO)	-2.680	-3.474	-3.042	-5.287
Buitengewone lasten	0	-1.154	-337	-48
Netto resultaat	-1.893	-3.247	-2.309	-3.776

Opinie Industry Knowledge Team Rabobank 24 oktober 2012

116. Op 24 oktober 2012 gaf Hans Groenhuijsen, Rabo International, Industry Knowledge Team een “ondersteunende opinie Oad”³³ “op basis van zeer summiere informatie een eerste opinie op het Oad-dossier”.
117. Het is duidelijk dat Hans Groenhuijsen de klant OAD niet, althans onvoldoende, kent en dat hij meermaals uitgaat van onjuiste stellingen en/of assumpties. Dat zal hierna uitgebreid aan de orde komen. Overigens is deze “ondersteunende opinie Oad” destijds door Rabobank niet gedeeld met OAD en dus ook niet besproken. OAD had daar destijds dus geen kennis van en zij heeft daar destijds ook niet inhoudelijk op kunnen reageren. Rabobank heeft deze voor het eerst ingediend in de 2014 procedure.

³³ Productie 15 CvA 2015 procedure en productie 14 CvA 2014 procedure

Booz update rapport 5 decemer 2012

118. Op 5 december 2012 kwam Booz met een update rapport “Oad Realisatie Strategie”³⁴. Op sheet 1 begon Booz met de mededeling:

“Oad is momenteel halverwege de implementatieplanning fase van het transformatieproces”

119. Sheets 2 en 3 bevatten een duidelijk tijdslijn qua planning en implementatie van de turn around tot en met december 2013.

120. Sheet 5 “Voortgang per deelproject- Pilaar 1” benoemde duidelijk welke acties reeds waren uitgevoerd en welke nog uitgevoerd dienden te worden.

121. Hetzelfde gold voor sheet 6 “Voortgang per deelproject- Pilaar 2”. Daarin stond onder andere benoemd:

“100 winkels zijn duidelijk, 19 winkels nog niet (deze maken nog winst), 64 gaan dicht waarvan 31 dit jaar”

122. De volgende sheets 7 en 8 “Voortgang per deelproject” gingen nader in op “Voorwaarden” en “Project”.

123. Op de laatste sheet 9 stonden duidelijke afspraken benoemd welke voor de directievergadering van 21 december 2011.

Brief Rabobank (zekerheden) 13 december 2012

124. Op 13 december 2012 stuurde Rabobank (D. Cuknis en L. Schilder van bijzonder beheer) een brief³⁵ aan OAD. Hierin werd verwezen naar de bespreking tussen partijen van 12 december 2012 te Holten. Daarin benoemde Rabobank:

“Tijdens deze bespreking heeft de bank onder meer met u gesproken over de zorgelijke (financiële) situatie van OAD. De bank heeft moeten constateren dat onder meer gezien de zwakke strategische positionering, de matige marktontwikkelingen en de onvoldoende rentabiliteit de rekening courantfaciliteit steeds meer gebruikt wordt om verlies te op te vangen c.q. te financieren.

OAD is doende om een nieuwe strategie in samenwerking met Booz & Company te ontwikkelen en te implementeren, welke als doel heeft een turn around voor OAD te bewerkstelligen.

De bank en OAD zijn het erover eens dat een strategiewijziging noodzakelijk is. Daarnaast zijn partijen het over eens dat een andere dan de gekozen koers(op dit moment) niet tot de mogelijkheden behoort.”

³⁴ Productie 40 A CvR 2014 procedure

³⁵ Productie 10 dagv. 2015 procedure en productie 13 dagv. 2014 procedure

125. De marktomstandigheden waren op dat moment als gevolg van de banken/kredietcrisis inderdaad niet al te best. Echter, van een “zwakke strategische positionering” was geen sprake, althans dat wordt betwist. Zie ook hiervoor onder nr. 67 t/m 69. Uit de Booz presentatie 2011 bleek juist “een zeer sterke naamsbekendheid” van OAD en daarnaast was OAD op dat moment al vol bezig met de voorbereidingen / implementatie van de turn around. Zie hiervoor de Booz presentatie september 2012 en het Booz update rapport december 2012. De rekening courant faciliteit werd niet steeds meer gebruikt om verlies op te vangen, maar werd gebruikt voor de normale bedrijfsvoering, waaronder de kosten van de turn around, welke Rabobank zelf noodzakelijk achtte.

126. Zonder onderbouwing of toelichting “vroeg Rabobank zich af of de koerswijziging op tijd in gang was gezet”. Rabobank benoemde verder, wederom zonder onderbouwing of toelichting:

“Daarnaast heeft de bank twijfels of de koerswijziging het gewenste resultaat zal opleveren en of OAD daadwerkelijk in staat zal zijn om (tijdig) een turn around te bewerkstelligen. Wanneer de verwachte resultaten uitblijven of vertraagd komen, is verdere trekking van het krediet, zijnde verdere verliesfinanciering, te verwachten.”

De “twijfels” aan de zijde van Rabobank werden niet onderbouwd of toegelicht. Waarom Rabobank “twijfelde” aan de turn around en de Booz presentatie werd derhalve niet duidelijk.

Wederom werd door Rabobank ten onrechte benoemd dat trekking onder het RC krediet “verliesfinanciering” zou zijn. Dat is onjuist en wordt betwist. Immers, het betreffen normale trekkingen in de normale bedrijfsuitoefening, waaronder de kosten voor de turn around.

127. Vervolgens eiste Rabobank zonder deugdelijke toelichting en/of onderbouwing alle zekerheden op alle assets van OAD op. De enige toelichting en/of onderbouwing die Rabobank daarvoor gaf was:

“Door de verslechterde perspectieven is het risicoprofiel van OAD toegenomen. De dekkingswaarde van de bancaire positie is momenteel nihil. De bank voelt zich hierbij niet comfortabel.”

Uiteraard was de dekkingswaarde nihil, dat was het namelijk al zo vanaf het begin van de kredietrelatie in 2003. Immers, er was sprake van een 100% ratio financiering, zonder zekerheden.

128. Rabobank eiste:

- “• een 1^e pandrecht op de inventaris (waaronder begrepen het rollend materieel), voorraad, vorderingen en intellectueel eigendomsrechten van OAD;*
- een recht van 1^e hypotheek op alle onroerende zaken in eigendom van OAD.”*

129. Vervolgens stelde Rabobank:

“De hoogte van de hypothecaire inschrijvingen zal worden bepaald naar aanleiding van door OAD uit te voeren taxaties en de daaruit volgende en door de bank te ontvangen taxatierapporten (uitgevoerd door een beide partijen conveniërende taxateur).

De bank ontvangt graag een overzicht van u waaruit blijkt welke onroerende zaken OAD in eigendom heeft.”

130. Dus voordat Rabobank duidelijkheid had over welke onroerende zaken OAD beschikte en voordat taxaties beschikbaar waren, eiste Rabobank van OAD dat ze alle assets/activa aan Rabobank in zekerheid diende te geven. Vervolgens gaf Rabobank OAD tot 21 december 2012 (8 dagen) de tijd om de brief voor akkoord te tekenen. Voor de goede orde, een uitgebreid revisiedocument ontbreekt en is toen niet besproken, althans dat wordt betwist. Zie ook hiervoor onder nr. 12 e.v. en nr. 21 e.v.

Deelnemersreglement SGR 14 december 2012

131. Het deelnemersreglement van SGR³⁶ van 14 december 2012 bepaalde in artikel 4 lid 2 onder a. dat het eigen vermogen minimaal 20% van het totale vermogen diende te bedragen (solvabiliteitsnorm 20%).

132. Artikel 4 lid 2 onder b. bepaalde met betrekking tot de liquiditeit:

“de liquiditeit moet steeds voldoende zijn om de vaste kosten gedurende tenminste één maand te dekken, bij de berekening van het bedrag van de liquiditeit wordt de beschikbare kredietruimte tot de liquiditeit gerekend, tenzij de continuïteit van de aanvrager of deelnemer in gevaar is.”

133. Artikel 5 1.1 onder (i) bepaalde een verplichting van OAD tot:

“het stellen van een bankgarantie van een in Nederland gevestigde en onder volledig toezicht staande kredietinstelling gelijk aan 1,5% (anderhalf procent) van de risicodragende omzet”

Brief OAD 21 december 2012

134. Op 21 december 2012 stuurde OAD een brief³⁷ aan Rabobank:

“[...] Uit uw brief blijkt echter, tot onze teleurstelling, nog steeds twijfel te bestaan over dit, door de Oad Groep in samenwerking met Booz & Company ontwikkelde, toekomstperspectief.

Wij menen echter uw vragen in het gesprek van 12 december 2012 hierover naar behoren en overtuigend beantwoord te hebben. Dientengevolge zouden wij graag een onderbouwing willen zien van de twijfels die u kennelijk op dit punt nog steeds heeft.

Om u op diverse gebieden ten aanzien van de voortgang van deze strategie zo goed mogelijk te informeren, stellen wij voor een regulier overleg met u te openen. Voorkomende vragen ten

³⁶ Productie 51 CvD 2015 procedure

³⁷ Productie 11 dagv. 2015 procedure

aanzien van de Implementatie van de strategie zullen wij ook dan naar beste weten beantwoorden.

[...] Wij zullen de door u gewenste zekerheden zoals vermeld in uw brief van 13 december 2012 verstrekken, maar we doen dit uiteraard vanuit de overtuiging en veronderstelling dat de relatie met de Rabobank niet aan discussie onderhevig is en in de toekomst zal worden gecontinueerd.”

Emails Rabobank – OAD dec. 2012/jan. 2013

135. Op 21 december 2012 stuurde Rabobank (Laurens Schilder) een email³⁸ aan OAD (Christo Kalter):

“Gezien de tijd die verstrijkt tot die datum willen wij niet wachten met het vestigen van de additionele zekerheden. Zoals vanmiddag telefonisch besproken, willen wij deze zekerheden in elk scenario. Het vestigen van deze zekerheden is dan ook geen toezegging of impliciete aanwijzing dat wij de financiering wensen te continueren.”

Rabobank had kennelijk haast en wilde de zekerheden in elk scenario zonder verdere toezegging over de financiering.

136. Op 2 januari 2013 antwoordde Christo Kalter aan Laurens Schilder dat OAD de zekerheden al had toegezegd in de brief van 21 december 2012. Laurens Schilder antwoordde dezelfde dag met een email bericht dat de brief van 21 december 2012 niet geheel duidelijk was inzake voorwaarden van OAD. Daarop antwoordde Christo weer:

“Zoals gezegd hebben we geen probleem met het verstrekken van de zekerheden, maar wel met bepaalde passages uit jullie brief. Onder andere dat de bank twijfels heeft of de koerswijziging het gewenste resultaat zal opleveren en of Oad in staat zal zijn om tijdig een turn around te bewerkstelligen. Door deze brief voor akkoord te tekenen zouden we aangeven het ook hier mee eens te zijn.”

137. Laurens Schilder antwoordde daarop:

“Jullie hoeven het niet eens te zijn met de visie. Wij kunnen deze zinsnedes niet weghalen, omdat wij in zo’n brief behoren aan te geven om welke redenen wij nu overgaan tot het vestigen van extra zekerheden.”

138. Op 3 januari 2012 stuurde Christo Kalter weer een email aan Laurens Schilder:

“Ik heb dit nogmaals overlegd met mijn collega’s. Naar onze mening kan niet van ons verlangd worden dat wij een brief voor akkoord ondertekenen waarin we de specifieke zienswijze van de Rabobank bevestigen die niet de onze is. Nogmaals, wij hebben de gewenste zekerheden aan

³⁸ Productie 16 CvA 2015 procedure

jullie toegezegd zoals die ook op grond van de Algemene Bankvoorwaarden en middels deze brief door jullie vereist worden. Hier willen we het verder bij laten."

139. Daarop antwoordde Laurens Schilder dezelfde dag:

"Jullie mening is duidelijk: jullie wel bereid mee te werken, maar niet bereid de brief te ondertekenen omdat dit naar jullie mening zou suggereren dat jullie het eens zijn met onze visie op de positie van het bedrijf. Aangezien de brief bedoeld is om extra zekerheden te verkrijgen en niet om gelijk te krijgen op het andere punt, gaan we met jullie instemming aan de slag. Jouw mails geven voldoende duidelijkheid over jullie instemming."

140. OAD was dus wel bereid om de gevraagde zekerheden te geven, maar OAD was niet bereid om de brief van Rabobank van 13 december 2012 te tekenen, vanwege suggestieve en niet onderbouwde stellingen omtrent "twijfels" aan de turn around. Zelfs na uitvoerige correspondentie weigerde Rabobank om daar een toelichting en/of onderbouwing op de te geven. Uit de correspondentie blijkt zeer duidelijk dat het enige doel van de brief was het verkrijgen van zekerheden en dat de "visie" van Rabobank en haar "twijfels" nou eenmaal in de brief stonden omdat Rabobank behoorde aan te geven om welke redenen de zekerheden werden gevraagd. Kennelijk was dat inhoudelijk dus niet relevant voor Rabobank, althans zij ging daar verder niet inhoudelijk op in. Nogmaals een uitgebreid revisiedocument ontbrak.

Brief Rabobank (kapitaal) 22 januari 2013

141. Op 22 januari 2013 stuurde Rabobank (D. Cuknis en L. Schilder) een brief³⁹ aan OAD. Hierin werd verwezen naar de bespreking tussen partijen van 12 december 2012 en dat Rabobank "twijfels" had of de turn around tijdig was ingezet. Daarnaast werd verwezen naar een bespreking tussen partijen van 16 januari 2013 te Holten. Rabobank wenste de kredietrelatie alleen te continueren indien:

"OAD zorg draagt voor een adequate kapitaalsversterking; zodat de bancaire (krediet)faciliteit enkel voor het bestemde doel, te weten het voldoen aan de eisen van de SGR, wordt benut. Op dit moment schat de bank het benodigde bedrag aan aanvullend risicodragend kapitaal op EUR 10 miljoen"

142. Daarnaast werd aangekondigd dat de tarieven verhoogd zouden worden door Rabobank en dat er afspraken over de financiële verslaglegging gemaakt dienden te worden. Rabobank benoemde daarbij:

"De bank is tot het bovenstaande gekomen op basis van de door OAD beschikbaar gestelde (financiële) informatie alsmede op basis van het historische en huidige kredietgebruik."

143. Rabobank stelde in de brief inzake gebruik van het RC krediet:

³⁹ Productie 12 dagv. 2015 procedure en productie 14 dagv. 2014 procedure

“acht de bank dit een onwenselijk en bancair niet verantwoorde situatie. Temeer omdat het krediet niet was/is bedoeld voor dergelijke doeleinden.”

“De bank acht het - na diverse analyses te hebben uitgevoerd - voorts niet ondenkbaar dat het krediet op termijn ontoereikend zal zijn om de liquiditeitstekorten op te vangen.”

Een deugdelijke onderbouwing ontbreekt. Waarom het trekken van het RC krediet onwenselijk en zelfs bancair onverantwoord zou zijn is OAD onduidelijk en dat wordt uiteraard betwist. Uiteraard was het RC krediet wel bedoeld om te gebruiken voor dergelijke doeleinden. Immers, het doel daarvan betrof “werkkapitaal” en het gebruik daarvan blijkt ook uit de eigen revisiedocumenten van Rabobank uit 2004 en 2005. De stelling van Rabobank dat het “voorts niet ondenkbaar is dat het krediet op termijn ontoereikend zal zijn” is wederom niet onderbouwd en wordt betwist. En sluit ook niet aan op de bij Rabobank bekende Booz prognoses.

Voor de goede orde, een uitgebreid revisiedocument ontbreekt en is toen niet besproken, althans dat wordt betwist. Zie ook hiervoor onder nr. 12 e.v. en nr. 21 e.v.

Booz update presentatie 29 januari 2013

144. Op 29 januari 2013 gaf Booz een update presentatie “Oad Realisatie Strategie”⁴⁰. Sheet 3 bevat een “Integrale planning transformatie per deelproject” tot en met december 2013 voor alle relevante projecten.
145. Sheet 5 bevatte de roadmap voor dynamic packaging voor de periode tot en met december 2014. In sheet 6 “A. Dynamic Packaging - Fase 1: OadXL.nl” stond duidelijk benoemd: “Afgerond”. Sheets 7 t/m 10 gaan verder concreet in op Fase 2 en 3 en de concrete stappen en acties daaromtrent. Bijvoorbeeld de implementatie contractmanagement in mei 2014:
“Hierdoor wordt het mogelijk om de eigen inkoop direct in een digitaal contract te zetten en naar Peakwork te sturen”
146. Sheet 11 “B. Saneren en optimaliseren bestemmingen – Roadmap” bevatte een concrete roadmap voor de periode tot en met december 2014.
147. Sheet 13 “C. Ontwikkelen speciale reizen - Roadmap” bevatte een concrete roadmap voor de periode tot en met december 2013.
148. Sheet 15 “D1. Reorganisatie winkels: 3 deelprojecten” benoemde sluiting van 40 winkels in 2013, 20 winkels in 2014 en 9 winkels in 2015. Uit de volgende sheets blijkt ook duidelijk welke acties en/of stappen reeds waren uitgevoerd/voldaan.
149. Sheet 20 “D2. Versnellen online ontwikkeling /verhogen online sales” bevatte een concrete roadmap voor de periode tot en met december 2014.

⁴⁰ Productie 40 B CvR 2014 procedure

150. Sheet 23 "E. Aanpassen organisatiestructuur" bevatte een concrete roadmap voor de periode tot en met december 2014. Daarin werd bijvoorbeeld ook concreet verwezen naar "Besprekingen OR" (Ondernemingsraad).
151. Sheet 25 "F1. Realisatie besparingen busbedrijf/ SEIT" bevatte een concrete roadmap voor de periode tot en met december 2013.
152. Sheet 28 "F2. Vaste kostenreductie en besparingen" bevatte een concrete roadmap voor de periode tot en met december 2014.
153. Sheet 30 "G. Verbeteren management informatiesysteem" bevatte een concrete roadmap voor de periode tot en met december 2014.
154. Sheet 32 "H1. PO actieplan" bevat een concreet uitgewerkt actieplan. Dat gaat verder op sheet 33 "H2. OR & Communicatie actieplan" en op sheet 34 "H3. Change managementplan".

Taxaties O.G. 4 februari 2013

155. Op 4 februari 2013 kwamen de taxatierapporten⁴¹ inzake het onroerend goed beschikbaar. Daarbij bleek de totale executie waarde van het O.G. € 7.520.000 en de totale marktwaarde van het O.G. € 9.210.000:

Ten Hag - O.G.

Datum	Object	Exec.waarde	Markt waarde
4-2-2013	Borculosestr. 36A-38	€ 250.000	€ 195.000
4-2-2013	Breukersweg 2	€ 2.300.000	€ 2.850.000
4-2-2013	Borchstr. 2/Oude Deventer weg 1 en	€ 4.400.000	€ 5.485.000
4-2-2013	Emmastraat 7	€ 125.000	€ 155.000
4-2-2013	Grotestraat 72	€ 175.000	€ 225.000
4-2-2013	Slijkstraat 20	€ 270.000	€ 300.000
		€ 7.520.000	€ 9.210.000

Brief OAD (verweer) 4 februari 2013

156. Op 4 februari 2013 stuurde OAD een brief⁴² aan Rabobank. Hierin werd verwezen naar de brief van Rabobank van 22 januari 2013 inzake de "kapitaaleis". OAD benoemde:

"OAD betreurt niet alleen dat de Rabobank er kennelijk voor heeft gekozen de sinds vele jaren bestaande goede relatie op deze wijze onder druk te zetten, maar zij betwist ook uitdrukkelijk dat de Rabobank gerechtigd is de Voorwaarden te stellen."

"1. [...] Artikel 2 lid 2 van de Overeenkomst bepaalt dat de Werkkapitaalfaciliteit uitsluitend mag worden aangewend ten behoeve van de normale bedrijfsuitoefening. De Werkkapitaalfaciliteit werd -en wordt- gedurende een aantal maanden van het jaar benut om

⁴¹ Producties 17 t/m 22 CvA 2015 procedure en producties 15 t/m 20 CvA 2014 procedure

⁴² Productie 13 dagv. 2015 procedure en productie 15 dagv. 2014 procedure

liquiditeitstekorten ten tijde van een laagseizoen te kunnen opvangen. In het hoogseizoen werd "en wordt- de Werkkapitaalfaciliteit niet of nauwelijks benut."

*"5. OAD en Booz & Company hebben tijdens een bespreking van 26 september 2012 een ingrijpend reorganisatieplan (het **Reorganisatieplan**) toegelicht aan de Rabobank. Dit goed en solide onderbouwde Reorganisatieplan zou ertoe moeten leiden dat de neerwaartse lijn wordt omgebogen, hetgeen, onder meer, zou moeten resulteren in een positief bedrijfsresultaat van EUR 3.100.000 over 2013. Tevens is in september 2012 door de raad van commissarissen van OAD een ervaren, externe adviseur betrokken, de heer J. Brouwer, die een belangrijke ondersteunende taak heeft bij de implementatie van het Reorganisatieplan."*

"6. Op 12 december 2012 heeft tussen partijen wederom een bespreking plaatsgevonden. De Rabobank heeft in haar daaropvolgende brief van 13 december 2012 erkend dat een strategiewijziging door OAD noodzakelijk is, en zij onderschreef tevens dat een andere dan de gekozen strategie van het Reorganisatieplan niet tot de mogelijkheden behoort. Zij vroeg zich wel af of een en ander op tijd in gang is gezet, en of dit wel tot het gewenste resultaat zou leiden. Wanneer de resultaten zouden tegenvallen, zou verdere trekking van de Werkkapitaalfaciliteit te verwachten zijn. De Rabobank heeft niet concreet aangegeven waar haar twijfels op zijn gegrond, bijvoorbeeld door in te gaan op aannames zoals gedaan in het Reorganisatieplan. Echter, de Rabobank verlangde wel met een beroep op artikel 26 van de Algemene Bankvoorwaarden aanvullende zekerheden van OAD ter dekking van de Werkkapitaalfaciliteit in de vorm van een pandrecht op de inventaris, voorraad, vorderingen en intellectuele eigendomsrechten, evenals een recht van hypotheek op alle onroerende zaken van OAD."

"7. OAD heeft, mede in het licht van de meerjarige en plezierige samenwerking tot dusverre, uitgesproken bereid te zijn tot het verstrekken van de zekerheden, mits de relatie met de Rabobank op dezelfde voet zou worden gecontinueerd. OAD verwijst hiervoor naar haar brief van 21 december 2012."

"8. Vervolgens is door de Rabobank op 9 januari 2013 een reeds door de Rabobank getekende pandakte verzonden aan OAD, welke door OAD conform het verzoek van de Rabobank op 16 januari 2013 is ondertekend. Ook aan de stukken voor het verstrekken van een recht van hypotheek aan de Rabobank wordt gewerkt."

"9. De laatste bespreking tussen partijen vond plaats op 16 januari 2013 en tot verrassing van OAD werd daarin door de Rabobank opeens aangegeven dat het voortzetten van de bancaire relatie met OAD alleen onder bepaalde Voorwaarden zou plaatsvinden. De eerste Voorwaarde houdt in dat OAD zorg draagt voor aanvullende risicodragend kapitaal, voornamelijk door de Rabobank begroot op EUR 10.000.000. De Rabobank beroept zich ter rechtvaardiging van deze eis op het gebruik door OAD van de Werkkapitaalfaciliteit, maar motiveert niet waar het bedrag van EUR 10.000.000 op is gegrond."

“11. In de eerste plaats kan worden vastgesteld dat geen sprake is geweest, en ook thans geen sprake is, van enig verzuim van OAD in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de Overeenkomst jegens de Rabobank. OAD heeft bijvoorbeeld nooit een overstand op de Werkkapitaalfaciliteit gehad. Waar geen verzuim bestaat aan de zijde van OAD, valt niet in te zien waarom de Rabobank gerechtvaardigd deze ingrijpende Voorwaarden als weergegeven hierboven onder 9 kan stellen.”

“12. Overigens: de stelling van de Rabobank dat de Werkkapitaalfaciliteit niet bedoeld was om daadwerkelijk gebruik van te maken, maar slechts dient als stand-by faciliteit ten behoeve van de Stichting Garantiefonds Reisgelden, wordt niet onderbouwd door de Overeenkomst. De enige voorwaarde die in de Overeenkomst wordt gesteld aan het gebruik van de Werkkapitaalfaciliteit, is dat deze uitsluitend mag worden aangewend ten behoeve van de normale bedrijfsuitoefening (artikel 2 lid 2 Overeenkomst). Niet gesteld of gebleken is dat OAD de Werkkapitaal faciliteit in strijd met deze beperking heeft gebruikt. En ook al mocht de stelling van de Rabobank, dat de Werkkapitaalfaciliteit nooit voor daadwerkelijk gebruik bedoeld was, juist zijn - hetgeen OAD betwist - dan geldt in ieder geval dat met het verstrekken door OAD van de zekerheden voldaan wordt aan de door de Rabobank in haar e-mail van 18 juli 2012 in het vooruitzicht gestelde eis. Immers, daarin werd gesteld dat ..."(er) rekening mee (moet) worden gehouden dat de bank zekerheden zal vragen om het krediet ook als een reguliere werkkapitaal faciliteit te kunnen zien." (zie hierboven, alinea 4). Nu OAD de zekerheden heeft verstrekt, en, voor wat betreft de hypotheke, vooralsnog voornemens is te verstrekken, kon en mocht OAD vertrouwen dat daarmee dit punt, in ieder geval ook voor wat betreft de Rabobank, was afgedaan. Er is dan ook geen grond voor de Rabobank om nu opeens en daarenboven te eisen dat OAD zorg draagt voor een aanmerkelijk bedrag aan aanvullend risicodragend kapitaal.”

“13. Daarnaast geldt nog het volgende. Er is geen sprake van een concrete en aanmerkelijke toename van het risico van de Rabobank in haar relatie met OAD, met name niet in de periode gelegen tussen april 2012 - toen de zorgen voor het eerst werden uitgesproken - en heden. Onduidelijk is waarom de Rabobank thans reden ziet om deze nadere eisen te stellen. Integendeel: er wordt een concreet Reorganisatieplan uitgevoerd met duidelijke milestones, met daarbij een concreet uitzicht op een positieve wending van de ondernemingen van OAD. Van een gewijzigd risicoprofiel dat een gerechtvaardigde aanleiding zou moeten zijn tot het verhogen van de tarieven door de Rabobank is dan ook geen sprake.”

“14. OAD heeft de problemen en knelpunten op tijd onderkend, aanstonds naar effectieve en voortvarende oplossingen gezocht en deze vervolgens geïmplementeerd. Zij heeft advies ingewonnen van, ook externe, adviseurs en op grond van die bijdragen is OAD gestart met een ingrijpende reorganisatie. In het gesprek van 16 januari 2013 heeft de Rabobank bovendien bevestigd voldoende vertrouwen te hebben in het management van OAD om deze

reorganisatie succesvol uit te voeren. Daarnaast heeft OAD altijd tijdig, transparant en onderbouwd met stukken gecommuniceerd met de Rabobank over haar financiële positie en zich daarmee steeds een betrouwbare en degelijke partner getoond. Aan door de Rabobank gestelde eisen, onder meer ten aanzien van de aan de Rabobank te verstrekken Informatie, is steeds voldaan. Van enig tekortschieten van de zijde van OAD op dat gebied is dan ook geen sprake geweest.”

“15. Overigens, en meer terzijde, merkt OAD nog op dat de Rabobank zich er rekenschap van zou moeten geven dat zij door haar houding, ook op termijn, ook de belangen van andere crediteuren kan schaden.”

“16. Al deze bovenstaande feiten en omstandigheden in ogenschouw nemend, is duidelijk dat de Rabobank op gespannen voet handelt met de zorgplicht die zij ten opzichte van OAD in acht moet nemen door op dit moment en onder deze omstandigheden Voorwaarden als verwoord in haar brief van 22 januari 2013 te stellen aan OAD. OAD gaat er dan ook vanuit dat de Rabobank niet aan deze Voorwaarden zal vasthouden.”

157. OAD voerde in deze brief uitgebreid gemotiveerd verweer tegen de niet, althans onvoldoende, onderbouwde verwijten en voorwaarden van Rabobank. Van enig verzuim was geen sprake en de niet onderbouwde kapitaaleis was onredelijk en in strijd met zorgplicht. OAD wees Rabobank op de jarenlange relatie en dat zij steeds alle informatie met Rabobank heeft gedeeld. OAD sloot de brief af “onder voorbehoud van alle verdere rechten en wettelijke” met de mededeling dat ze een gesprek met Rabobank hierover op prijs zou stellen.

Brief Rabobank (verzuim) 13 februari 2013

158. Op 13 februari 2013 stuurde Rabobank (D. Cuknis en L.P. Schilder) een brief⁴³ aan OAD. Daarin wordt verwezen naar de brief van OAD van 4 februari 2013. Rabobank betwist de stellingen van OAD en verwijst naar de algemene opzeggingsbevoegdheid op grond van art. 13 lid 1 RC krediet, art. 12 lid 1 garantiefaciliteit en art. 35 Algemene Bankvoorwaarden (ABV).
159. Rabobank stelde daarin dat OAD in verzuim zou zijn omdat (1) OAD niet zou voldoen aan de solvabiliteitsratio van 30%, (2) OAD over 2010/2011 en 2011/2012 niet zou voldoen aan de Total Net Income (TNI) ratio en (3) dat OAD de kwartaalcijfers niet tijdig zou hebben overlegd.
160. Als redenen voor de “kapitaaleis” noemde Rabobank:
- “1) de bestaande trekkingen van het krediet tijdens de winterseizoenen zijn ontstaan door de verliezen die de afgelopen jaren geleden zijn. Voordat deze verliezen intraden, was van trekking van het krediet geen sprake;*
- 2) zelfs indien de strategiewijzing/reorganisatie geheel volgens verwachting verloopt, zal OAD in de komende jaren blijven trekken onder het krediet, hetgeen de bank ongewenst acht;*

⁴³ Productie 14 dagv. 2015 procedure en productie 16 dagv. 2014 procedure

- 3) iedere tegenvaller bij de uitvoering van de strategiewijziging/reorganisatie zal het kredietgebruik verder verhogen;
- 4) door OAD is meerdere malen bevestigd dat de werkkapitaalmutaties dusdanig van omvang zijn, dat wijzigingen hierin een impact van vele miljoenen kan hebben op de trekking van het krediet. Een ruime financiële buffer is dan ook noodzakelijk;
- 5) de (kwaliteit van de) financiële verslaglegging is van onvoldoende niveau om de ontwikkeling van de rentabiliteit, solvabiliteit en liquiditeit adequaat te monitoren.”
161. Rabobank verwees naar de Booz presentatie en de cijfers/prognoses van OAD. Het vermeende verzuim werd dus ten onrechte gebaseerd op prognoses en niet op de “Jaarrekening” en het “Jaarcertificaat”, zoals overeengekomen en gedefinieerd onder de Kredietovereenkomst 2008. Zie ook hiervoor onder nr. 37. Van een verzuim was dus geen sprake, althans dat wordt betwist. Daarbij stelde Rabobank, wederom niet onderbouwd, dat “de bank het mogelijk acht dat het krediet eind 2013 volledig wordt benut en dat er vanaf 2014 aanvullend krediet nodig zou zijn”. Rabobank benoemde verder:
- “De bank is echter bereid OAD het voordeel van de twijfel te verschaffen, indien OAD het risico van de bank aanzienlijk beperkt door aanvullend risicodragend kapitaal te storten.”*
162. Rabobank erkende in deze brief dat in het RC krediet nergens stond benoemd dat dit een SGR stand-by faciliteit zou zijn. Volgens Rabobank was dat wel de bedoeling van partijen. Rabobank stelde verder dat pas na afboeking van € 25 mio. inzake het ICT project PRO in boekjaar 2010/2011 OAD het krediet zou zijn gaan gebruiken en dat er daarom sprake zou zijn van een “de facto verliesfinanciering”, dat is naar mening van de bank niet aan te merken als “normale bedrijfsuitoefening”. Dat is aantoonbaar onjuist en blijkt ook uit de eigen stukken van Rabobank zelf, waaronder de revisiedocumenten 2004 en 2005.
163. Voor wat betreft het risicoprofiel en de verhoogde tarieven wordt slechts een zeer summiere onderbouwing gegeven:
- “De bank verwijst OAD korthedshalve naar de financiële resultaten van de afgelopen jaren en de noodzaak tot reorganiseren.”*
164. Met betrekking tot de zekerheden benoemde Rabobank:
- “Het afgeven van deze zekerheden is een contractuele verplichting. Het eventueel continueren van een faciliteit en/of een (bancaire) relatie is een afweging die zelfstandig hiervan wordt gemaakt. Dat een en ander los van elkaar staat, heeft de bank meerdere malen aangegeven.”*

Brief Kienhuis Hoving 1 maart 2013

165. Op 1 maart 2013 stuurde de toenmalige advocaat van OAD mr. J.D. (Dick) Veltman van Kienhuis Hoving een brief⁴⁴ aan Rabobank. Daarin werd verwezen naar de brief van Rabobank van 13 februari 2013. Daarin werd benoemd:

“U heeft aangegeven dat OAD de hiervoor geciteerde alinea uit de brief van 13 februari 2013 aldus moet interpreteren, dat enkel indien geen bevredigende invulling wordt gevonden voor de voorwaarden als opgenomen in de brief van 22 januari 2013, OAD vanaf de komende winterperiode 2013 geen gebruik zal mogen maken van de kredietfaciliteit. OAD hoeft de uitlatingen van de Rabobank niet zodanig op te vatten dat de kredietfaciliteit onder geen enkele omstandigheid meer ter beschikking staat van OAD vanaf de komende winterperiode, ook niet ingeval tot een bevredigende invulling van te stellen voorwaarden wordt gekomen.

Eveneens bespraken wij dat OAD uiteraard bereid is om met de Rabobank in overleg te treden over de wijze waarop nadere invulling kan worden gegeven aan de door de Rabobank te stellen voorwaarden, en dat zij het op prijs stelt dat ook van de zijde van de Rabobank die bereidheid is uitgesproken. Het streven van OAD is er dan ook op gericht om tot een oplossing te geraken, die recht doet aan de belangen van beide partijen. Uitgangspunt daarbij zal, voor wat betreft OAD, zijn dat de door de Rabobank gestelde voorwaarden in de voorgestelde vorm thans voor OAD niet aanvaardbaar zijn, en dat over de aard en inhoud daarvan zal moeten worden overlegd.

Graag spreekt OAD met u een alle agenda's conveniërende datum, op zo kort mogelijke termijn, voor een overleg af. De urgentie om tot een spoedige oplossing te komen is evident om in ieder geval twee redenen. Nu het laatste boekjaar van OAD reeds vier maanden geleden is geëindigd, dient de accountant van OAD, voor de afgifte van een ongeclausuleerde goedkeurende verklaring op de jaarrekening, te beschikken over de bevestiging van de Rabobank dat zij bereid is de financiering in ieder geval tot en met 31 oktober 2013 voort te zetten. Daarenboven geldt dat binnenkort de verkoop van het komende winterseizoen van start gaat, en dat OAD in dat kader nieuwe verplichtingen zal moeten aangaan voor de periode vanaf 1 november 2013.”

Concept Jaarrekening OAD 2011/2012

166. Uit de concept geconsolideerde jaarrekening 2011/2012 van OAD⁴⁵ bleken de volgende cijfers:
- a. 2011: bedrijfsresultaat € -28,1 mio., netto winst € -21,5 mio., Garantievermogen € 25,3 mio., liquide middelen € 6,8 mio.
 - b. 2012: bedrijfsresultaat € -3,8 mio., netto winst € -3,0 mio., Garantievermogen € 22,6 mio., liquide middelen € 2,4 mio.

⁴⁴ Productie 15 dagv. 2015 procedure en productie 17 dagv. 2014 procedure

⁴⁵ Productie 79 CvD 2015 procedure

Emails 6-7 maart Rabobank – OAD 2013

167. Op 6 maart 2013 stuurde Rabobank (Laurens Schilder) een email⁴⁶ aan OAD (Christo Kalter). Daarin vroeg Rabobank om (1) “de Q1 balans, resultatenrekening en cashflow” en (2) “prognose balans, resultatenrekening en cashflow voor Q2, Q3 en Q4 van het lopende boekjaar en bij voorkeur ook die van het afgelopen boekjaar”. Verder benoemde Rabobank:

“Ik hoop dat er voldoende bereidheid is om hier aan mee te werken, dit zal een belangrijk signaal zijn voor de bank dat de aandeelhouders binnen hun mogelijkheden bereid zijn het aandeelhoudersrisico te dragen.”

168. Op 6 maart 2013 antwoordde Christo Kalter per email aan Laurens Schilder:

“Deze cijfers zal ik je deze week nog sturen. De inbreng van de familie vergt nog enig overleg. Er is begrip voor jullie standpunt, echter een en ander moet wel onderdeel zijn van een totaaloplossing. Wij ontvangen daarom nogmaals graag op korte termijn aangepaste voorstellen ten aanzien van de financiering en het tijdpad.”

169. Op 7 maart 2013 stuurde Laurens Schilder een email aan Christo Kalter:

“We hebben denk ik te maken met een kip/ei probleem. Ik heb begrip voor het feit dat de familie inbreng overleg vergt en dus tijd kost. Uiteraard zullen wij de familie inbreng beschouwen als onderdeel van een totale oplossing waarbij ook de bank haar bijdrage zal leveren. Ik denk echter wel dat de volgorde is dat jullie nu met een voorstel moeten komen wat deze inbreng zou moeten zijn.”

“In ons gesprek hebben wij de bereidheid uitgesproken te willen kijken naar een tussenoplossing, maar daarvoor moet ook van jullie kant wel een handreiking worden gedaan in de liquiditeits- en/of vermogenssfeer. Gezien de korte termijn waarin hierover duidelijkheid moet komen, verzoek ik de aandeelhouders met klem hierover op zo kort mogelijk termijn uitsluitsel te geven.”

170. Hieruit blijkt onder andere dat er tussen partijen nog werd onderhandeld over de inbreng van de familie, zowel de hoogte als de timing daarvan. Rabobank vroeg OAD zelf om een voorstel. Rabobank bleef in gebreke met een deugdelijke onderbouwing van “kapitaaleis”. Daarnaast was Rabobank bereid tot een tussenoplossing, echter zonder daarbij concreet aan te geven wat Rabobank daarbij precies verwachtte en (wederom) zonder onderbouwing.

Email Rabobank 11 maart 2013

171. Op 11 maart 2013 stuurde Rabobank (David Cuknis) een email⁴⁷ aan OAD (Christo Kalter). Daarin werd verwezen naar de brief van OAD van 1 maart 2013. Daarin benoemde Rabobank:

⁴⁶ Productie 41 CvR en productie 59 MvG 2014 procedure

⁴⁷ Productie 23 CvA 2015 procedure en productie 18 dagv. 2014 procedure

“De bank heeft aangegeven dat indien OAD niet voldoet aan de door de bank gestelde voorwaarden de bank niet zal toestaan dat OAD de komende winterperiode onder het krediet zal trekken. Van een kredietopzegging is op dit moment nog geen sprake. Het continueren van de kredietfaciliteit kan niet van de bank worden gevergd indien OAD aangeeft niet te willen/kunnen voldoen aan de door de bank gestelde voorwaarden, dan wel indien OAD geen andere maatregelen treft c.q. geen ander voorstel doet welke de bank convenieert.

Mocht OAD voldoen aan de door de bank gestelde voorwaarden, dan betekent dit niet per definitie dat de kredietfaciliteit (in de huidige vorm) zal worden gecontinueerd. Een en ander hangt ook af van het geloof van de bank in de herijkte business case. Daarnaast is de bank in een dergelijk geval van mening dat OAD de kredietfaciliteit niet langer nodig heeft om te voorzien in haar werkkapitaalbehoefte. Hoe om te gaan met de kredietfaciliteit, zal alsdan moeten worden gezien.”

172. Rabobank bevestigde dat er geen sprake was van een (formele) kredietopzegging, echter zij dreigde daar wel (weer) mee. Rabobank weigerde OAD comfort te geven dat zelfs indien OAD aan de voorwaarde zou voldoen dat de kredietfaciliteit in stand zou blijven. Opvallend is dat Rabobank reeds op voorhand stelde, dus nog voordat de turn around geëffectueerd zou zijn, dat OAD de kredietfaciliteit dan niet meer nodig zou hebben. Ook deze stelling werd wederom niet onderbouwd.

Brief Rabobank (verzuim) 12 maart 2013

173. Op 12 maart 2013 stuurde Rabobank een brief⁴⁸ aan OAD. Daarin werd verwezen naar het feit dat Rabobank op 5 maart 2013 van OAD de concept jaarrekening 2011/2012 ontving. Rabobank stelde vervolgens:

“1) OAD voldoet over het boekjaar 2011/2012 niet aan de overeengekomen solvabiliteitsratio, welke minimaal 30% van het geconsolideerde balanstotaal dient te zijn;

2) OAD voldoet over het boekjaar 2011/2012 niet aan de Total Net Income ratio. Deze dient positief te zijn, hetgeen (voor het tweede achtereenvolgende boekjaar) niet het geval is.

OAD is derhalve in verzuim met de nakoming van de op haar rustende verplichtingen uit hoofde van de gesloten overeenkomsten. De bank heeft een en ander in haar brief van 13 februari 2013 reeds aan OAD medegedeeld.”

174. Vervolgens wees Rabobank OAD erop dat Rabobank gerechtigd was om de Kredietovereenkomst met onmiddellijke ingang op te zeggen en dat de bank zich daaromtrent alle rechten voorhield. Het vermeende verzuim werd dus ten onrechte gebaseerd op concept cijfers en niet op de “Jaarrekening” en het “Jaarcertificaat”, zoals overeengekomen en

⁴⁸ Productie 16 dagv. 2015 procedure en productie 19 dagv. 2014 procedure

gedefinieerd onder de Kredietovereenkomst 2008. Zie ook hiervoor onder nr. 37. Van een verzuim was dus geen sprake, althans dat wordt betwist.

175. Verder verwees Rabobank naar de bespreking tussen partijen van 5 maart 2013 te Utrecht en dat Rabobank bereid was tot een tussenoplossing. Gezien het belang aan de zijde van OAD om voor eind april 2013 duidelijkheid te hebben, in verband met de accountsverklaring voor de jaarrekening, stelde Rabobank OAD een termijn tot uiterlijk eind maart 2013 om met een voorstel te komen.

Persbericht OAD 14 maart 2013

176. Op 14 maart 2013 stuurde OAD een persbericht⁴⁹ uit. Op grond van de Booz rapporten reeds gestarte turn around wenste OAD dit openbaar te maken:

"Oad Groep zet in op innovatieve boekingstechnologie en specialistische reizen

Reisconcern voert grote veranderingen door

De Oad Groep, waartoe onder meer reisorganisatie Oad Reizen en 175 Globe Reisburo's behoren, voert belangrijke veranderingen door, "We stappen als eerste grote reisorganisatie in dynamic packaging en spelen daarmee in op de trend van het realtime boeken van onder meer zonvakanties en stedenreizen op internet", aldus directeur Julius ter Haar. Daarnaast focust Oad zich op het ontwikkelen van bijzondere reizen. "We gaan meer speciale reizen met unieke componenten voor onze klanten samenstellen." De grote efficiency die de online afhandeling van reizen met zich meebrengt, gaat ten koste van een aantal arbeidsplaatsen. Omdat klanten steeds vaker online boeken, wordt ook het aantal Globe Reisburo's geoptimaliseerd. Ook daarbij zijn arbeidsplaatsen in het geding"

"Nieuwe online technologie

Ter Haar: 'Er komt steeds meer vraag naar eenvoudig door de consument zelf samen te stellen reizen, het zogenaamde dynamic packaging. Op die trend spelen we in door de introductie van een boekingssysteem waarmee het zoeken en boeken van reizen voor onze klanten veel sneller overzichtelijker en flexibeler wordt.' Het boekingssysteem, dat de naam OadXL draagt, is begin dit jaar geïntroduceerd en is volgens Ter Haar baanbrekend voor de Nederlandse markt'"

"Gevolgen voor de organisatie

Alle voorgenomen veranderingen hebben gevolgen voor de Oad-organisatie "Naast de optimalisatie van de reisbureauketen, maken we ook in onze reisorganisatie een veranderingsslag. Dat gaat ten koste van arbeidsplaatsen. Er gaan in 2013 in totaal 85 fulltime arbeidsplaatsen verloren op ons hoofdkantoor in Holten, 10 fte bij onze vestigingen in Goor en Zeeland en 96 fte bij Globe Reisburo. Deels wordt dat opgevangen door natuurlijk verloop, maar het leidt onvermijdelijk ook tot gedwongen ontslagen. Voor de ontslagen Globe- en Oad-

⁴⁹ Productie 39 CvR 2014 procedure

medewerkers is een sociaal plan uitgewerkt De ondernemingsraad van de Oad Groep is uiteraard geïnformeerd en ondersteunt de plannen van de Oad-directie. Alle medewerkers zijn tijdens personeelsbijeenkomsten geïnformeerd over de plannen"

"Vertrouwen in de toekomst

De Oad-directie heeft het volste vertrouwen in de toekomst van de Oad Groep. "We hebben één van de sterkste en meest bekende merken in de reiswereld en geweldig veel kennis van toeristische producten in huis. Met onze nieuwe business modellen, het vizier op de klant, onze nieuwe winkelformule en de noodzakelijke afslanking van omvang en activiteiten maken we een grote stap die nodig is om de continuïteit ook op de lange termijn te waarborgen."

Taxaties HDS 19 maart 2013

177. Op 19 maart 2013 kwamen de taxatierapporten⁵⁰ van HDS. Het pand aan de Breukersweg 2 te Goor werd getaxeerd op € 6.600.000 en het hoofdkantoor van OAD te Holten aan de Burgemeester van de Borchstraat 2 werd getaxeerd op € 12.900.000. Deze 2 panden hadden een totale waarde van € 19.500.000. Dat is aanzienlijk meer dan de taxaties van 4 februari 2013, waarbij de totale waarde van 6 panden uitkwam op € 9.210.000. Zie ook hiervoor onder nr. 155.

OAD prognoses 2012/2013 20 maart 2013

178. Op 20 maart 2013 stuurde OAD haar prognoses⁵¹ voor de periode tot en met Q4 2013. OAD benoemde de belangrijkste aandachtspunten:

"1. Het zomerseizoen 2013 is marktbreed buitengewoon matig van start gegaan door het slechte consumentenvertrouwen. Vanaf begin februari is er echter bij de Oad Groep sprake van een fors herstel zowel bij de touroperating activiteiten als bij de reisbureaugroep. Een en ander wordt veroorzaakt door een sterke stijging van de online omzet en afspraken met de DTA-groep (D-Reizen, VakantieXperts en de Veluwegroep). Hierdoor is de achterstand in omzet bij Oad Reizen t.o.v. vorig jaar met 5% verminderd in februari. De verwachting is dat deze lijn zich zal doorzetten de komende maanden. Desalniettemin wordt over het hele jaar een daling van de netto omzet van ruim 7% verwacht ten opzichte van vorig jaar (bruto omzet -10%). Dit is een behoudende schatting, gezien het vroege stadium van de boekingen voor het zomerseizoen.

2. Dynamic Packaging is middels de OadXL.nl website live vanaf begin februari.

3. De reorganisatie is ingezet met instemming van de OR van de Oad Groep. De totale reductie bedraagt in 2013 in totaal 230 fte. De kosten van deze reorganisatie zullen door de sobere afspraken 1,7 M€ bedragen naar verwachting. Dit is beduidend lager dan de oorspronkelijke inschatting van 3,7 M€.

⁵⁰ Productie 37 dagv. 2014 procedure

⁵¹ Productie 77 CvD 2015 procedure en productie 45 CvD 2014 procedure

4. Ten behoeve van het verhogen van de online Sales naast Dynamic Packaging is een actie plan in uitvoering onder leiding van een nieuwe E-commerce manager.

5. De sluiting van 40 winkels in 2013 binnen de Globe Reisbureaugroep is in gang gezet. De nieuwe winkelformule is in ontwikkeling.

6. Verdere kostenreducties zijn met name in de overheadsfeer ingezet.”

179. Uit de cijfers/prognose bleek dat de kosten aanzienlijk werden gereduceerd. De directe kosten namen in 1 jaar af met € 30,4 mio. De personeelskosten namen af met € 6,1 mio. en de overige kosten namen af met € 4,6 mio. Ondanks een omzetsdaling van € 80,6 mio. was de prognose dat het bedrijfsresultaat zou stijgen met € 1,7 mio.

	Q4 2012	Q4 2013	Vershil
Bruto omzet	€ 729.653.000	€ 649.005.000	€ -80.648.000
Directe kosten	€ 485.970.000	€ 455.557.000	€ -30.413.000
Bruto marge	€ 87.601.000	€ 78.624.000	€ -8.977.000
Personeel	€ 54.008.000	€ 47.882.000	€ -6.126.000
Overige kosten	€ 37.382.000	€ 32.788.000	€ -4.594.000
Bedrijfsresultaat	€ -3.787.000	€ -2.046.000	€ 1.741.000

Taxaties NTAB/BVA april 2013

180. In april 2013 heeft NTAB/BVA op verzoek van Rabobank kennelijk het rollend materieel getaxeerd⁵². Een officieel taxatierapport ontbreekt overigens. Uit het overzicht zoals door Rabobank ingediend bleek dat het rollend materieel een executie waarde had van € 8.250.000 en een marktwaarde van € 11.025.000.

NTAB			
Datum	Object	Exec.waarde	Markt waarde
april-13	Rollend materieel deel I	€ 7.315.000	€ 9.765.000
april-13	Rollend materieel deel II	€ 935.000	€ 1.260.000
		€ 8.250.000	€ 11.025.000

Gespreknotitie OAD – Rabobank 9 april 2013

181. Op 9 april 2013 vond een bespreking plaats tussen OAD en Rabobank, waar Rabobank een gespreksnotitie⁵³ van heeft gemaakt. Namens OAD waren aanwezig: Julius ter Haar, Christo Kalter, Jan Brouwer, Karel Scheepers en namens Rabobank: Laurens Schilder, David Cuknis, Reinier Massink. Hierin stond opgenomen:

“Voortgang implementatie strategie

Julius zet uiteen welke stappen de afgelopen maanden zijn genomen en de komende maanden zullen worden genomen bij de implementatie van OADXL (dynamic packaging) en legt uit welk

⁵² Productie 26 CvA 2015 procedure, zie ook nr. 43 c. CvA

⁵³ Productie 80 CvD 2015 procedure en productie 24 CvA 2014 procedure

onderscheidend vermogen Oad daarbij kan leveren en tevens waarom het zeer onwaarschijnlijk is dat concurrenten in de Nederlandse markt dit de komende tijd kunnen kopiëren."

"Julius vertelt dat bij de uitvoering van de strategie ook nadrukkelijk wordt gekeken naar de mogelijkheden voor samenwerking met strategische partners."

"Financiering

Christo geeft aan dat de aandeelhouders een versterking van het eigen vermogen van €2,5 miljoen in cash kunnen verstrekken. Daarnaast is een achterliggende partij (later is de naam Reggeborgh genoemd) mogelijk bereid een financiering van circa €5,0 miljoen te verstrekken via de privé holdings van de aandeelhouders. Hiervoor worden echter harde zekerheden geëist die nu bij de Rabobank liggen. De vraag is of Rabobank daartoe zekerheden vrij kan geven."

"Karel vraagt zich in dit verband af of de Rabobank feitelijk niet al over ruim voldoende zekerheden beschikt op basis van een schatting van de liquidatiewaarde van de activa en het feit dat Rabobank haar exposure tot een minimum kan beperken in het voorjaar/zomer wanneer de R/C stand positief is en Rabobank dus alleen exposure uit hoofde van verstrekte bankgaranties heeft."

"Volgens Laurens is het de ervaring van de Rabobank dat de opbrengst van de activa bij liquidatie altijd tegenvalt en dat uitwinning vrijwel altijd plaatsvindt op het moment dat het exposure maximaal is. Wellicht kan een oplossing worden gevonden door bepaalde activa waaraan de Rabobank een lage liquidatiewaarde toekent (zoals bussen) op andere wijze te financieren door een partij die daar een hogere waarde aan toekent dan Rabobank. Sale & leaseback van de bussen zou een mogelijkheid kunnen zijn, waarbij Rabobank de voorkeur geeft aan operational lease. Met sale & leaseback zou volgens Rabobank wellicht €2-3 meer aan financiering kunnen worden gerealiseerd dan met de lening via Reggeborg, waardoor Rabobank (na verdeling van de opbrengst) het pandrecht op de bussen mogelijk zou kunnen laten vervallen."

"Karel vraagt zich af of de positie van Rabobank -zeker na vermogensversterking- over een jaar niet vergelijkbaar is met die op dit moment. Volgend voorjaar/zomer komt er immers weer een moment waarop de R/C stand positief is. Bovendien kan dan pas worden beoordeeld of de nieuwe strategie van Oad, die door iedereen wordt onderschreven, werkt."

"Laurens geeft aan dat de Rabobank deze tijd ook aan Oad wil gunnen, maar dat gegeven de winstprognose van Oad voor dit jaar geldt dat 'tijd is geld'. Vandaar dat een vermogensversterking noodzakelijk wordt geacht. Hij schat in dat een bedrag van €7,5 miljoen door het kredietcomité waarschijnlijk voldoende zal worden gevonden (mits de bank geen zekerheden hoeft prijs te geven en de leningsvoorwaarden de bank conveniëren) en dat Rabobank indien het bij €2,5 vermogensversterking blijft Oad deze tijd niet zal gunnen."

“In dat verband begrijpt Karel de zin uit de e-mail van 11 maart jongstleden niet, waarin Rabobank stelt dat ‘in een dergelijk geval (versterking van het vermogen met €10 miljoen), Oad de kredietfaciliteit niet langer nodig heeft om te voorzien in haar werkkapitaal behoefte’. Oad heeft ook na vermogensversterking behoefte aan financiering in het winterseizoen en bovendien is de kredietfaciliteit uit hoofde van de SGR-normen van belang (op 10 april door Christo per mail verduidelijkt). Uit de becijfering van Rabobank blijkt dat wel rekening wordt gehouden met een stand van ca -€17 eind december 2013 (voor vermogensversterking).”

“Oad en Rabobank realiseren zich beide de urgentie om tot een vergelijk te komen over een waiver/voorzetting van de kredietfaciliteit. Uiterlijk 30 april dient de jaarrekening aan de SGR te worden verstuurd en in mei dienen de inkopen voor het winterseizoen te worden gepleegd. Jan licht toe dat Oad er alles aan zal doen om ervoor te zorgen dat de strategie slaagt en dat het eigen vermogens anders op andere wijze verder zal moeten versterkt, inclusief een mogelijke verkoop.”

Ten slotte werden concrete acties voor beide partijen opgesomd:

Acties

- 1) Oad overlegt met Reggeborgh over een lening op basis van 2^e pand/hypotheekrecht
 - 2) Oad onderzoekt de mogelijkheden voor sale & leaseback
 - 3) Rabobank bekijkt welke zekerheden zij eventueel vrij kan geven
 - 4) Oad overlegt met de accountant over de inhoud en tekst van de waiver
 - 5) 18 april om 13.00u vindt een vervolgspraak plaats bij de Rabobank in Utrecht
182. OAD stelde dat Rabobank over ruim voldoende zekerheden beschikte. Rabobank stelde zelf een sale & leaseback constructie voor, maar liet na om dit zelf aan te bieden. OAD benadrukte dat de positieve effecten van de turn around in het voorjaar 2014 zichtbaar zouden zijn. Rabobank bevestigde dat ze OAD deze tijd willen gunnen. De “kapitaaleis” werd nu “geschat” op € 7,5 mio., wederom zonder onderbouwing en/of revisiedocument. OAD maakte duidelijk dat het RC krediet ook na de turn around nodig was, tevens om aan de solvabiliteitseis van SGR te kunnen voldoen. Tevens werd duidelijk dat SGR jaarlijks toetste op grond van de door de accountant goedgekeurde jaarrekening.

Booz update presentatie 10 april 2013

183. Op 10 april 2013 gaf Booz de update presentatie “Oad Realisatie Strategie”⁵⁴. Deze is grotendeels in lijn met de Booz presentatie van 29 januari 2013 met updates van de milestones. Hieruit bleek dat een groot aantal relevante acties/stappen gereed waren en/of waren geïmplementeerd en/of doorgevoerd.
184. Uit Sheet 4 “A. Dynamic Packaging – Roadmap” bleek dat OADXL in januari 2013 live ging. De volgende relevante implementatie zou plaatsvinden in januari 2014.

⁵⁴ Productie 40 C CvR 2014 procedure

Email Rabobank 10 april 2013

185. Op 10 april 2013 stuurde Rabobank (Laurens Schilder) een email⁵⁵ naar OAD (Christo Kalter):

“Gisteren meldden jullie ons dat een externe financier bereid is, via de personal holdings van de familie ter Haar, een lening van EUR 5 miljoen te verstrekken, naast de eigen inbreng van EUR 2,5 miljoen die de aandeelhouders zullen doen. Hoewel dit niet geheel aansluit bij de door ons geuite wens van een kapitaalstorting van EUR 10 miljoen, zullen wij dit in overwegen nemen.”

“Wij concluderen hieruit dat er geen ruimte is om een eerste pandrecht af te staan. Ons verzoek om EUR 10 miljoen kapitaal kwam voort uit de wens de solvabiliteit en liquiditeit van de onderneming te versterken, waarbij de positie van de bank niet zou verslechteren.”

“Wij verzoeken jullie dan ook in de gesprekken met Reggeborg aan te sturen op zekerheden die tweede in rang zijn en niet eerste in rang.

Verder vernemen wij graag zo spoedig mogelijk de specificaties van de lening. Ons uitgangspunt hierbij is dat er niet op de lening mag worden afgelost zolang niet aan de ratio's wordt voldaan.”

Email OAD 12 april 2013

186. Op 12 april 2013 stuurde OAD (Christo Kalter) Rabobank (Laurens Schilder) een email⁵⁶ naar Rabobank (Laurens Schilder):

“Euler Hermes, een grote kredietverzekeraar, heeft aangegeven de kredietlimieten voor de Oad Groep terug te brengen naar 0€ op grond van de jaarcijfers. Onbekend is welke leveranciers van ons deze kredieten bij Euler Hermes verzekerd hebben, maar in ieder geval geldt dit voor Euro Disney. Euler Hermes wil dit verder niet aangeven. Wij hebben gisteren hierover overleg met hun gehad. Aan de hand van aanvullende informatie (strategische plannen, prognoses, realisatie daarvan etc.) willen ze dit mogelijk nu of op termijn heroverwegen. Deze informatie zullen we op zo kort mogelijke termijn verstrekken.”

Verder werd verwezen naar HDS taxaties en dat de jaarrekeningen daarop aangepast zullen worden.

Gespreksverslag SGR – OAD – Rabobank 15 april 2013

187. Op 15 april 2013 vond een bespreking plaats tussen SGR (Erik Jan Reuver, directeur SGR), OAD (Christo Kalter en Karel Scheepers) en Rabobank (Laurens Schilder en David Cuknis). Daarvan is een gespreksverslag⁵⁷ opgesteld:

“SGR

⁵⁵ Productie 61 MvG 2014 procedure

⁵⁶ Productie 24 CvA 2015 procedure en productie 25 CvA 2014 procedure

⁵⁷ Productie 91 Akte Rabo 2015 procedure

Erik Jan legt uit hoe het SGR de cijfers van Oad beoordeelt. In de eerste plaats kijkt de SGR naar de solvabiliteitsratio. Op basis van de concept jaarrekening voldoet Oad daaraan. In de tweede plaats kijkt de SGR naar de liquiditeitsratio. Hieraan voldoet Oad volgens de concept jaarrekening niet, evenals vorig jaar. Ten opzichte van vorig jaar is het werkkapitaal-tekort met circa €6 miljoen opgelopen. Het SGR ziet de liquiditeitsratio echter als ondergeschikt, omdat de liquiditeit van een reisonderneming door het jaar heen sterk fluctueert. Op basis daarvan kan ook voor het komende/lopende jaar worden volstaan met de huidige bankgarantie van €7,0 miljoen. Dat de SGR tussentijds (voor de beoordeling van de cijfers over het lopende boekjaar volgend jaar rond deze tijd) andere voorwaarden zal stellen of de dekking zal beëindigen wordt vrijwel uitgesloten, aldus SGR. Indien Oad niet zou voldoen aan de solvabiliteitsnorm wordt dit anders. In dat geval zal de SGR bankgaranties eisen ter grootte van 5-10% van de risicodragende omzet van circa €350 miljoen resulterend in een bankgarantie van circa €20-€30 miljoen. Daartoe wordt dan een termijn van 8 weken gegeven die in de praktijk vaak enigszins wordt verlengd. De SGR zal nooit rauwelijs opzeggen en daarmee haar eigen schade veroorzaken."

"Stand van zaken financiering

Oad verwacht dat een lening van Reggeborgh op de basis van alleen een tweede zekerheidsrecht weinig kans maakt. Rabobank heeft eerder al aangegeven een lening op basis van pro-rata zekerheid met Reggeborgh niet acceptabel te vinden. Een lening met de bussen als onderpand is mogelijk bespreekbaar mits het bedrag voldoende hoog is richting €8 miljoen (onder voorbehoud van goedkeuring door het kredietcomité). In dat geval zouden de liquide middelen die hierdoor in Oad groep stromen op een gesepareerde rekening moeten worden gezet om ervoor te zorgen dat ze niet in de algemene middelen opgaan en als compensatie voor het verlies aan zekerheid.

Karel merkt op dat het maximale exposure van de bank in de zomerperiode gelijk is aan de afgegeven bankgaranties vanwege de positieve R/C stand. Laurens geeft aan dat juist ook daarvoor alle zekerheden c.q. een gesepareerde rekening noodzakelijk worden geacht. Christo denkt dat de bankgarantie voor Eurodisney waarschijnlijk al gedekt is door het SGR omdat die ervoor zorgt dat alle reizen in beginsel doorgaan en Eurodisney dus geen schade leidt."

"Inmiddels is gesproken met ABN AMRO Lease over een sale and leaseback van de bussen. Daarvoor zouden de circa 60 nieuwste van de 85 bussen in aanmerking komen. Het nieuwste deel daarvan (met de hoogste boekwaarde) zou geschikt zijn voor operational lease en de rest voor financial lease. ABN AMRO Lease lijkt commercieel geïnteresseerd op basis van de kwaliteit en staat van onderhoud van de bussen. Het kredietcomité van ABN AMRO Lease zal toetsen op basis van het kredietprofiel van het touringcarbedrijf en van Oad Groep. Dat zal gegeven de actuele situatie mogelijk tot problemen leiden. Vandaar dat wordt nagedacht over de mogelijkheid om het busbedrijf los te koppelen van Oad Groep. Rabobank zal erover

nadenken of zij dat een acceptabele oplossing vindt. Christo zal de cijfers van het touringcarbedrijf daartoe aanleveren. ABN AMRO Lease zal deze week op woensdag een eerste indicatie geven van de leasemogelijkheden.”

“Tekst waiver

Rabobank vraagt zich af welke voorwaarden de accountant van Oad stelt aan de waiver. Het volgende tekstvoorstel van de accountant wordt overhandigd en besproken.

[...]

Rabobank is bereid af te zien van een beroep op haar recht tot opzegging op basis van bovenstaande gronden, met dien verstande dat vanaf 31 oktober 2014 weer voldaan dient te worden aan alle voorwaarden die de bank alsdan stelt.”

“Laurens geeft aan dat hij overweegt om het kredietcomité van Rabobank te adviseren een covenant op jaarbasis te formuleren op basis van het verwachte bedrijfsresultaat 2012/2013 van -€3,7 miljoen met circa 10% headroom, dus circa -€4,1 miljoen.”

“Karel geeft aan dat ervan uitgaande dat toetsing van de covenants plaatsvindt op jaarbasis per 31/10/13, voor de accountant bij het goedkeuren van de jaarrekening 2011/12 duidelijk moet zijn dat er tot minstens eind april 2014 wordt voldaan aan de covenants. Dit betekent dan dat de covenants t/m 31/10/14 zullen moeten worden ingevuld, zodanig dat deze volgens de actuele prognose haalbaar zijn.

Rabobank zal een voorstel doen voor herformulering van de covenants.”

Acties

- 1) Christo: afronden definitieve jaarrekening
- 2) Christo: verstrekken cijfers touringcarbedrijf
- 3) Rabobank: beoordelen mogelijkheid afsplitsen touringcarbedrijf
- 4) Rabobank: voorstel herformulering covenants en waiver

Gespreksverslag OAD – Rabobank 18 april 2013

188. Op 18 april 2013 vond een bespreking plaats tussen OAD (Julius ter Haar, Christo Kalter, Jan Brouwer en Karel Scheepers) en Rabobank (Laurens Schilder, David Cuknis en Reinier Massink). Daarvan is een gesprekverslag⁵⁸ opgesteld:

“Stand van zaken Oad

1) ABNAMRO Lease heeft een indicatie gegeven voor de financiering van de bussen. Op basis van een beoordeling van de objecten kunnen de bussen uit 2012 en 2013 voor 100% worden gefinancierd met een operational lease en de bussen uit 2008-2011 voor 80% met een financial lease. Dat geeft in totaal een maximale financiering van €9,5 miljoen, indien er geen debiteurenrisico zou zijn. Daarnaast moet ABNAMRO Lease het debiteurenrisico nog

⁵⁸ Productie 25 CvA 2015 procedure en productie 26 dagv. en 42 CvD 2014 procedure

beoordelen en heeft aangegeven dat het zou helpen als het busbedrijf kan worden gesepareerd. Dat dient dan wel een op zichzelf levensvatbare entiteit te zijn, inclusief de op busreizen gerichte touroperating. Oad onderzoekt op het moment of een dergelijke ontvlechting operationeel haalbaar is. Indien Oad /het busbedrijf als debiteur wordt geaccepteerd wordt uitgegaan van een lease-financiering van €8-9 miljoen.

2) Reggeborgh heeft aangegeven met een tweede hypotheek/pandrecht geen genoegen te nemen. Reggeborgh wil feitelijk in alle gevallen een positie voor de bank krijgen en wil de garantie dat de bank de faciliteit niet zal opzeggen voordat de lening van Reggeborgh is terugbetaald. Zij heeft slechte ervaringen met situaties waarin dit niet met de bank is afgesproken. Terugbetaling dient in 2 jaar uit de cash flow van Oad te gebeuren, hetgeen voor Oad niet realiseerbaar is.

3) De aandeelhouders van Oad zijn - zoals eerder besproken - bereid om €2,5 miljoen vermogensversterking te verstrekken, ervan uitgaande dat Oad daarmee tenminste een jaar de tijd krijgt om haar strategie te bewijzen en/of aansluiting te zoeken bij een strategische partij."

"Voorts wordt kort teruggeblikt op het gesprek met de SGR van afgelopen maandag (15 april) waarin de directeur van de SGR comfort heeft gegeven over het continueren van de dekking door de SGR het komende jaar. Rabobank beaamt dit en geeft aan dat het gesprek met de SGR wordt gewaardeerd."

"Stand van zaken Rabobank

1) Een eerste pandrecht en/of hypotheekrecht voor een eventuele lening van Reggeborgh is - zoals verwacht - voor Rabobank niet acceptabel.

2) Ten aanzien van (operational) lease is Rabobank terughoudend, omdat daarvoor zekerheden opgegeven moeten worden.

3) Een versterking van het vermogen van €7,5, waarvan eventueel €5,0 miljoen in de vorm van een bij de bank achtergestelde lening wordt door Rabobank acceptabel geacht."

"Indien Rabobank besluit de financiering van Oad voort te zetten, zullen daar de volgende voorwaarden aan verbonden worden:

1) Verhoging van de tarieven. De provisie op de bankgaranties gaat van 50-100bp naar 100bp. De kredietprovisie gaat van 5bp naar 50bp op jaarbasis over de limiet. De debiteurenopslag gaat van 95bp naar 295bp.

2) De eventueel te verstrekken waiver (indien voldaan wordt aan de voorwaarde van kapitaalversterking) zal de volgende aangepaste covenants voor 31/10/13 bevatten:

a. Solvabiliteit 20% (dit zou volgens de prognose haalbaar moeten zijn)

b. - EBT -4,0 miljoen (ten opzichte van de prognose van -€3,7 miljoen)

Voor 31/10/14 zullen de covenants nader bepaald moeten worden, waarbij het uitgangspunt dan is dat deze convenants op basis van de prognose voor 2013/14 realiseerbaar moeten zijn. Er is echter nog geen budget voor 2013/2014.

Verder stelde Rabobank de voorwaarde dat er een herstructurering consultant aangesteld diende te worden. Dat was voor OAD niet wenselijk omdat dat dan tot nog meer kosten zou leiden, terwijl er al veel advieskosten gemaakt werden en Booz nauw betrokken was bij de turn around.

“Bespreking issues

1) Lease van de bussen

Oad vraagt zich wat de terughoudendheid van het kredietcomité van Rabobank concreet betekent. Laurens licht toe dat het vooral gaat over het verschil tussen de zekerheidswaarde die Rabobank aan de bussen toekent en de te verstrekken financiering. David beredeneert dat dit verschil feitelijk €5,0 miljoen moet zijn om invulling te kunnen geven aan door het kredietcomité goedgekeurde vermogensversterking van €7,5 miljoen (waarvan €2,5 miljoen eigen vermogen).”

“Karel vraagt of de Rabobank al een standpunt heeft over het separeren van het busbedrijf. Dit is nog niet door het kredietcomité besproken, maar Laurens heeft daar reserves bij omdat het busbedrijf een winstgevend onderdeel is en bijdraagt aan de cash flow van Oad Groep. Karel geeft aan dat het anders moeilijk kan zijn om de lease te realiseren omdat het kredietcomité van ABNAMRO lease gegeven de huidige turn-around situatie het kredietrisico op Oad Groep mogelijk te groot zal vinden. Hij geeft aan het niet logisch te vinden te kijken naar zowel going concern (waarbij het busbedrijf bijdraagt aan het resultaat) als een liquidatiescenario (waarbij het gaat om de dekkingswaarde van de bussen). Het gaat in de discussie over zekerheden immers over het laatste. Julius voegt toe dat het ook in verband met de beoogde samenwerking met een strategische partner voor de hand ligt om het busbedrijf te separeren. Een strategische partner zal immers ofwel in het reisbedrijf ofwel in het busbedrijf interesse hebben.”

“Karel geeft aan dat dit volgens hem niet zo is, omdat de financiering van de bussen (€8-9 miljoen) in mindering komt op het exposure van Rabobank en er ook nog andere zekerheden zijn zoals de debiteuren en immateriële activa. Bovendien kan hij zich niet voorstellen dat Oad failliet zou gaan op het moment dat de exposure van Rabobank maximaal is. Zolang de bankfaciliteit er is kan Oad haar crediteuren ook in de winter betalen. Bovendien heeft de SGR afgelopen maandag duidelijk gezegd dat zij de dekking voor Oad in de winter zeker niet zal intrekken. Rabobank deelt deze mening c.q. zienswijze niet. De waarde van de overige zekerheden, zeker ingeval van faillissement, schat de bank in op nihil.”

“2) Restructuring consultant

Jan licht toe dat bij de implementatie van de strategie door Booz een tool is ontwikkeld om de implementatie te kunnen volgen. Deze tool is de eerste maanden door Booz zelf bijgehouden, maar wordt nu bij Oad door de afdeling control toegepast. Een restructuring consultant zal daar niet veel aan toe kunnen voegen en kost bovendien erg veel geld en tijd van het management die hard nodig is voor de implementatie van de strategie zelf. Afgesproken wordt de door Booz ontwikkelende tool aan Rabobank op te sturen."

"3) Waiver, covenants en timing

Verder is het niet realistisch dat de lease met ABNAMRO Lease voor 30 april kan worden afgerond. Op zijn vroegst kan dit medio mei worden gerealiseerd. Laurens geeft aan dat indien Rabobank akkoord gaat met lease van de bussen de waiver pas zal worden verstrekt wanneer de lease definitief rond is en vraagt zich af hoe hard de deadline van 30 april is. Christo zal dit nagaan."

Acties

- 1) Rabobank maakt een taxatie van de bussen en beraadt zich op het bedrag dat met een lease van de bussen zou moeten worden gerealiseerd en op de vraag of het acceptabel is om het busbedrijf te separeren (af te stemmen met het kredietcomité).
- 2) Christo zal de door Rabobank voorgestelde formulering van de waiver afstemmen met de accountant.
- 3) Christo zal de door Booz ontwikkelde tool opsturen.
- 4) Christo zal de deadline van 30 april toetsen.
- 5) Woensdag 24 april om 9.30u wordt een vervolgspraak gepland bij Van der Valk "De Cantharel" in Apeldoorn. Reinier zal een zaaltje reserveren.

Email Rabobank (blokkade rekening) 19 april 2013

189. Op 19 april 2013 stuurde Rabobank (Laurens Schilder) een email⁵⁹ aan OAD (Christo Kalter). Daarin werd aangekondigd dat de rekeningen geblokkeerd werden:

"In deze periode staan jullie gemiddeld genomen credit Gezien onze laatste bespreking waarin bleek dat de inbreng van 7,5 miljoen door de aandeelhouders definitief niet tot stand is gekomen en de door zelf aangegeven deadline van eind april, is het zaak tijdens het onderzoeken van de laatst mogelijke variant de bankstand niet onnodig debet te laten staan. Ik verzoek OAD het werkkapitaal daarom dusdanig te managen, dat er voldoende creditstand is om volgende week de salarissen te kunnen betalen.

Wij hebben de rekening voorzichtigheidshalve geblokkeerd voor debetstanden. Dit is geen opzegging van het krediet, maar een voorzorgsmaatregel die debetstanden voorkomt Gezien de cashflow van de onderneming zou dit naar mijn mening geen probleem moeten zijn."

⁵⁹ Productie 17 dagv. 2015 procedure en productie 20 dagv. en 27 CvA 2014 procedure

Brief Kienhuis Hoving 22 april 2013

190. Op 22 april 2013 stuurde Kienhuis Hoving een brief⁶⁰ aan Rabobank. Daarin werd verwezen naar de email van Rabobank van 19 april 2013 en de blokkade van de rekeningen. Daarin werd benoemd:

“In het geval de Rabobank niet toestaat dat een debetstand zal ontstaan, komt dat de facto neer op een bevrozing van de kredietlimiet tot nihil, waardoor het risico ontstaat dat OAD deze week de salarissen niet zal kunnen betalen. Het behoeft geen toelichting dat de verwerking van een dergelijk risico onomkeerbare en schadelijke gevolgen zal hebben voor OAD en haar stakeholders. De bevrozing van de kredietlimiet is onder de gegeven omstandigheden dan ook een toerekenbare tekortkoming, althans onrechtmatig.”

“1. In de eerste plaats is geen sprake van enig verzuim, althans niet zodanig verzuim, van OAD waardoor de bevrozing van de kredietlimiet wordt gerechtvaardigd.”

“2. Er is evenmin sprake van een concrete en aanmerkelijke toename van het risico van de Rabobank, die de oplegging van de maatregel rechtvaardigt. Integendeel, de Rabobank heeft nota bene nog maar enkele weken geleden aanmerkelijke zekerheden verstrekt gekregen, zoals alle beschikbare pand- en hypotheekrechten, om haar exposure af te dekken. Van een thans verhoogd risico, die oplegging van de maatregel rechtvaardigt, is dan ook geen sprake.”

“3. Ook om andere redenen is de oplegging van de maatregel ongeoorloofd. Tussen OAD en de Rabobank zijn op dit moment intensieve besprekingen gaande teneinde de Rabobank voldoende comfort te bieden om de financiering voort te zetten. Er is een lijst van actiepunten, die nader uitgewerkt moeten worden en moeten leiden tot een concrete oplossing. [...] Dit klemmt temeer, nu de Rabobank deze maatregel oplegt aan de vooravond van de salarisbetalingen over de maand april, waardoor het OAD onmogelijk wordt gemaakt om eventuele alternatieve voorzieningen te treffen.”

“4. OAD brengt in herinnering dat zij zich op een succesvolle implementatie van diverse reorganisatieprojecten - en activiteiten richt. Tevens is inmiddels de nieuwe website van OAD 'live' (OADXL.nl), waarin de nieuwe wijze van produktaanbieding vorm heeft gekregen. De eerste output van deze inspanningen van OAD is merkbaar positief. Ook staat OAD op het punt om een langdurige overeenkomst met een aanzienlijk contractsbelang met vervoerder Syntus aan te gaan in verband met het onderhoud van al het busmaterieel van Syntus en het bieden van vervangend vervoer in, met name, de winterperiode. Ten slotte is OAD in bespreking met een mogelijke joint venturepartner.”

“5. Ook andere partijen zijn direct (SGR) en indirect (ABN Amro) bij de besprekingen tussen de Rabobank en OAD betrokken, en trachten een zinvolle bijdrage te leveren aan een oplossing. De Rabobank is, voorzover zij niet zelf aan deze besprekingen deelneemt, van de inhoud daarvan

⁶⁰ Productie 81 CvD 2015 procedure en productie 21 dagv. 2014 procedure

op de hoogte. Ook de belangen van derden kunnen door de bevrozing van de kredietlimiet worden geschaad.”

“OAD verzoekt, en voorzover nodig eist van, de Rabobank dan ook dat zij de kredietbevrozing onverwijld opheft.”

Gespreksverslag OAD – Rabobank 24 april 2013

191. Op 24 april 2013 vond een bespreking plaats tussen OAD (Julius ter Haar, Christo Kalter, Jan Brouwer, Dick Veltman, Karel Scheepers) en Rabobank (Laurens Schilder, David Cuknis, Reinier Massink) te Apeldoorn. Daarvan werd een gespreksverslag⁶¹ opgesteld met onderwerp “Financiering Oad Groep”. Daarin werd benoemd:

“1) Structurele oplossing

Rabobank heeft een onafhankelijke derde een bureautaxatie van de bussen laten maken. De onderhandse verkoopwaarde is vastgesteld op circa €10 miljoen. De liquidatiewaarde (middels een internetveiling) is vastgesteld op circa € 8 miljoen. Mede op basis hiervan wil Rabobank de bussen als zekerheid niet kwijt en is sale & leaseback voor de Rabobank definitief geen optie.”

“Dick merkt op dat hij dit een vreemde gang van zaken vindt, omdat de mogelijkheid van sale & leaseback van de bussen op 9 april jl zelf heeft geoperd.”

“Karel constateert dat de taxatie van de bussen kennelijk hoger uitvalt dan waar Rabobank eerder rekening mee hield, waardoor de zekerheidspositie feitelijk beter is dan waarmee bij het bepalen van gewenste vermogensversterking rekening is gehouden. Hij vraagt zich af of op basis hiervan de eis voor vermogensversterking niet kan worden afgezwakt. Laurens geeft aan dat dit niet het geval is, omdat het maximale exposure van Rabobank (in de winter) dan nog steeds onvoldoende is gedekt. Daarnaast wordt zonder vermogensversterking het risico op een overstand in de winter als gevolg van tegenvallers te hoog geacht. Een ruimte c.q. headroom van EUR 3 miljoen, dan wel EUR 5.5 miljoen (ingeval van inbreng van EUR 2.5 miljoen aan risicodragend kapitaal), is als buffer onvoldoende en bancair gezien niet verantwoord. Een enkele tegenvaller (zowel op financieel gebied als op het gebied van timing van inkomende en uitgaande betalingen) kan ervoor zorgen dat de kredietfaciliteit niet meer voldoende is.”

“Julius doet een beroep op de bank om Oad het komende jaar te helpen en heeft grote moeite met de opstelling van de Rabobank. De samen met Booz ontwikkelde strategie is immers goed onderbouwd en door Rabobank zelf onderschreven (waarbij Rabobank heeft aangegeven dat de gekozen route de enige nog mogelijke route is, maar van mening is dat de koerswijziging zeer laat is ingezet). Dynamic Packaging wordt alom als de nieuwe wijze van touroperating voor de toekomst gezien en Oad heeft de facto een exclusieve positie op de Nederlandse markt. In Duitsland heeft DP al een miljardenomzet en wordt een conversie van 1-2% gerealiseerd. De

⁶¹ Productie 20 dagv. 2015 procedure en productie 26 CvA 2014 procedure

implementatie van de strategie ligt goed op koers en Jan Brouwer helpt daarbij. Oad bestaat al 89 jaar en is altijd gericht geweest op continuïteit en er is nooit veel dividend uitgekeerd. Daarnaast werkt Oad constructief mee met de bank en heeft alle zekerheden verstrekt en doet wat zij kan om aan de eisen van Rabobank tegemoet te komen."

"Laurens geeft aan dat Rabobank weliswaar de strategie van Oad onderschrijft, maar dat Rabobank sterke twijfels heeft of deze strategie zal slagen en bovendien is er sprake van ook grote financiële risico's."

"Rabobank is bereid Oad de kans te geven om aan de bank te bewijzen dat de turn around gemaakt kan worden, maar zij wil het risico daarvan niet alleen en volledig dragen."

"Karel stelt dat het desondanks zo is dat er volgend jaar zomer een creditstand van >€ 10 miljoen wordt verwacht (zonder vermogensversterking) en dat het dus wel heel erg tegen moet vallen wil er in de zomer 2014 geen creditstand meer voorkomen. Rabobank is daar juist bevreesd voor en nog meer voor het risico van een overstand in de winter, omdat de debetstand op de rekening dan volgens de (door Oad bijgestelde) prognose met €17 miljoen al dicht tegen de limiet van €20 miljoen aan zit. Julius legt uit dat de schommelingen in de liquiditeit juist in december beperkt zijn omdat dit een rustige maand is. Rabobank is daar gegeven de grote betalingsstromen van Oad niet van overtuigd. Zij ziet dit als een groot risico. Daarnaast wordt een en ander geheel anders (in negatieve zin) indien er zich verdere tegenvallers voordoen. Christo vraagt hoeveel headroom de Rabobank nodig acht in december, na €2,5 miljoen vermogensversterking is die immers al ruim €5 miljoen. Rabobank geeft aan dat zij dat niet genoeg vindt en daarom vraagt om een kapitaalversterking van minimaal €7,5 miljoen."

Rabobank vond een headroom van € 5 mio. niet voldoende en hield vast aan minimaal € 7,5 mio., wederom zonder enige onderbouwing/specificatie en/of revisiedocument.

"Jan stelt vast dat Oad niet op korte termijn aan de kapitaaleis van de Rabobank kan voldoen, maar dat het op korte termijn verkrijgen van een waiver van de bank cruciaal is. Oad heeft een jaar nodig om de strategie uit te voeren en het vermogen te kunnen versterken (al dan niet met behulp van financiële of strategische partijen)."

"De tijd dringt nu en voorkomen moet worden dat de markt lucht krijgt van de financiële problemen. Daarnaast moet Oad verplichtingen voor de langere termijn aan kunnen gaan. Intussen lijkt de exposure van de bank redelijk gedekt door zekerheden. Hij vraagt zich af aan welke oplossingen Rabobank hiervoor ziet."

"Laurens maakt duidelijk dat de zekerheden voor het exposure in de winter volstrekt ontoereikend zijn en dat Rabobank geen concrete oplossing heeft. Zij heeft ook gekeken naar de mogelijkheid van verkoop van Oad [bus] maar de waarde kan variëren tussen nihil en mogelijk redelijk indien een strategische koper interesse heeft. Dat is echter onzeker."

“Eventueel wil Rabobank een conditionele waiver afgeven waarbij de vermogensversterking voor eind augustus moet zijn gerealiseerd. De vraag is echter of dit voor de accountant acceptabel is voor het afgeven van een waiver. Het verkrijgen van een waiver is cruciaal voor Oad.”

“Ten aanzien van de op 18 april door Rabobank genoemde waiver-voorwaarde om een restructuring consultant aan te stellen wordt besloten daar in deze bijeenkomst niet verder over te spreken. Volgens Laurens mag dit uiteindelijk een oplossing niet in de weg staan.

Christo meldt dat de SGR tweemaal twee weken uitstel aan Oad heeft verleend voor het indienen van de jaarrekening (zijnde tot eind mei 2013). Ook kan Oad de komende maand nog verplichtingen aangaan. Uiterlijk eind mei moet er dus een definitieve oplossing zijn.”

“2) (De)blokkeren rekening / betalingen komende tijd

Dick licht de brief toe die hij namens Oad heeft gestuurd en vertelt dat de blokkade van de rekening opgeheven moet worden omdat die niet rechtmatig is. Julius voegt daaraan toe dat indien Oad haar salarissen en andere verplichtingen niet tijdig betaald er onvermijdelijk geruchten gaan ontstaan die als deze zich verspreiden voor een reisbedrijf als Oad catastrofaal zijn.

Karel stelt vast dat Oad en Rabobank hier een gezamenlijk belang hebben, omdat Oad niet in deze situatie terecht wil komen en Rabobank daarvoor niet aansprakelijk wil worden gesteld.”

Acties

- 1) Christo: liquiditeitsprognose per week vooraf aan Rabobank sturen
- 2) Rabobank: doet vandaag een voorstel voor het deblokken van de rekening, zodat de betalingen door Oad per direct kunnen worden hervat
- 3) Rabobank: stuurt vandaag de concept tekst voor de waiver op
- 4) Christo: voorleggen concept tekst waiver aan accountant Oad
- 5) Jan: legt de ontstane situatie vandaag voor aan de aandeelhouders

Email Rabobank 24 april 2013

192. Op 24 april 2013 stuurde Rabobank (Laurens Schilder) een email⁶² aan OAD (Christo Kalter, Julius ter Haar en Jan Brouwer). Daarin werd verwezen naar de bespreking tussen partijen van dezelfde dag in Apeldoorn. Rabobank hief de blokkade op de rekening op en stond een kredietgebruik van € 10 mio. toe, terwijl de RC limiet € 20 mio. was:

“OAD heeft aangegeven de komende weken verder op zoek te gaan naar kapitaalversterking. Echter, deze zoektocht is niet mogelijk wanneer de bank de onderstaande maatregel handhaaft. De bank heeft aangegeven dat zij in deze fase terughoudend is met het beschikbaar

⁶² Productie 27 CvA 2015 procedure en productie 27 CvA 2014 procedure

stellen van het krediet. OAD stelde minimaal EUR 10 miljoen kredietruimte nodig te hebben om werkkapitaalfluctuaties op te vangen in de komende weken.

De bank kan zich hierin vinden. Zij staat tot nader order kredietgebruik toe tot EUR 10 miljoen.”

Dit betreft aldus een feitelijke eenzijdige opzegging van het krediet van € 10 mio., de helft van de overeengekomen kredietlimiet.

Brief Rabobank 2 mei 2013

193. Op 2 mei 2013 stuurde Rabobank (D. Cuknis en L.P. Schilder) een brief⁶³ aan OAD. Daarin verwees Rabobank naar de bespreking tussen partijen van 24 april 2013 en de brieven van 22 januari 2013, 13 februari 2013 en 12 maart 2013. Rabobank stelde dat OAD niet zou hebben voldaan aan de voorwaarde zoals opgenomen in de brief van 22 januari 2013 en dat OAD in verzuim zou zijn. Rabobank stelde:

“OAD is niet in staat om zorg te dragen voor een adequate kapitaalsversterking, zodat:

1) de financiële risico's van de strategiewijziging/reorganisatie, waarvan de bank onvoldoende vertrouwen heeft dat de resultaten conform de management case van OAD zullen zijn, grotendeels bij de bank komen te liggen;

2) het opvangen van verliezen (van de afgelopen boekjaren en de verliezen die in het huidige boekjaar zullen worden geleden) niet voor rekening van de aandeelhouders komt, maar voor rekening van de bank en;

3) de bancaire (krediet)faciliteit niet voor het bestemde doel, te weten het voldoen aan de liquiditeitseisen van de SGR, wordt benut.”

194. Rabobank benoemde dat zij per brief van 22 januari 2013 zou hebben aangegeven dat ze minimaal € 10 mio. noodzakelijk achtte en dat dit later werd verlaagd naar € 7,5 mio. Wederom ontbreekt een deugdelijke onderbouwing/specificatie. Overigens was de € 10 mio. een schatting. OAD (de aandeelhouders) had € 2,5 mio. toegezegd. OAD was bezig met andere partijen om additioneel kapitaal aan te trekken. Rabobank stelde in de brief:

“OAD heeft onlangs haar prognose voor het huidige boekjaar negatief moeten bijstellen. Verwacht wordt dat het huidige boekjaar zal worden afgesloten met een verlies van circa EUR 3 miljoen. De verwachte trekking onder het krediet ultimo december 2013 zal conform de door OAD opgestelde prognoses circa EUR 17-19 miljoen zijn, zijnde een verslechtering van ruim EUR 5 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijke management case zoals weergegeven in een bijlage van het door Booz & Company opgestelde rapport.”

195. Verder stelde Rabobank:

⁶³ Productie 28 CvA 2015 procedure en productie 22 dagv. 2014 procedure

“In de voorgaande (boek)jaren trok OAD slechts in de winterperiode onder het krediet. Thans trekt OAD - mede vanwege de tegenvallende resultaten - zelfs in april nog onder het krediet.

Het risico van de bank is door het bovenstaande aanzienlijk toegenomen. De werkkapitaalmutaties op de rekening-courant van OAD zijn dusdanig van omvang zijn, dat wijzigingen hierin een impact van vele miljoenen kan hebben op de trekking van het krediet. Een ruimte c.q. headroom van EUR 3 miljoen, dan wel EUR 5.5 miljoen (ingeval van inbreng van EUR 2.5 miljoen aan risicodragend kapitaal), is als buffer onvoldoende en (bancair gezien) niet verantwoord. Een enkele tegenvaller (zowel op financieel gebied als op het gebied van timing van inkomende en uitgaande betalingen) kan ervoor zorgen dat de kredietfaciliteit niet meer voldoende is.

Het risico van de bank is voorts aanzienlijk toegenomen doordat de dekkingspositie van de bank naar verwachting niet voldoende is om - ingeval van enige trekking onder het krediet - haar exposure volledig afte dekken.”

196. Rabobank stelde verder dat zolang niet aan de “voorwaarde” zou zijn voldaan OAD in het winterseizoen vanaf 1 september 2013 niet onder het RC krediet zou mogen trekken. De brief is van 24 april 2013, zodat OAD feitelijk nog ruim 4 maanden de tijd had om aan de “voorwaarde” te voldoen, echter OAD heeft de “voorwaarde” zelf alsmede de hoogte van de “kapitaaleis” steeds gemotiveerd betwist. Rabobank weigerde om een deugdelijke onderbouwing/specificatie daarvan met OAD te delen. Rabobank benoemde:

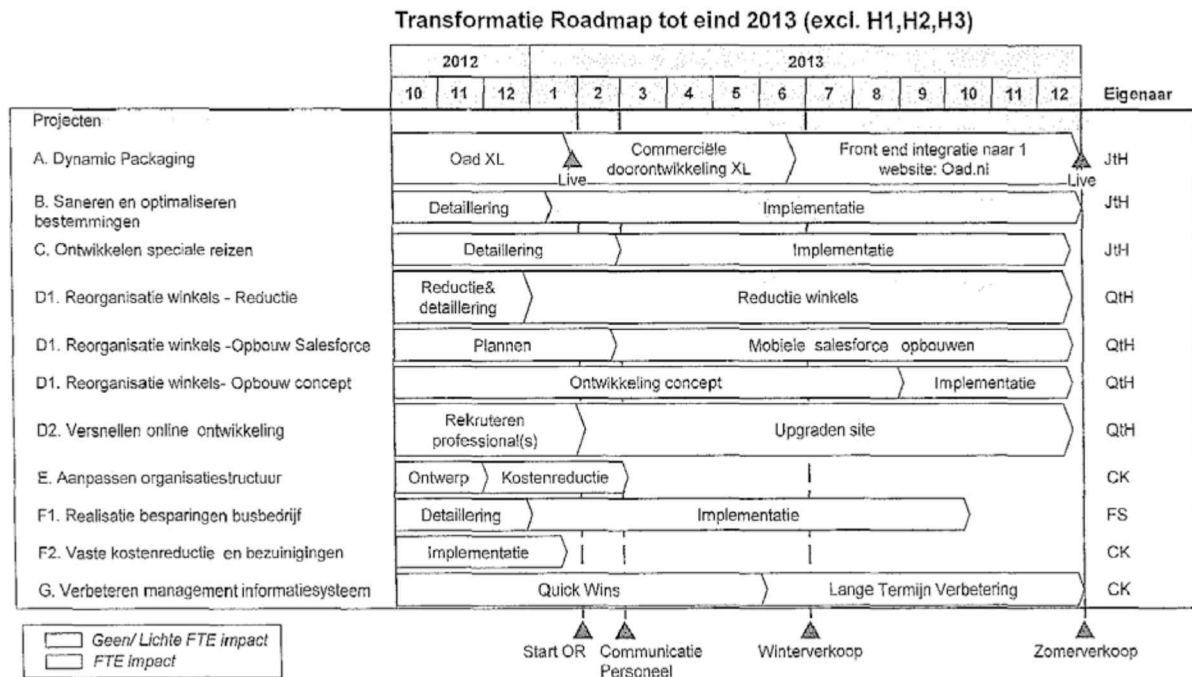
“Mocht OAD mogelijkheden zien om (alsnog) te kunnen voldoen aan de door de bank gestelde voorwaarden, dan verneemt de bank dat graag.”

OAD zag inderdaad voldoende mogelijkheden, maar daar was uiteraard wel de medewerking van Rabobank voor nodig.

Booz update presentatie 8 mei 2013

197. Op 8 mei 2013 gaf Booz update presentatie “Oad Realisatie Strategie”⁶⁴. Deze is grotendeels in lijn met de Booz presentatie van 29 januari 2013 en 10 april 2013 met updates van de milestones. Hieruit bleek dat een groot aantal relevante acties/stappen gereed waren en/of waren geïmplementeerd en/of doorgevoerd. Sheet 3 “Integrale planning transformatie per deelproject” werd als volgt weergegeven:

⁶⁴ Productie 40 C CvR 2014 procedure

198. Hieruit bleek (1) dat dynamic packaging (OADXL) in januari 2013 live ging, de commerciële doorontwikkeling liep tot juni 2013 en dat de front end integratie liep tot en met december 2013, (2) implementatie saneren en optimaliseren bestemmingen liep tot en met december 2013, (3) reductie winkels liep tot en met december 2013, (4) het versnellen online ontwikkeling liep tot en met december 2013, (5) besparingen busbedrijf liep tot november 2013, (6) de winterverkoop startte vanaf juli 2013 en (7) de zomerverkoop startte vanaf januari 2014.

Gespreksverslag OAD – Rabobank 17 mei 2013

199. Op 17 mei 2013 vond een bespreking plaats tussen OAD (Christo Kalter, Karel Scheepers) en Rabobank (Laurens Schilder, David Cuknis). Daarvan is een gespreksverslag⁶⁵ opgesteld met onderwerp: “Waiver en voortgang”. Daarin werd benoemd:

“1) Kapitaalversterking

OAD heeft Base Strategy & Finance (o.a. Herman Hazewinkel en Willem Bonvanie) de opdracht gegeven om op korte termijn een kapitaalversterking te realiseren. Hieraan wordt nu hard gewerkt. Vanwege de gewenste snelheid wordt gezocht naar een partij die de kapitaalbehoefte kan overbruggen in aanloop naar een structurele (strategische) oplossing.”

“2) Waiver

Christo heeft de kosten geïnventariseerd die naar verwachting met de waiver en de kapitaalversterking gepaard gaan. Dit is een totaalbedrag van circa €750K, waarvan circa €117K waiverfee en hogere bankkosten vanaf 1 juni aanstaande en €633 fees en advieskosten.

⁶⁵ Productie 29 CvA 2015 procedure en productie 28 CvA 2014 procedure

Op grond hiervan wordt voorgesteld de Total Net Income Ratio per 31/10/13 aan te passen van -€4,0 naar -€4,75 miljoen, maar bij voorkeur naar -€5,0 miljoen. De solvabiliteitsratio van 20% per 31/10/13 zou – uitgaande van kapitaalversterking – haalbaar moeten zijn, aldus OAD. Laurens en David kunnen het standpunt c.q. de denkrichting van OAD volgen en zullen dit intern bespreken.”

“Een investeerder zal ook de comfort van Rabobank willen dat zij het krediet niet in het najaar of in de winter zal opzeggen.”

“Laurens informeert naar de reactie van de accountant op de waiver. Christo legt uit dat de accountant op basis hiervan een goedkeurende verklaring met een continuïteitsclausule af kan geven. Met de SGR is inmiddels afgestemd dat dit voor hen acceptabel is.”

“Zodoende kan na afronding van de kapitaalversterking een jaarrekening met schone accountantsverklaring worden opgesteld en gedeponereerd. Voor de SGR is dat acceptabel.”

“3) Liquiditeitsprognoses

Momenteel stelt Christo wekelijks op maandag een liquiditeitsprognose op. Laurens informeert of dat praktisch goed uitvoerbaar is. Christo beaamt dit en wijst tevens op een tekortkoming in het banksysteem waardoor onduidelijk is wat de precieze kredietruimte binnen de dag is.”

“5) Valutacontracten

Naar aanleiding van de mail van Laurens informeert Christo de Rabobank over de voorgenomen valutacontracten. Uiterlijk eind volgende week wil OAD voor circa \$7 miljoen aan valutatermijncontracten afsluiten.”

“Karel merkt op dat Rabobank niet gerechtigd is om valutatransacties van OAD te blokkeren omdat – zeker na acceptatie van de waiver – de faciliteiten bij de Rabobank gewoon beschikbaar moeten zijn. Laurens bestrijdt dit omdat de valutatermijncontracten onder meer een afloopdatum hebben die ligt na 1 september. Daarnaast staat het de bank vrij om (ongeacht hetgeen nu speelt) geen nieuwe valutatermijncontracten aan te gaan met een klant, in deze OAD. Enige verplichting om nieuwe contracten aan te gaan is niet aanwezig.”

“Besproken wordt de aandacht vooral op het vinden van een praktische oplossing te leggen.”

Acties

- 1) Rabobank: waiverbrief waar mogelijk aanpassen en onderzoeken valutatransacties (wo 22/5)
- 2) Base: nieuwe afspraak maken

OAD rapportage Q2 2012/2013 30 mei 2013

200. Op 30 mei 2013 verstrekke OAD aan Rabobank de “Rapportage Q2 2012/2013”⁶⁶. Hierin werd benoemd:

“1. Het zomerseizoen 2013 is marktbreed buitengewoon matig van start gegaan door het slechte consumentenvertrouwen. De verwachting is dat hierdoor de consumenten relatief erg laat gaan boeken en er een groot last minute aanbod op de markt gaat komen. Over het gehele jaar wordt nog steeds een daling van de netto omzet van 7% verwacht ten opzichte van vorig jaar (bruto omzet -10%).”

“2. Het Dynamic Packaging aanbod wordt middels de OadXL.nl website gestaag uitgebreid. Hierdoor zal eind juni er sprake zijn van een volwaardig aanbod op de site.

3. De reorganisatie is ingezet met instemming van de OR van de Oad Groep. De totale reductie bedraagt in 2013 in totaal 230 fte. De kosten van deze reorganisatie zullen door de sobere afspraken 1,5 M€ bedragen naar verwachting. Dit is beduidend lager dan de oorspronkelijke inschatting van 3,7 M€. Dit zal resulteren in lagere personeelskosten in de tweede helft van het boekjaar 2012/2013.

4. Ten behoeve van het verhogen van de online Sales naast Dynamic Packaging is een actie plan in uitvoering onder leiding van een nieuwe E-commerce manager. Als resultaat hiervan is het aandeel online bij Oad Reizen in het zomerseizoen 2013 gestegen van 12% vorig jaar naar 18%.

5. De sluiting van 40 winkels in 2013 binnen de Globe Reisbureaugroep is in gang gezet. De nieuwe winkelformule is in ontwikkeling.

6. Aanvullende kostenreducties zijn in de overhead sfeer zoveel mogelijk ingezet, hier staan echter hogere kosten in de adviessfeer tegenover en hogere rente lasten. De prognoses blijven hiermee binnen de convenanten van de waiver voor 2012/2013. Daarnaast wordt gewerkt aan de versterking van het vermogen met 7,5 M€.”

201. OAD leverde cijfers en prognoses aan. De prognoses hadden betrekking op “Forecast 2013” Deze waren grotendeels in lijn met de eerdere prognose van 20 maart 2013. Zie ook hiervoor onder nr. 178.

	Q4 2012	Q4 2013	Vershil
Bruto omzet	€ 729.652.686	€ 649.708.800	€ -79.943.886
Netto kosten	€ 485.969.789	€ 456.648.100	€ -29.321.689
Bruto marge	€ 87.600.682	€ 78.112.100	€ -9.488.582
Personeel	€ 54.008.368	€ 48.171.000	€ -5.837.368
Overige kosten	€ 37.381.864	€ 32.588.100	€ -4.793.764
Bedrijfsresultaat	€ -3.789.551	€ -2.674.000	€ 1.115.551
FTE	1.374	1.193	-181

⁶⁶ Productie 82 CvD 2015 procedure en productie 46 CvD 2014 procedure

202. Uit de sheet “Current Trading” bleek tevens een forse toename van het aantal internetboekingen als gevolg van dynamic packaging / OADXL:

Touroperating	2012/2013		Budget 12/13		2011/2012	
	Retail	Internet	Retail	Internet	Retail	Internet
Oad Reizen						
Landen Noord	74,9%	25,1%	76,8%	23,2%	81,1%	18,1%
ICA	90,8%	9,2%	92,3%	7,7%	91,9%	6,2%
Steden	84,4%	15,6%	83,8%	16,2%	86,6%	10,1%
Bus	80,9%	19,1%	84,7%	15,3%	79,6%	14,2%
Landen Zuid	78,7%	21,3%	78,0%	22,0%	87,9%	13,2%
Disney	79,7%	20,3%	75,9%	24,1%	76,0%	19,0%
Totaal Oad Reizen	81,7%	18,3%	81,7%	18,3%	84,7%	12,7%

203. In boekjaar 2011/2012 werden 12,7% van alle boekingen via internet gedaan. In 2012/2013 werd dat verhoogd naar 18,3%. voor de goede orde, in dit overzicht wordt geen onderscheid gemaakt tussen ‘basic/Mainstream’ en ‘Specialistisch’ waarbij alleen basic relevant is voor online. Toename internetboekingen was op dat moment nog vooral via het ‘oude’ oad.nl; OADXL kreeg steeds meer content (maar zou pas per december 2013 over de beoogde volledige content beschikken zoals ook blijkt uit de Booz rapportages) en in de maanden naar december 2013 werd geleidelijk aan ook steeds meer traffic van oad.nl doorgeleid naar OADXL. Het online relevante aandeel (basic/mainstream) bedroeg 40%.

Jaarrekening OAD 2011/2012

204. Op of omstreeks 31 mei 2013 kwam accountantsverklaring van Deloitte bij de geconsolideerde jaarrekening 2011/2012 van OAD⁶⁷. Hieruit bleken de volgende cijfers:

- 2011: bedrijfsresultaat € -28,1 mio., netto winst € -21,5 mio., Garantievermogen € 25,3 mio., liquide middelen € 6,8 mio.
- 2012: bedrijfsresultaat € -3,8 mio., netto winst € -3,0 mio., Garantievermogen € 20,4 mio., liquide middelen € 2,4 mio.

205. In het “Directieverslag” stond onder “Algemeen” benoemd:

“Het verslagjaar 2011/2012 kenmerkte zich door het voortduren van de economische crisis in de Europese Unie. Vooral in Zuid Europa werden landen als Griekenland, Spanje, Italië getroffen door grote onzekerheid op de financiële markten over hun staatsschulden. Hierdoor stagneerde de economische groei ook in Nederland en kwam de economie eind 2012 opnieuw in een recessie terecht. Doordat het nieuwe kabinet vergaande bezuinigingsmaatregelen aankondigde kwam het consumentenvertrouwen verder onder druk te staan. Door prijsdalingen op de woningmarkt en mogelijke kortingen op de pensioenen werd dit sentiment eveneens gedrukt, waardoor de consumptie in Nederland een dalende tendens vertoonde. Voor de markt voor toeristische reizen betekende dit krimpende omzetten, lagere reissommen en dalende marges.”

⁶⁷ Productie 10 CvA 2015 procedure en productie 34 dagv. 2014 procedure

Onder “De omzet en het resultaat” werd benoemd:

“De reismarkt kent een langdurige tendens van het teruglopen van de omzetten in de retail ten gunste van de omzet die via directe kanalen zoals internet wordt geboekt. Bij de touroperating en reisbureau activiteiten leidde dit in combinatie met het slechte economische sentiment tot dalende omzetten. Het EK voetbal 2012 in Polen en de Ukraine gaf een positieve impuls aan de omzet. Het busbedrijf slaagde erin meer omzet te boeken in de verhuur door actieve marketingcampagnes. De in het vorige verslagjaar ingezette reorganisatie leidde tot een structurele vermindering van de personeelskosten en overige kosten. Dit was echter onvoldoende om de omzet en margeverlaging te compenseren. Hierdoor ontstond een negatief bedrijfsresultaat van 3,8 M€, waardoor ook de solvabiliteit en de liquiditeit afnam per balansdatum. Mede hierdoor werd in het verslagjaar 2012/2013 opnieuw een reorganisatie aangekondigd waarbij de reisbureau activiteiten en de traditionele touroperating activiteiten worden teruggebracht.”

Onder “Oad Groep Touroperating” stond benoemd:

“Met name in de traditionele (retail) kanalen stonden zoals genoemd de omzetten onder druk. Het aandeel van de directe kanalen nam echter toe. Dientengevolge werd besloten de omvang van de traditionele producten terug te brengen en te investeren in Dynamic Packaging waarbij klanten zelf reizen kunnen samenstellen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van vrije capaciteit van transportleveranciers en accommodatieverschaffers.”

Onder “Continuïteit” werd benoemd:

“De vennootschap heeft in de boekjaren 2010/2011 en 2011/2012 verliezen geleden, waardoor de financiële positie is verslechterd. Hieruit zou kunnen worden opgemaakt dat de continuïteit van de vennootschap onzeker is. In 2012 en 2013 heeft de directie maatregelen genomen om de continuïteit van de vennootschap te waarborgen. Met behulp van een externe organisatie is een strategisch plan opgesteld. De belangrijkste elementen van dit strategisch plan zijn een omschakeling van traditionele touroperating naar Dynamic Packaging, het verminderen van het aantal reisbureaus en een reorganisatieplan. Het reorganisatieplan is met instemming van de Ondernemingsraad in uitvoering. Op basis van dit strategisch plan is een duurzame rendabele bedrijfsvoering mogelijk en kan compensatie van de geleden fiscale verliezen plaatsvinden. Aan de convenanten van de kredietovereenkomst met de Rabobank wordt per 31 oktober 2012 niet voldaan. De Rabobank is bereid een waiver hiervoor te verstrekken, met als belangrijkste voorwaarde dat er voldoende vermogensversterking plaatsvindt binnen een bepaalde termijn. Er bestaat op dit moment geen zekerheid dat hieraan voldaan kan worden. Door de bestaande aandeelhouders is echter een versterking van het eigen vermogen toegezegd en er vindt onderzoek naar een verdere vermogensversterking plaats. Bij een succesvolle afronding hiervan wordt voldaan aan de eisen van de Rabobank. De directie heeft er vertrouwen in dat dit traject succesvol afgerond kan worden. Op grond daarvan zijn de

toegepaste grondslagen van waardering en resultaatbepaling gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de vennootschap."

Waiver letter 31 mei 2013

206. Op 31 mei 2013 stuurde Rabobank de waiver letter⁶⁸ naar OAD. Deze werd op 5 juni 2013 door OAD getekend. Daarin benoemde Rabobank:

"Op 13 februari 2013 en op 12 maart 2013 informeerden wij OAD over de door de bank geconstateerde feiten. Als gevolg hiervan doet zich een opzeggingsgrond (met onmiddellijke ingang) voor op basis van het bepaalde in artikel 13 lid 2 van de Kredietovereenkomst, artikel 12 lid 2 van de Overeenkomst inzake Garantiefaciliteit en artikel 27 van de Algemene Bankvoorwaarden (hierna te noemen: "ABV").

De bank heeft tevens kennis genomen van de maandrapportage van OAD over de maand december met daarin opgenomen een forecast van het "Totaal resultaat" voor het boekjaar 2012/2013. Bij realisatie van genoemde forecast doet zich per 31 oktober 2013 ook een opzeggingsgrond voor op basis van het bepaalde in artikel 13 lid 2 van de Kredietovereenkomst, artikel 12 lid 2 van de Overeenkomst inzake Garantiefaciliteit en artikel 27 ABV."

207. Rabobank benoemde de volgende waivers en deed afstand van:

"1. De bank is bereid geen consequenties te verbinden aan het doorbreken van de covenant op de solvabiliteitsratio voor de periode eindigend op 31 oktober 2012;

2. De bank is bereid geen consequenties te verbinden aan het doorbreken van de covenant op de Total Net Income ratio voor de periode eindigend op 31 oktober 2012;

3. De bank is bereid de covenant op de Solvabiliteitsratio (louter) voor het boekjaar eindigend op 31-10-2013 aan te passen naar 20%;

4. De bank is bereid de covenant op de Total Net Income ratio (louter) voor het boekjaar eindigend op 31-10-2013 aan te passen naar EUR/- 4.750.000,-;

5. Uiterlijk in maart 2014 of zoveel eerder als de bank dit wenselijk acht, zullen door de bank nieuwe covenants voor het boekjaar 2013-2014 worden bepaald aan de hand van nog nader door te bank te bepalen en te ontvangen informatie."

208. Daarbij stelde Rabobank de volgende voorwaarden:

"a) De (behandelings)kosten voor deze waiver bedragen EUR 25.000,- en zijn verschuldigd bij acceptatie van dit voorstel;

⁶⁸ Productie 18 dagv. 2015 procedure en productie 25 dagv. 2014 procedure

b) De bereidstellingsprovisie uit de Kredietovereenkomst wordt met ingang van 1 juni 2013 vervangen door een kredietprovisie van 0,50% per jaar over het kredietmaximum, per kwartaal afte rekenen;

c) De in de Wijzigingsovereenkomst genoemde Renteopslag is opgebouwd uit een Liquiditeitsopslag en een Debiteurenopslag. De Debiteurenopslag wordt met ingang van 1 juni 2013 aangepast naar 2,95%. De liquiditeitsopslag blijft momenteel ongewijzigd op 0,50%;

d) De bankgarantieprovisie wordt met ingang van 1 juni 2013 aangepast naar 1,0%;

e) Uiterlijk op 31 augustus 2013 dient er minimaal een bedrag van EUR 7.500.000,- aan kapitaalversterking (waarvan minimaal EUR 2.500.000,- risicodragend kapitaal) in de onderneming te zijn gebracht, onder de bank conveniërende voorwaarden.”

“Voor het overige blijft het bepaalde in de Overeenkomst en de toepasselijke algemene voorwaarden ongewijzigd gelden.”

Brief Kienhuis Hoving 14 juni 2013

209. Op 14 juni 2013 stuurde Kienhuis Hoving (mr. J.D. Veltman) een uitgebreid gemotiveerde brief⁶⁹ naar Rabobank met 14 relevante punten. Daarin werd verwezen naar de brief van Rabobank van 2 mei 2013 en de waiver letter van 31 mei 2013. In de brief werd benoemd:

“1. Als al bij eerdere gelegenheid gememoreerd, hebben partijen sinds lange tijd een goede, succesvolle, en voor de Rabobank ook nog eens zeer lucratieve, relatie. OAD betreft een bijna eeuw oud familiebedrijf met om en nabij 1.500 werknemers en een zeer belangrijke maatschappelijke rol in de lokale en nationale gemeenschap. Het staat buiten kijf dat zij bekend staat als een betrouwbaar en solide bedrijf, met een zeer goede naam. Nooit heeft OAD op deze wijze een discussie moeten voeren met een financiële instelling, laat staan een beroep behoeven te doen op de redelijkheid van een dergelijke instelling.”

“3. Vooropgesteld daarbij is, dat buiten twijfel staat dat OAD door de Rabobank een kredietfaciliteit ad EUR 20 mio ter beschikking is gesteld en dat OAD deze met de Rabobank overeengekomen faciliteit in het verleden noch thans, ook niet gedurende de 'magere' winterperiode, heeft overschreden. Echter, om haar moverende redenen wenst de Rabobank de voortzetting van het krediet aan voorwaarden te verbinden.”

“4. OAD merkt op dat de Rabobank zich kennelijk een oordeel heeft gevormd over wat een adequate kapitaalversterking van OAD inhoudt. Dit oordeel is eenzijdig, niet inzichtelijk en ongemotiveerd. Daarnaast is de geëiste kapitaalsversterking zodanig hoog – aanvankelijk EUR 10 mio, later door de Rabobank neerwaarts bijgesteld tot EUR 7,5 mio- dat dit niet eenvoudig op korte termijn bij elkaar te krijgen is. De Rabobank heeft in de Waiver OAD tot 31 augustus 2013 gegund om de kapitaalsversterking te realiseren, en OAD levert thans een maximale

⁶⁹ Productie 23 dagv. 2014 procedure

inspanning teneinde aan de eis van de Rabobank te kunnen voldoen. Het benodigde kapitaal had overigens al bij elkaar gebracht kunnen worden, indien de Rabobank haar medewerking had verleend aan het best realiseerbare alternatief voor een volledig contante storting door de aandeelhouders, namelijk een sale/lease backconstructie en/of verkoop van de bussen van OAD voor een substantieel hoger bedrag dan de door Rabobank toegekende dekkingswaarde(!). De Rabobank heeft deze medewerking echter geweigerd, wat overigens pas duidelijk werd tijdens de bespreking tussen de Rabobank en OAD van 24 april jl.; dit terwijl de Rabobank nota bene deze lease-mogelijkheid in voorafgaande gesprekken zelf heeft geopperd.”

“5. Het risico voor het falen van de strategiewijziging ligt primair bij de ondernemingen van OAD en de met haar verbonden aandeelhouders, die immers hun investeringen dreigen kwijt te raken. Het risico van de Rabobank is zeer beperkt; immers, de Rabobank heeft zich onlangs alle zaken en rechten van OAD laten verhypothekeren en verpanden. Daarnaast laat de benutting van de kredietfaciliteit een cyclische beweging zien, waardoor er op gezette tijden zelfs helemaal geen debetstand is, en het risico van de Rabobank niet existent. Aangezien er geen risico op discontinuïteit is zolang de kredietfaciliteit beschikbaar is, behoeft de Rabobank niet te vrezen voor een eventuele deconfiture van OAD op het moment dat wél (substantieel) gebruik zou worden gemaakt van de faciliteit. Voor wat betreft c) herhaalt OAD haar eerdere standpunt dat de beperkte doelstelling van de kredietfaciliteit zoals thans door de Rabobank is verwoord niet in de kredietovereenkomst is vastgelegd, en dat ook in het verleden, zonder protest van de Rabobank, onder het krediet is getrokken.”

“6. Naast het krediet is de exposure van Rabobank beperkt tot maximaal € 12,5 mio aan bankgaranties, waarvan het de vraag is of deze ooit en geheel zullen worden ingeroepen. De exposure uit hoofde van het obligo krediet wordt gebruikt voor de afdekking van vreemde valutapositities en is daarom zeer beperkt. Tegenover het vermeende risico van de Rabobank staat een veel hogere dekkingswaarde van de activa van OAD. De gebouwen van OAD hebben volgens een recente taxatie een liquidatiewaarde van circa € 7,5 mio (boekwaarde € 18 miljoen). Volgens een taxatie die de Rabobank zelf van de bussen van OAD heeft laten uitvoeren, bedraagt de onderhandse verkoopwaarde daarvan circa € 10 mio. Voorts beschikt OAD volgens de balans van 31 oktober 2012 nog aan circa € 8 mio aan debiteuren, € 10 mio aan overige vorderingen en € 4 mio aan overige vaste bedrijfsmiddelen. Daarnaast vertegenwoordigen de merknaam, het klantenbestand en andere immateriële goederen ook ingeval van executie een aanzienlijke waarde.”

“7. Voor wat betreft de volgens de Rabobank verslechterde prognose merkt OAD op dat prognoses uit de aard der zaak slechts voorspellingen inhouden van een onzekere situatie. Daarnaast is de Rabobank bekend met de eenvoudige oorzaak van de slechtere prognose: op

dit moment is sprake van ongunstige marktomstandigheden en een algemeen verminderd consumentenvertrouwen."

"8. OAD erkent dat zij een groter beroep moet doen op de aan haar door de Rabobank verstrekte kredietfaciliteit. Niettemin is het risico op een overschrijding van de kredietlimiet gering en geldt in alle gevallen en scenario's dat, als al eerder in deze brief genoemd, het risico van de Rabobank hoe dan ook in de zomerperiode nihil is. De Rabobank heeft in de met OAD gevoerde gesprekken erkend, dat de grote geldstromen die door de rekening lopen OAD juist de mogelijkheid bieden om crediteurentermijnen te optimaliseren en daardoor binnen de limiet te blijven."

"Overigens, het feit dat de negatieve cash flow in dit boekjaar leidt tot een toegenomen gebruik van de kredietfaciliteit, wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de maatregelen die thans worden getroffen om de winstgevendheid van OAD te herstellen. Te denken valt aan ongeveer EUR 1,7 mio voor de reorganisatie van OAD en EUR 0,8 mio voor de implementatie van het Dynamic Packaging - concept. De positie van OAD wordt door de implementatie van deze maatregelen sterker, en de risico's voor de Rabobank zullen juist toenemen indien OAD deze maatregelen niet zou treffen."

"9. De Rabobank spreekt in haar brief van 2 mei jl. expliciet uit dat zij, bij het niet voldoen door OAD van de door de Rabobank eenzijdig opgelegde voorwaarden, trekking onder het krediet per 1 september 2013 - dat is overigens eerder dan de ook wel genoemde 'eerstkomende winterperiode' - niet meer toestaat. Daarmee zegt zij het krediet dus feitelijk per 1 september op, althans voorwaardelijk. OAD heeft in haar eerdere brieven en communicatie al duidelijk aangegeven dat een dergelijke kredietopzegging een tekortkoming van de Rabobank oplevert, althans onrechtmatig is, en dat zij de Rabobank, mede namens haar andere stakeholders, uitdrukkelijk aansprakelijk houdt voor de gevolgen van dergelijk handelen."

"10. In haar brief van 12 maart 2013 stelt de Rabobank, onder meer, dat OAD voor het tweede achtereenvolgende jaar niet zou voldoen aan de Total Net Income ratio. OAD bestrijdt dat zij over het boekjaar 2010/2011 hieraan niet voldeed. Volgens de kredietvoorwaarden moet bij de berekening van de ratio immers gecorrigeerd worden voor bijzondere baten en lasten. In het boekjaar 2010/2011 was sprake van eenmalige, en daarom bijzondere, lasten ter hoogte van € 27,9 mio, inhoudende een afboeking van € 24,7 mio op immateriële activa en € 3,2 mio wegens reorganisatiekosten. (Zie hiervoor, bijvoorbeeld, bladzijden 2 en 30 van de, ook in het bezit van de Rabobank zijnde, samengestelde cijfers van OAD over 1 november 2010 tot en met 31 oktober 2011.) Na correctie met voornoemde bedragen voldeed OAD wél aan de Total Net Income ratio."

"11. In het verleden is door de Rabobank aan OAD ook het verwijt gemaakt, dat OAD niet of niet tijdig aan haar rapportageverplichtingen aan de Rabobank zou hebben voldaan. OAD ontkent dat haar ter zake een verwijt kan worden gemaakt."

“12. Aangezien de aandeelhouders slechts gedeeltelijk uit eigen middelen kunnen financieren, zal extern kapitaal moeten worden aangetrokken. Een zorgvuldig en kansrijk proces voor de verwerving van extern kapitaal zal ten minste meerdere maanden in beslag nemen (inclusief voorbereiding, benaderen van partijen, due diligence, onderhandelingen en afronding). Voor de begeleiding van dit proces is door OAD inmiddels een professioneel adviesbureau (BASE Strategy and Finance) ingeschakeld. Daarnaast heeft OAD ten minste een redelijke termijn (een jaar) nodig om haar nieuwe strategie - die overigens door de Rabobank is onderschreven-succesvol te implementeren. De Rabobank heeft ook erkend dat die tijd wel nodig is. De Rabobank kan deze tijd ook zonder risico aan OAD gunnen. Ook in de zomer van 2014 zal er immers, zelfs indien er sprake zou zijn van zeer grote tegenvallers, een periode zijn waarin OAD een creditstand heeft op haar bankrekening en niet van de kredietfaciliteit gebruik zal hoeven te maken.”

“13. Recent heeft de Rabobank overigens de kredietfaciliteit op enig moment 'zekerheidshalve' laten blokkeren, en bleek ook het obligokrediet voor de dekking van de valutapositities niet meer te kunnen worden benut.”

“14. Daarnaast is het obligokrediet door Rabobank nooit opgezegd; Rabobank heeft eerder slechts aangegeven dat zij bij het niet voldoen door OAD aan de opgelegde voorwaarden niet zal toestaan dat OAD vanaf 1 september 2013 gebruik maakt van de kredietfaciliteit. Dit soort eenzijdige, onredelijke en plotselinge maatregelen getuigen van een weinig constructieve opstelling van de Rabobank en compliceren de bedrijfsvoering van OAD onevenredig.”

“Thans zouden de wederzijdse inspanningen gericht moeten zijn op de invulling van de door de Rabobank gewenste kapitaalsversterking, die bijvoorbeeld ook in de vorm van de verkoop van bepaalde bedrijfsonderdelen gestalte zou kunnen krijgen. Hierbij is echter de oprechte medewerking van de Rabobank vereist. OAD hoopt en verwacht dat de Rabobank de intentie heeft die benodigde medewerking te verlenen, en niet slechts doende is haar dossier verdere formele invulling te geven zonder daadwerkelijk de bedoeling te hebben samen met OAD verder te gaan.”

Brief Rabobank 1 juli 2013

210. Op 1 juli 2013 stuurde Rabobank een brief⁷⁰ aan Kienhuis Hoving. Daarin werd benoemd:

“Of de bank OAD zal toestaan vanaf 1 september 2013 nog gebruik te laten maken van de kredietfaciliteit hangt ook en met name af van andere factoren (denk onder meer aan de behaalde resultaten in 2013 en het effect daarvan op de door OAD opgestelde prognose).”

“OAD heeft tijdens de bespreking van 17 mei 2013 expliciet aangegeven dat indien in juli/augustus 2013 duidelijk is dat een (ongeoorloofde) overstand in de winter zeer waarschijnlijk is en/of de afgegeven prognoses niet behaald (kunnen) worden, OAD zich zal

⁷⁰ Productie 21 dagv. 2015 procedure en productie 24 dagv. 2014 procedure

beraden of continuering van de bedrijfsactiviteiten überhaupt wel zin heeft. Zonder passende financiering is continuering uiteraard niet mogelijk.”

“De bank heeft tijdens de bespreking van 24 april 2013 aangegeven niet bereid te zijn haar medewerking te verlenen aan een sale en lease back constructie met ABN AMRO Lease.”

“De bank heeft te allen tijde aangegeven dat bovengenoemde optie slechts kans van slagen had indien verkoop van het rollend materieel zorgt voor een kapitaalversterking van minimaal EUR 5 miljoen (naast een inbreng van EUR 2,5 miljoen aan risicodragend kapitaal) én de bank voldoende wordt gecompenseerd voor het vrijgeven van haar zekerheid.”

“De verwachte trekking onder het krediet ultimo december 2013 zal conform de door OAD opgestelde prognoses circa EUR 17-19 miljoen zijn. Een ruimte c.q. headroom van EUR 3 miljoen is - mede gezien de grote fluctuaties op de rekeningen - als buffer onvoldoende en (bancair gezien) niet verantwoord. Een enkele tegenvaller (zowel op financieel gebied als op het gebied van timing van inkomende en uitgaande betalingen), welke niet onwaarschijnlijk is (zie in dat kader ook sub 7 van uw brief), kan ervoor zorgen dat de kredietfaciliteit niet meer voldoende is. Waar de bank vooreerst niet bereid is de kredietfaciliteit te handhaven, is zij zeker niet bereid te spreken over enige uitbreiding van de kredietfaciliteit. Mocht bovengenoemde situatie zich voordoen, dan zal de zomer van 2014 niet gehaald worden. De exposure van de bank is in dat geval maximaal.”

“Het risico dat de bank loopt is derhalve wel degelijk aanzienlijk. Te meer nu de dekkingspositie van de bank naar verwachting niet voldoende is om - ingeval van enige trekking onder het krediet- haar exposure volledig af te dekken. De bank kan zich geenszins herkennen in de door u toegekende waarden aan de zekerheden.”

“OAD is voorts van mening dat er geen sprake zou zijn van een breach van de Total Net Income Ratio over het boekjaar 2010/2011, omdat de afboeking van EUR 24,7 miljoen op immateriële activa zou zijn te kwalificeren als bijzondere last. De afboeking van EUR 24, 7 miljoen heeft betrekking op het mislukken van een ICT project. Dit project is destijds opgestart omdat OAD tot de conclusie kwam dat het op dat moment aanwezige ICT systeem niet langer voldeed. Naar mening van de bank is een en ander te scharen onder kosten/afschrijvingen die vallen onder de normale bedrijfsuitoefening. Immers, zonder deugdelijk ICT systeem kan een bedrijf als OAD niet functioneren. Ook in de gecontroleerde en goedgekeurde jaarrekening 2010-2011 is de afschrijving op dit project toegerekend aan het resultaat uit gewone bedrijfsvoering. De bank meent nog altijd dat er sprake is van een breach van de Total Net Income Ratio over het boekjaar 2010/2011.”

“Voorop dient te worden gesteld dat de bank geen enkele verplichting jegens OAD heeft om (nieuwe) transacties af te sluiten.” “De bank heeft OAD geadviseerd gebruik te maken van valuta opties, zodat zij toch op adequate wijze haar valuta risico kan afdekken.”

Emails OAD – REWE juli 2013

211. Op 10 juli 2013 stuurde de heer G.C. (Gerd) Finck (Head of Mergers & Acquisitions REWE Group) een email⁷¹ aan OAD (Karel Scheepers):

"Please find attached our overall process timetable, which we would like to discuss with you and the preliminary information we would need in order to evaluate the transaction and execute a Letter of Intent setting forth the scope and conditions of our strategic alliance."

OAD was reeds geruime tijd sinds voorjaar 2012 in gesprek met REWE over een strategische alliantie. REWE is een zeer groot Duits supermarktconcern⁷² met een eigen grote reisdivisie⁷³.

"Regarding the perimeter of the transaction, we are currently considering taking either i) a minority shareholding of 20% or - if possible - ii) a majority shareholding of 51% in the Tour Operating Business."

212. Op 24 juli 2014 stuurde Gerd Finck een email⁷⁴ aan Karel Scheepers:

"Regarding a potential equity participation in the TO business of Oad: Our position is unchanged in believing that the first step is you discussing with Rabobank our joint strategic plans (we are still willing to support the discussions) and getting a written waiver that i) Rabobank will not cancel the credit facilities during our process nor will ii) cancel the the credit facilities once we have concluded a transaction."

"As stated, the above mentioned waiver is a precondition for us to engage into the M&A track."

213. Op 25 juli 2013 stuurde Karel Scheepers een email⁷⁵ aan Gerd Finck:

"From our side we will now focus on the process with the financial investors and the bank. We appreciate that Rewe is willing to support our discussions with the bank and we will contact you when we believe this would be helpful."

For the coordination of the process with the financial investors and the bank Oad has engaged Willem Bonvanie of Base Capital. He will contact you when your support in the discussion with the bank is needed. During the next three weeks (during my holidays until August 19th) he will also coordinate the process with respect to the 'M&A-track' with Rewe if any actions are required. With respect to the work on the synergies Julius can be addressed directly and for the financial information Christo can be addressed directly."

Maandrapportage juli 2013 OAD

214. Uit de Maandrapportage⁷⁶ juli 2013 van OAD bleek onder andere het volgende:

⁷¹ Productie 49 CvR 2014 procedure

⁷² <https://www.rewe.de/>

⁷³ <https://www.rewe-reisen.de/home.html>

⁷⁴ Productie 49 CvR 2014 procedure

⁷⁵ Productie 49 CvR 2014 procedure

⁷⁶ Productie 84 CvD 2015 procedure en productie 35 CvA 2014 procedure

	Q4 2012	Q4 2013	Vershil
Bruto omzet	€ 729.652.686	€ 641.266.500	€ -88.386.186
Netto kosten	€ 485.969.789	€ 449.727.150	€ -36.242.639
Bruto marge	€ 87.600.682	€ 76.590.750	€ -11.009.932
Personeel	€ 54.008.368	€ 47.857.000	€ -6.151.368
Overige kosten	€ 37.381.864	€ 32.897.250	€ -4.484.614
Bedrijfsresultaat	€ -3.789.551	€ -4.163.500	€ -373.949
FTE	1.374	1.189	-185

215. Uit de sheet “Current Trading” bleek dat de internet boekingen weer verder waren tegenomen, namelijk naar 18,9% :

Touroperating	2012/2013		Budget 12/13		2011/2012	
	Retail	Internet	Retail	Internet	Retail	Internet
Oad Reizen						
Landen Noord	74,3%	25,7%	76,8%	23,2%	80,9%	19,1%
ICA	90,4%	9,6%	92,3%	7,7%	93,0%	7,0%
Steden	83,5%	16,5%	83,8%	16,2%	89,9%	10,1%
Bus	81,5%	18,5%	84,7%	15,3%	85,5%	14,5%
Landen Zuid	78,3%	21,7%	78,0%	22,0%	85,4%	14,6%
Disney	79,3%	20,7%	75,9%	24,1%	80,1%	19,9%
Totaal Oad Reizen	81,1%	18,9%	81,7%	18,3%	86,3%	13,7%

OAD update presentatie 7 augustus 2013

216. Op 7 augustus 2013 vond een bespreking plaats tussen OAD en Rabobank te Utrecht. Zie ook de OAD presentatie⁷⁷ “Update Oad Groep” van 7 augustus 2013. Op sheet 2 “Voortgang invulling financiering” stond benoemd:

“De afgelopen periode hebben gesprekken met diverse financiële en strategische partijen plaatsgevonden, met de volgende resultaten:

Twee financiële partijen hebben een bieding (Non-binding, 7,5 mio euro) uitgebracht en zijn in de Dataroom geweest, hetgeen uiteindelijk niet tot een concrete invulling van de financiering heeft geleid, maar wel tot een concrete bieding (Non-binding) van Nobel op het busbedrijf.

Twee strategische partijen hebben een alternatieve transactie voorgesteld:

- Rewe heeft aangegeven serieuze interesse te hebben in Oad Reizen en eventueel Globe, maar wil vooraf een duidelijke opstelling van de Bank. Rewe vraagt duidelijk meer tijd om tot een goede analyse en structurering van de transactie te komen en is bereid om met Rabobank hierover in gesprek te gaan.

- D-Reizen heeft verregaande interesse in Globe en zijn in gesprek over de contouren van de transactie.

217. Op sheet 4 “Toelichting status Rewe” stond benoemd dat de gesprekken tussen OAD en Rewe reeds in juni 2012 waren gestart met het oog op een strategische alliantie. Verder werd benoemd:

⁷⁷ Productie 30 CvA 2015 procedure en productie 10 dagv. 2014 procedure

“Synergievoordelen (kosten en marge) Oad minimaal €3,5 mln/jaar (zie bijlage 1)

Rewe onderzoekt op dit moment de mogelijkheid tot het verkrijgen van een meerderheidsbelang in de Holding (excl. Bus & Winkels) en de overname van een deel van de financiering.”

218. Op sheet 5 “Toelichting status Rewe” stond benoemd:

“Rewe wil graag verder. Weliswaar geen LOI, maar wel een love-letter (bijlage 2)

Rewe stelt als voorwaarde, dat Rabobank de bankfinanciering continueert tijdens de totstandkoming van het proces van de deal en daarna

Rewe is graag bereid tot overleg met Rabobank om haar serieuze interesse te onderstrepen”

219. Op sheet 6 “Verkoop Globe Retail aan D-Reizen” stond benoemd:

“Eerste gesprekken begin 2013

Bespaart Oad Groep toekomstige saneringslasten

Verlaagt de huidige bankgarantie voor huursommen ad € 1,2 mio

Geeft omzetgroei Oad Reizen door White label dynamic packaging

Sluit aan bij Rewe deal en Nobel

De gesprekken met D-Reizen over de contouren (bijlage 3) van de transactie zijn in een vergevoerd stadium.”

220. Op sheet 7 “Verkoop Busbedrijf & gerelateerde activiteiten (incl. SRC)” stond benoemd:

“Geeft ruimte voor maximale focus op kernactiviteit Oad Reizen

Genereert middelen voor transformatie Oad Reizen

Sluit aan op de door Rewe en D-reizen gewenste transactie

Bieding ontvangen van Nobel resulterend in een netto liquideitsverbetering voor Rabo van € 13,5 mio, zijnde een contante opbrengst van € 15,5 mio, gecorrigeerd met de positieve bijdrage van de te verkopen activiteiten op de piek in de liquiditeitsbehoefte van circa € 2 mio”

221. Op sheet 8 “Overige maatregelen” stond benoemd:

“Door verkoop van onderdelen van de organisatie zal de holding kunnen worden aangepast. De jaarlijkse netto besparing hiervan wordt ingeschat op tussen € 2 - 3 mio. De hiermee samenhangende kosten worden getaxeerd op mio € 1 - 1,5 mio, waarvan D-Reizen 50% bijdraagt

Op dit moment is er discussie met Disney over de omvang van de afgegeven garantie. Wij verwachten dat de huidige garantie ad € 4 mio kan worden verlaagd met € 2 mio

In verband met de verkoop van omzet verwachten we dat de garantiefaciliteit voor SGR met € 2,5 mio kan worden verlaagd"

222. In sheet 9 werd cijfermatig uitgewerkt wat de effecten van de transacties inzake verkoop Globe en de bus divisie alsmede saneringskosten holding waren op de exposure van Rabobank. Daaruit bleek dat de maximale exposure van € 29.500.000 (€ 12,5 mio. garanties + € 17 mio. RC) zou worden terug gebracht naar slechts € 10.950.000 (€ 6,8 mio. garanties + € 4,15 mio. RC).

Invloed op de maximale bank-exposure			
Bankfaciliteit			
	Garanties	RC	Totaal
Huidige	- 12.500	- 17.000	- 29.500
Af:			
Wegvallen huurgaranties Globe	1.200		
Aanpassen garantie Disney	2.000		
Effect garantie SGR omvang Oad	2.500		
Effecten transactie Globe			
Ontvangst verkoop Globe (bijdrage in reorganisatie)		1.800	
Overdragen liquide middelen		-7.200	
Werkkapitaal-effect verbeteren betalingstermijn		4.700	
Effect op wegvallen faciliteit (top)		2.500	
Eenmalige saneringskosten Globe		-1.200	
		600	
Effecten transactie Busbedrijf			
Ontvangst verkoop Bus		15.500	
Effect op wegvallen faciliteit (top)		-2.000	
		13.500	
Effecten aanpassen Holding			
Eenmalige saneringskosten Holding		-1.250	
		-1.250	
Maximale behoefte 2013/14	<u>- 6.800</u>	<u>- 4.150</u>	<u>- 10.950</u>

223. In sheet 10 werd cijfermatig uitgewerkt wat de effecten van de transacties inzake verkoop Globe en de bus divisie alsmede saneringskosten holding waren op de EBIT en de EBITDA. Daaruit bleek dat de Groep EBIT (bedrijfsresultaat voor belastingen) na uitvoering van de transacties in 2012/2013 zou € -630.000 zijn en in 2013/2014 € 2.45.000. De Groep EBITDA zou na uitvoering van de transacties in 2012/2013 € 1.381.000 zijn en in 2013/2014 € 4.887.000.

Invloed op de EBIT(DA)

Effecten transacties

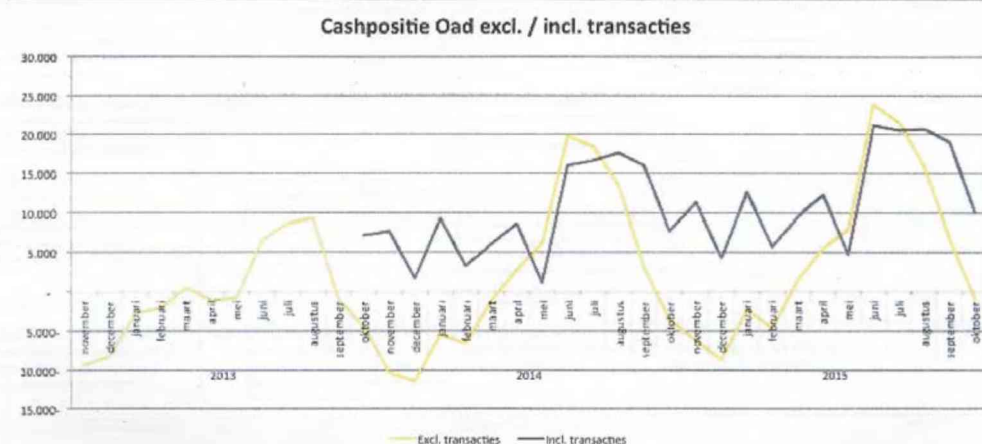
	2012/13	2013/14
Groeps-Ebit (voor BBL) recente prognose	-2.646	1.826
Effecten voorgenomen transacties:		
Ebit verkoop Globe	-108	739
Ebit verkoop Bus-activiteiten	<u>642</u>	<u>642</u>
	-3.180	445
Effecten aanpassingen organisatie		
Jaarlijks effect Sanering Holdingkosten	<u>2.500</u>	<u>2.500</u>
Genormaliseerde Ebit voort te zetten bedrijfsactiviteiten	-630	2.945
Ebitda (voor BBL)	3.148	7.326
Effecten voorgenomen transacties:		
Ebitda verkoop Globe	767	1.439
Ebitda verkoop Bus-activiteiten	<u>3.500</u>	<u>3.500</u>
	-1.119	2.387
Jaarlijks effect Sanering Holdingkosten	<u>2.500</u>	<u>2.500</u>
Genormaliseerde Ebitda voort te zetten bedrijfsactiviteiten	1.381	4.887

10

224. In sheet 11 werd een duidelijke grafiek weergegeven waarbij het effect van de transacties en kostenbesparingen duidelijk inzichtelijk werd gemaakt met een vergelijking tussen de cashpositie (liquiditeit) in het scenario zonder de transacties en met scenario met de transacties. In het laatste geval zou er nimmer een negatieve cashpositie zijn zodat er dus ook niet onder het RC krediet zou worden getrokken. Onder aan de grafiek staat duidelijk benoemd dat de "intra-swing van ca. € 5 mio., die met name optreedt in de maanden november-januari niet is opgenomen".

Invloed op de cashpositie

In bovenstaande figuur is de intra-maand swing van ca. € 5 mio., die met name optreedt in de maanden november-januari, niet opgenomen.

11

Brief Rabobank 12 augustus 2013

225. Op 12 augustus 2013 stuurde Rabobank een brief⁷⁸ aan OAD. Daarin werd verwezen naar bespreking tussen OAD (Julius ter Haar, Christo Kalter, Jan Brouwer en Willem Bonvanie) en Rabobank (David Cuknis en Laurens Schilder). Rabobank benoemde de 3 relevante transacties: (1) verkoop bus divisie aan Nobel Capital Partners, (2) verkoop Globe Retail aan D-Reizen en (3) verkoop meerderheid aandelen aan Rewe. Rabobank benoemde:

“OAD meent dat een succesvolle verkoop aan Nobel Capital Partners, zoals genoemd in Ad 1, zorgt voor voldoening aan de door de bank gestelde voorwaarde voor het continueren van de (bancaire) relatie, te weten het uiterlijk op 1 september 2013 realiseren van een kapitaalversterking van minimaal EUR 7.5 mln. (waarvan minimaal EUR 2.5 mln. risicodragend dient te zijn).”

“OAD verwacht met de verkoop aan Nobel Capital Partners een resultaat van minimaal EUR 15.5 mln. te realiseren. De bank heeft van meet af aan aangegeven dat indien kapitaal dient te worden aangetrokken door middel van het verkopen van (aan de bank verpande/verhypothekeerde) activa de opbrengst voldoende dient te zijn voor een liquiditeitsversterking van minimaal EUR 5 mln. (naast een inbreng door de aandeelhouders van OAD van minimaal EUR 2,5 mln. aan risicodragend kapitaal) én de bank voldoende moet worden gecompenseerd voor het vrijgeven van haar zekerheden.

Met een minimaal (verkoop)resultaat van EUR 15.5 mln. is dit het geval. Na compensatie voor de door de bank vrij te geven zekerheden (EUR 10.5 mln.) blijft er EUR 5 mln. over voor versterking van de liquiditeit.

Gezien het voorgaande is de bank bereid om in te stemmen met c.q. medewerking te verlenen aan een transactie met Nobel Capital Partners onder de navolgende (cumulatieve) voorwaarden:

- 1) het minimale resultaat van de transactie dient EUR 15.5 mln. te zijn;*
- 2) de aandeelhouders van OAD brengen EUR 2.5 mln. aan risicodragend (en achtergesteld) kapitaal in;*
- 3) na ontvangst van de bedragen (zoals genoemd in sub 1 en sub 2) werkt de bank mee aan vrijgave van het 1e hypotheekrecht op de onroerende zaak te Goor en vrijgave van het 1e pandrecht op (louter) het tollend materieel;*
- 4) na ontvangst van de bedragen (zoals genoemd in sub 1 en sub 2) ontslaat de bank OAD Busbedrijf B.V. en SRC Cultuurvakanties B.V. van hun verplichtingen uit hoofde van de (1) de Bindende Offerte d.d. 11 december 2008 in samenhang met de Kredietovereenkomst ad EUR 20*

⁷⁸ Productie 22 dagv. 2015 procedure en productie 27 dagv. 2014 procedure

mln. met kenmerk AK-RM-200811, (2) de Overeenkomst inzake Garantiefaciliteit ad EUR 12.5 mln. met kenmerk GF-RM- 200811 en (3) de Wijzigingsovereenkomst d.d. 1 december 2011;

5) na ontvangst van de bedragen (zoals genoemd in sub 1 en sub 2) verleent de bank toestemming om Nobel Capital Partners gebruik te laten maken van de (aan de bank verpande) merknamen "OAD" en "OAD Bus";

6) de transactie dient te zijn voltooid vóór 15 september 2013. De bank zal de in haar eerdere brieven aangekondigde maatregelen tot die datum opschorten;

7) van de verkoopopbrengst wordt een gedeelte ad EUR 10.5 mln. op een geblokkeerde en aan de bank verpande depositorekening gezet (ter dekking van de bankgarantiefaciliteit en de periodieke trekkingen onder het krediet);

8) het resterende verkoopresultaat ad EUR 5 mln. komt ten gunste van de rekeningcourant, waarna de kredietlimiet met EUR 3 mln. wordt ingeperkt;

9) EUR 2.5 mln. (inbreng aandeelhouders) wordt ter beschikking gesteld aan OAD en wordt ten gunste van de rekening-courant geboekt;

10) na uitvoering van de transactie beschouwt de bank de door haar gestelde voorwaarden in de waiver letter van 31 mei 2013 (in het bijzonder het punt omtrent kapitaalversterking) als voldaan.

Vanzelfsprekend wenst de bank (op voorhand) inzake te verkrijgen in de nog op te stellen documentatie (in het bijzonder de koopovereenkomst)."

226. Rabobank stelde als voorwaarde een closing voor 15 september 2013, terwijl er op dat moment nog geen documentatie beschikbaar was. Daarnaast eiste Rabobank dat € 10,5 mio. van de opbrengst op een geblokkeerde rekening bij Rabobank (*cash deposit*) zou worden geplaatst ter vervanging van de vrij te geven pandrechten op de bussen. Daarbij ging Rabobank voorbij aan het feit dat de exposure van OAD middels deze transactie ook zou worden verlaagd, omdat de bus divisie geen gebruik meer hoefde te maken van het RC krediet en de garanties inzake de bus divisie zouden komen te vervallen. Tevens eiste Rabobank dat de resterende opbrengst van € 5 mio. op het RC krediet zou worden afgelost en dat de RC limiet vervolgens met € 3 mio. zou worden verlaagd. Zodoende zou de extra liquiditeit voor OAD dus feitelijk slechts € 2 mio. bedragen, terwijl Rabobank steeds (niet onderbouwd) volhield dat een buffer van € 3 mio. niet voldoende zou zijn. Zie ook hiervoor onder nr. 210.

227. Inzake ad 2) de voorgenomen transactie met D-Reizen meldde Rabobank:

"Bank heeft een positieve grondhouding jegens de voorgenomen transactie met D-Reizen. De bank heeft op dit moment echter nog onvoldoende informatie om een definitief standpunt te bepalen. De bank behoudt zich derhalve alle rechten voor. Op basis van de beschikbare

informatie zijn de voorwaarden voor de bank om in te stemmen met c.q. medewerking te verlenen aan de transactie vooralsnog de volgende;

1) er wordt door OAD gekozen voor optie twee, zijnde een vast (verkoop)bedrag van EUR 5 mln. (te betalen in vier gelijke jaarlijkse termijnen);

2) de verkoopopbrengst wordt- zekerheidshalve nogmaals -verpand aan de bank;

3) de (termijn)opbrengsten worden ter beschikking gesteld aan OAD. Tegelijkertijd wordt de kredietlimiet met gelijke bedragen ingeperkt;

4) D-Reizen draagt zorg dat de bankgaranties met betrekking tot de huurcontracten ad EUR 1.2 mln. op het moment van closing zijn overgenomen.”

228. Rabobank merkte op dat ze onvoldoende informatie hadden, echter Rabobank liet na om verder om concrete informatie te vragen en/of een timing daaromtrent te melden. Ook bij deze transactie stelde Rabobank als voorwaarde dat de RC limiet zou worden ingeperkt met de opbrengst, zodat er alsdan feitelijk geen sprake meer was van extra liquiditeit voor OAD.

229. Inzake ad 3) de voorgenomen transactie met Rewe meldde Rabobank:

“De bank heeft eveneens een positieve grondhouding jegens de voorgenomen transactie met Rewe Group. De bank heeft ook ten aanzien van deze transactie nog onvoldoende informatie om een definitief standpunt te bepalen. De bank behoudt zich derhalve hier ook alle rechten voor.

De bank staat open voor een gesprek met Rewe Group.

Rewe Group heeft verzocht om comfort van de bank omtrent het continueren van de aan OAD verstrekte financieringen (zowel tijdens de M&A fase als na closing). Indien de transactie met Nobel Capital Partners succesvol wordt afgerond, moet dat Rewe Group voldoende comfort bieden om het M&A traject in te gaan. Immers, aan de door de bank gestelde voorwaarden voor het continueren van de (bancaire) relatie met OAD is dan voldaan. Verdergaande toezeggingen kunnen en zullen door de bank niet worden gedaan.”

230. Rabobank merkte op dat ze onvoldoende informatie hadden, echter Rabobank liet na om verder om concrete informatie te vragen en/of een timing daaromtrent te melden. Rabobank weigerde om Rewe de gevraagde comfort te geven dat ze het krediet zouden continueren. In plaats daarvan verwees Rabobank naar de transactie met Nobel Capital en koppelde beide transacties dus feitelijk aan elkaar, terwijl deze transacties volledig los van elkaar stonden. OAD was met name gebaat bij een transactie met REWE, terwijl de transactie met Nobel Capital met name was om aan de eisen van de bank te voldoen.

Brief OAD 21 augustus 2013

231. Op 21 augustus 2013 stuurde OAD een brief⁷⁹ aan Rabobank. Daarin werd verwezen naar de brief van Rabobank van 12 augustus 2013. Daarin werd benoemd:

“Het verheugt ons dat u in uw brief bevestigt dat de Rabobank een positieve grondhouding heeft ten aanzien van de drie transacties, die op dit moment door OAD worden verkend, onderzocht en, waar mogelijk, onderhandeld. Wij zijn hoopvol dat OAD goede en bevredigende resultaten zal kunnen bereiken.

Uiteraard zal OAD al het redelijk mogelijke doen, teneinde de door de Rabobank gestelde deadlines te halen. Ons huidige stappenplan is hierop ook afgestemd. Zo ook de Rabobank zich zal realiseren, zijn wij echter in grote mate afhankelijk van de medewerking van andere partijen. Daarbij kan niet alleen worden gedacht aan de wederpartijen, maar ook aan interne en externe toezichthouders (zoals bijvoorbeeld de Ondernemingsraad en eventuele mededingingsrechtelijke autoriteiten). Wij nemen aan dat de Rabobank deze omstandigheid ook op waarde weet te schatten. Dit laat onverlet dat OAD de diverse processen met grote voortvarendheid heeft opgepakt en zal blijven oppakken, en dat wij de Rabobank steeds volledig zullen informeren over alle ontwikkelingen in de diverse processen.

Het is op dit moment niet productief om in dit stadium van de transactieonderhandelingen in detail in te gaan op het overige in uw brief van 12 augustus 2013 gestelde, waaronder begrepen de door de Rabobank aangegeven voorwaarden. Wij behouden ons ter zake dan ook uitdrukkelijk en zo nodig alle rechten voor.

Als gezegd, zullen wij u nauwgezet informeren ten aanzien van alle belangwekkende ontwikkelingen ten aanzien van de drie verkoopprocessen. Uiteraard zijn wij ook graag bereid om specifieke vragen van de Rabobank ten aanzien van de transacties te beantwoorden.”

Brief TUI 23 augustus 2013

232. Op 23 augustus 2013 stuurde TUI (Steven van der Heijden, algemeen directeur) een brief⁸⁰ aan OAD. Inmiddels had TUI helaas ook de geruchten in de markt vernomen inzake OAD. De brief benoemde derhalve:

“Uit meerdere betrouwbare bronnen vernamen wij zeer recent dat de Oad Groep zich in een financieel zorgwekkende situatie zou bevinden vanwege de aanstaande beëindiging van kredietlijnen van de zijde van de RABO-bank.”

TUI verwees verder naar de bestaande agentuurovereenkomst tussen TUI en OAD en vroeg OAD om nadere opheldering.

⁷⁹ Productie 23 dagv. 2015 procedure en productie 2 akte OAD 2014 procedure

⁸⁰ Productie 42 CvR 2014 procedure

Email Karel Scheepers 26 augustus 2013

233. Op 26 augustus 2013 stuurde Karel Scheepers (Park Corporate Finance) een email⁸¹ aan OAD (Julius ter Haar en Christo Kalter). Daarin werd benoemd:

“Ten aanzien van de voortgang van de interne analyses bij Rewe meldde Gerd dat zij eerst afwachten tot de situatie met de bank is opgelost [...]”

Bieding Nobel Capital 28 augustus 2013

234. Op 28 augustus 2013 deed Nobel Capital een indicatieve bieding op de bus activiteiten van OAD van € 10,5 mio. In de brief⁸² van Nobel Capital van 17 september 2013 werd benoemd:

“Onze bieding van 28 augustus is - zoals u zult begrijpen - onder hoge tijdsdruk en met beperkte informatie tot stand gekomen. Wij hadden effectief slechts een week om de informatie over het carve-out bedrijf {die wij ontvingen op 22 augustus j.l.) te analyseren en verwerken.- Daarbij is ondermeer weinig tijd geweest om te spreken met bancaire financieringspartners.”

OAD presentatie Twentse investeerders 28 augustus 2013

235. Op 28 augustus 2013 gaf OAD een presentatie aan de Twentse investeerders inzake de verkoop van de bus divisie. Een select gezelschap van Twentse zakenlieden was door OAD benaderd en bereid om OAD tegemoet te komen om aan de eisen van Rabobank te voldoen, waaronder Hennie ten Hag (Ten Hag Makelaars), Rein Sanders, Hein Trebbe (Bouwbedrijf Trebbe).

Bespreking OAD – Nobel Capital 30 augustus 2013

236. Op 30 augustus 2013 vond een bespreking plaats tussen OAD en Nobel Capital. Zie ook de brief⁸³ van Nobel Capital van 17 september 2013:

“Naar aanleiding van deze bieding hebben wij op 30 augustus jl. in Amersfoort gesproken met een afvaardiging van OAD. In dit gesprek is ons te kennen gegeven dat onze bieding niet in lijn lag met de door OAD gepercipieerde waarde en dat ons de gelegenheid werd geboden om onze bieding te herzien voordat op maandag 2 september een gesprek met Rabobank zou plaatsvinden. Wij hebben daarop tijdens het gesprek aangegeven bereid te zijn om een Earn-out van maximaal € 1m overeen te komen teneinde het verschil tussen de door ons geboden en door OAD gepercipieerde waarde van het Busbedrijf dichter bij elkaar te brengen.”

Brief Kienhuis Hoving 2 september 2013

237. Op 2 september 2013 stuurde Kienhuis Hoving (mr. Dick Veltman) een brief⁸⁴ aan OAD. Daarin werd verwezen naar de contacten met de Twentse investeerders inzake het “verstrekken van

⁸¹ Productie 50 CvR 2014 procedure

⁸² Productie 6 akte OAD 2014 procedure

⁸³ Productie 6 akte OAD 2014 procedure

⁸⁴ Productie 86 CvD 2015 procedure

de door de bank gewenste versterking van risicodragend kapitaal van de OAD Groep.” De brief benoemde:

“De gesprekken verlopen vanwege een positieve grondhouding van betrokkenen constructief, niet in de laatste plaats naar aanleiding van de door u op 28 augustus jl. gegeven presentatie.

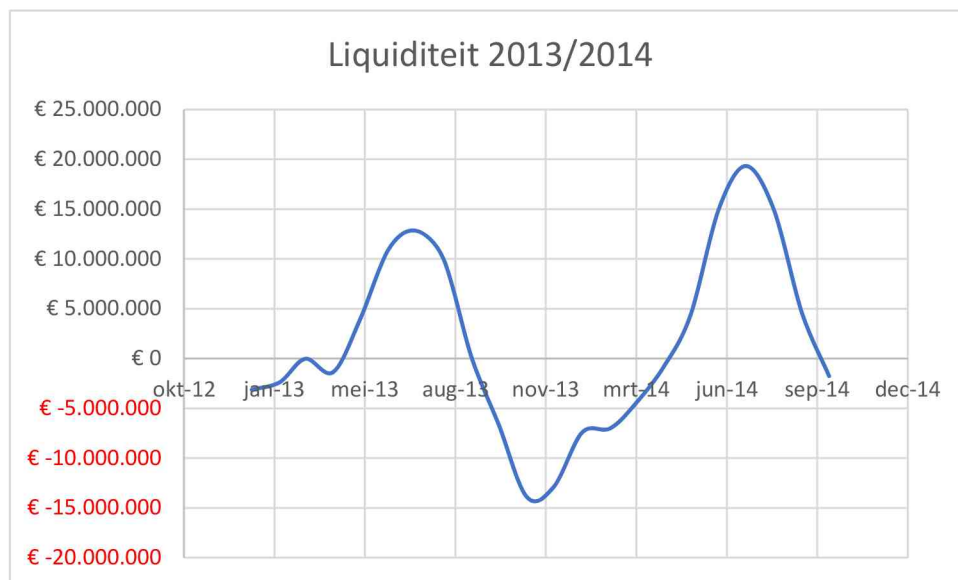
Al met al ben ik hoopvol dat rond medio september a.s. tot een positieve besluitvorming kan worden gekomen.”

Email OAD 3 september 2013

238. Op 3 september 2013 stuurde OAD (Christo Kalter) een email⁸⁵ aan Rabobank (Laurens Schilder). Daarbij stuurde OAD de liquiditeit prognoses voor het komende jaar. Daarin werd benoemd:

“Voor de laagste stand in december (rond 15/12) moet nog 4 a 5 miljoen euro opgeteld worden bij de prognose van ultimo december. Dit betekent dus bij een prognose van 12,9 M€ per 31/12/13 dus zo'n 17 a 18 M€. In deze prognose is voor de duidelijkheid nog niet de storting van 2,5 M€ verwerkt. Volgens deze prognoses wordt in mei 2014 weer een positieve stand bereikt.”

239. Uit de liquiditeit prognose bleek dat OAD in mei 2014 een positieve stand had van € 4,3 mio., in juni 2014 van € 14,9 mio., in juli 2014 van € 19,3 mio. en in augustus 2014 van € 14,9 mio.

Email Base 5 september 2013

240. Op 5 september 2013 stuurde Base (Willem Bonvanie) een email⁸⁶ aan Rabobank (Laurens Schilder), waarbij de brief van Kienhuis Hoving van 2 september 2013 als bijlage werd

⁸⁵ Productie 76 CvD 2015 procedure

⁸⁶ Productie 86 CvD 2015 procedure en productie 3 akte OAD 2014 procedure

verstuurd met de positieve berichten inzake de Twentse investeerders en een verwachte positieve besluitvorming daaromtrent medio september. Zie ook hiervoor onder nr. 237.

Brief Rabobank (opzegging krediet) 6 september 2013

241. Op 6 september 2013 stuurde Rabobank een brief⁸⁷ aan OAD waarbij de kredieten werden opgezegd. Daarin werd benoemd:

“OAD bevindt zich al geruime tijd in de financiële problemen. Er is sprake van een aanhoudend verlieslatende exploitatie met als gevolg een aanzienlijke daling van het eigen vermogen. De (alsmaar toenemende) financiële risico's van onder meer de strategiewijziging en de reorganisatie liggen daardoor steeds meer bij de bank. De verliezen worden opgevangen door de bank.”

“Het initiële budget voor het boekjaar 2012/2013 ging uit van een bedrijfsresultaat van EUR + 3,1 mln. Dit budget is enkele maanden na aanvang van het boekjaar herzien. Op dat moment werd uitgegaan van een bedrijfsresultaat van EUR-/ - 2,0 mln. In juni 2013 is de forecast voor 2013 wederom bijgesteld. Het verwachte bedrijfsresultaat kwam uit op EUR -/- 2,6 mln. Uit de resultatenrekening tot en met juli 2013 blijkt dat de ondernemingen eens te meer slechter dan verwacht hebben gepresteerd. De forecast bedrijfsresultaat is aangepast naar EUR-/ - 4, 1 mln.”

“OAD heeft tijdens een bespreking op 2 september 2013 aan de bank bevestigd dat gelet op de bovenstaande ontwikkelingen de oorspronkelijk verwachte debetstand op het dieptepunt (van de liquiditeitsontwikkeling) in december 2013, zijnde EUR 17-19 mln" verder zal oplopen (waarbij geen rekening is gehouden met verdere tegenvallers). OAD heeft tijdens voornoemde bespreking geconcludeerd dat een storting door de aandeelhouders van EUR 2,5 mln. de genoemde debetstand van EUR 17-19 mln. weer haalbaar moet maken. Op basis van het voorgaande concludeert de bank dat zonder de storting de verwachte debetstand in december 2013 boven de kredietlimiet van EUR 20 mln. uit zal komen c.q. dat OAD in december 2013 onvoldoende kredietruimte zal hebben.”

“De na de bespreking van 2 september 2013 ontvangen liquiditeitsprognose laat zien dat de verwachte debetstand op het dieptepunt in december 2013 - in tegenstelling tot hetgeen door OAD aangegeven - nog altijd EUR 17-19 mln. zal zijn. De bank stelt hier – mede gezien het constant bijstellen van de forecast bedrijfsresultaat - vraagtekens bij. Afgezien van het voorgaande is de marge, uitgaande van een trekking van EUR 17-19 mln., zeer gering te noemen. Dit gezien de grote omzet over de rekeningen en de alsmaar tegenvallende resultaten.”

“OAD is er tot op heden niet in geslaagd om zorg te dragen voor een adequate kapitaalsversterking. Zij zal hierin ook niet voor 15 september 2013 slagen. Voornoemde (verlenging van de) termijn is door de bank (louter) verstrekt om te bezien of met Nobel Capital

⁸⁷ Productie 24 dagv. 2015 procedure en productie 28 dagv. en 30 CvA 2014 procedure

Partners overeenstemming kon worden bereikt over de verkoop van het "busbedrijf". Dit is niet gelukt."

"Gelet op het bovenstaande (zijnde het niet voldoen aan de ontbindende voorwaarde welke volgt uit de waiverbrief) bestaat er nog altijd een doorbreking van de covenant op de solvabiliteitsratio voor de periode eindigend op 31 oktober 2012 alsmede een doorbreking van de covenant op de Total Net Income ratio voor de periode eindigend op 31 oktober 2012."

"Op 6 september 2013 heeft te Apeldoorn een bespreking plaatsgevonden. Namens OAD waren de heer J.G. ter Haar, de heer C.A.G. Kalter, de heer J.W.M. Verborg, de heer J.G.B. Brouwer (adviseur) en de heer W. Bonvanie (adviseur) aanwezig. Namens de bank waren de heer R.W.M. Massink en ondergetekenden aanwezig."

De bank heeft tijdens de bespreking aangegeven dat zij - mede gezien het bovenstaande - niet anders kan concluderen dan dat de vooruitzichten op financieel gebied tot op heden niet zijn verbeterd en bovendien op (korte) termijn ook niet zullen verbeteren. Een de bank conveniërende oplossing (waaronder een de bank conveniërende kapitaalsversterking) is niet voorhanden. Een en ander maakt dat OAD in een situatie is geraakt waarbij haar continuïteit en levensvatbaarheid ernstig in gevaar is en dat zij niet de mogelijkheid heeft dat te herstellen."

"OAD heeft de bank verzocht om meer tijd om middels een (nog op te starten) verkoopproces van het busbedrijf alsnog te kunnen voldoen aan de voorwaarden van de bank. De benodigde tijd hiervoor is naar schatting drie tot zes maanden. De facto wordt hiermee aan de bank verzocht om wederom de winterperiode te overbruggen. De bank heeft - mede gelet op hetgeen hierboven beschreven - tijdens de bespreking op 6 september 2013 aangegeven dat zij hiertoe niet bereid is."

"De risicopositie is thans onverantwoord geworden, zodat de bank mede op grond van de toepasselijke algemene voorwaarden is genoodzaakt om per direct over te gaan tot (onvoorwaardelijke) opzegging van de aan OAD verstrekte financieringen. Dit is tijdens de bespreking van 6 september 2013 aan OAD medegedeeld."

"Terzake de opeistermijn zal de bank een opeistermijn hanteren van drie maanden. Met inachtneming van een opeistermijn van drie maanden na dagtekening van deze brief dient OAD uiterlijk op 7 december 2013 aan de bank te voldoen al hetgeen de bank op dat moment van OAD te vorderen zal hebben."

242. Rabobank noemde de volgende vorderingen:

- uit hoofde van diverse rekeningen-courant met krediet van maximaal EUR 20 mln. ten name van OAD	
Debetsaldo:	EUR 0,00
Achterstallige rente	p.m.
Boeterenten	p.m.
- uit hoofde van diverse bankgarantiefaciliteiten met een limiet van EUR 12,5 mln. ten name van OAD	
Restant hoofdsom:	EUR 11.811.559,91
Achterstallige rente	p.m.
Boeterenten	p.m.
- uit hoofde van een financieel derivaat ten name van OAD Reizen B.V.	
Negatieve marktwaarde per 6 september 2013	EUR 100.529,00
Achterstallige rente	p.m.
Boeterenten	p.m.
Lopende rente, provisie en kosten:	p.m.
Totaal te voldoen:	EUR 11.912.088,91

243. Op dat moment was er dus geen krediet getrokken. Sterker nog, er was op 6-9-2013 een positief saldo van ca. € 12 mio. [nr. 2.6.3 CvR; Zodoende had OAD juist een vordering op Rabo, althans had Rabo netto niets van OAD te vorderen! Zie ook:

“Voor zover OAD bij de bank nog rekeningen-courant aanhoudt die een creditsaldo vertonen, beroept de bank zich reeds nu voor alsdan op haar recht van verrekening.”

“OAD bankiert thans (nog) op creditbasis bij de bank.”

244. Vervolgens benoemde Rabobank:

“Op grond van de toepasselijke algemene voorwaarden is kredietgebruik gedurende de opzegtermijn niet toegestaan. Van de kredietfaciliteit kan - zoals door de bank reeds aangekondigd c.q. aangegeven in januari 2013 - door OAD derhalve geen gebruik meer worden gemaakt.”

Brief TUI 11 september 2013

245. Op 11 september 2013 stuurde TUI (Steven van der Heijden) een brief⁸⁸ aan OAD. Daarin werd benoemd:

“Dank voor jullie brief van 28 augustus jl. als reactie op ons eerdere schrijven. Het lijkt me inderdaad verstandig om binnenkort ook weer eens persoonlijk bij te praten. Maar vooralsnog heeft de inhoud van jullie brief onze zorg helaas niet weg kunnen nemen. Bovendien horen we in financiële kringen dat er een (meerderheids)aandeel in Oad te koop is.”

246. Dus naast de geruchten over de opzegging van financiering door Rabobank, zie ook hiervoor onder nr. 232, ontving TUI op dat moment ook geruchten over de mogelijke transactie met

⁸⁸ Productie 87 CvD 2015 procedure en productie 48 CvD 2014 procedure

Rewe. Op grond daarvan wenste TUI zekerheden, waarbij TUI uitdrukkelijk verwees naar de goede relatie tussen partijen:

“Vanzelfsprekend koesteren wij onze relatie met Oad en Globe. Echter, de verantwoordelijkheid voor onze eigen financiële positie dwingt ons er toe om in het licht van de huidige situatie toch om aanvullende zekerheden te verlangen. De agentuurovereenkomst biedt ons de mogelijkheid daartoe.

De goede verstandhouding tussen onze bedrijven brengt met zich mee dat het opleggen van een specifiek soort zekerheid niet op zijn plaats is. Vandaar dat wij jullie graag een keuze laten uit de zekerheden die voor ons acceptabel zijn.

- 1) Het afgeven van een bankgarantie. In deze optie zou een bankgarantie van 7% van de voor dit jaar verwachte omzet (van € 60 miljoen) aan TUI worden verstrekt ter zekerheid van de openstaande gelden. Dit zou neerkomen op een bankgarantie ter hoogte van € 4.200.000,--*
 - 2) Het verstrekken van een bankgarantie van 4% van de jaaromzet, gecombineerd met het afdragen van de reissom uiterlijk 6 weken voor vertrek. Dit is eenzelfde optie als onder 1, met dien verstande dat de hoogte van de bankgarantie slechts € 2.400.000,-- hoeft te zijn (zijnde 4% van de verwachte jaaromzet). Bovendien zal de agentuurovereenkomst dan zo worden aangepast dat de volledige reissommen uiterlijk zes in plaats van vier weken voor vertrek door Tui moeten zijn ontvangen.*
 - 3) Het continueren van de samenwerkingsovereenkomst op basis van Directe Incasso (DI). In plaats van het door Globe Reisburo aan TUI afdragen van de reissommen, zal TUI deze rechtstreeks bij de klant incasseren. De commissie wordt via een separate betalingsstroom vergoed aan Globe Reisburo, mits voldaan wordt aan de in de bijlage vermelde procedure.”*
247. Van groot belang daarbij was het feit dat TUI bevestigde dat deze “zekerheden” van de baan zouden zijn wanneer de zorgen over de kredietopzegging van de baan zouden zijn:

“Vanzelfsprekend zal een gekozen optie worden beëindigd zodra onze zorgen omtrent de financiële positie van de Oad Groep zijn weggenomen.”

Gezien onze goede samenwerking voelen wij ons bezwaard om het bovenstaande van jullie te vragen. Echter, wij vertrouwen op jullie begrip voor het feit dat wij in het licht van de huidige omstandigheden genoodzaakt worden om eventuele negatieve gevolgen voor de financiële situatie van TUI te beperken c.q. te voorkomen.”

OAD Management Presentatie/Businessplan 11 september 2013

248. Op 11 september 2013 kwam de “Oad Management Presentatie 2013” en het “Businessplan”⁸⁹. Sheet 2 “Management Summary” benoemde:

⁸⁹ Productie 4 dagv. 2014 procedure

- a. sterke verschuiving van het traditionele verkoopkanaal naar internet
 - b. een verslechtering van het economische klimaat vanaf 2008
 - c. strategische heroriëntatie in 2012 op grond van het Booz rapport
 - d. In najaar van 2012 heeft Oad een reorganisatie ingezet die is gebaseerd op de volgende pilaren:
 - i. Rationaliseren van het aanbieden van bestemmingen
 - ii. Versneld uitbouwen van de internet-propositie middels Dynamic Packaging
 - iii. Afbouwen van het winkelnetwerk van 180 naar max 100 winkels en de overgebleven winkels voorzien van nieuwe formule-impulsen
 - iv. Aanpassen van de organisatiestructuur en doorvoeren van kostenbesparingen
 - e. de benodigde vermogensversterking
249. Op sheet 4 “Brand awareness” stond benoemd:
- a. naamsbekendheid Oad Reizen: 96%
 - b. Aantal Oad klanten: 350.000 waarvan ca. 75.000 webklanten
 - c. Aantal Globe klanten: 280.000
 - d. Aantal unieke bezoekers oad.nl: jaarlijks 10 mln+
250. Op sheet 9 “Strategie 2013 – 2016” stond benoemd:
- Carve out Busbedrijfsactiviteiten
 - Internationale aansluiting Reisorganisatie - Rewe
 - Carve out Retailorganisatie - D-Reizen
251. Sheet 13 bevatte een voorbeeld van nieuwe website OADXL.
252. Sheets 14 t/m 16 bevatte nadere informatie inzake REWE. Daarin werd benoemd:
- a. Eerste gesprekken juni 2012
 - b. Rewe onderzoekt op dit moment de mogelijkheid tot het verkrijgen van een meerderheidsbelang in de Holding (excl. Bus & Winkels) en de overname van een deel van de financiering.
 - c. Rewe stelt als voorwaarde, dat Rabobank de bankfinanciering continueert tijdens de totstandkoming van het proces van de deal en daarna
 - d. Rewe is graag bereid tot overleg met Rabobank om haar serieuze interesse te onderstrepen
253. Op sheet 18 “Optimaliseren winkelnetwerk” stond benoemd:

- Van 180 winkels in 2012 naar max 100 winkels in 2015
- Gefaseerde afbouw in verband met:
 - behoud Oad omzet
 - doorlooptijd huurcontracten

254. Op sheet 20 “Verkoop Globe Retail aan D-Reizen” stond benoemd:

- Eerste gesprekken begin 2013
- Bespaart Oad Groep toekomstige saneringslasten
- Verlaagt de huidige bankgarantie voor huursommen ad € 1,2 mio
- Geeft omzetgroei Oad Reizen door white label dynamic packaging
- Sluit aan bij Rewe en carve out Busbedrijf activiteiten
- De gesprekken met D-Reizen over de contouren van de transactie zijn in een vergevorderd stadium.

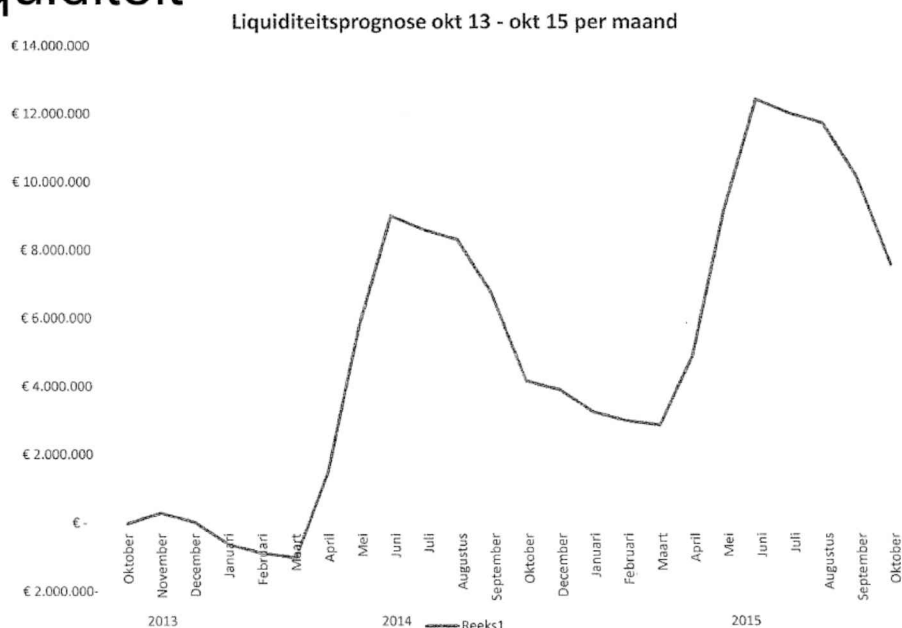
255. In het Businessplan werd de verzelfstandiging van de bus divisie nader uitgewerkt. Op sheet “Reorganisatie maart 2013” stonden de relevante stappen in de reorganisatie van de bus divisie benoemd en dat dit al had geleid tot een besparing van € 500.000.

256. Op sheet “Begroting 13/14 & 14/15” werden de volgende posten benoemd dat als gevolg kostenbesparingen:

	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Marge	€ 18.634.000	€ 19.097.000	€ 20.102.000
EBITDA	€ 2.572.000	€ 3.180.000	€ 3.844.000
EBIT	€ 372.000	€ 825.000	€ 1.744.000

257. Uit de sheet Liquiditeit bleek dat vanaf april 2014 er structureel sprake zou zijn van een positieve liquiditeit.

Liquiditeit

258. Uit sheet 54 “Ontwikkelingen resultaten afgelopen 5 jaar Oad Groep” bleek onder andere dat:

	A 11/12	A 10/11	A 09/10	A 08/09	A 07/08
Bruto omzet	729.653	806.289	900.473	946.717	1.090.798
Bruto marge	87.601	95.161	105.744	107.336	126.462
Totale kosten	91.390	95.383	103.953	112.968	123.395
EBIT (XO)	-3.790	- 221	1.791	- 5.632	3.067
EBITDA	2.015	6.239	9.052	706	9.635
Buitengew. Lasten	-	- 27.913	-	-	-
Netto resultaat	- 3.006	- 21.576	1.423	- 3.865	3.351

- Sinds boekjaar 2007/2008 zijn de totale kosten afgenomen van € 123.395.000 naar € 91.390.000, derhalve een kostenbesparing van € 32.005.000.
- De EBITDA was altijd positief.

259. Op sheet 55 “Kapitaalbehoefte” stond benoemd:

- Op dit moment is er een breach van de convenanten en heeft de bank een additionele kapitaalstorting van 7,5 mln als voorwaarde gesteld om de financiering te continueren
- Traditioneel is in december de liquiditeitsbehoefte het grootst. Per 31 december 2013 is deze dip begroot op 17 mln.
- Na de kapitaalstorting zal de piek in het werkkapitaal in december 2013 worden beperkt tot 10 miljoen euro en hiermee is de headroom voldoende om eventuele swings in liquiditeit op te vangen.

OADXL boekingen verloop 2013

260. Uit het OADXL boekingen verloop⁹⁰ blijken de volgende cijfers:

- maart 2013: passagiers 3, omzet € 2.901;
- sept 2013: passagiers 154 [stijging 5.033%] , omzet € 71.544 [stijging 2.366%]

Dit geeft een enigszins vertekend beeld en lijkt beperkt qua volume, maar de essentie zat in dat er met de beperkte content die toen was geladen en de beperkte traffic die we van oad.nl naar OADXL.nl doorzetten, er veel hogere conversies werden gerealiseerd. Per december 2013 (start verkoop zomer 2014) zou OADXL volledig operationeel zijn geweest met alle content en traffic. Dit overzicht geeft wel duidelijk de potentie van de nieuwe website weer.

⁹⁰ Productie 6 dagv. 2014 procedure

Informatiememorandum carve-out bus 17 september 2013

261. Op 17 september 2013 werd het "Informatiememorandum carve-out bus en gerelateerde touroperating activiteiten"⁹¹ in totaal 41 pagina's gedeeld met de Twentse investeerders inzake de verkoop van de bus divisie.

262. Op pagina 6 "1. Definities" stond benoemd:

*"Closingdatum: de dag waarop de Transactie zal worden geëffectueerd, zijnde uiterlijk **30 september 2013**;"*

"Goldenshare: een aandeel dat voorziet in een bijzonder winstrecht;"

263. Onder nr. 3.1 op pag. 15 stond benoemd:

"De Rabobank heeft aangekondigd dat zij niet bereid is opnieuw een seizoenskrediet te verlenen, welk krediet eind september naar verwachting wel nodig zal zijn."

264. Onder nr. 3.2 op pag. 15 stond benoemd:

"De uitgangspunten voor de verkoop van de Busactiviteiten zoals in dit IM verwoord, zijn in de afgelopen periode en met name in de laatste dagen, besproken met de Rabobank. In dat kader is ook de invulling die aldus wordt gegeven aan de door de Rabobank gewenste versterking van het kapitaal besproken."

265. Onder nr. 3.3 op pag. 16 stond benoemd:

"Op basis van de opstelling als weergegeven onder paragraaf 3.2, bedraagt de opbrengst van de Transactie voor het Resterende OAD Concern EUR 13 M in contanten. Rabobank heeft aangegeven dat van dat bedrag een deel groot EUR 10,5 M op een geblokkeerde en aan de bank verpande depositorekening wordt gezet, ter dekking van de bankgarantiefaciliteit en de periodieke trekking onder het krediet. Eveneens wordt de bestaande kredietfaciliteit ad EUR 20 M met EUR 3 M ingeperkt tot in totaal resterend EUR 17 M. Uitgaande van realisatie van de Transactie en uitgaande van een kapitaalversterking van EUR 2,5 M, verkrijgt het Resterende OAD Concern een extra financiële ruimte van EUR 2 M (EUR 5 M -/-EUR 3 M)"

266. Onder nr. 3.4 op pag. 16 stond benoemd:

"In het kader van de Transactie is aan Rabobank gevraagd om aan de Busactiviteiten een financiering van in totaal EUR 10,5 M (bestaande uit EUR 8 M lening en EUR 2,5 M)"

Brief Nobel Capital 17 september 2013

267. Op 17 september 2013 stuurde Nobel Capital een brief⁹² aan OAD inzake de verkoop van de bus divisie. Hierin werd verwezen naar de eerdere bieding van 28 augustus 2013. Verder werd benoemd:

⁹¹ Productie 4 akte OAD 2014 procedure

⁹² Productie 6 akte OAD 2014 procedure

“Op basis van de bevindingen en voortschrijdende inzichten van afgelopen week verhogen wij ons bod op OAD Busbedrijf van € 10.5m naar € 12.25m op basis van 'cash-&-debt-free'.”

“De toename van de liquiditeitsruimte voor het achterblijvende deel van de Groep ("OAD-ex-Bus") bedraagt € 15.5m, te weten i) € 12.25m uit de cash opbrengst van de verkoop van het Busbedrijf, plus ii) de overname van de SGR garantie, ter hoogte van geschat € 750k, plus iii) € 2,5m als gevolg van de inperking van de liquiditeitsruimte voor het Busbedrijf door de verminderde trekking onder de RC-faciliteit.”

268. Als gevolg van de verkoop van de bus divisie zou de exposure van Rabobank derhalve afnemen met € 750k SGR garantie + € 2,5 mio. RC krediet = € 3,25 mio.

269. Verder benoemde Nobel Capital:

“Tevens zijn wij van mening dat de consequenties voor Rabobank als gevolg van deze herziene bieding feitelijk niet afwijken van de in mei 2013 door hen zelf voorgestelde oplossing van een cash injectie van € 7.5 miljoen in de onderneming op het niveau van OAD Groep. Immers, bij een dergelijke injectie van € 7.5 miljoen zou de maximale exposure voor Rabobank verminderen naar € 22.5 miljoen bij een totale dekking van € 22.5 miljoen. Onze herziene bieding leidt tot een maximale exposure voor Rabobank van € 12 miljoen, bij een totale dekking van € 12 miljoen. Het verschil in potentiële maximale onderdekking voor Rabobank tussen beide oplossingen bedraagt € 0, terwijl de totale exposure juist substantieel is verminderd.

Wij zijn daarom van mening dat het belangrijk is dat Rabobank juist hiervan overtuigd wordt. Dit zou in onze ogen mogelijk moeten zijn door op een constructieve en gezamenlijke wijze ons bod te communiceren richting Rabobank.”

270. Bijlage 1 bevatte een duidelijke cijfermatige onderbouwing van de analyse van Nobel Capital en het effect daarvan op de exposure van Rabobank. Daaruit bleek zelfs dat er na effectuering van de transactie zelfs een overdekking was van € 4,2 mio. waarbij ervan uit werd gegaan dat het RC krediet en de Garantiefaciliteit beide volledig zouden zijn getrokken, hetgeen in de praktijk uiteraard nooit aan de orde was. Tevens werd daarbij alleen uitgegaan van de pandrechten op de bussen en de hypotheekrechten op het onroerend goed. Alle overige verpande activa werden in deze analyse dus buiten beschouwing gelaten, waardoor de feitelijke overdekking aanzienlijke hoger uitvalt.

Email – intern memo Rabobank 18 september 2013

271. Op 18 september 2013 stuurde Rabobank (Laurens Schilder) een email⁹³ met een intern memo van Rabobank (Laurens Schilder) met doel “beslissing over reddingsplan OAD” door aan OAD (Christo Kalter). Hierin werd benoemd:

⁹³ Productie 25 dagv. 2015 procedure en productie 29 dagv. 2014 procedure

“In het voorjaar is aangegeven dat er kapitaalsversterking noodzakelijk is van EUR 10 mln., later is dit verlaagd naar EUR 7,5 mln. Gezien het seizoensmatige karakter zou dit uiterlijk op 31-8-2013 in de onderneming gebracht moeten worden. In augustus 2013 meldde de onderneming dat er geen investeerder is gevonden voor het totaal, maar dat er wel drie partijen zijn die ieder een deel (busbedrijf, winkels, touroperating) van de onderneming wilden overnemen. De aandeelhouders zijn inmiddels bereid tot een totale splitsing van het bedrijf. Het eerste onderdeel dat zou worden verkocht is het busbedrijf, waarvoor private equity huis Nobel interesse had. De verkoop van het busbedrijf zou ook het meeste geld opleveren. Dit geld is vervolgens deels nodig voor de reorganisatie van OAD.

In het verkorte strategierapport van 12 augustus 2013 heeft de CSAR toestemming gegeven om de verkoop van het busbedrijf aan te gaan met een uiterlijke datum van 15 september 2013.”

“Behandelaren hebben vervolgens op 6 september de financieringen van OAD opgezegd; er was immers niet tijdig voldaan de eisen van de bank en wij wilden niet meer het winterseizoen overbruggen. OAD bankierde, afgezien van de getrokken bankgarantielij, op creditbasis op 6 september, volgens de prognose zal in de laatste week van september een debetstand ontstaan, waarna de facto faillissement optreedt.

*De onderneming heeft vervolgens contact gezocht met Twentse investeerders om hen te interesseren het busbedrijf over te nemen om zo alsnog in de situatie te komen die CSAR op 12 augustus heeft geaccordeerd. Dit plan hebben wij ontvangen, hierna te noemen: **plan Newco**. Daarnaast is er een nieuw bod van Nobel binnengekomen. Hierna te noemen plan **Nobel II**.”*

*“**Plan Newco**: investeerders brengen EUR 5 mln. kapitaal in, Rabo EUR 8 mln. lening plus een werkkapitaal krediet van EUR 2,5 mln. Vervolgens wordt OAD Bus gekocht van OAD Groep voor EUR 13 mln. Het werkkapitaal krediet is nodig in de winter (trekking EUR 2,0 mln) en voor het afgeven van een SGR garantie (EUR 0.5 mln.). OAD groep ontvangt dus EUR 13 mln. uit verkoop plus EUR 2,5 mln. als kapitaalinjectie van de familie Ter Haar: totaal EUR 15,5 mln.*

***Plan Nobel II**: Nobel koopt OAD Bus voor EUR 12,25 mln. Er komt dus EUR 750k minder binnen bij OAD Groep dan in plan Newco, maar zij hebben geen Rabo financiering nodig. De kapitaalinjectie van EUR 2,5 mln. vindt ook in dit scenario plaats.*

Beide bovenstaande plannen wijken EUR 2,5 mln. af van het op 12 augustus 2013 door CSAR goedgekeurde plan Nobel I. Daarin zou OAD Groep namelijk EUR 15,5 mln. ontvangen plus de investering door de aandeelhouder van. EUR 2,5 mln. maakt EUR 18,0 mln. Beide plannen voeren aan dat OAD Groep EUR 2,5 mln. minder liquiditeitsbehoefte in de winter zou hebben door verkoop van het busbedrijf, maar helaas zie ik dit niet terug in de liquiditeitsprognose.”

272. Vervolgens noemde Rabobank 4 argumenten “om niet in te gaan op beide aanbiedingen”:

“1. de gevraagde liquiditeitsverbetering van EUR 7,5 mln is niet zichtbaar; deze is slechts EUR 5 mln. in het plan Newco en EUR 1,25 mln. in het plan Nobel II.

2. In de prognoses wordt de daling van de bruto marge van de afgelopen jaren opeens afgevlakt. Dit gebeurt op basis van verwachtingen die niet te onderbouwen zijn. Als het bruto marge percentage van de laatste jaren doorgetrokken wordt op de nieuwe omzetverwachting, is de brutomarge opeens EUR 3,7-5,5 mln. lager. Deze buffer is na transacties niet aanwezig, zie punt 1.

3. Leverancier TUI heeft vernomen van de problemen bij OAD en aanvullende eisen gesteld: of een bankgarantie, of de omzet die OAD in de winkels boekt wordt door TUI rechtstreeks geïncasseerd, of een snellere betalingstermijn. Alle drie de opties kosten werkkapitaal ruimte, terwijl de hele kapitaalsversterking juist was bedoeld om buffers op te bouwen. Daarnaast kan je je afvragen wat het effect is op andere leveranciers als die ook vernemen van de problemen

4. De prognose laat zien dat de SGR normen zullen worden doorbroken door OAD Groep. De liquiditeitsnorm wordt al jaren doorbroken, dit is nooit een probleem geweest vanwege de bankgarantie die is afgegeven, maar nu wordt ook de solvabiliteitsratio doorbroken. In een gesprek van ondergetekende, OAD en SGR op 15 april 2013 is gebleken dat SGR dit wel zwaar opneemt en een excessief verhoogde bankgarantie zal eisen tot max 10% van de omzet die onder SGR valt. Dit kan bij OAD oplopen tot een bankgarantie van EUR 30 mln. OAD bagatelliseert dit probleem en verwacht dat ze er via overleg met SGR wel uit zullen komen. Wij kunnen echter het risico niet lopen dat dit verkeerd uitpakt."

273. Rabobank benoemde geen enkel argument voor beide biedingen! Rabobank concludeerde vervolgens:

Conclusie

- We hebben vanaf het begin een helder beleid uitgestippeld;
- Naarmate de tussentijdse cijfers en de forecasts binnenkomen wordt de noodzaak bevestigd en is zelfs de gevraagde EUR 7,5 wellicht aan de lage kant;
- Er is dan ook geen reden om genoeg te nemen met een lagere aanbidding;
- Zeker niet als daarbij in het oog wordt genomen de aanvullende risicofactoren SGR en TUI.
- Voor de bank is het beter de plannen af te wijzen en de opzegging door te zetten.

Memo Van der Arend 18 september 2013

274. Op 18 september 2013 stelde Edmond van der Arend van Van der Arend Markslag en partners (adviseur van 1 van de Twentse Investeerders) een memo⁹⁴ "headlines van de eerste bestudering van de stukken" op. Daarin werd op pag. 9 onder nr. 9 benoemd dat PPM Oost tevens zou gaan participeren voor € 2,5 mio.

275. Op pag. 8 onder nr. 33 werd benoemd dat de heer Schuitemaker in Newco wilde investeren.

276. Op pag. 11 werd benoemd:

⁹⁴ Productie 92 akte Rabo 2015 procedure en productie 5 akte OAD 2014 procedure

“De navolgende procedure ligt voor de hand en daarover lijkt met de bank overeenstemming te kunnen worden bereikt:

- 1. Investeerders besluiten in principe tot de besproken investeringen in de Busactiviteiten c.q. het Resterende OAD Concern;*
- 2. De bank verleent een overbruggingskrediet tot en met dinsdag 1 oktober 2013;*
- 3. OAD krijgt de gelegenheid met SGR en TUI een voor investeerders en de bank conveniërende regeling te treffen over de door TUI gevraagde en door SGR eventueel te vragen bankgarantie (voorwaarde);*
- 4. In het geval niet uiterlijk op maandag 30 september 2013 een voor de bank en/of investeerders conveniërende oplossing wordt gevonden, voor de (eventuele) eisen van SGR en/of TUI zijn de bank en investeerders niet tot kredietverlening c.q. investeringen bereid. In het andere geval vindt de closing plaats op 1 oktober 2013.”*

Brief Rabobank 19 september 2013

277. Op 19 september 2013 stuurde Rabobank (D. Cuknis en L.P. Schilder) een brief⁹⁵ aan OAD. Daarin werd benoemd:

“OAD heeft na 6 september 2013 overleg gehad met diverse Twentse investeerders om hen te interesseren het busbedrijf over te nemen. De bank heeft naar aanleiding van deze gesprekken een plan ontvangen. Daarnaast is er op 18 september 2013 een aangepast bod van Nobel Capital Partners via OAD bij de bank binnengekomen.

Na bestudering van het ontvangen plan en de aangepaste bieding dient de bank te concluderen dat de gevraagde liquiditeitsverbetering van EUR 7,5 mln. in beide gevallen niet wordt gerealiseerd. De liquiditeitsverbetering conform het plan van de Twentse investeerders is slechts EUR 5 mln. en slechts EUR 4,25 mln. conform de aangepaste bieding van Nobel Capital Partners. Daarnaast bevat zowel het plan als de aangepaste bieding voorwaarden die voor de bank niet acceptabel zijn. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan het voor minimaal één jaar continueren van de financieringen en het door Nobel Capital Partners gemaakte financieringsvoorbehoud.

De bank is dan ook niet bereid haar medewerking te verlenen aan bovenstaande transacties. De destijds aan OAD verstrekte financieringen gelden nog altijd als opgezegd.”

“De bank heeft op 16 september 2013 van OAD vernomen dat TUI aanvullende eisen heeft gesteld aan de samenwerking met OAD. OAD dient (1) een forse bankgarantie te stellen (waar überhaupt geen ruimte voor is in de bankgarantiefaciliteit), (2) TUI de aan haar gerelateerde omzet die OAD in de winkels boekt rechtstreeks van de klanten te laten incasseren of (3) een

⁹⁵ Productie 26 dagv. 2015 procedure en productie 30 dagv. 2014 procedure

snellere betalingstermijn (richting TUI) te hanteren. Alle drie de hierboven genoemde opties kosten OAD werkkapitaalruimte.

De bank ziet in het bovenstaande derhalve een groot risico. Zij is niet bereid aan enige transactie haar medewerking te verlenen, laat staan te spreken over het continueren van de (bancaire) relatie, alvorens het bovenstaande adequaat en op een de bank conveniërende wijze is opgelost.

De door OAD op 17 september 2013 aangeleverde prognose laat zien dat de SGR normen zullen worden doorbroken. De liquiditeitsnorm wordt al jaren doorbroken. Dit is echter nooit een probleem geweest vanwege de bankgarantie die is afgegeven. Echter, op dit moment wordt tevens niet voldaan aan de solvabiliteitsnorm. Tijdens een bespreking op 15 april 2013, waarbij OAD, SGR en ondergetekenden aanwezig waren, is gebleken dat SGR het voldoen aan de solvabiliteitsnorm zwaar opneemt en - ingeval van doorbreking van deze norm - een excessief verhoogde bankgarantie zal eisen van maximaal 10% van de omzet die onder SGR valt. Dit kan ingeval van OAD oplopen tot een bankgarantie van circa EUR 30 mln.

De bank ziet dit eveneens als een significant risico. Totdat het bovenstaande adequaat en op een de bank conveniërende wijze is opgelost, is de bank niet bereid aan enige transactie haar medewerking te verlenen, laat staan te spreken over het continueren van de (bancaire) relatie.”

278. Het interne memo van Rabobank van 18 september 2013 werd als bijlage meegestuurd.

Email Kienhuis Hoving 19 september 2013

279. Op 19 september 2013 stuurde Kienhuis Hoving (mr. E. Poelenije) een email⁹⁶ aan Rabobank. Daarin werd verwezen naar de brief van Rabobank (tevens per email verzonden) van 19 september 2013. Daarin werd benoemd:

“De directie is zeer onaangenaam getroffen door de toonzetting van de brief en door het moment waarop de bank haar standpunt inneemt.

Hoewel de directie moet erkennen dat de bank het krediet heeft opgezegd tegen 7 december 2013, moet tegelijk vastgesteld worden dat de brief, in afwijking van eerder door de bank verwoorde standpunten, thans het definitieve einde van OAD lijkt in te luiden en daarmee het verlies van 1500 arbeidsplaatsen in de regio en vele tienduizenden reizigers zullen worden gedupeerd.

In het verleden heeft de bank, ter continuering van het krediet, als eis gesteld dat een bedrag van EUR 7,5 miljoen als eigen vermogen moest worden ingebracht. In uw brief constateert u dat dit bedrag niet wordt gerealiseerd. In het telefoongesprek dat de adviseurs van de vennootschap vanmiddag met u voerden, kwam al aan de orde dat u de deelname van PPM buiten beschouwing hebt gelaten. Zoals gezegd is PPM een van de investeerders, waardoor het

⁹⁶ Productie 27 dagv. 2015 procedure

totaal van de investering door de Twentse investeerder komt op EUR 9,25 miljoen. PPM is thans, zo is meegedeeld, doende in een spoed procedure de investering mogelijk te maken.

U gaf in ons gesprek aan dat, indien PPM op zeer korte termijn een beslissing neemt tot daadwerkelijke investering, de situatie aanzienlijk anders komt te liggen. Een heroverweging sloot u in dat geval niet uit. In uw brief lijkt u deze mogelijkheid tot heroverweging niet meer open te (willen) houden.

De vennootschappen achten deze wijziging van standpunt, die niet op gewijzigde informatie berust, in strijd met de op de bank rustende zorgplicht."

"Uit de korte termijnprognose die is opgesteld blijkt dat woensdag aanstaande een liquiditeitstekort van EUR 2,5 miljoen ontstaat nadat de betalingen, waaronder het salaris van het personeel, zijn gedaan. Een dag later loopt het tekort terug tot EUR 1,2 miljoen. Als een week later de betalingen opnieuw gedaan zouden moeten worden, zou een tekort van EUR 5,3 miljoen ontstaan. Naar wij verwachten zal echter voor dat moment duidelijk zijn dat de vennootschappen ofwel blijven voort bestaan, dan wel het faillissement hebben moeten aanvragen.

In het gevoerde telefoongesprek alsook in uw brief benoemt u een tweetal problemen, SGR en TUI. Naar ons oordeel draait u de zaken om door te stellen dat deze problemen moeten worden opgelost voordat er verder gesproken kan worden. Immers deze partijen zullen de vennootschappen vragen of zij in staat zijn voort te gaan met betaling. Indien, voorwaardelijk, zowel investeerders als bank zich bereid zouden verklaren te investeren respectievelijk het krediet voort te zetten, lijkt het de directie mogelijk dat met SGR en TUI een regeling kan worden getroffen op een zodanige wijze dat de liquiditeitsbelasting tot een minimum wordt beperkt.

In het door u gezonden memo geeft u aan geen vertrouwen te hebben in de aangeleverde prognose omdat deze een breuk zou inhouden met het verleden. De vennootschappen zijn van mening dat de prognose wel degelijk realistisch is. Een van de gronden daarvoor is het feit dat het u bekende nieuwe boekingssysteem OAD XL een aanzuigende werking heeft en een zeer sterke en regelmatige stijging van de boekingen laat zien."

"In uw memo gaat u volledig voorbij aan de u gepresenteerde intenties van REWE. REWE stond op het punt een due diligence onderzoek te starten zodra met de bank overeenstemming zou worden bereikt. De correspondentie met REWE is in uw bezit. De mogelijke transactie met REWE wordt door uw opstelling onmogelijk gemaakt. Het is in het belang van alle partijen betrokken bij OAD dat de gesprekken met REWE een vervolg (kunnen) krijgen. Immers REWE heeft uitgesproken dat zij bereid is, in het kader van de te sluiten overeenkomst, een substantieel deel van de financiering over te nemen."

“Uiteraard is het noodzakelijk dat zowel Investeerders als bank voldoende vertrouwen hebben dat na de transactie met het busbedrijf de resterende OAD Groep kan blijven bestaan.

Uw huidige standpunt brengt echter met zich dat, in het zicht van de haven, iedere poging om de turn around te realiseren bij voorbaat kansloos wordt gemaakt.

Nu de bank eerder heeft kenbaar gemaakt dat de vennootschappen op de goede weg waren met de reorganisatieplannen en "slechts" een bedrag van EUR 7,5 miljoen behoefde te worden Ingebracht, valt niet in te zien waarom thans een plan waarbij een hoger bedrag (EUR 9,25 miljoen) wordt ingebracht, bij voorbaat kansloos zou moeten zijn.”

Email Rabobank 20 september 2013, 17:05

280. Op vrijdag 20 september 2013 om 17:05 uur stuurde Rabobank (Laurens Schilder) een email⁹⁷ aan OAD (Jan Brouwer), Base (Willem Bonvanie) en Kienhuis Hoving (Dick Veltman). Daarin werd benoemd:

“Voor de volledigheid vermeld ik dat onderstaande toegezegde reactie op de brief in telefonisch overleg op jullie verzoek is uitgesteld. Jullie hebben ons verzocht een tweetal voorwaarden, te weten de overbruggingsfinanciering voor volgende week en de minimale inbreng van EUR 7.500.000 in OAD Groep, te heroverwegen en dan pas een reactie te sturen. Deze reactie zal morgen, vermoedelijk in de middag, kunnen worden gegeven.”

Email OAD 20 september 2013, 17:51

281. Op vrijdag 20 september 2013 om 17:51 uur stuurde OAD (Christo Kalter) een email⁹⁸ aan Rabobank (Laurens Schilder) met als bijlage een overzicht van de liquiditeit voor de komende weken opgenomen in een duidelijke kolommenbalans vanuit het IT systeem. Daaruit bleek dat:

- a. er tot en met dinsdag 24 september 2013 een positief saldo was op de rekening,
- b. op woensdag 25 september 2013 een RC trekking nodig was van € 2.533.705 in verband met onder andere salaris betaling van € 2.450.000,
- c. op vrijdag 27 september 2013 een betaling van € 1.137.761 aan IATA stond geland,
- d. het saldo op dinsdag 1 oktober 2013 (geplande closing datum Twentse investeerders) weer positief zou zijn € 664.721, en
- e. op woensdag 2 oktober 2013 een aantal betalingen gepland stonden waardoor er weer € 5.263.500 onder het RC krediet getrokken diende te worden.

⁹⁷ Productie 106 akte Rabobank 2015 procedure

⁹⁸ Productie 93 akte Rabobank 2015 procedure en productie 31 CvA 2014 procedure

Email Rabobank 21 september 2013

282. Op zaterdag 21 september 2013 stuurde Rabobank (David Cuknis) een email⁹⁹ aan Kienhuis Hoving (mr. E. Poelenije). Daarin werd benoemd:

“De totale investering door de Twentse investeerders zorgt niet voor een netto kapitaalversterking van EUR 7,5 mln. Van het bedrag ad EUR 9,25 mln. dient EUR 2,5 mln. toegerekend te worden aan het busbedrijf. De netto kapitaalversterking voor de resterende OAD Groep komt daardoor uit op EUR 6,75 mln. Er bestaat derhalve een verschil van EUR 750k. In de brief van 19 september 2013 heeft de bank aangegeven dat zij niet bereid is haar medewerking te verlenen aan de voorliggende transacties (zowel het voorstel van de Twentse investeerder als het voorstel van Nobel Capital Partners) omdat deze niet voldoen aan de gestelde eis van kapitaalversterking.”

“De bank heeft zich na ontvangst van uw e-mail d.d. 19 september 2013 en het telefonisch overleg met OAD op 20 september 2013 nader beraden. De netto kapitaalversterking conform het voorstel van de Twentse investeerders bedraagt EUR 6,75 mln. Er bestaat derhalve een gat van EUR 750k. De bank is bereid om verder te praten c.q. te onderhandelen met OAD over het voorstel van de Twentse investeerders indien de investeerders, betrokken derden en/of de aandeelhouders zorgen voor gedeeltelijk invulling van voornoemd gat. De bank is bereid EUR 500k voor haar rekening te nemen. EUR 250k dient te worden opgevangen door de investeerders, derden en/of de aandeelhouders. Er zal derhalve een netto kapitaalversterking dienen te worden gerealiseerd van EUR 7 mln.”

“De bank heeft op 20 september 2013 van OAD een aangepaste liquiditeitsprognose ontvangen. Op basis van de prognose is de bank bereid een tijdelijke overstand toe te staan louter voor de uit te voeren betalingen op woensdag 25 september 2013 (waardoor de overstand maximaal EUR-/- 2.533.705,-- zal zijn). De bank is van mening dat medio volgende week duidelijkheid dient te bestaan over de voortgang c.q. de kans van slagen. De bank is op dit moment derhalve niet bereid de betalingen op vrijdag 27 september 2013 te fiatteren.”

“Het is juist dat de bank in haar brief d.d. 19 september 2013 (inclusief memo) niet ingaat op de intenties van REWE en D-Reizen. Een en ander is verre van concreet en de bank kan daaruit geen enkele mate van comfort ontleen.”

Overeenstemming Twentse investeerders 22 september 2013

283. Op zondag 22 september 2013 werd op hoofdlijnen overeenstemming bereikt met de 5 Twentse investeerders. Zie ook de notitie¹⁰⁰ van Kienhuis Hoving en de email¹⁰¹ “Punten van de deal” van Edmond van der Arend van maandag 23 september 2013. Daarin stond benoemd:

⁹⁹ Productie 31 CvA 2015 procedure en productie 31 dagv. 2014 procedure

¹⁰⁰ Productie 7 akte OAD 2014 procedure

¹⁰¹ Productie 94 akte Rabobank 2015 procedure en productie 8 akte OAD 2014 procedure

- a. Onroerend goed niet kopen maar huren met recht van koop
- b. Golden share 10% in het busbedrijf wordt niet gegeven
- c. Matching recht van de familie bij verkoop busbedrijf
- d. Golden Share 10% OAD groep
- e. Prijs voor activa/passiva 4 miljoen
- f. Exclusiviteit vereist als we beginnen

Email Base 23 september 2013, 13:04

284. Op maandag 23 september 2013 om 13:04 uur stuurde Base (Willem Bonvanie) een email¹⁰² aan Rabobank (Laurens Schilder). Daarin werd benoemd:

“We spraken zojuist over de volgende uitgangspunten:

- voorkeur middels een activa/passiva-transactie*
- O/G in Goor blijft achter in de Holding en wordt gehuurd door busbedrijf*
- koopsom wordt 12 mio ipv 13 mio*
- financiering busbedrijf: 8 + 2,5*
- mogelijke additionele versterking in de Holding 5,25 (familie 2,5 + PPM-Oost 1,75 + van der Leegte 1)*

Wij zien jullie reactie graag tegemoet.”

Email Rabobank 23 september 2013, 22:00

285. Op maandag 23 september 2013 om 22:00 uur stuurde Rabobank (Reinier Massink, accountmanager zakelijke relaties) een email¹⁰³ aan Base (Willem Bonvanie) waarbij informatie werd opgevraagd voor de door Rabobank te verstrekken financiering aan de Twentse investeerders.

Email Rabobank 24 september 2013, 07:58

286. Op dinsdag 24 september 2013 om 07:58 uur stuurde Rabobank (Laurens Schilder) een email¹⁰⁴ aan Base (Willem Bonvanie) waarbij werd aangedrongen op aanlevering van de gevraagde informatie inzake de financiering aan de Twentse investeerders:

“Gisteren in ons telefoongesprek heb ik al aangegeven dat onderstaande zaken wellicht niet belangrijk lijken, maar in de enorm aangescherpte procedures binnen banken is dit inmiddels

¹⁰² Productie 32 CvA en 95 akte Rabo 2015 procedure en productie 32 dagv. en 32 CvA 2014 procedure

¹⁰³ Productie 96 akte Rabobank 2015 procedure

¹⁰⁴ Productie 96 akte Rabobank 2015 procedure

van groot belang geworden. Als een klant niet formeel is geaccepteerd, mogen er simpelweg geen producten aan verstrekt worden.

Ik roep OAD daarom op zo snel mogelijk de benodigde gegevens aan te leveren.”

Email Rabobank 24 september 2013, 13:40

287. Op dinsdag 24 september 2013 om 13:40 uur stuurde Rabobank (David Cuknis) een email¹⁰⁵ aan OAD (Julius ter Haar, Jan Brouwer, Hans Verborg) en Base (Willem Bonvanie). Daarin werd benoemd:

“Zoals onder meer aangegeven in de brief van 19 september 2013 en de e-mail van 21 september 2013 is de bank slechts bereid aan enige transactie haar medewerking te verlenen, laat staan te spreken over het continueren van de (bancaire) relatie, alvorens de onderstaande twee punten adequaat en op een de bank conveniërende wijze zijn opgelost:

- SGR: er dient een schriftelijke bevestiging van SGR te worden ontvangen over de hoogte van de bankgarantie die SGR zowel van OAD Groep als van OAD Bus zal eisen voor de periode vanaf transactiedatum tot en met 31 juli 2014. De (hoogte van de) bankgarantie dient de bank te conveniëren;*
- TUI: er dient de bank conveniërende overeenstemming te zijn (op schrift) met TUI over de eisen die zij hebben gesteld in hun meest recente brief.”*

“De bank is, indien op een de bank conveniërende wijze invulling is gegeven aan bovenstaande punten, bereid haar medewerking te verlenen aan c.q. in te stemmen met een activa/passiva transactie van het busbedrijf- conform de uitgangspunten in de e-mail d.d. 23 september 2013- onder de navolgende (cumulatieve) voorwaarden:

- 1) de minimale koopsom dient EUR 12 mln. te zijn;*
- 2) de investeerders/kopers nemen van de koopsom minimaal EUR 4 mln. (cash) voor hun rekening;*
- 3) de bank is bereid - onder voorbehoud van interne goedkeuring- een offerte uit te brengen aan Newco voor een (aankoop)financiering van EUR 8 mln. (te vermeerderen met EUR 2,5 mln. Aan werkkapitaalfinanciering);*
- 4) de minimale additionele (risicodragende) kapitaalversterking in de Holding dient EUR 5,25 mln. te bedragen;*
- 5) de vorderingen/leningen van de kapitaalverstrekkers dienen volledig te worden achtergesteld bij de vorderingen van de bank;*

¹⁰⁵ Productie 32 CvA en 100 akte Rabo 2015 procedure en productie 32 dagv. en 32 CvA 2014 procedure

6) na ontvangst van de bedragen (zoals genoemd in sub 1 en sub 4) werkt de bank mee aan vrijgave van haar 1e pandrecht op (louter) het rollend materieel;

7) na ontvangst van de bedragen (zoals genoemd in sub 1 en sub 4) verleent de bank toestemming om Newco gebruik te laten maken van de (aan de bank verpande) merknamen "OAD" en "OAD Bus";

8) de transactie dient uiterlijk op 27 september 2013 te zijn voltooid. De bank zal de in haar eerdere brieven aangekondigde maatregelen tot die datum opschorten;

9) van de verkoopopbrengst wordt een gedeelte ad EUR 10.5 mln. op een geblokkeerde en aan de bank verpande depositorekening gezet. Voornoemd bedrag ziet op het volgende:

- EUR 8,25 mln. ter compensatie van het vrijgeven van het pandrecht op het rollend materieel;
- EUR 2,25 mln. ter dekking van de blanco werkkapitaalfinanciering aan Newco, waar door OAD een de bank conveniërende bankgarantie voor dient te worden afgegeven;

10) het resterende verkoopresultaat komt ten gunste van de rekening-courant van OAD, waarna de kredietlimiet met EUR 3 mln. wordt ingeperkt;

11) na uitvoering van de transactie beschouwt de bank de door haar gestelde voorwaarden in de waiver letter van 31 mei 2013 (in het bijzonder het punt omtrent kapitaalversterking) als voldaan en zal de opzegging van de aan OAD verstrekte financieringen d.d. 6 september 2013 worden ingetrokken.

Deze e-mail heeft louter betrekking op de te maken afspraken tussen de bank en de (resterende) OAD Groep. De te maken afspraken tussen de bank en de investeerders/kopers zullen worden verwoord in een offerte. De bank is op dit moment doende een offerte op te stellen ten behoeve van de aankoop van het busbedrijf. Het feit dat de bank doende is een offerte op te stellen, is geen garantie voor (het verstrekken van) financiering. De offerte dient - alvorens deze wel of niet wordt uitgebracht-te worden voorgelegd aan de binnen de bank bevoegde instanties.

Vanzelfsprekend wenst de bank (op voorhand) inzage te verkrijgen in de nog op te stellen documentatie (in het bijzonder de koopovereenkomst)."

Naast de (concept) koopovereenkomst vroeg Rabobank ook nog om de (concept) huurovereenkomst tussen Newco en OAD inzake de huur van het onroerend goed. Terwijl er dus nog geen (concept) documentatie beschikbaar was en Rabobank zelf nog geen (concept) offerte voor de financiering van de transactie gereed had, stelde zij wel een deadline van 3 dagen, hetgeen uiteraard onredelijk en onrealistisch was.

Telefonisch contact OAD-Rabobank 24 september 2013

288. Naar aanleiding van deze email van Rabobank heeft OAD op dinsdag 24 september 2013 telefonisch contact¹⁰⁶ opgenomen met Rabobank. Daarbij werd door OAD benadrukt dat zij aan alle voorwaarden zou kunnen voldoen, behalve de door Rabobank gestelde deadline voor de closing van vrijdag 27 september 2013, dus binnen 3 dagen. OAD vroeg Rabobank om de deadline te verlengen naar dinsdag 1 oktober 2013, de reeds geplande closing datum, dus een termijn van 7 dagen. Rabobank heeft dat verzoek afgewezen:

“4.26 De rechtbank vindt dat OAD heeft bewezen dat op 24 september 2013 een telefoongesprek over verlenging van de deadline met Rabobank heeft plaatsgevonden, en dat Rabobank daarin het verzoek op verlenging van de termijn heeft afgewezen.”

Nadat Rabobank het verzoek van OAD afwees heeft OAD direct (wederom) telefonisch contact gelegd met haar advocaat van Simmons & Simmons. Nu Rabobank weigerde om de deadline te verlengen en OAD op vrijdag 27 september 2013 een belangrijke betaling aan IATA diende te doen, adviseerde zowel Simmons & Simmons als mr. Poelenije van Kienhuis Hoving om faillissement aan te vragen ter afwending van bestuurdersaansprakelijkheid. Op dat moment had OAD derhalve geen andere keuze dan haar eigen faillissement aan te vragen.

Email Rabobank 24 september 2013, 16:33

289. Op dinsdag 24 september 2013 om 16:33 uur stuurde Rabobank (Laurens Schilder) een email¹⁰⁷ aan OAD (Julius ter Haar) en Base (Willem Bonvanie). Daarin werd benoemd:

“In het kader van de afweging van de verschillende scenario's voor wat betreft de effecten op kapitaal- en liquiditeitsinbreng, willen wij graag de laatste bieding ontvangen die Nobel heeft gedaan. Wij willen kunnen vaststellen welke alternatieven er zijn voordat wij onze pand rechten vrijgeven.”

Email Rabobank 24 september 2013, 18:13

290. Op dinsdag 24 september 2013 om 18:13 uur stuurde Rabobank (David Cuknis) een email¹⁰⁸ aan OAD (Julius ter haar, Jan Brouwer), Base (Willem Bonvanie) en Kienhuis Hoving (Dick Veltman en Eric Poelenije). Daarin werd benoemd:

“Wij hebben zojuist van Willem Bonavanie en Dick Veltman te horen gekregen dat OAD heeft besloten zo spoedig mogelijk haar faillissement aan te vragen.

OAD kan - gezien de bovenstaande mededeling- per direct niet langer beschikken over de op dit moment aanwezige creditgelden. De tijdelijke overstand/het overbruggingskrediet om een transactie van het busbedrijf mogelijk te maken zal vanzelfsprekend niet langer worden

¹⁰⁶ Zie rov. 4.26 vonnis rechtbank 2-2-2022

¹⁰⁷ Productie 98 akte Rabo 2015 procedure

¹⁰⁸ Productie 32 CvA en 100 akte Rabo 2015 procedure en productie 32 CvA 2014 procedure

verstrekt. De bank zal de op dit moment aanwezige creditgelden aanwenden voor verrekening met de uitstaande vordering.”

Email Rabobank 24 september 2013, 18:24

291. Op dinsdag 24 september 2013 om 18:24 uur stuurde Rabobank (David Cuknis) een interne email¹⁰⁹ binnen Rabobank (Arnold Spetgens, Frank Nivard, Frank Steenhuisen). Daarin werd benoemd:

“Zie hieronder. OAD heeft besloten de handdoek in de ring te gooien. Morgen zal faillissement worden aangevraagd.

Voornaamste reden: OAD heeft aangegeven er niet uit te gaan komen met SGR en TUI. Een de bank conveniërende oplossing met SGR en TUI was een voorwaarde (van de bank, maar hoogstwaarschijnlijk ook van de potentiële kopers) om mee te werken aan enige transactie.

Aan ons is door OAD gevraagd om dit nieuws - vooralsnog - zoveel als mogelijk vertrouwelijk te behandelen. OAD wenst met de door de rechtbank aan te stellen curator (wellicht nog in vorm van stille bewindvoerder/curator) te overleggen hoe een en ander te communiceren aan SGR en de reizigers die op dit moment onderweg zijn. Dit dient uiteraard met de grootst mogelijke zorgvuldigheid te gebeuren. Zij willen voorkomen dat dit bericht uitlekt en de hiervoor genoemde partijen sneller dan gewenst bereikt.”

Email Kienhuis Hoving 24 september 2013, 18:51

292. Op dinsdag 24 september 2013 om 18:51 uur stuurde Kienhuis Hoving (Dick Veltman) een email¹¹⁰ aan Rabobank (David Cuknis):

“Wij vertrouwen er op dat u deze wetenschap als strikt vertrouwelijk zult behandelen totdat de rechtbank morgen in de loop van de middag zal hebben beslist. Graag uw bevestiging.”

Email Rabobank 24 september 2013, 18:55

293. Op dinsdag 24 september 2013 om 18:55 uur stuurde Rabobank (David Cuknis) een email¹¹¹ aan Kienhuis Hoving (Dick Veltman):

“Dat is zo besproken. U kunt hier vanuit gaan.”

Brief TUI 24 september 2013

294. Op 24 september 2013 stuurde TUI (Steven van der Heijden) een brief¹¹² (aangetekend) aan OAD. Daarin werd benoemd:

“Ik heb hierop aangegeven dat de (concrete) geruchten niet zozeer betrekking hebben op de verkoop van het busbedrijf als wel op het feit dat de Rabobank de kredietlijn richting de Oad

¹⁰⁹ Productie 101 akte Rabo 2015 procedure

¹¹⁰ Productie 102 akte Rabo 2015 procedure

¹¹¹ Productie 102 akte Rabo 2015 procedure

¹¹² Productie 58 akte OAD 2015 procedure

Groep met ingang van 1 september 2013 zou hebben opgezegd en dat de aandelen in het gehele bedrijf te koop zouden zijn. Deze geruchten zijn door jou niet ontkend of ontkracht.”

*“Zoals ik in mijn brief van 10 september jl. al uiteen zette, hebben wij de plicht de belangen van onze onderneming te behartigen. Indien wij op enig moment geconfronteerd worden met **concrete en hardnekkige geruchten** zoals in het onderhavige geval, die bovendien niet door jullie worden weerlegd, kunnen wij niet slechts **hopen op een goede afloop**. Onze verantwoordelijkheid brengt met zich mee dat wij tijdig risico's signaleren en zonodig proactief de vereiste stappen ondernemen. Vandaar dat wij jullie de keuze hebben geboden uit drie opties waarmee wij onze financiële belangen behartigen.”*

*“Ik heb aangegeven dat die drie opties wat mij betreft **niet in steen gebeiteld** zijn. Indien jullie een andere wijze van zekerheidstelling zouden willen voorstellen, dan sta ik daar vanzelfsprekend voor open.”*

Faillissement OAD 25 september 2013

295. Op woensdag 25 september 2013 heeft OAD haar eigen faillissement aangevraagd bij de rechtbank Overijssel.

Email Rabobank 26 september 2013

296. Op donderdag 26 september 2013 stuurde Laurens Schilder (Rabobank) een interne email¹¹³ naar David Cuknis en Reinier Massink:

“Nog wat interessante achtergrondinformatie: de investeerders hebben zondagavond bij hun goedkeuring aan het (gewijzigde) voorstel als eis gesteld dat Julius ter Haar zou opstappen. Dit wilde de familie niet. Dit zal zeker een rol hebben gespeeld het bijltje er bij neer te gooien.”

Email Frans Schuitemaker 29 september 2013

297. Op 29 september 2013 stuurde Frans Schuitemaker een email aan de familie ter Haar en Jan Brouwer:

“Ik zou het raar vinden als jullie het uit de pers zouden vernemen; daarom informeer ik jullie dat ik vandaag samen met Nobel een akkoord heb bereikt met de curator over de koop van het Oad busbedrijf inclusief alle bus gerelateerde touroperating activiteiten.”

“Ik hoop van harte dat jullie deze ontwikkeling een plek kunnen geven in relatie tot alles wat we hebben meegemaakt, vooral de laatste dagen. Wees in ieder geval verzekerd dat ik net als jullie tot dinsdag 24 september 14h00 heb geloofd in en mij tot het uiterste heb ingespannen voor een redding van de groep.”

¹¹³ Productie 103 akte Rabo 2015 procedure

Email Rabobank 30 september 2013

298. Op 30 september 2013 stuurde Rabobank (D. Cuknis en A.P.C. Spetgens) een brief¹¹⁴ aan de Curatoren van OAD. Rabobank benoemde een vordering van € 11.886.972,48. Rabobank benoemde verder:

“OAD houdt diverse rekeningen-courant bij de bank aan. Het totale creditsaldo bedraagt per 30 september 2013 EUR 5.402.151,76.”

Email Rabobank 16 oktober 2013

299. Op 16 oktober 2013 stuurde Jan van Nieuwenhuizen (Rabobank) een interne email¹¹⁵ aan Sipko Schat (raad van bestuur Rabobank), Laurens Schilder, Frank Steenhuisen en Arjan Groen. “De heer Sipko Schat was in 2013 lid van de raad van bestuur van Rabobank. Direct onder hem werkte de heer Jan van Nieuwenhuizen (hierna: Van Nieuwenhuizen), die de contactpersoon was voor de lokale Rabobank die de kredietrelatie had met OAD.”¹¹⁶ Daarin werd verwezen naar “uitlatingen” van Jan Brouwer en werd benoemd:

“Uiteindelijk deed het feit dat de provincie meer tijd nodig had voor een beslissing en de snel terug lopende cash positie het proces de das om. Doordat de investeerders groep niet rond kwam waren de garantie eisen van Tui en de SGR ook niet meer te managen. Jan's slot conclusie is dat eigenlijk de onderneming al verloren was door de grote afboeking op het IT project en meerjarig mismanagement. Er waren blijkbaar ook nog spanningen tussen broer en zus ter Haar.”

“Jan Brouwer, voormalig CEO van Schuitema, aangetrokken om de directie van OAD te adviseren”¹¹⁷

Overzicht crediteuren OAD 31 oktober 2014

300. Uit het “Overzicht crediteuren OAD”¹¹⁸ van 31 oktober 2014 blijkt

a. totale concurrente crediteuren:	€ 57.350.425
b. vordering SGR:	€ 17.209596

SGR was derhalve veruit de grootste crediteur, zelfs aanzienlijk groter dan Rabobank.

Faillissementsverslag 31 oktober 2014

301. Uit het faillissementsverslag¹¹⁹ van OAD van 31 oktober 2014 blijkt:

¹¹⁴ Productie 28 dagv. 2015 procedure

¹¹⁵ Productie 104 akte Rabo 2015 procedure

¹¹⁶ Zie rov. 3.7 vonnis rechtbank 2-2-2022

¹¹⁷ Zie rov. 3.2 vonnis rechtbank 2-2-2022

¹¹⁸ Productie 33 CvA 2014 procedure

¹¹⁹ Productie 36 CvA 2014 procedure

“Rabobank (concernfinanciering), € 11.912.089,00 per datum faillissement. De vordering bestaat met name uit getrokken bankgaranties. Er was per datum uitspraak faillissement een positief banksaldo van ruim € 4.000.000,00.”

“Na onderzoek is gebleken dat de bank veel meer onder zich heeft dan nodig is voor de betaling van de vordering van € 11.912.089,-. Er is, mede door de ontvangst van een groot aantal debiteurenbetalingen, inmiddels een surplus gekweekt van minstens € 5.319.628,06. De Rabobank is verder verzocht om € 2.000.000,- over te boeken naar de boedelrekening van OAD B.V. Dit is de opbrengst van de onroerende zaak te Goor, die OAD B.V. in eigendom toebehoorde en die de bank, als hypotheekhouder betreffende genoemde onroerende zaak, in eerste instantie had opgeëist. De bank heeft de € 2.000.000,- in verslag periode 3 daadwerkelijk gestort op de aangegeven boedelrekening. De resterende € 5.319.628,06 is desgevraagd door de bank gestort op de boedelrekening van OAD Touringcar Bedrijf B.V. De opbrengst van de OAD Touringcar Bedrijf B.V. in eigendom toebehorende bussen ad € 8.060.000, is na verkoop onder voorbehoud van alle rechten afgedragen aan de Rabobank.”

Brief Talanton Valuation Services 21 november 2014

302. Uit de brief van Talanton Valuation Services¹²⁰ (die een waardering van OAD heeft gedaan) van 21 november 2014 blijkt:

“5. Prijsindicatie voort te zetten activiteiten in OAD Reizen

Uitgaande van de presentatie 'Update Oad groep' van 7 augustus 2013 en overigens ervan uitgaande dat de daarin vermelde EBITDA, na correctie van de effecten voor de af te stoten activiteiten van Globe en de bus activiteiten, voor 2013/14 als sustainable kan worden beschouwd voor de jaren na 2013/2014, kan een prijsindicatie voor deze activiteiten becijferd worden op 4 tot 5 maal (zie de analyse van paragraaf 3) het EBITDA bedrag van € 9.826K, vermeld in paragraaf 4.

Daarmee zou een prijsindicatie van deze activiteiten liggen in de range van (afgerond) € 40 miljoen tot € 50 miljoen. Uitgaande van de vergelijkbaarheid van de ondernemingen opgenomen in de peer-group en de premisse van going concern.”

Brief De Waard 25 november 2014

303. Op 25 november 2014 stuurde mr. T de Waard (voormalig advocaat van OAD, tevens betrokken in de 2014 procedure en 2015 procedure eerste aanleg) een brief¹²¹ aan Rabobank. Daarin werd benoemd:

“Hierdoor heeft de Rabobank in strijd gehandeld met de eisen van redelijkheid en billijkheid in acht te nemen jegens OAD en haar Aandeelhouders, mede omdat onder de hiervoor vermelde omstandigheden van het geval er een voldoende zwaarwegende grond ontbrak om de

¹²⁰ Productie 36 dagv. 2014 procedure

¹²¹ Productie 38 dagv. 2014 procedure

kredietrelatie met OAD te beëindigen. Onder deze omstandigheden voldoet de kredietopzegging niet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit en heeft de Rabobank bovendien de bijzondere zorgplicht uit hoofde van haar maatschappelijke functie geschonden jegens OAD en haar Aandeelhouders en zich daarmee schuldig gemaakt aan een onrechtmatige daad jegens de Aandeelhouders.”

Deelnemersreglement SGR 12 december 2014

304. Uit het Deelnemersreglement SGR¹²² van 12 december 2014 blijkt:

“art. 4 lid 2 a. (ii): het eigen vermogen moet tenminste twintig procent (20%) van het totaal der activa bedragen”

“art. 4 lid 2 b.: de vrij ter beschikking staande liquiditeit moet steeds voldoende zijn om op korte termijn aan zijn verplichtingen te voldoen.”

“art. 4 lid 3: Het bestuur kan nadere invulling geven aan de eisen van solvabiliteit en liquiditeit.”

“art. 5 lid 1: De deelnemer is tegenover SGR verplicht tot stellen van zekerheden en wel:

(i) het stellen van een bankgarantie naar genoegen van het bestuur gelijk aan anderhalf procent (1,5%) van de risicodragende omzet en/of;

(ii) het stellen van zodanige bankgaranties boven die onder (i) omschreven of het bovendien afgeven van zodanige verklaringen, als het bestuur nodig zal oordelen in verband met de mogelijke schadehoogte bij financieel onvermogen en/of in het geval niet wordt voldaan aan de in artikel 4 lid 2 genoemde eisen van solvabiliteit en liquiditeit, één en ander ten genoegen van het bestuur.”

BrandAsset Valuator – 2014

305. Uit het rapport “BrandAsset Valuator – 2014” inzake “Bekendheid van merk OAD Reizen blijkt dat in 2012 97% van de mensen het merk OAD kenden en in 2013 zelfs 99%. OAD had dus een zeer grote naamsbekendheid in de Nederlandse markt.

Interne notitie Rabobank 17 februari 2015

306. Op 17 februari 2015 stelde Laurens Schilder (Rabobank) een interne notitie¹²³ op “over de berekening van de kapitaalversterking van OAD”. Daarin werd benoemd:

“1. Berekening down side scenario

Daarbij heeft Rabobank gebruik gemaakt van de financiële gegevens waarover Rabobank beschikte door middel van de Strategie Update van Booz en de financiële gegevens die op verzoek van Rabobank waren nagezonden na de Strategie Update van Booz.”

¹²² Productie 33 CvA 2015 procedure en productie 1 CvA 2014 procedure

¹²³ Productie 35 CvA 2015 procedure en productie 21 CvA 2014 procedure

“Op basis van de aanwezige liquide middelen per 31 oktober 2012 (einde boekjaar 2011/2012) van EUR 2,3 miljoen (dit blijkt uit de nagezonden financiële gegevens bij het Booz Plan, in de kolom "FC 11/12" en de rij "Liquide middelen", zowel op de pagina "Business plan" als op de pagina "Ongewijzigd beleid"), heeft Rabobank de geprognoseerde kasstromen vanaf 2012/2013 berekend (net als Booz had gedaan voor de management case van de turn around). Daarbij heeft Rabobank (anders dan in de management case) niet de geprognoseerde operationele kasstromen behorend bij de succesvolle turn around in de management case genomen (zie "Operationele kasstroom" op pagina 35 van het "Strategie Update" rapport van Booz), maar de geprognoseerde operationele kasstromen behorend bij het ongewijzigde beleid (zie "Operationele kasstroom bij de pagina "Ongewijzigd beleid" van de nagezonden financiële gegevens).”

“Voor de overige kasstromen (samenhangend met de uitvoering van de turn around) is Rabobank uitgegaan van de kasstromen behorend bij de turn around (zie "Investerings vervanging", Investerings DP / Online", "Investerings winkelconcept", "Reorganisatiekosten", zoals deze bleken uit de pagina "Business plan" van de nagezonden financiële gegevens bij het Booz rapport).”

*“Deze verschillen tussen ultimo oktober en ultimo december van de verschillende jaren in de management case heeft Rabobank toegepast op de door haar berekende standen van de liquiditeit per ultimo oktober van de verschillende jaren in het door haar gehanteerde scenario **(turn around niet succesvol maar uitgaven voor de turn around zijn wel gedaan)**. Dat leidde tot de volgende standen van de liquiditeit per ultimo december van de verschillende jaren in het door Rabobank gehanteerde scenario:”*

“3. Berekening hoogte kapitaalversterking

De hoogte van de benodigde kapitaalversterking van EUR 10 miljoen heeft Rabobank als volgt berekend. Het verschil tussen de geprognoseerde liquiditeitsbehoefte van OAD per ultimo december 2013 in het scenario dat Rabobank had doorgerekend (EUR 19,8 miljoen) en in de management case (EUR 12,6 miljoen) bedroeg EUR 7,2 miljoen. Zou het door Rabobank berekende scenario zich verwezenlijken, dan was dus ten minste EUR 7,2 miljoen nodig om OAD's kredietgebruik terug te brengen op het niveau zoals voorspeld in de management case. Het risico van het niet slagen van de in de management case voorgestelde reorganisatie diende voor rekening te komen van de onderneming en niet voor rekening van Rabobank. Daarom diende OAD zorg te dragen voor het inbrengen van additioneel kapitaal ter hoogte van EUR 7,2 miljoen. Daarnaast heeft Rabobank een additionele buffer van EUR 2,8 miljoen ingebouwd voor extra tegenvallers (maar Rabobank heeft deze additionele buffer laten vallen en was bereid genoeg te nemen met een kapitaalversterking van EUR 7,5 miljoen respectievelijk EUR 7 miljoen).”

Rabobank Cijfers & Trends 16 maart 2015

307. Uit het document¹²⁴ van “Rabobank Cijfers & Trends, Reisorganisatie en -bemiddeling” van 16 maart 2015 blijkt:

“Trends

- *Toenemende consolidatieslag: touroperators, reisbureaus en boekingssites groeien verder in elkaar; internet is het dominante verkoopkanaal voor reizen geworden;*
- *Opkomst van een groeiend aantal nichespelers; toenemende specialisatie en personalisatie;*
- *Meer aandacht voor dynamic packaging: waarmee consumenten zelf hun maatwerkreis kunnen samenstellen;”*

“Kansen en bedreigingen

- *Reisbureaus moeten online en offline integreren. De manier van boeken wordt steeds meer hybride. Reviews worden doorslaggevend in de keuze van de consument;*
- *Opkomst van groepsreizen neemt nog steeds toe, voor iedere doelgroep is er inmiddels een groepsreis;*
- *Toenemende specialisatie versus het realiseren van voldoende schaalgrootte.”*

“Perspectief

Geavanceerde ICT-toepassingen zijn van levensbelang om het consumentengedrag goed in kaart te brengen. Uiteindelijk ontstaat een uiterst diverse sector, met zowel gespecialiseerde nichespelers als grootschalige volumeaanbieders. De klant is dan grofweg in twee groepen te verdelen zij die ontzorgd willen worden door de touroperator door het aanbieden van totaalpakketen, en de consument die zich wil onderscheiden en zijn eigen reis wil samenstellen. Uitgebreide kennis, maatwerkoplossingen en persoonlijke aandacht zijn hierbij van essentieel belang.”

“Omzet

Reizen vormt de grootste omzetcategorie in de online verkoop in Nederland. De online verkopen stegen in 2013 met 8% naar een totaal van 10,6 miljard euro.

OAD nam in 2012 nog de nummer 3 positie in.”

Verklaring Will van de Hoogen (D-reizen) 26 augustus 2015

308. Uit de verklaring¹²⁵ van de heer Will van de Hoogen, voormalig CEO van D-Reizen van 26 augustus 2015 blijkt:

¹²⁴ Productie 50 CvR 2015 procedure

¹²⁵ Productie 1 akte OAD 2014 procedure

“In de periode mei tot augustus 2013 heb ik met de heer Julius ter Haar besprekingen gevoerd over een overname door D-reizen van de Globe-winkels van OAD. Deze besprekingen waren door de heer Ter Haar geïnitieerd. D-reizen exploiteert een landelijk netwerk van reiswinkels en zag de Globe-winkels als een welkome aanvulling op haar netwerk.

Na de eerste discussies hebben wij een nader onderzoek ingesteld naar de Globe-winkels op basis van de informatie, die wij van OAD ontvingen. Begin augustus 2013 hebben wij van OAD een voorstel ontvangen waarin de contouren van de transactie werden weergegeven. Dit voorstel was een goede basis om tot overeenstemming te komen, maar moest nog nader worden bestudeerd.

Echter kort daarop in de derde week van september 2013 ging OAD failliet. Omdat wij nog steeds grote belangstelling hadden de Globe-winkels over te nemen hebben wij contact gezocht met de curatoren in het faillissement van de OAD-vennootschappen. Dit heeft er toe geleid dat wij de Globe-winkels uit het faillissement hebben kunnen kopen.”

Verklaringen Twentse investeerders 4 september 2015

309. Uit de verklaringen¹²⁶ van (1) de heer Hennie ten Hag, (2) de heer Rein Sanders en (3) de heer Hein Trebbe, ieder een van de Twentse investeerders, van 4 september 2015 blijkt:

“In augustus 2013 ben ik benaderd door Mr Dick Veltman van het kantoor Kienhuis Hoving, die optrad voor OAD, of ik belangstelling had om samen met een aantal andere investeerders uit Twente het busbedrijf van OAD over te nemen. Op deze wijze zouden wij de familie Ter Haar als aandeelhouders van OAD en OAD helpen om aan de eis van de Rabobank om het vermogen van OAD te versterken met 7.5 mio euro tegemoet te komen om zo de continuïteit van de kredietrelatie met de Rabobank te verzekeren.

Ik zegde mijn medewerking toe evenals, andere Twentse Investeerder te weten: de heren Hein Trebbe, Rein Sanders, Martin Evers, André Schoondermark, Han Langezaal evenals de heer Van der Leegte, PPM Oost en de familie Ter Haar. OAD werd in dit proces geadviseerd door Base en Kienhuis Hoving. Kienhuis Hoving had een Informatie Memorandum opgesteld met alle gegevens over het busbedrijf en de voorwaarden van de transactie. Een lijst met documenten, die ondertekend moesten worden om de transactie te effectueren was aangehecht.

Op 11 september 2013 heb ik samen met deze groep Twentse Investeerders een "kick off" bijeenkomst bijgewoond op het kantoor van Kienhuis Hoving om de voorwaarden van de voorgenomen transactie te bespreken.

In een bespreking op 22 september 2013 ten kantore van Kienhuis Hoving is er tussen de Twentse Investeerders en OAD overeenstemming bereikt op hoofdpunten over de transactie tot overname van het busbedrijf. Deze overeenstemming op hoofdpunten is toen ook opgetekend

¹²⁶ Productie 1 akte OAD 2014 procedure

door Mr Veltman en door Edmond van der Arend, adviseur van de heer Schoondermark. De bijdrage van iedere investeerder stond toen vast, evenals de totale koopsom van 12 mio euro, exclusief het vastgoed, dat bij OAD zou blijven. Frans Schuitemaker zou de directeur van het busbedrijf worden en er zou een "golden share" komen voor het busbedrijf in de OAD Groep, dat wil zeggen, dat in het geval de OAD Groep verkocht zou worden, bijvoorbeeld aan Rewe, het busbedrijf daarvan mee zou profiteren, maar geen golden share van de OAD Groep in het busbedrijf, wel een matching right voor de familie Ter Haar bij verkoop van het busbedrijf, er moest duidelijkheid komen over SGR en TUI en de Rabobank moest de OAD Groep ten minste een jaar blijven financieren. Voor het uitwerken en ondertekenen van de contracten en het effectueren van deze voorwaarden was natuurlijk een gebruikelijke periode nodig, ik schat tenminste 2 weken.

Voor de begeleiding bij de totstandkoming van de overeenkomst met OAD, hebben de Twentse Investeerders substantiële kosten gemaakt.

Ik betreur het, dat de Rabobank OAD en de familie Ter Haar deze tijd niet heeft gegund en dat OAD het faillissement heeft moeten aanvragen."

Verklaring Sören Hartmann (REWE) 4 september 2015

310. Uit de verklaring¹²⁷ van de heer Sören Hartmann (CEO REWE GROUP) van 4 september 2015 blijkt:

"DER/REWE has been keen to increase its Dutch tourism activities by making an acquisition in the tour operating business. During meetings between spring and summer 2012 we learned from Julius ter Haar that OAD was interested to team up with an international partner and we expressed our interest to investigate the possibilities of an operational cooperation and/or an acquisition of an interest in OAD's Tour Operating Business."

"Between February and May 2013 it became clear that the results of the investigation were positive. For example, there was a huge product portfolio overlap, a minimum cost reduction of €3,5 million could be achieved. A meeting between myself and Julius ter Haar as well as the IT-managers of DER and OAD, that was held at Travel Software Technology developer Peakwork in Düsseldorf, learned that a desired connection between the DER and OAD technological infrastructures would be easy to realize."

From June 2013, after I informed Julius ter Haar that DER was considering to become a shareholder in Oad Touroperating, the M&A department of REWE became involved and a non-disclosure letter was signed On behalf of OAD Karel Scheepers became part of the project, called 'Mondriaan'."

¹²⁷ Productie 1 akte OAD 2014 procedure

"We were in the process of engaging Deloitte or PwC to perform this Due Diligence. At the point in time we were informed on the difficulties between OAD and Rabobank. As a pre condition to proceed with our Due Diligence we requested from OAD to obtain a waiver in writing from Rabobank according to which (i) Rabobank would refrain from terminating the credit facility while the transaction was ongoing and (ii) in case the transaction would be successful and lead to a participation of DER Touristik in OAD, refrain from terminating the facility for good or at least to be open to renegotiations of the terms and conditions of the facility. However we were told that Rabobank was not prepared to make this commitment. We have offered to travel to the Netherlands to meet with representatives of Rabobank to convince them that our plans for an acquisition were serious. This offer was not considered."

"Shortly before OAD filed for bankruptcy, Julius ter Haar informed me that OAD had come to an agreement with investors to sell the OAD Coach Business to solve the issues with Rabobank."

Verklaring Willem Bonvanie (Base) 4 september 2015

311. Uit de verklaring¹²⁸ van de heer Willem Bonvanie van Base Strategy & Finance van 4 september 2015 blijkt:

"In mei 2013 is Base door OAD gevraagd om de onderneming te begeleiden in het verkrijgen van additioneel eigen vermogen, dit in het kader van de lopende gesprekken tussen OAD en Rabobank over continuering van de financiering van OAD door Rabobank."

"Op 5 september 2013 heb ik de heer L.P. Schilder van de Rabobank door middel van het doorsturen via e-mail van een brief van Mr. Veltman, geïnformeerd over de gesprekken met de Twentse Investeerders."

In een bespreking met de Twentse Investeerders op het kantoor van KienhuisHoving, op zondag 22 september 2013, die ik heb bijgewoond, werd overeenstemming bereikt over de structuur van een overname van het Busbedrijf door de Twentse Investeerders. Het was een overeenstemming op hoofdlijnen. Partijen verklaarden zich bereid zich in te zetten om de transactie zo spoedig mogelijk uit te werken. De Twentse Investeerders hebben daartoe direct op maandag 23 september 2013 een team van (externe) deskundigen geformeerd dat aan de slag is gegaan met een financiële quick scan."

"Voor zoveel ik weet, is de communicatie tussen SGR en OAD tot circa 20 september 2013 van de zijde van OAD gevoerd door haar financieel directeur, de heer Christo Kalter. Vanwege diens afwezigheid sedertdien is er door de heer Patrick Wijffelaars (controller van OAD) en mij een berekening gemaakt van de solvabiliteit van OAD na de beoogde carve-out van het Busbedrijf. Wij kwamen uit op een solvabiliteit van circa 19,8%. Het SGR verlangt van haar leden evenwel een solvabiliteit van tenminste 20% en heeft het recht een lid dat niet die solvabiliteitseis

¹²⁸ Productie 1 akte OAD 2014 procedure

voldoet, te verplichten tot het stellen van een (aanvullende) bankgarantie zoals het bestuur van het SGR nodig zal oordelen.

Ik heb op 23 september 2013 in het bijzijn van één van de leden van de directie van OAD telefonisch gesproken met de heer Erik-Jan Reuver, bestuurder van het SGR, onder meer over de hiervoor bedoelde berekening van het garantievermogen. De Rabobank en de Twentse Investeerders hadden immers gevraagd om een schriftelijke standpuntbepaling van het SGR, meer in het bijzonder dat het SGR voor de periode vanaf de beoogde transactiedatum tot en met 31 juli 2014 geen (aanvullende) bankgarantie zou verlangen. Naar aanleiding van die vraag heb ik de heer Erik-Jan Reuver op 24 september 2013 de berekening van het garantievermogen toegezonden. In de contacten die ik met de heer Erik-Jan Reuver heb gehad, heeft deze niet concreet om een bankgarantie gevraagd en ook niet een concreet bedrag daarvan genoemd. Ik heb evenmin de bevestiging gekregen dat geen (aanvullende) bankgarantie zou worden verlangd. De aanvraag van het faillissement doorkruiste mijn communicatie met SGR over dit onderwerp.”

Verklaring Steven van der Heijden (TUI) 4 september 2015

312. Uit de verklaring¹²⁹ van de heer Steven van der Heijden, voormalig voorzitter raad van bestuur van TUI Nederland van 4 september 2015 blijkt:

“Eind augustus 2013 bereikte ons het gerucht dat de Rabobank de kredietrelatie met Oad zou willen beëindigen. Dit was zorgelijk voor TUI Nederland, omdat de Globe reisbureaus als handelsagent van TUI reizen van TUI aan vakantiegangers verkocht. Hiermee was een omzet van - naar ik mij herinner- ruim EUR 80 mio. op jaarbasis gemoeid.

Ik heb toen bij brief van 23 augustus 2013 mijn zorgen geuit bij de directie van Oad mevrouw Q. ter Haar en de heer J. ter Haar. Toen ik daarop naar mijn mening geen bevredigend antwoord ontving heb ik per brief van 11 september 2013 drie alternatieve opties gesuggereerd voor een aanvullende zekerheid door Oad te verstrekken. In deze brief heb ik tevens in het vooruitzicht gesteld dat de te stellen zekerheid zou kunnen vervallen, zodra de zorgen van TUI omtrent de financiële positie van de Oad-groep zouden zijn weggenomen. Dit zou bijvoorbeeld het geval kunnen zijn wanneer de Rabobank de kredietrelatie met Oad zou continueren of wanneer de solvabiliteit van Oad substantieel zou verbeteren. bijvoorbeeld door de verkoop van de bus-activiteiten, dan wel wanneer de Globe reisbureaus aan een andere kredietwaardige partij zoals D-reizen zouden worden verkocht wetende dat TUI bij een faillissement van Oad circa €3 miljoen schade zou ondervinden, was TUI er veel aan gelegen om tot een passende oplossing met Oad te komen en aldus bij te dragen aan het voorkomen van een faillissement.”

¹²⁹ Productie 1 akte OAD 2014 procedure

Verklaring Ralf Usbeck (Peakwork) 7 september 2015

313. Uit de verklaring¹³⁰ van de heer Ralf Usbeck, CEO Peakwork A.G. van 7 september 2015 blijkt:

"Peakwork is the software specialist for the travel industry. Tour operators, service providers and retail channels benefit from an increase in conversions and turnover, plus the overall user experience is also improved due to the flexibility and choice available to the front-end channels.

In May 2012 I was contacted by Julius ter Haar of OAD with respect to a new software development for OAD tour operating. I was informed by OAD, that at that time around 25% of mainstream bookings by OAD's customers were made via internet and the OAD-website. It was OAD's strategy to strongly increase this percentage as well as to strongly decrease organisational costs. The Peakwork Player/HUB-technology would enable OAD to achieve these goals, because through easy-to-create connections with accommodation and airline content suppliers, OAD would be able to largely eliminate contracting, product development and operational costs by implementing a fully digital process using our technology. Furthermore, OAD would also have the opportunity to substantially reduce its risk in airline seats contracting, as seats would no longer have to be contracted on a large scale in advance.

After several discussions with OAD Management, OAD decided to build a new platform (called OAD XL), that would have to support the OAD Mainstream Touroperating Business. OAD XL was built by Peakwork between October 2012 and January 2013 and per February 2013 the platform was successfully launched in a live environment. Between February 2013 and September 2013 additional supplier connections were established in order to have these OAD Mainstream activities fully operational in OAD XL by December 2013. The average conversion rate of OAD XL between February 2013 and September 2013 was above 0,6% as I understood double the conversion rate compared to the old OAD website.

Besides the implementation of OAD XL, we were also making preparations to create so called 'White Label' environments for OAD retail partners. These white labels would enable retailers to have access to the OAD XL content, but having control over their own margins.

Peakwork charges a small fee per hooking and especially because I understood that OAD already had more than 10 million visitors per year to its website, we were able to offer a very competitive rate for OAD.

I have no doubt that OAD, in the first year after the full introduction of OAD XL, which would have been the financial year 2013/2014, would have achieved a conversion rate of at least 0,8%. It is our experience that most of the clients that start using our technology, double their conversion rates.

¹³⁰ Productie 13 akte OAD 2014 procedure

At that time (2012, 2013, 2014) OAD XL was unique in the Netherlands. None of OAD's competitors were able to offer their customers a flexible booking platform as was possible through OAD XL or were able to achieve the cost savings OAD was able to achieve with the help of OAD XL."

Verklaring Ank Bijleveld 8 september 2015

314. Uit de verklaring¹³¹ van mevrouw drs. A.Th.B. Bijleveld, voormalig Commissaris van de Koning van 8 september 2015 blijkt:

"In de loop van 2013 ben ik als Commissaris van de Koning benaderd door de directie van OAD. Gelet op het belang van werkgelegenheid in Overijssel trok het bestuur van Overijssel zich de belangen van OAD aan. Uit de contacten met OAD is mij toen gebleken dat er een groep Twentse investeerders was, die bereid zou zijn om het busbedrijf van OAD over te nemen. Concreet is toen bemiddeld vanuit het college van Gedeputeerde Staten door OAD in contact te brengen met de heer M. Prins, directeur van PPM Oost, het participatiebedrijf van Oost N.V."

"De gesprekken tussen OAD, de investeerders en PPM Oost hebben geresulteerd in de bereidheid van PPM Oost om 2,5 mln euro te investeren in het busbedrijf van OAD."

"Op of rond 20 september 2013 werd ik opnieuw benaderd door de directie van OAD en vernam ik dat de overname van het busbedrijf door de groep investeerders waaronder PPM Oost, dreigde te mislukken. In dat proces kwam betekenis toe aan kredieten van de Rabobank aan OAD. Daarop heb ik opnieuw bemiddeld door contact te leggen met de Raad van Bestuur van Rabobank Nederland, om het belang van het voortbestaan van OAD voor de werkgelegenheid te benadrukken en dat de betrokkenheid van PPM Oost serieus was.

Ik heb geprobeerd contact te leggen met de heer S. Schat van Rabobank Nederland. Dat lukte niet. Ik ben toen later die dag terug gebeld door een andere bestuurder. Ik meen dat het de heer J. van Nieuwenhuizen was. Die verzekerde mij dat OAD voldoende tijd zou worden geboden om de transactie met de groep investeerders rond te krijgen."

Brief Talanton Valuation Services 14 september 2015

315. In de brief van Talanton Valuation Services¹³² (die een waardering van OAD heeft gedaan) van 14 september 2015 is de waardering van OAD ge-update. Daarbij werd ook expliciet verwezen naar de Booz tool, het uitgebreide Excel bestand¹³³.

"U heeft aan ons overlegd een rapportage van Booz&Co "OAD strategie version 81", gedateerd september 2013 alsmede een Excelbestand "130209 OAD Financieel modelv83". Wij begrijpen dat dit bestand een update is uit september 2013 op de rapportage van Booz&Co van

¹³¹ Productie 14 akte OAD 2014 procedure

¹³² Productie 9 akte OAD 2014 procedure

¹³³ Productie 10 akte OAD 2014 procedure

september 2012. Beide rapportages vermelden een verwacht bedrijfsresultaat van € 6.981.962 per oktober 2014 en € 7.587.107 per oktober 2015."

"Tevens heeft u aangegeven, dat u verwacht dat door de introductie van OAD XL het aantal FTE's binnen de groep drastisch zou kunnen worden teruggebracht. U geeft aan, dat u uitgaat van het terugbrengen van de personeelsomvang van ongeveer 400 FTE naar 120 FTE voor de reisorganisatiedivisie ("OAD reizen" en "Vakantieonline" in het financieel model). De personeelskosten voor deze 2 activiteiten bedragen volgens het financieel model € 12.737.934 in 2013/2014 en € 13.032.794 in 2014/2015. U verwacht dat bij een gemiddelde kostenpost van C 35.000 tot € 40.000 per af te vloeien FTE een structurele besparing op de personeelskosten kan worden bereikt van ongeveer € 8.000.000 in 2015/2016. Het ingroeien naar deze besparing zou naar verwachting een besparing opleveren van € 2.000.000 in 2013/2014 en € 6.000.000 in 2014/2015. Het restant van deze verwachte besparing zou in 2015/2016 worden gerealiseerd.

Naast deze besparing verwacht u ook, dat de ICT afdeling van de organisatie sterk zou kunnen worden ingekrompen van ongeveer 30 FTE naar 10 FTE. Structureel zou dat een besparing opleveren van naar schatting € 1.000.000. Hiervan verwacht u in 2013/2014 € 500.000 te kunnen realiseren en het restantbedrag in 2014/2015.

Correctie van de posten inzake sponsoring KNVB en personeelskosten (reisorganisatie en ICT) op het bedrijfsresultaat exclusief "Bus" zou het verwachte bedrijfsresultaat voor 2013/2014 op € 9.254.960 brengen en voor 2014/2015 op € 14.360.104. Dit is gemiddeld over die twee jaren (afgerond) € 11.800.000."

"Indien dit gemiddelde bedrijfsresultaat wordt beschouwd als een proxy welke gehanteerd kan worden bij het zich vormen van een idee over de prijsvorming voor de ondernemingsactiviteiten (exclusief de Bus-activiteiten), en hierbij een marktconforme multiple van 4-5 x EBITDA van toepassing acht (zie onze notitie van 21 november 2014), zou deze benadering een indicatie kunnen zijn voor een prijsvorming inzake de voort te zetten bedrijfsactiviteiten die zou kunnen liggen tussen **€ 47.200.000 (4x EBITDA)** en **€ 59.000.000 (5x EBITDA).**"

"Overigens vermelden wij dat deze notitie ziet op uitsluitend de voortzetting van de bedrijfsactiviteiten exclusief de "Bus-activiteiten". Wij begrijpen, dat de "Bus-activiteiten" zijn afgestoten voor een bedrag van ongeveer **€ 12.000.000** na faillissement van de OAD groep. Deze post dient naar onze mening tevens betrokken te worden in een schadeberekening, hetzij voor het gerealiseerde bedrag, hetzij voor een bedrag dat in een vrijwillig onderhands verkoopproces tot stand zou zijn gekomen."

Verklaring Jan van Nieuwenhuizen (Rabobank) 16 september 2015

316. Uit de verklaring¹³⁴ van de heer drs. J.L. van Nieuwenhuizen, lid raad van bestuur Rabobank van 16 september 2015 blijkt:

“Ik was in de periode voor het faillissement van OAD binnen Rabobank account executive voor OAD. In die hoedanigheid was ik in grote lijnen op de hoogte van wat er ten aanzien van OAD speelde.

De Commissaris van de Koning in de provincie Overijssel probeerde de heer S. Schat telefonisch te bereiken over OAD. De heer Schat was niet in de gelegenheid de Commissaris van de Koning telefonisch te woord te staan en ik kreeg het verzoek om telefonisch contact te hebben met de Commissaris van de Koning. Op of rond vrijdag 20 september 2013 hebben de Commissaris van de Koning en ik een kort telefoongesprek met elkaar gehad. De Commissaris van de Koning vertelde mij dat tijdens het weekeinde van 21 en 22 september 2013 het investment committee van het investeringsfonds van de provincie een vergadering zou hebben om naar een mogelijke transactie met OAD te kijken en daarover te beslissen. De Commissaris van de Koning vroeg mij of Rabobank het investeringsfonds die paar dagen wilde gunnen. Dat heb ik de Commissaris van de Koning toegezegd. Verdergaande toezeggingen heeft de Commissaris van de Koning niet gevraagd en heb ik ook niet gegeven. Wij hebben inhoudelijk niet over de transactie en de eventuele rol van het investeringsfonds daarin gesproken.”

Brief Rabobank 15 december 2015

317. Op 15 december 2015 stuurde Rabobank een brief¹³⁵ aan de curatoren. Daarin weigerde Rabobank om de opbrengst van de verkoop van de verpande/verhypothekeerde activa aan de boedel af te dragen, terwijl Rabobank aanzienlijk meer onder zich hield dan waar zij recht op had. Zie ook hiervoor onder nr. 301.

Verklaring Hans Verborg (OAD) 12 juni 2016

318. Uit de verklaring¹³⁶ van de heer J.W.M. (Hans) Verborg van 12 juni 2016 blijkt:

“In de periode januari 1997 tot ultimo september 2013 was ik adjunctdirecteur / directiesecretaris van OAD. Thans ben ik werkzaam als belastingadviseur bij EY.

Ik was betrokken bij de juridische voorbereidingen van de voorgenomen verkoop van het busbedrijf aan een consortium van Twentse Investeerders, waarvan ook de familie Ter Haar onderdeel uit maakte en PPM Oost. Op zondagavond 22 september 2013 kwam tussen de Twentse Investeerders en OAD in beginsel overeenstemming tot stand over de verkoop van het busbedrijf in een structuur die voldeed aan de eis van de Rabobank tot een kapitaalvermeerdering van 7,5 miljoen euro. Er was tenminste 1 á 2 weken nodig om deze deal

¹³⁴ Productie 15 akte Rabo 2015 procedure

¹³⁵ Productie 75 CvD 2015 procedure

¹³⁶ Productie 56 MvG 2014 procedure

schriftelijk uit te werken. Echter de Rabobank stelde als deadline 27 september om de transactie te voltooien. Ondanks dat het due dilligence onderzoek door de investeerders al in gang was gezet, bevestigde Rabobank aan OAD en de Twentse Investeerders telefonisch de deadline van 27 september 2013 niet zelfs maar met een week te willen verlengen.

Toen op dinsdag 24 september 2013 bleek dat de deadline van 27 september 2013 onmogelijk gehaald zou kunnen worden, wezen de betrokken insolventie advocaten nadrukkelijk op de bestuurdersaansprakelijkheidsrisico's. OAD kon geen nieuwe verplichtingen meer aangaan en de verkoop diende daardoor gestaakt te worden, hetgeen automatisch leidde tot het aanvragen van het faillissement (zoals reeds voorspeld door de Rabobank in de per ongeluk aan OAD verzonden mail)."

Brief curatoren 27 oktober 2016

319. Op 27 oktober 2016 stuurde de curatoren een brief¹³⁷ aan de voormalig bestuurders en commissarissen van OAD met een pro forma aansprakelijkstelling. De aansprakelijkstelling is door de curatoren verder niet doorgezet. Zie ook hierna.

Persbericht Peakwork 8 januari 2018

320. Uit het persbericht¹³⁸ van Peakwork "Peakwork doubles bookings fort he fifth consecutive year" van 8 januari 2018 blijkt:

"The growth at Peakwork continues: Since 2012, the booking volume through Peakwork technology has doubled every year. The past year closed with 122 percent more bookings compared to the previous year.

With its innovative Player Hub Technology®, Peakwork connects global tourism providers with safes partners. In recent years, Peakwork has primarily focused on the international rollout and connectivity of globally operating companies in the tourism sector. "We see a steadily increasing trend in the use of Player Hub Technology and current orders promise further growth." said Jan Gerlach, new CEO of Peakwork. Peakwork starts 2018 with an increase in bookings of 140 percent compared to the first days of the previous year. Ralf Usbeck, Chairman of Peakwork, confirms: "We are proud to be able to increase growth at Peakwork by more than one hundred percent. With five-digit booking numbers per day, doubling this volume contributes to our partners safes success even more."

Founded in 2009, Peakwork quickly established its technology in the German-speaking markets, especially with leading tour operators. Today, around half of the bookings are made internationally and this number is continuing to rise. In 2018, new partners in Russia and Asia will be connected to the Player Hub Technology. The market penetration in America and Europe will also be expanded with several new large travel customers. Over the coming years,

¹³⁷ Productie 46 CvA 2015 procedure

¹³⁸ Productie 46 CvR 2015 procedure

Peakwork plans to double its booking volume year on year, so the Player Hub Network will become the preferred choice to all partners."

Brief curatoren 19 juli 2018

321. Op 19 juli 2018 stuurde de curatoren een brief¹³⁹ aan De WaardSinke Advocaten (de voormalig advocaat van STAK OAD). Daarin werd bevestigd dat de eerdere aansprakelijkstelling slechts was bedoeld om rechten voor te behouden in verband met termijnen en dat het verweer van Rabobank inzake causaal verband ten onrechte is gedaan:

"Buiten het feit dat curatoren zich afvragen hoe het kan dat Rabobank in het bezit is gekomen van de bewuste brief, blijkt uit de door curatoren gebruikte bewoordingen dat de brief enkel en alleen is bedoeld om de rechten van de boedels van OAD veilig te stellen. Hoewel het onderzoek naar het optreden van de bestuurders en commissarissen nog niet was afgerond, hebben curatoren gemeend er verstandig aan te doen om ieder van hen aansprakelijk te stellen, zodat betrokkenen de daarmee verband houdende vorderingen van de boedels tijdig bij de aansprakelijkheidsverzekeraar konden aanmelden, dit tegen de achtergrond dat de dekking van de aansprakelijkheidsverzekering 4(!) dagen na het versturen van de bewuste brief zou eindigen."

"Rabobank doet ten onrechte voorkomen alsof genoemde brief een andere strekking kent.

Dat dit niet het geval is volgt uit het feit dat curatoren tot op de dag van vandaag doende zijn met het verrichten van onderzoek naar mogelijke aansprakelijkheid van de bestuurders en commissarissen van OAD, hetgeen blijkt uit de diverse openbare verslagen van curatoren, welke verslagen dateren van na het moment dat de bewuste brief is verstuurd. Tot op heden is curatoren overigens niet gebleken van aansprakelijkheid van bestuurders en/of commissarissen."

322. Ten aanzien van het verweer van Rabobank dat de curatoren geen heil zouden zien in de procedure op grond van de akte van cessie merkten de curatoren op:

"Curatoren hebben in hun communicatie die is gevolgd op de overdracht van de vorderingen op Rabobank aan de Stichting uiteengezet waarom zij daartoe hebben besloten. In dat kader verwijzen zij naar de algemene toelichting bij verslagperiode 9, welke toelichting als productie 44 door Rabobank in het geding is gebracht.

Daaruit blijkt dat, in tegenstelling tot hetgeen Rabobank beweert, curatoren wel heil zien in een procedure, zij het dat zij voorzien dat een procedure tegen Rabobank (zoals elke andere procedure) risico's en kosten met zich brengt. Door de vorderingen op Rabobank aan de Stichting over te dragen, blijven de boedels daarvan gevrijwaard. Bijkomend voordeel is dat als gevolg van genoemde overdracht de claim in handen is gekomen van degene die bij uitstek

¹³⁹ Productie 52 CvR 2015 procedure

weet wat in de periode voor het faillissement, in relatie tot de bank, heeft gespeeld. Dat is de familie. Twee familieleden maakten deel uit van de directie van OAD en hebben zitting in het bestuur van de Stichting. De directie heeft tot aan het faillissement van OAD veel contact gehad met Rabobank en weet als geen ander wat Rabobank wel of niet heeft gedaan en al dan niet heeft toegezegd. Het uitvoerige feitenrelaas, zoals dat is opgetekend in de processtukken van de Stichting, bewijzen het bestaan van dit voordeel.

De verwijzing door Rabobank naar de door curatoren gepubliceerde algemene toelichting bij verslagperiode 9 is in zoverre misleidend omdat het door Rabobank aangehaalde citaat ziet op een eerdere verslagperiode (te weten: verslagperiode 6), in welke periode het onderzoek van curatoren naar het optreden van Rabobank nog niet was afgerond. Uit hetgeen bij latere verslagperiodes staat gemeld (in het bijzonder: verslagperiode 9), volgt dat curatoren, na afronding van genoemd onderzoek, tot de conclusie zijn gekomen dat een procedure tegen Rabobank wel degelijk kans van slagen heeft.

Conclusie

Naar het oordeel van curatoren kan de discussie over het ontbreken van causaal verband, in tegenstelling tot hetgeen Rabobank beweert, niet gestoeld worden op de hiervoor genoemde stellingen van Rabobank."

OAD - Rabobank tijdslijn

Datum	Feiten	Processtukken
1924	Oprichting Overijsselse Autobusdiensten OAD	
16-7-2003	Koopovereenkomst Rabobank - OAD inzake Globe	Prod. 47 CvD 2015, 44 CvR 2014
	Koopprijs € 2,5 mio.; earn out tot 1-2-2007; voorwaarde kredietovereenkomst Rabobank	
21-10-2003	Kredietovereenkomst : € 12,5 mio. RC + € 10 mio. garantie fac.	Prod. 49 CvD 2015
	werkkapitaal; looptijd "op basis van jaarlijkse continuatie"; S. ratio 30%, positief resultaat na belasting; toetsing a.h.v. jaarrekening + accountantsverklaring	
30-10-2013	Aanhangsel bij financiering 21-10-2013	Prod. 50 CvD 2015
	S. ratio 30% op OAD groep (geconsolideerd); gecorrigeerd balanstotaal	
29-1-2004	Jaarrekening 2002/2003	Prod. 73 CvD 2015
	2002: bedr. res. € 11,5 mio.; net. winst € 7,7 mio.; EV € 27,6 mio., liq. mid. € 26,7 mio.	
	2003: bedr. res. € 9,5 mio.; net. winst € 6,3 mio.; EV € 31,9 mio., liq. mid. € 29 mio.	
24-6-2004	Revisiedocument financiering	Prod 2. CvA 2015, 2 CvA 2014
	Zekerheden: Ratio financiering; S-ratio 30% + pos. bedrijfsresultaat; overname huisbankierschap ABN AMRO; Kredietbehoefte is beperkt en bereikt piek in maanden nov-apr; vlak voor het hoogseizoen ten gevolge van aanbetalingen door consumenten, forse creditposities, welke kunnen oplopen tot ruim € 15,0 mio.	
21-1-2005	Jaarrekening 2003/2004	Prod. 54 CvD 2015
	2003: bedr. res. € 9,5 mio.; net. winst € 6,3 mio.; EV € 31,9 mio., liq. mid. € 29 mio.	
	2004: bedr. res. € 9,4 mio.; net. winst € 6,3 mio.; EV € 35,6 mio.; liq. mid. € 38,7 mio.	
19-5-2005	Revisiedocument financiering	Prod. 52 CvD 2015
	<i>"De maximale benutting van de faciliteiten is in de aanloop naar het hoogseizoen (vroeg in het voorjaar), wanneer accommodaties en besteld vervoer moeten worden betaald. Alle vervangings- en uitbreidingsinvesteringen worden doorgaans uit de cashflow betaald. De huidige kredietfaciliteit wordt daarmee in beperkte mate benut, echter SGR stelt voorwaarden ten aanzien van het minimaal aan te houden werkkapitaal (min. 1 maand van de totale bedrijfskosten), waarmee men altijd over een minimale stand-by faciliteit dient te beschikken. Vlak voor het hoogseizoen ontstaan forse creditposities."</i>	
25-1-2006	Jaarrekening 2004/2005	Prod. 74 CvD 2015
	2004: bedr. res. € 9,4 mio.; net. winst € 6,3 mio.; EV € 35,6 mio.; liq. mid. € 38,7 mio.	
	2005: bedr. res. € 8,5 mio.; net. winst € 6,2 mio.; EV € 33,9 mio.; liq. mid. € 38,5 mio.	
27-3-2006	Kredietovereenkomst: € 20 mio. RC + € 12,5 mio. garantie fac.	Prod. 56 CvD 2015
	Overname Hotelplan gefinancierd uit eigen middelen; werkkapitaal; RC o.b.v. jaarlijks continuatie; Covenants: S. ratio 30%; TNI (bedrijfsresultaat) = positief; o.b.v. Jaarrekening/accountant binnen 5 maanden	
9-11-2007	Jaarrekening 2005/2006	Prod. 55 CvD 2015
	2005: bedr. res. € 8,5 mio.; net. winst € 6,2 mio.; EV € 33,9 mio.; liq. mid. € 38,5 mio.	
	2006: bedr. res. € 2,7 mio.; net. winst € 2,5 mio.; EV € 29,3 mio.; liq. mid. € 25,3 mio.	

OAD - Rabobank tijdslijn

7-4-2008	Jaarrekening 2006/2007	Prod. 60 CvD 2015, 3 CvA 2014
	2006: bedr. res. € 2,7 mio.; net. winst € 2,5 mio.; EV € 29,3 mio.; liq. mid. € 25,3 mio.	
	2007: bedr. res. -€ 366k ; net. winst € 4,8 mio.; EV € 45,3 mio.; liq. mid. € 27,2 mio.	
11-12-2008	Kredietovereenkomst: € 20 mio. RC + € 12,5 mio. garantie fac.	Prod. 6 - 8 dagv. en 4 CvA 2015, 9 dag. 2014
	herfinanciering werkkapitaal i.v.m. structuurwijziging; RC: 1-mnd euribor + 0,95%; Provisie 0,05% over onbenutte deel RC; Covenants: S. ratio 30%; TNI (bedrijfsresultaat) = positief; o.b.v. Jaarrekening/certificaat; negative/positive pledge; Cross-default; change of ownership	Prod. 4 CvA 2015
19-12-2008	Akte hoofdelijkheid Rabo - OAD	Prod. 5 CvA 2014
	OAD Groep Holding en OAD Groep Holding II	
7-4-2009	Jaarrekening 2007/2008	Prod. 61 CvD 2015 en 4 CvA 2014
	2007: bedr. res. -€ 366k ; net. winst € 4,8 mio.; EV € 45,3 mio.; liq. mid. € 27,2 mio.	
	2008: bedr. res. € 2,8 mio.; net. winst € 3,4 mio.; EV € 49 mio.; liq. mid. € 27,1 mio.	
1-4-2010	Waiver letter	Prod. 8 CvA 2015 en 7 CvA 2014
	breach TNI 2009: voorwaarde TNI positief in 2010; Fee € 25k	
7-4-2010	Jaarrekening 2008/2009	Prod. 3 CvA 2015 en 6 CvA 2014
	2008: bedr. res. € 3,1 mio.; net. winst € 3,6 mio.; EV € 49,9 mio.; liq. mid. € 27,1 mio.	
	2009: bedr. res. -€ 5,6 mio.; net. winst -€ 3,8 mio.; EV € 45,9 mio., lid. mid. € 12,7 mio.	
23-4-2010	Accountantsverklaring Deloitte	Prod. 6 CvA 2014
24-9-2010	Travelpro - OAD stopt met Hoteplan	Prod. 57 CvD 2015
18-10-2010	Bijzonder beheer	Nr. 23 CvA 2015
1-3-2011	Einde bijzonder beheer	Nr. 23 CvA 2015
16-3-2011	Jaarrekening 2009/2010	Prod. 7 CvA 2015 en 8 CvA 2014
	2009: bedr. res. -€ 5,6 mio.; net. winst -€ 3,8 mio.; EV € 45,9 mio., lid. mid. € 12,7 mio.	
	2010: bedr. Res. € 1,8 mio.; netto winst € 1,4 mio.; EV € 47,4 mio., liq. mid. € 8,9 mio.	
1-4-2011	Presentatie Strategie OAD	Prod. 67 CvD 2015
	meer online, schrappen winkels	
27-10-2011	Presentatie Booz	Prod. 11 CvA 2015 en 11 CvA 2014
	voortbestaan OAD ernstig bedreigd, koerswijziging noodzakelijk; Dynamic packaging; kostenbesparing; - 150 FTE; 2011-2015	
1-12-2011	Wijzigingsovereenkomst krediet	Prod. 59 CvD 2015 en 9 dagv. 2014
	alternatieve valuta, rest ongewijzigd	
1-3-2012	Bijzonder beheer	Nr. 29 CvA 2015
	tegenvallende resultaten; marktomstandigheden; hoge reorganisatiekosten concept jaarrekening 2010/2011	
4-4-2012	Jaarrekening 2010/2011	Prod. 9 CvA 2015 en 11 dagv. 2014

OAD - Rabobank tijdslijn

	2010: Bedr. res. € 1,8 mio.; net. winst € 1,4 mio.; EV € 47,4 mio., lid. mid. € 8,9 mio.	
	2011: Bedr. res. -€ 28,1 mio.; net. winst -€ 21,5 mio.; EV € 25,3 mio., lid. mid. € 6,8 mio.	
	<i>"In verband hiermee werd een irnpairmentlast van 24,7 miljoen euro getroffen in de jaarrekening en een reorganisatievoorziening van 3,2 miljoen euro. Gecorrigeerd voor deze bijzondere lasten van 27,9 miljoen euro bedroeg het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening 0,2 miljoen euro. Vanwege genoemde resultaatontwikkeling daalde de solvabiliteit van 45% naar 31%. Op balansdatum werd geen beroep gedaan op externe financiering. "</i>	
9-5-2012	Presentatie OAD - Rabobank	Prod. 9 CvA 2014
	meer online; reorganisatie: sluiting 24 winkels, -150 Fte; dynamic packaging	
15-5-2012	Email Rabobank (Hofenk) - OAD (Julius/Kalter)	Prod. 12 CvA 2015 en 10 CvA 2014
	Presentatie geeft goed beeld; vraag om Booz rapport; vraag cijfers/onderbouwing	
2-7-2012	Bijeenkomst OAD - Rabobank	
16-7-2012	Email OAD (Kalter) - Rabobank (Schilder)	Prod. 13 CvA 2015 en 12 CvA 2014
	Nieuwe opdracht Booz cijfers/onderbouwing; Jan Brouwer in directie OAD	
26-9-2012	Booz rapport	Prod. 9 dagv., 89 CvD 2015, 12 dagv. 2014
	markt slechter; versnelde opbouw dynamic packaging (essentieel, vergt tijd, impact in 2015); minder winkels (effect in 2015); meer online; kostenreductie € 17,5 mio. en -355 Fte in 2015; effect in 2013: € 6,8 mio.; reorganisatie kosten 2013 € 3,5 mio.	
26-9-2012	Cijfers OAD - Rabobank	Prod. 14 CvA 2015 en 13 CvA 2014
	Rabo: teleurstellend? O.b.v. Booz rapport 26-9-2012!	
24-10-2012	Industry Knowlegde Team opinie	Prod. 15 CvA 2015 en 14 CvA 2014
	Hans Groenhuijsen [is geen reis expert]; <i>"op basis van zeer summiere informatie eerste opinie "; "De kosten van reorganisatie en het ontwikkelen van ICT, online, dynamic packaging etc. kan ik moeilijk beoordelen ."</i>	
5-12-2012	Booz rapport	Prod. 40a CvR 2014
	Dynamic packaging; reorganisatie winkels; versnellen online; roadmap tot eind 2013	
12-12-2012	Bespreking OAD - Rabobank in Holten	
13-12-2012	Brief Rabobank	Prod. 10 dagv. 2015 en 13 dagv. 2014 STAK
	strategiewijziging noodzakelijk; dekkingswaarde nihil (Ratio financiering!); verzoek alle zekerheden alle assets (voor taxatie)	
14-12-2012	Deelnemersreglement SGR	Prod. 51 CvD 2015
	art. 4: EV 20%, voldoende liquiditeit voor vaste kosten 1 maand incl. kredietruimte, bestuur mag ten gunste van deelnemer hiervan afwijken; art. 5: bankgarantie 1,5% omzet, aanvullende garantie bij niet voldoen art. 4 naar genoegen van bestuur	

OAD - Rabobank tijdslijn

21-12-2012	Brief OAD	Prod. 11 dagv. 2015
	verstrekken zekerheden in veronderstelling voortzetting kredietrelatie	
21-12-2012	Email Rabobank (Schilder) - OAD (Kalter)	
	"Zoals vanmiddag telefonisch besproken, willen wij deze zekerheden in elk scenario." Verplichting	Prod. 16 CvA 2015
2-1-2013	Email Kalter - Schilder	Prod. 16 CvA 2015 en 47 CvR 2014
	geen probleem zekerheden, wel met passages brief, tijd voor turn around, zekerheden teruggeven als andere partij financiert	
16-1-2013	Bespreking OAD - Rabobank	
22-1-2013	Brief Rabobank	Prod. 12 dagv. 2015 en 14 dagv. 2014
	Voorwaarden: € 10 mio. kapitaal (schatting); tarieven aanpassen; zelfs na reorganisatie zal OAD in winter RC trekken; onwenselijk voor bank; twijfels bank, niet ondenkbaar, etc.	
29-1-2013	Booz rapport RvC update	Prod. 40b CvR 2014
	Dynamic packaging; reorganisatie winkels; versnellen online; roadmap tot eind 2013; roadmap dynamic packaging tot eind 2014; roadmap bestemmingen tot eind 2014; roadmap winkels tot eind 2015; roadmap versnellen online tot eind 2014; roadmap kostenreductie tot eind 2014; concrete stappen/actieplan	
4-2-2013	Taxaties onroerend goed	Prod. 17-22 CvA 2015 en 15-20 CvA 2014
	marktwaarde € 9,21 mio.; executiewaarde € 7,52 mio.	
4-2-2013	Brief OAD	Prod. 13 dagv. 2015 en 15 dagv. 2014
	onredelijke voorwaarden betwist; geen verzuim; reorganisatie, etc.	
13-2-2013	Brief Rabobank	Prod. 14 dagv. 2015 en 16 dagv. 2014
	gerechtigd op te zeggen; verzuim S. ratio 30%; verzuim TNI ratio 2011/2012; trekking in winter ongewenst; ruime buffer noodzakelijk; financiële verslaggeving onvoldoende niveau; € 10 mio. kapitaal o.b.v. Booz; verliesfinanciering; voorwaarde € 10 mio. kapitaal, maar niet trekken RC in winter; verzoek afspraak	
1-3-2013	Brief Kienhuis	Prod. 15 dagv. 2015 en 17 dagv. 2014
	voorwaarden onredelijk; OAD wil oplossing in belang beide partijen; urgentie goedkeurende verklaring accountant jaarrekening 2011/2012; nieuwe verplichtingen winterseizoen	
5-3-2013	Bespreking OAD- Rabobank in Utrecht	
5-3-2013	Concept jaarrekening 2011/2012	Prod. 79 CvD 2015
	2011: bedr. res. -€ 28,1 mio.; net. winst -€ 21,5 mio.; EV € 25,3 mio., liq. mid. € 6,8 mio.	
	2012: bedr. res. -€ 3,8 mio.; netto winst -€ 3,0 mio.; EV € 22,6 mio., liq. mid. € 2,4 mio.	
6-3-2013	Email Rabobank (Schilder) - OAD (Kalter)	Prod. 41 CvR en 59 MvG 2014

OAD - Rabobank tijdslijn

	verzoek prognose Q1 t/m Q4 2013; meewerken aandeelhouders binnen mogelijkheden belangrijk signaal voor Rabo	
7-3-2013	Email OAD (Kalter) - Rabobank (Schilder)	Prod. 41 CvR 2014
	inbreng familie ter Haar moet onderdeel zijn van totaaloplossing	
7-3-2013	Email Rabobank (Schilder) - OAD (Kalter)	Prod. 41 CvR 2014
	inbreng familie onderdeel totaaloplossing; Rabo doet geen nieuw voorstel; Rabo bereid tot tussenoplossing	
11-3-2013	Email Rabobank (Cuknis) - Kienhuis (Veltman)	Prod. 23 CvA 2015 en 18 dagv. 2014
	niet voldoen voorwaarden, niet trekken in winter; geen kredietopzegging; na voldoen aan voorwaarden is RC niet meer nodig; hoe om te gaan met kredietovk alsdan bezien	
12-3-2013	Brief Rabobank	Prod. 16 dagv. 2015 en 19 dagv. 2014
	concept jaarrekening 2011/2012 op 5-3-2013; verzuim S. ratio 30% en TNI ratio; bevoegd onmiddellijk opzeggen; Rabobank bereid tot tussenoplossing; verzoek voorstel OAD; OAD wenst voor eind april 2013 overeenstemming te hebben	
14-3-2013	Persbericht OAD	Prod. 39 CvR 2014
	Dynamic packaging; meer online; kostenbesparing; minder reisbureaus, minder personeel	
19-3-2013	Taxaties OG HDS	Prod. 37 dagv. 2014
	Borchstr. 2: € 12,9 mio.; Breukersweg 2: € 6,6 mio.	
20-3-2013	OAD rapportage prognose 2012/2013	Prod. 77 CvD 2015 en 45 CvD 2014
	1) marktomstandigheden, omzetsdaling 7%, 2) dynamic packaging/OADXL live februari; 3) reductie 230 Fte 2013, kosten € 1,7 mio.; 4) actieplan dynamic packaging; 5) sluiting 40 winkels; 6) kostenreducties in gang gezet	
31-3-2013	Taxatie NTAB - rollend materieel	Prod. 26 CvA 2015
	marktwaarde € 11,025 mio.; executiewaarde € 8,25 mio.	
9-4-2013	Gespreksnotitie OAD - Rabobank	Prod. 80 CvD 2015 en 24 CvA 2014
	implementatie dynamic packaging, strategische samenwerking; aandeelhouders € 2,5 mio. + € 5 mio. Reggeborgh + zekerheden; Rabo heeft voorkeur voor sale & leaseback; effect nieuwe strategie kost 1 jaar, Rabo wil deze tijd gunnen; Rabo <u>schat</u> € 7,5 mio. kapitaal; OAD heeft ook na kapitaal behoefte aan RC, ook voor SGR; acties OAD + Rabo	
10-4-2013	Booz rapport	Prod. 40c CvR 2014
	Dynamic packaging; reorganisatie winkels; versnellen online; roadmap tot eind 2013; roadmap dynamic packaging tot eind 2014; roadmap bestemmingen tot eind 2014; roadmap winkels tot eind 2015; roadmap versnellen online tot eind 2014; roadmap kostenreductie tot eind 2014; concrete stappen/actieplan	
10-4-2013	Email Rabobank (Schilder) - OAD (Kalter)	Prod. 61 MvG 2014
	eigen inbreng € 2,5 mio. + lening Reggeborgh € 5 mio. = € 7,5 mio., lager dan wens Rabo € 10 mio.; verzoek Rabo € 10 mio. o.b.v. wens Rabo solvabiliteit en liquiditeit OAD en voor positie Rabo; Rabo niet bereid afstand van pandrecht te doen; niet aflossen op lening bij niet voldoen ratio's	

OAD - Rabobank tijdslijn

12-4-2013	Email OAD (Kalter) - Rabobank (Schilder)	Prod. 24 CvA 2015 en 25 CvA 2014
	Euler Hermes - Disney; nader overleg; taxaties OG	
15-4-2013	Gespreksnotitie OAD - Rabobank - SGR	Prod. 91 Akte Rabo 2015
	SGR: OAD voldoet aan solvabiliteit; liquiditeitsratio ondergeschikt vanwege sterke fluctuatie; komend seizoen is bankgarantie € 7 mio. voldoende; bij breach 8 weken voor extra garantie, wordt vaak verlengd, SGR zal nooit rauwelijks opzeggen en haar eigen schade veroorzaken; zekerheid Reggeborgh niet akkoord; Rabo: lening € 8 mio. bussen als onderpand; ABN AMRO lease, loskoppelen bus; onderhandeling convenanten; acties OAD - Rabo	
18-4-2013	Gespreksnotitie OAD - Rabobank	Prod. 25 CvA 2015 en 26 dagv., 42 CvD 2014
	1) ABN AMRO lease € 8 a 9 mio. bij ontvlechting busbedrijf; niet acceptabel voor Rabo. 2) Reggeborgh wil eerste zekerheid voor € 5 mio. lening; niet acceptabel voor Rabo. 3) aandeelhouders bereid tot storting € 2,5 mio. indien 1 jaar de tijd voor strategie te bewijzen of M&A deal. SGR heeft op 15-4-2013 comfort gegeven over dekking komende jaar. Rabo beaamt dit; kapitaal € 7,5 mio.; verhoging tarieven; waiver convenanten 2013: S. ratio 20%, TNI -€ 4 mio.; convenanten 2013/2014 o.b.v. prognose, wel realiseerbaar; herstructureringsdeskundige; voorwaardelijke waiver; acties Rabo, taxaties bussen; vervolgspraak 24-4-2013	
19-4-2013	Email Rabobank (Schilder) - OAD (Kalter)	Prod. 17 dagv. 2015 en 20 dagv. , 27 CvA 2014
	OAD staat credit; kapitaal niet gelukt, "deadline" OAD eind april niet gehaald; rekeningen geblokkeerd, geen opzegging, voorzorgsmaatregel	
22-4-2013	Brief Kienhuis - Rabobank	Prod. 81 CvD 2015 en 21 dagv. 2014
	blokkade is onrechtmatig; salaris moet betaald worden; geen verzuim, gemotiveerd betwist; lijst met concrete actiepunten, uitwerken, oplossing; implementatie reorganisatie, OADXL, gesprek joint venture partner [REWE]; SGR en ABN ook betrokken voor oplossing; aansprakelijkstelling schade	
24-4-2013	Bespreking OAD - Rabobank in Apeldoorn	
24-4-2013	Gespreksnotitie OAD - Rabobank	Prod. 20 dagv. 2015 en 26 CvA 2014

OAD - Rabobank tijdslijn

	taxatie bussen € 10 mio. / € 8 mio. (executiewaarde); Rabo wil zekerheid niet kwijt, sale-leaseback niet akkoord; Rabo heeft sale-leaseback op 9-4-2013 zelf voorgesteld; taxatie hoger dan verwacht, verzoek verlaging kapitaal niet akkoord; headroom € 3 mio./€5,5 mio. onvoldoende; koerswijziging cruciaal o.g.v. rapport Booz; dynamic packaging is toekomst; Rabo onderschrijft strategie maar heeft <u>twijfels</u> ; Rabo is bereid OAD kans turn around te geven, maar wil risico niet alleen dragen; prognose RC € 17 mio. dec 2013, weinig schommelingen in dec; Rabo ziet risico; rumoer in markt voorkomen; OAD moet nieuwe verplichtingen aangaan; OAD vraagt Rabo om oplossing; eis Rabo € 7,5 mio. kapitaal (€ 2,5 mio., € 5 mio. geldlening); waiver is cruciaal voor accountantsverklaring; verzoek deblokken rekeningen, anders salaris niet betalen, geruchten catastrofaal; Rabo blokkade voorzorg i.v.m. faillissementsaanvraag; acties OAD - Rabo	
24-4-2013	Email Rabobank (Schilder) - OAD (Kalter/Julius)	Prod. 27 CvA 2015 en 27 CvA 2014
	OAD verder met kapitaal, maar onmogelijk door blokkade; RC limiet naar € 10 mio.; OAD wekelijkse liquiditeitsprognose; OAD moet betalingen spreiden	
2-5-2013	Brief Rabobank - OAD	Prod. 28 CvA 2015 en 22 dagv. 2014
	geen kapitaal, dus verzuim; verwachtte trekking eind dec 2013: € 17-19 mio. € 5 mio. meer dan volgens Booz; headroom € 3 mio. dan wel € 5,5 mio. na inbreng is onvoldoende; trekking vanaf 1-9-2013 niet toegestaan; verzoek OAD om alsnog aan voorwaarde te voldoen	
8-5-2013	Booz rapport	Prod. 40d CvR 2014
	Dynamic packaging; reorganisatie winkels; versnellen online; roadmap tot eind 2013; roadmap dynamic packaging tot eind 2014; roadmap bestemmingen tot eind 2014; roadmap winkels tot eind 2015; roadmap versnellen online tot eind 2014; roadmap kostenreductie tot eind 2014; concrete stappen/actieplan	
17-5-2013	Gespreksnotitie OAD - Rabobank (waiver/voortgang)	Prod. 29 CvA 2015 en 28 CvA 2014
	1) OAD heeft Base ingeschakeld voor kapitaal; 2) waiver; kosten €750K, €117K waiverfee en hogere bankkosten €633 advieskosten; voorgesteld OAD TNI per 31/10/13 naar -€4,75 mio., S. ratio 20% per 31/10/13 is haalbaar; investeerder wil comfort Rabobank financiering; SGR akkoord met continuïteitsverklaring accountant; liquiditeitsprognose bemoeilijkt door banksysteem Rabo; extra kosten due diligence/closing; valutatermijn contracten; acties Rabo + OAD	
30-5-2013	OAD rapportage Q2 2012/2013	Prod. 82 CvD 2015 en 46 CvD 2014
	1) marktomstandigheden, omzetsdaling 7%, 2) dynamic packaging/OADXL eind juni volledig operationeel; 3) reductie 230 Fte 2013, kosten € 1,5 mio.; 4) stijging online 12% naar 18%; 5) sluiting 40 winkels; 6) advieskosten werken aan kapitaal; 7) D.D. Q2 € 0,7 mio. - € 1 mio.	
31-5-2013	Jaarrekening 2011/2012	Prod. 10 CvA 2015 en 34 dagv. 2014
	2011: bedr. res. -€ 28,1 mio.; net. winst -€ 21,5 mio.; EV € 25,3 mio., liq. mid. € 6,8 mio.	
	2012: bedr. res. -€ 3,8 mio.; netto winst -€ 3,0 mio.; EV € 20,4 mio., liq. mid. € 2,4 mio.	

OAD - Rabobank tijdslijn

31-5-2013	Waiver letter Rabobank - OAD	Prod. 18 dagv. 2015 en 25 dagv. 2014
	maandrapport OAD dec forecast 2012/2013; opzegingsgrond; waiver 1) breach s. ratio 2012, 2) TNI ratio 2012, 3) s. ratio 31-10-2013: 20%, 4) TNI ratio 31-10-2013: -€ 4,75 mio., 5) maart 2014 nieuwe convenanten 2013/2014 a.h.v. nieuwe info; a) fee € 25k, b) RC provisie (0,05%) naar 0,,50% over limiet, c) RC opslag (0,95%) naar 2,95%, d) garantieprovisie (0,50%) naar 1%, e) uiterlijk 31-8-2013 € 7,5 mio. kapitaal Rabo conveniërende voorwaarden	
14-6-2013	Brief Kienhuis - Rabobank	Prod. 23 dagv. 2014
	1) gerenommeerd familiebedrijf, 1.500 personeel; 3) nooit limiet overstegen; 4) kapitaal niet gemotiveerd, zo hoog vergt meer tijd; was al geslaagd indien Rabo akkoord was met sale-leaseback ; 5) risico Rabo beperkt door zekerheden, seizoenskrediet; 6) waarde zekerheden veel hoger dan Rabo waardering; 7) prognose - marktomstandigheden; 8) risico's nemen af door reorganisatie, kosten € 1,7 mio. + € 0,8 mio. dynamic packaging; 9) feitelijke kredietopzegging 1-9-2013 is onrechtmatig; 10) TNI breach 2010/2011 gemotiveerd betwist, bijzondere lasten; 11) geen verzuim informatie verplichting; 12) extern kapitaal, lang proces, Base ingeschakeld; 2014 creditstand; 13) ook blokkade obligokrediet valuta; voor kapitaal/verkoop bus is medewerking Rabo vereist	
1-7-2013	Brief Rabobank - Kienhuis	Prod. 21 dagv. 2015 en 24 dagv. 2014
	kredietgebruik na 1-9-2013 afhankelijk van cijfers/prognoses 2013; juli/aug 2013, mogelijke overstand o.g.v. prognoses, beraden; ABN AMRO lease alleen indien € 5 mio. kapitaal; prognose OAD eind 2013 RC € 17-19 mio., headroom € 3 mio. onvoldoende; Rabo: ICT afschrijving = normale bedrijfsuitoefening; derivaten alleen onder voorwaarden; advies Rabo: valuta opties	
10-7-2013	Email REWE (Finck) - Park Corporate Finance (Scheepers)	Prod. 49 CvR 2014
	timetable; discussions LOL; Due Diligence	
24-7-2013	Email REWE (Finck) - Park Corporate Finance (Scheepers)	Prod. 29, CvA en 49 CvR 2014
	<i>"waiver that Rabo will not cancel the credit facilities during our proces / once we have concluded the transaction "</i>	
31-7-2013	Maandrapportage OAD	Prod. 84 CvD 2015 en 35 CvA 2014
	2012: bedr. res. -€ 3,8 mio., net. winst -€ 3,0 mio., buitengewone res. € 0 , salaris € 54 mio, Fte 1,374	
	2013 forecast: bedr. res. -€ 4,1 mio., net. winst -€ 4,4 mio., buitengewone res. -€ 1,5 mio., salaris € 45,3 mio, Fte 1,189	
	Internet OAD reizen 2012: 13,7%; 2013: 18,9%	
7-8-2013	Bespreking OAD - Rabobank in Utrecht	
7-8-2013	OAD update rapport	Prod. 30 CvA 2015 en 10 dagv. 2014
	concrete bieding Nobel; REWE interesse in OAD reizen/Globe, wil meer tijd en in gesprek met Rabo; D-Reizen interesse in Globe; voorwaarde REWE: Rabo continueert krediet tijdens proces; verkoop bus, garantie Disney van € 4 mio. naar € 2 mio.; na verkoop garantie SGR met € 2,5 mio. omlaag; invloed EBIT/cash (grafiek)	

OAD - Rabobank tijdslijn

12-8-2013	Brief Rabobank - OAD	Prod. 22 dagv. 2015 en 27 dagv. 2014
	1) verkoop bus aan Nobel; 2) verkoop Globe aan D-Reizen; 3) verkoop aandelen aan REWE; Rabo: 10 voorwaarden Nobel, closing voor 15-9-2013, opbrengst op geblokkeerde Rabo rekening, restant op RC, inperking RC limiet met € 3 mio.; Rabo positieve grondhouding D-Reizen, maar onvoldoende informatie, 4 voorwaarden, opbrengst = RC limietverlaging; Rabo: positieve grondhouding REWE, maar onvoldoende informatie, Rabo: geen comfort financiering, maar koppelt closing Nobel aan comfort REWE	
21-8-2013	Brief OAD - Rabobank	Prod. 23 dagv. 2015 en 2 akte OAD 2014
	maximale inspanning OAD - deadline Rabo, maar afhankelijk van derden, interne en externe toezichthouders (OR, ACM, etc.), OAD blijft Rabo informeren en bereid vragen te beantwoorden, voorwaarden Rabo brief 12-8-2013, alle rechten voorbehouden	
23-8-2013	Brief TUI - OAD	Prod. 42 CvR 2014
	zeer betrouwbare bron: zorgwekkende situatie OAD door kredietopzegging Rabo; verzoek tot reactie	
26-8-2013	Email Park Corporate Finance (Scheepers) - OAD (Julius/Kalter)	Prod. 50 CvR 2014
	REWE wacht af tot situatie met bank is opgelost	
28-8-2013	Bieding Nobel - OAD bus: € 8,8 mio.	Prod. 6 Akte OAD 2014
28-8-2013	Presentatie OAD - Twentse Investeerders	
30-8-2013	Bespreking OAD - Nobel	Prod. 6 Akte OAD 2014
2-9-2013	Bespreking OAD - Rabobank	
2-9-2013	Brief Kienhuis - OAD	Prod. 86 CvD 2015
	Positieve gesprekken Twentse Investeerders; medio september positieve besluitvorming	
3-9-2013	Email OAD (Kalter) - Rabobank (Schilder)	Prod. 76 CvD 2015 en 22 CvA 2014
	liquiditeitsprognose komend jaar; dec 2013: € 17 a 18 mio., excl. € 2,5 kapitaal; mei 2014 RC stand positief	
	2013: jan: -€ 3,1, feb: -€ 2,3, mrt: -€ 0,03, apr: -€ 1,3, mei: € 3,9, jun: € 10,9, jul: € 12,8, aug: € 9,9, sep: € 0,08, okt: -€ 6,6, nov: -€ 13,9, dec: -€ 12,2, 2014: jan: -€ 7,4, feb: -€ 7,0, mrt: -€ 4,5, apr: -€ 0,8, mei: € 4,3, jun: € 14,9, jul: € 19,3, aug: € 14,9, sep: € 4,5, okt: -€ 1,7 mio.	
5-9-2013	Email Base (Bonvanie) - Rabobank (Schilder)	Prod. 86 CvD 2015 en 3 akte OAD 2014
	Bijlage brief Kienhuis 2-9-2013	
6-9-2013	Bespreking OAD - Rabobank in Apeldoorn	
6-9-2013	Opzeggingsbrief Rabobank - OAD	Prod. 24 dagv. 2015 en 28 dagv. , 30 CvA 2014

OAD - Rabobank tijdslijn

	financiële risico strategie wijziging en reorganisatie liggen steeds meer bij Rabo; aanpassingen forecasts; Rabo concludeert dat zonder € 2,5 kapitaal RC limiet in dec 2013 wordt overschreden; vraagtekens bij liquiditeitsbegroting bespreking 2-9-2013; OAD niet geslaagd in kapitaal, ook niet voor 15-9-2013; breach S. ratio en TNI 2012; vooruitzichten niet verbeterd; continuïteit ernstig in gevaar; verzoek OAD verkoop bus 3-6 maanden; Rabo niet bereid winter te overbruggen; opzegging, termijn 3 maanden, kredietgebruik niet toegestaan; exposure: garanties € 11,8 mio. + € 100k derivaat, voorbehoud eerder uitwinnen zekerheden; verrekenen credit saldo	
11-9-2013	Brief TUI - OAD	Prod. 87 CvD 2015 en 48 CvD 2014
	"Bovendien horen we in financiële kringen dat er een (meerderheids)aandeel in OAD te koop is"; verzoek tot aanvullende zekerheden; 3 opties; "Vanzelfsprekend zal een gekozen optie worden beëindigd zodra onze zorgen omtrent de financiële positie van de Oad Groep zijn weggenomen"; verzoek reactie uiterlijk 20-9-2013	
11-9-2013	Management presentatie/Businessplan OAD	Prod. 4 dagv. 2014
	verschuiving naar internet, verslechtering economie; 2012 strategische heroriëntatie, Booz; vermogensversterking (Rabo) + turn around strategie, samenwerking strategische partner; unieke bezoekers OAD.nl: meer dan 10 mio.; 2013: dynamic packaging lancering; strategie 2013-2016; status REWE; status D-Reizen; business plan; reorganisatie 2013; EBITDA afgelopen 5 jaar altijd positief; kapitaal voorwaarde Rabo € 7,5 mio.; traditioneel is kapitaalbehoefte in dec het grootst, dip 31-12-2013: € 17 mio.; na kapitaalstorting beperkt tot € 10 mio., dus voldoende headroom	
15-9-2013	Overzicht boekingsverloop OADXL	Prod. 6 dagv. 2014
	maart 2013: passagiers 3, omzet € 2.901; sept 2013: passagiers 154 [stijging 5.033%] , omzet € 71.544 [stijging 2.366%]	
17-9-2013	Informatiememorandum OAD carve out bus	Prod. 4 Akte OAD 2014
	verkoop bus; Twentse investeerders, closing date 30-9-2013, golden share, Rabo wil krediet niet verlengen, voorwaarden Rabo koopprijs	
17-9-2013	Brief Nobel - OAD	Prod. 6 Akte OAD 2014
	Max. piek liquiditeit dec 2013: -€ 17,5 mio., kapitaal € 7,5 mio., RC trekking € 10 mio.; bod 28-8-2013: € 8,8 mio.; bod 18-9-2013: € 12,25 mio.; totale exposure Rabo: € 12 mio.; overdekking € 4,2 mio.	
18-9-2013	Gespreksnotitie Rabobank (intern)	Prod. 25 dagv. 2015 en 29 dagv. 2014

OAD - Rabobank tijdslijn

	bod Nobel niet acceptabel, niet voldaan aan kapitaaleis € 7,5 mio.; opzegging 6-9-2013, niet tijdig voldaan aan eisen bank en Rabo wil winter niet overbruggen; OAD op 6-9-2013 credit, maar "<i>volgens de prognose zal in de laatste week september een debetstand ontstaan, waarna de <u>facto faillissement</u> optreedt</i>"; verkoop bus aan Twentse investeerders op 12-8-2013 geaccordeerd (plan Newco): Twentse investeerders inbreng € 5 mio., lening Rabo € 8 mio., krediet Rabo € 2,5 mio. = € 15,5 mio., OAD ontvangt € 13 mio. + € 2,5 mio. kapitaal = € 15,5 mio.; nieuw bod Nobel (plan Nobel II): koopprijs bus € 12,25 mio., dus € 750k minder dan plan Newco; "<i>beide plannen voeren aan dat OAD in de winter door verkoop bus € 2,5 mio. minder liquiditeitsbehoefte</i>"; "<i>Argumenten om niet in te gaan op beide aanbiedingen</i>": 1) liquiditeitsverbetering slechts € 5 mio. i.p.v. € 7,5 mio., 2) prognose daling bruto marge, 3) aanvullende eisen TUI, 4) gesprek SGR 15-4-2013: extra bankgarantie tot € 30 mio.; OAD bagatelliseert dit probleem; geen argumenten voor; conclusie: "<i>voor de bank is het beter de plannen af te wijzen en de opzegging door te zetten</i>"	
18-9-2013	Memorandum E. van der Arend/Van der Arend Markslag	Prod. 92 Akte Rabo 2015 en 5 Akte OAD 2014
	golden share; eerste kooprecht; closing 30-9-2013; PPM Oost investeren op 2 niveaus verhoogd naar € 2,5 mio., extra liquiditeit OAD € 1,75 mio.; lening Rabo nog niet bevestigd; extra ruimte OAD € 6,25 mio.; Schuitemaker wil investeren in Newco; indien Rabo opzegging handhaaft zal OAD per 25-9-2013 niet langer aan verplichtingen voldoen; procedure/overeenstemming Rabo: overbruggingskrediet Rabo tot 1-10-2013, gelegenheid OAD regeling TUI/SGR, uiterlijk 30-9-2013 oplossing TUI/SGR, closing 1-10-2013; gesprekken REWE; gesprekken D-Reizen	
19-9-2013	Brief Rabobank - OAD	Prod. 26 dagv. 2015 en 30 dagv. 2014
	overleg OAD Twentse Investeerders 6-9-2013; nieuw bod Nobel 18-9-2013; "<i>de gevraagde liquiditeitsverbetering van € 7,5 mio. wordt in beide gevallen niet gerealiseerd</i>"; Twentse Investeerders slechts € 5 mio. en Nobel slechts € 4,25 mio.; voorwaarden bieding niet acceptabel voor Rabo/continueren financiering 1 jaar; Rabo niet bereid medewerking te verlenen; Rabo eist oplossing TUI en SGR; bijlage interne memo Rabo 18-9-2013	
19-9-2013	Email Kienhuis	Prod. 27 dagv. 2015
	standpunt bank is einde OAD, 1.500 werknemers en tienduizenden gedupeerde reizigers; spoedprocedure PPM extra inbreng € 1,25 mio.; voorstel LOI afstemmen met Rabo; woensdag 25-9-2013 liquiditeitstekort € 2,5 mio. [salaris], week later tekort € 5,3 mio. [IATA]; oplossing TUI/SGR ligt bij Rabo, continueren krediet; prognose realistisch, sterke stijging OADXL; Rabo gaat voorbij aan REWE, stond op punt D.D. aan te gaan, REWE bereid substantieel deel financiering over te nemen; iedere poging om turn around te realiseren wordt bij voorbaat kansloos gemaakt; verzoek overleg en heroverwegen standpunt Rabo	
20-9-2013	Contact Commissaris Koning - Rabobank	Proces-verbaal getuigenverhoor 16-12-2019

OAD - Rabobank tijdslijn

	Ank Bijleveld, Commissaris Koning Overijssel, nam telefonisch contact op met Rabobank Utrecht (S. Schat en J. van Nieuwenhuizen) over de transactie met de Twentse investeerders en PPM en vroeg om tijd	
20-9-2013	Email Rabobank (Schilder) - OAD (Brouwer)/Base (Bonvanie)	Prod. 106 Akte Rabo 2015
	verzoek OAD twee voorwaarden, overbruggingsfinanciering voor volgende week en de minimale inbreng van € 7,5 mio. te heroverwegen	
20-9-2013	Email OAD (Kalter) - Rabobank (Schilder)	Prod. 93 Akte Rabo 2015 en 31 CvA 2014
	overzicht liquiditeit komende weken, correctie IATA; saldo 16 t/m 24-9-2013 positief, 24-9-2013: € 6,9 mio., 25-9-2013: -€ 2,5 mio. salaris, 27-9-2013: -€ 1,6 mio. IATA	
21-9-2013	Email Rabobank (Cuknis) - Kienhuis (Poelenije)	Prod. 31 CvA 2015 en 31 dagv. 2014
	kapitaal € 7,5 mio. voor 15-9-2013, staat ook in waiver letter; Twentse Investeerders leidt tot € 6,75 mio. kapitaal, is € 750k te weinig; Rabo niet bereid tot medewerking; Rabo heeft geen vertrouwen; Rabo is bereid om verder te praten en € 500k voor haar rekening te nemen indien € 7 mio. kapitaal; oplossing SGR/TUI, doordat OAD in gesprek gaat; Rabo bereid tot RC trekking € 2,5 mio. op 25-9-2013 [salaris]; " <i>medio volgende week duidelijkheid over voortgang/kans van slagen</i> "; Rabo niet bereid tot trekking RC op 27-9-2013, € 1,6 mio. [IATA]; " <i>Rabo gaat niet in op intenties REWE en D-Reizen</i> "	
22-9-2013	Overeenstemming hoofdlijnen OAD - Twentse Investeerders	Prod. 7 Akte OAD 2014
	activa/passiva transactie; huur OG met recht koop € 2,8 mio.; golden share; koopoptie fam. Ter Haar; commitment bank; SGR/TUI; exclusiviteit; € 4 mio. beschikbaar	
23-9-2013	Email van der Arend - Base (Bonvanie)	Prod. 94 Akte Rabo 2015 en 8 Akte OAD 2014
	Aanpassing deal Twentse Investeerders; OG blijft bij OAD, inbreng € 4 mio. (was € 5 mio.);	
23-9-2013	Email Base (Bonvanie) - Rabobank (Schilder) 13:04 uur	Prod. 32 CvA, 95 Akte Rabo 2015 en 32 dagv. , 32 CvA 2014
	activa/passiva deal; OG blijft bij OAD; koopsom € 12 mio. i.p.v. € 13 mio.; financiering Rabo € 8 mio. + € 2,5 mio.; kapitaal OAD € 5,25 mio. (€ 2,5 mio. familie, € 1,75 mio. PPM Oost, € 1 mio. van der Leege), graag reactie	
24-9-2013	Email Rabobank (Schilder) - Base (Bonvanie) 07:58 uur	Prod. 96 Akte Rabo 2015
	verzoek aanleveren informatie voor openen nieuwe klant / Twentse Investeerders	
24-9-2013	Handgeschreven liquiditeit/kladje Wijffelaars	Prod. 97 Akte Rabo 2015
	Onjuist en niet compleet.	
24-9-2013	Email Rabobank (Cuknis) - OAD (Julius)/Base (Bonvanie) 13:40 uur	Prod. 32 CvA, 100 Akte Rabo 2015 en 32 dagv., 32 CvA 2014

OAD - Rabobank tijdslijn

	Rabo slechts bereid medewerking transactie/continueren krediet indien SGR (hoogte bankgarantie tot 31-8-2014) /TUI (bank conveniërend overeenstemming over eisen) is opgelost; medewerking verkoop bus 11 voorwaarden; 1) koopprijs € 12 mio., 2) investeerders min. € 4 mio. cash, 3) Rabo offerte € 8 mio. + € 2,5 mio. krediet, 4) kapitaal <u>min. € 5,25 mio.</u> , 5) achterstelling, 8) <u>closing 27-9-2013</u> , 9) opbrengst min. € 10,5 mio. op geblokkeerde rekening [<u>collateral</u>], restant op RC, daarna RC limiet met € 3 mio. verlagen. De te maken afspraken tussen bank en kopers in offerte. Bank is doende offerte op te stellen. Is geen garantie voor financiering. Na interne goedkeuring offerte. Bank dient inzage te krijgen in documentatie/koopvk.	
24-9-2013	Email Rabobank (Schilder) - OAD (Julius)/Base (Bonvanie) 16:33 uur	Prod. 98 Akte Rabo 2015
	Verzoek laatste bieding Nobel. <i>"Wij willen kunnen vaststellen welke alternatieven er zijn voordat wij onze pandrechten vrijgeven ."</i>	
24-9-2013	Email Base (Bonvanie) - Rabobank (Schilder) 16:50 uur	Prod. 99 Akte Rabo 2015
	Doorsturen bod Nobel (email 24-6-2013, 10:57 uur); bod = € 12 mio.; levert OAD € 10,75 mio. ruimte op; niet meer trekken RC, € 2,5 mio. op dieptepunt; Nobel/OAD bus gaan naar andere bank, SGR ook uitnemen; harde cash inbreng altijd € 7,5 mio.: € 1,5 mio. OAD bus, € 3,5 mio. equity; € 2,5 mio. familie ter Haar; uitnemen Rabo, effect is € 3,5 mio. extra, totaal € 10,75 mio.; Rabo bijzonder beheer kent Nobel, Nobel wil eigen bank laten bellen met Rabo voor comfort; Nobel bereid naam familie/equity te geven	
24-9-2013	Telefonisch overleg OAD - Rabobank (Schilder/Cuknis)	Nr. 2.6.35 CvR 2015
	Verzoek OAD verlenging termijn closing 27-9-2013 (3 dagen) naar 1-10-2013 (7 dagen) + trekken RC o.a. betaling 27-9-2013 [IATA]; Rabo wees verzoek af	
24-9-2013	Email Rabobank (Cuknis) - OAD (Julius)/Base (Bonvanie) 18:13 uur	Prod. 32 CvA, 100 Akte Rabo 2015 en 32 CvA 2014
	OAD heeft besloten faillissement aan te vragen; geen gebruik krediet, credit gelden verrekenen	
24-9-2013	Email Rabobank (Cuknis) - Spetgens/Nivard/Steenhuisen 18:24 uur	Prod. 101 Akte Rabo 2015
	OAD vraagt morgen faillissement aan; reden geen oplossing SGR/TUI	
24-9-2013	Email Rabobank (Cuknis) - Kienhuis (Veltman) 18:51 uur	Prod. 102 Akte Rabo 2015
	verzoek OAD strikt vertrouwelijk totdat rechtbank heeft beslist; bevestiging Rabo	
24-9-2013	Brief TUI - OAD	Prod. 58 Akte OAD 2015
	geruchten over opzegging krediet Rabo en overname aandelen; 3 opties brief 11-9-2013 niet in steen gebeiteld; uiterlijk 27-9-2013 reactie OAD; brief is op 24-9-2013 aangetekend verstuurd naar OAD Holten	
25-9-2013	Faillissement OAD	
26-9-2013	Email Rabobank (Schilder - Cuknis/Massink)	Prod. 103 Akte Rabo 2015
	eis Twentse Investeerders: Julius opstappen	
29-9-2013	Email Schuitemaker - fam. ter Haar	Prod. 54 concl. na enquête 2015

OAD - Rabobank tijdslijn

	samen met Nobel/curator akkoord over koop bus; tot 24-9-2013, 14:00 uur geloof in redding groep	
30-9-2013	Brief Rabobank	Prod. 28 dagv. 2015
	totale vordering Rabo € 11,8 mio.; OAD credit 30-9-2013: € 5,4 mio.	
16-10-2013	Email Rabobank (Nieuwenhuizen-Schat/Schilder)	Prod. 104 Akte Rabo 2015
	Brouwer: Provincie had meer tijd nodig, deed OAD das om	
31-10-2014	Overzicht concurrente crediteuren/SGR	Prod. 33 CvA 2014
	concurrent: € 40,1 mio.; SGR: € 17, 2 mio. = totaal € 57,3 mio.	
31-10-2014	Faillissementsverslag OAD	Prod. 36 CvA 2014
	vordering Rabo: € 11,9 mio.; bankrekening OAD op datum faillissement ruim € 4 mio.; Rabo heeft meer onder zich dan nodig; na ontvangst debiteuren surplus € 5,3 mio.; Rabo heeft € 2 mio. aan boedel betaald (opbrengst OG Goor); Rabo heeft € 5,3 mio. a an boedel betaald	
21-11-2014	Brief Talanton	Prod. 36 dagv. 2014
	prijsindicatie na herstructurering € 40 a 50 mio.	
25-11-2014	Brief OAD/De Waard - Rabobank	Prod. 38 dagv. 2014
	aansprakelijkstelling € 80 mio.	
12-12-2014	Deelnemersreglement SGR	Prod. 33 CvA 2015 en 1 CvA 2014
	art. 4: EV 20%, voldoende liquiditeit voor korte verplichtingen; art. 5: bankgarantie 1,5% omzet, aanvullende garantie bij niet voldoen art. 4 naar genoegen van bestuur; art. 10 lid 4 k. melden opzegging krediet; bestuursregels en uitvoeringsregelingen, uitvoering beleid	
31-12-2014	Brandasset Valuator	Prod. 3 dagv. 2014
	Naamsbekendheid OAD 2012: 97%, 2013: 99%	
17-2-2015	Interne nota Rabobank	Prod. 35 CvA 2015 en 21 CvA 2014
	Berekening kapitaalseis achteraf; onjuist en onvolledig; doublecounting	
16-3-2015	Rabobank Cijfers & Trends reisbranche	Prod. 50 CvR 2015
	"Meer aandacht voor dynamic packaging "	
26-8-2015	Verklaring W. van den Hoogen/D-Reizen	Prod. 1 Akte OAD 2014
	voormalig CEO; besprekingen OAD mei - aug 2013 overname Globe winkels; aug 2013 voorstel ontvangen; wij hadden nog steeds belangstelling en hebben winkels uit faillissement gekocht	
4-9-2015	Verklaring H. ten Hag/Twentse investeerder	Prod. 1 Akte OAD 2014
	aug 2013 benaderd redden OAD i.v.m. vermogensseis Rabo € 7,5 mio.; medewerking toegezegd, tevens H. Trebbe, R. Sanders, M. Evers, A. Schoondermark, H. Langezaal, van der Leegte en PPM Oost; informatiememorandum Kienhuis, advies Base, kick off 11-9-2013; 22-9-2013 overeenstemming hoofdlijnen; golden share; koopoptie OAD; duidelijkheid TUI/SGR; Rabo min. 1 jaar financieren; uitwerken contracten ten minste 2 weken; substantiële kosten gemaakt; betreur het dat Rabo OAD deze tijd niet heeft gegund	
4-9-2015	Verklaring R. Sanders/Twentse investeerder	Prod. 1 Akte OAD 2014
	Idem verklaring H. ten Hag	

OAD - Rabobank tijdslijn

4-9-2013	Verklaring H. Trebbe/Twentse investeerder	Prod. 1 Akte OAD 2014
	Idem verklaring H. ten Hag	
4-9-2015	Verklaring S. Hartmann/REWE	Prod. 85 CvD 2015 en 1 Akte OAD 2014
	<i>"As a pre condition to proceed with our Due Diligence we requested from OAD to obtain a waiver in writing from Rabobank according to which (i) Rabobank would refrain from terminating the credit facility while the transaction was ongoing and (ii) in case the transaction would be successful and lead to a participation of DER Touristik in OAD, refrain from terminating the facility for good or at least to be open to a renegotiations of the terms and conditions of the facility. However we were told that Rabobank was not prepared to make this commitment. We have offered to travel to the Netherlands to meet with representatives of Rabobank to convince them that our plans for an acquisition were serious. This offer was not considered. "</i>	
4-9-2015	Verklaring Bonvanie/Base	Prod. 88 CvD 2015 en 1 akte OAD 2014
	Rabo geïnformeerd over Twentse Investeerders op 5-9-2013; op 22-9-2013 overeenstemming Twentse Investeerders op hoofdlijnen; 23-9-2013 team deskundigen aangesteld; duidelijkheid TUI/SGR; na verkoop bus solvabiliteit 19,8%, SGR verlangt 20%; 23-4-2013 overleg met SGR; 24-9-2013 berekening garantievermogen gestuurd; SGR heeft niet concreet om extra garantie gevraagd	
4-9-2015	Verklaring S. van der Heijden/TUI	Prod. 1 Akte OAD 2014
	eind augustus 2013 gerucht opzeggen krediet Rabo; brief 23-8-2013 zorgen geuit; brief 11-9-2013: 3 opties zekerheid; zekerheid komt te vervallen bij wegnemen financiële zorgen, continueren krediet Rabo, verbetering solvabiliteit bij verkoop bus, TUI wilde faillissement voorkomen en wilde een oplossing, anders € 3 mio. schade	
7-9-2015	Verklaring R. Usbeck/Peakworks	Prod. 13 Akte OAD 2014
	CEO Peakworks; software specialist travel industry; mei 2012 contact Julius; 25% internet boekingen; peakwork tool [dynamic packaging] verhoogd boekingen, verlaagd operationele kosten, aanzienlijke kosten vermindering vooruit boeken vliegtuigstoelen; ontwikkeling OADXL okt 2012 - jan 2013; live in feb 2013; volledig operationeel in dec 2013; <i>"average conversion rate feb - sept 2013: 0,6% "</i> , rate verdubbeld; OAD: 10 mio. bezoekers per jaar; <i>"geen twijfel dat rate in eerste jaar 2013/2014 naar 0,8% zou gaan "</i> ; OAD XL was toen unique in NL (flexibele boekingen/kosten besparingen)	
8-9-2015	Verklaring A. Bijleveld/Commissaris Koning	Prod. 14 Akte OAD 2014
	belangen werkgelegenheid OAD; PPM Oost bereid € 2,5 mio. investeren in OAD; 20-9-2013 benaderd door OAD overname bus Twentse investeerders/PPM Oost; contant RvB Rabo belang voortbestaan OAD, werkgelegenheid en PPM Oost; Nieuwenhuizen/Rabo: OAD krijgt voldoende tijd transactie Twentse investeerders	
14-9-2015	Brief Talanton - OAD	Prod. 9 Akte OAD 2014

OAD - Rabobank tijdslijn

	prijsvorming inzake voort te zetten bedrijfsactiviteiten tussen € 47,2 mio. (4x EBITDA) en € 59 mio. (5x EBITDA); schade verkoop bus € 12 mio. (koopprijs) = € 59,2 - € 71 mio.	
16-9-2015	Verklaring Nieuwenhuizen	Prod. 105 Akte Rabo 2015
	Commissaris van Koning vroeg Rabobank het investeringsfonds een paar dagen te gunnen voor interne goedkeuring Provincie. Dat heb ik toegezegd.	
15-12-2015	Brief De Brauw/Rabobank - Curatoren	Prod. 75 CvD 2015
	Rabo weigert om surplus verkoopopberngst + verrekend credit bedrag bankrekening terug te betalen aan boedel	
22-6-2016	Verklaring H. Verborg/OAD	Prod. 56 MvG 2014
	22-9-2013 overeenstemming Twentse investeerders koop bus voldeed aan eis Rabo € 7,5 mio. kapitaal; uitwerken documentatie ten minste 1 a 2 weken; Rabo deadline 27-9-2013; due diligence gestart; 24-9-2013: Rabo weigerde 27-9-2013 te verlengen; advies insolventie advocaten bestuurdersaansprakelijkheid; OAD kon geen nieuwe verplichtingen aangaan, faillissement; zoals voorspeld door Rabo in per ongeluk verzonden mail	
27-10-2016	Brief Curatoren - OAD	Prod. 46 CvA 2015
	Pro forma aansprakelijkstelling bestuur/RvC; nader onderzoek nodig; rechten veilig stellen	
8-1-2018	Persbericht Peakworks	Prod. 46 CvR 2015
	"Since 2012 the booking volume through Peakworks technology has doubled every year"	
19-7-2018	Brief Curatoren - OAD	Prod. 52 CvR 2015
	eerdere aansprakelijkstelling bestuur was pro forma om rechten veilig te stellen; "Tot op heden is curatoren overigens <u>niet</u> gebleken van aansprakelijkheid van bestuurders en/of commissarissen. "; Curatoren zien wel heil in procedure	
30-3-2021	Verklaring T. Fenix/OAD	Prod. 55 concl. na enquête OAD 2015
	1 maand voor faillissement vertelde Schuitemaker over deal met Nobel: "als het doorgaat worden jij en ik heel blij."; 2 dagen na faillissement zei hij: "nu zit ter Haar sr. ook nog onder mijn duiven te schieten" inzake overname bus door Nobel; zo slecht gevoel dat ik niet aan de slag wilde bij Nobel/Schuitemaker [OAD bus]	